

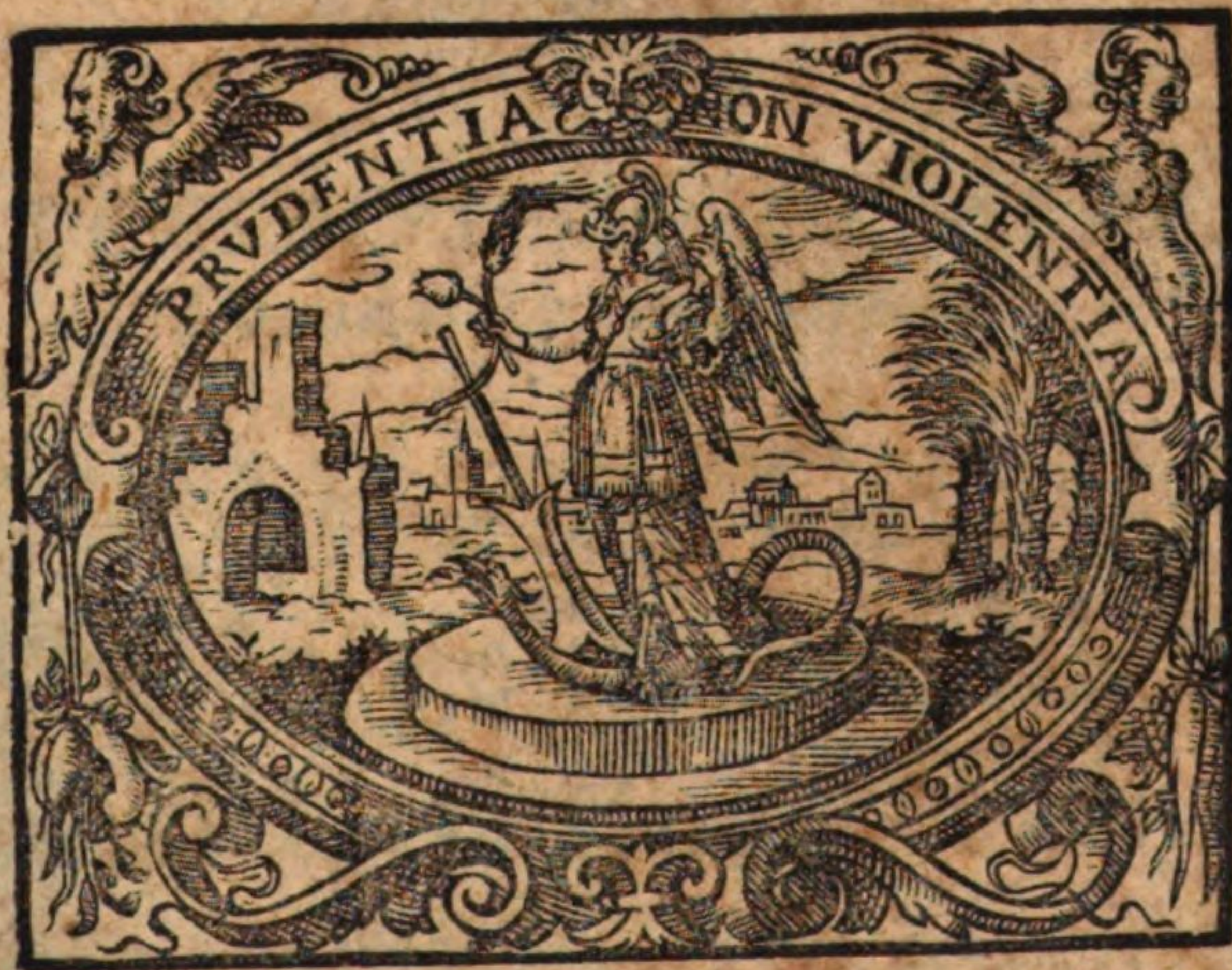
2.12
886
CENSORINI

LIBER 14

DE DIE NATALI.

HENRICVS LINDENBROGIVS recensuit,

& Notis illustravit.

Gassendi l. 7. f. 487.
pro Capite Censorini,
quartum numerum citat
dum.

2

HAMBVRGI,

In Bibliopolio HERINGIANO.

∞ IDC XIII.

Lugd. Batav. A. 1642. rece-
Joannes Maire, cum d. d. c.
sua ad Const. l. Imperator, ut
exemplar ab auctore ipso, no-
revisum, & summa cura emen-
datione, accepisse. Unde & in li-
bris, notas, iterata illa editione
auctoris est. 1599 proterea

ILLVSTRISSIMO, CELSISSIMO Q.
PRINCIPI AC DOMINO,

DN. IOHANNI
ADOLPHO,

HEREDI NORWEGIÆ, DVCI
SLESWIGÆ, HOLSATIÆ, STORMARIÆ,
ET DITHMARSIAE: COMITI IN OLDENBURG
ET DELMENHORST, &c.

ILLVSTRISSIME PRINCEPS,
DOMINE CLEMENTISSIME,

NATALEM Cel. V. qua-
dragesimum, III. Kal.
Mart. nuper religio-
sissime celebravi, non genti-
li ritu, thure meroquè Ge-
nio supplicans: sed actis

Deo immortaligratiis, quod
Cel. V. bono publico natam,
ad id ætatis sospitem in colu-
memque perduxerit; ac piis
votis, ut quantumcunque
supereft temporis (ô utinam
fit longissimum!) id eidem
in statu reipubl. felicissimo,
ac prospera valetudine tra-
ducere liceat. At cum anti-
quis solemne esset, Natalem
munere quopiam honora-
re: igitur ego quoque illo-
rum exemplum sequutus,
munusculum Cels. V. tunc
destinatum, nunc devotif-
sime

fime offero. Libellus id est
 Cenforini de die natali ele-
 gantissimus, multis à me lo-
 cis & correctus & emenda-
 tus, Notisque illustratus.
 Munusculum quidem exi-
 guum, & plurimis illis atque
 præclaris à Cel. V. in me col-
 latis beneficiis nequaquam
 comparandum: indicium
 tamen animi grati, & maius,
 si quando copia erit, dare
 gestientis. Quare submisse
 rogo, ut Cels. V. susceptio-
 nis benignitate, oblationis
 exilitatem augere, meque

DEDICATIO.

solita clementia ac favore
prosequi velit. Divinum
numen Cels. V. diutissime
servet.

Data in arce Gottorp.
Kal. April. An. ∞ 10CXIV.

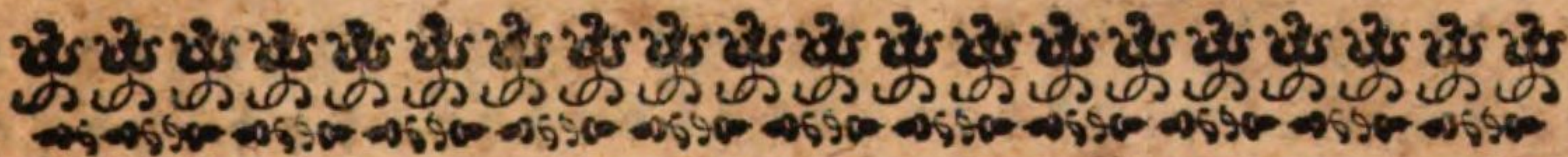
Cels. V.

deditissimus

HENRICVS LINDENBROGIUS.

ss ss

ss

LECTORI.

*V*T, quid in hac nova Censorini editione, à nobis præstitum sit, candide Lector scias, sic habe. Sequuti sumus Ludovici Carrionis viri doctissimi, & acerrimi iudicii, exemplar Lutetianum. Nam id nobis concinnius visum fuit. Multa tamen loca depravata atque mendosa, partim ratione ipsa duce, partim beneficio Germanicæ & Manuccianæ editionis, quarum hæc Venetiis, illa Rostochii prodiit, restituiimus atque correximus. Notas in super nostras adiecimus, maiore quidem labore, quam ingenii acumine constantes: quæ tamen indicis vice fungi, & penè Commentarii instar esse poterunt, si loca auctorum passim à nobis indicata, ipse inspicere operæ pretium esse duxeris. Quod si nostro labore tuum levatum esse senseris, bene se res habet; sin minus, conatui saltim nostro faue. Vale.

SCRIPTORVM VETERVM
DE CENSORINO TESTIMONIA:
EIVSQ. FRAGMENTA.

Sidonius Apollinaris Epistol. ad Polemium.

Q UOD si aliquis secus atque assero, rem se habere censuerit, do quidem absens obtrektoribus manus. sed noverint discrepantia sentientes, sententiam meam sine M. Varrone, sine Sereno, non Septimio sed Sammonico, sine Censorino, qui de die natali illustre volumen confecit, non posse dam-
nari.

Magnus Cassiodorus, in principio de arte Grammatica.

Sed quamvis auctores temporum superiorum de arte grammatica, ordine diverso tractaverint, suisque sæculis habuerint, ut Palæmon, Phocas, Probus, & Censorinus, nobis tamen placet in medium Donatum deducere.

Idem Cassiodorus in lib. de Musica.

Invenimus etiam Censorinum, qui ad Q. Cærellium scripsit de natali die: ubi quoniam de musica disciplina, vel de alia parte mathesis, non negligenda disse-ruit, non inutiliter legitur, ut res ipsæ penetrabilius animo frequenti moderatione condantur.

Idem ibidem.

Censorinus quoque de accentibus vocis nostræ ad-
neces-

TESTIMONIA SCRIPTORVM.

necessariis subtiliter *. disputavit, pertinere dicens ad musicam: quem vobis inter cæteros transcriptum reliqui.

** non in lib. de die natali, sed in libro de accentibus.*

Priscianus lib. primo.

Auctoritas quoque tam Varronis, quam Macri, teste Censorino, nec k nec q neque h in numero adhibet literarum.

Idem ibidem.

Quamvis & Censorino doctissimo artis grammaticæ idem placuit.

Idem lib. quarto decimo.

Censorinus vero de his docet planissime in libro quem de accentibus scripsit.

Idem ibidem.

Quod Censorinus quoque de accentibus approbat, sic dicens: Super, præpositio est, apud Virgilium primo Æneidos:

Multa super Priamo rogans, super Hectore multa. Sallustius vero historiarum libro primo adverbium hoc protulit, *Vbi multa nefanda casu super ausi atque passi.* Sed mihi videtur Sallustius quoque loco præpositionis hoc præpostere protulisse, sed Virgilius in quinto Æneidos dixit. ——— *satis una superq.* *Vidimus excidia.* Adverbium sine dubio hoc in loco accipitur. Idem Censorinus hæc eadem subiungit.

Post, est præpositio apud Virgilium in tertio Georgic.

Post montem oppositum.

Idem primo Æneidos adverbium,

Post mihi non simili pœna commissa luetis.

Ante, præpositio est. Virgilius in primo Georgic.

Ante Iovem nulli subigebant arva coloni.

TESTIMONIA SCRIPTORVM.

latintertio Æneidos adverbium,

Ante & Trinacria lentandus remus in unda.

Supra, præpositio. Virgilius in quinto Æneidos,

Olli caruleus supra caput adstitit imber. Adverbium, Terentius in Andria,

Prope abest cum alieno more vivendum est mihi.

Ultra, præpositio apud Sallustium * in Iugurthino, *Maurique vanum genu, ut alia Africa, contendebant, Antipodas ultra Aethiopiam cultu Persarum iustos & egregios agere.* Adverbium, *Lego assidue, nihil ultra faciens.* Hæc Censorinus, ut supra dixi, de accentibus tractans.

Cassiodorus Libro de Geometria.

Censorinus in libro, quem scripsit ad Q. Cærellium, spatia ipsa coeli, terræq; ambitum, per numerum stadiorum distincta curiositate descripsit. quem si quis recensere voluerit, multa philosophorum mysteria, ubi legerit agnoscat.

SVMMA

**SVMMA CAPITVM IN CEN-
SORINO.**

R efatio ad Q. Carellium.	cap. I.
Cur Genio mero & quomodo sacrificetur.	II.
Genius quid sit & unde dicatur.	III.
Varia opinioniones veterum philosophorum de generatione.	IV.
De semine hominis, & quibus è partibus exeat.	V.
Quid primum in infante formetur, & quomodo alatur in ute- ro, cur mas aut femella nascatur, cur gemini, de conformatio- ne partus.	VI.
De temporibus, quibus partus solent esse ad nascendum maturi, deq; numero septenario.	VII.
Rationes Chaldaeorum de tempore partus, item de Zodiaco & de conspectibus.	VIII.
Opinionones Pythagoræ de conformatione partus.	IX.
De Musica eiusq; regulis.	X.
Ratio Pythagoræ de conformatione partus confirmata.	XI.
De laudibus Musica eiusque virtute, item de spatio cæli, terræq; ambitu, siderumq; distantia.	XII.
Distinctiones ætatum hominis secundum opinionones multorum, deq; annis climactericis.	XIII.
De diversorum hominum clarorum tempore mortis: deque lau- dibus Q. Carellii.	XIV.
De tempore & de ævo.	XV.
Sæculum quid sit, ex diversorum definitione, itemq; ex libris Ri- tualibus	XVI.
Romanorum sæculum quale sit, de ludorum secularium institu- tione, eorumq; celebratione usque ad Impp Septimium & M. Aurelium Antoninum, item de die natali Q. Carellii.	XVII.

SVMMA CAPITVM.

*De anno magno secundum diversorum opiniones, item de di-
versis aliis annis, de Olympiadibus, & lustris, & agonibus
Capitolinis, & quo anno hic liber scriptus sit.* XVIII.

De annis vertentibus diversarum nationum. XIX.

*De anno vertente Romanorum, deq; illius varia correctione, de
mensibus & diebus interkalariis, de diebus singulorum men-
sum, de annis Iulianis.* XX.

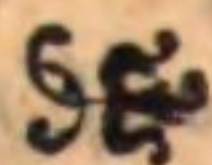
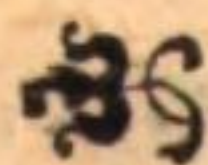
*De historico temporis intervallo, deq; adelo & mythico, deq; an-
nis Augustorum & Aegyptiacis: & temporis quo hac scripsit
Censorinus designatio.* XXI.

*De mensibus naturalibus & civilibus diversarum nationum, de-
que eorum nominibus & nominum rationibus.* XXII.

*De diebus, & varia dierum apud diversas nationes observatio-
ne, item de solariis & horariis.* XXIII.

*De dierum Romanorum diversis partibus, deq; eorum propriis
nominibus.* XXIV.

F I N I S.

CENSO-

CENSORINI

LIBER

DE DIE NATALI

AD Q. CÆRELLIVM.

CAPVT I.

5 **M**VNERA ex auro vel quæ ex argento
nitent coelato, opere quam materia
cariora, ceteraque hoc genus blan-
dimenta Fortunæ inhiat is, qui vul-
go dives vocatur. Te autem, Q. Cæ-
relli, virtutis non minùs, quam pecuniarum divi-
tem, id est verè divitem, ista non capiunt. Non
quòd earum possessionem, vel etiam usum à te o-
mnino abieceris, sed quod sapientium disciplina
10 formatus, satis liquido comperisti, huiusmodi sita
in lubrico, bona malave per se non esse, sed τὸν
μέσων, hoc est bonorum malorumque media cen-
seri. Hæc, ut comicus ait:

— perinde sunt, ut illius est animus, qui ea possidet:
15 *Qui uti scit, ei bona; illi, qui non utitur rectè, mala.*

Igitur quoniam quisque, non quanto plura pos-

A

sidet,

fidet, sed quanto pauciora optat, tanto est locupletior: opes tibi in animo maximæ, & eæ, quæ non modo bona generis humani præcedant, sed quæ ad deorum immortalium æternitatem penitus accedant. quod enim Xenophon Socraticus dicit: *5 Nihil egere, est deorum: quam minime autem, proximum à dīs.* Quare, cū dona pretiosa neque tibi per animi virtutem desint, neque mihi per rei tenuitatem supersint, quodcumque hoc libri est, meis opibus comparatum, *Natalicii* titulo tibi missi. In quo non, ut plerisque mos est, aut ex ethica, parte philosophiæ, præcepta ad beate vivendum, quæ tibi scriberem, mutuatus sum: aut ex artibus rhetorum locos laudibus tuis celebrandis persecutus, (ad id enim virtutum omnium fastigium *15* ascendisti, ut cuncta, quæ vel sapienter monentur, vel facunde prædicantur, vita moribusque superaveris) sed ex philologis commentariis quasdam quæstiunculas delegi, quæ congestæ possint aliquantum volumen efficere. Idque à me vel docendi studio, vel ostentandi voto non fieri, prædico: ne in me, ut vetus adagium est, iure dicatur, *Sus Minervam.* Cū verò tuo collatu scirem me plura didicisse, ne beneficiis tuis viderer ingratus, nostrorū veterum sanctissimorum hominum *25* exempla sum secutus. Illi enim, quod alimenta, patriam, lucem, se denique ipsos deorum dono habebant,

bebant, ex omnibus aliquid dīs sacrabant; magis
adeò ut se gratos approbarent, quam quod deos
iis arbitarentur indigere. Itaque, cum percepe-
rant fruges, antequam vefcerentur, dīs libare in-
stituerunt: & cum agros atq; urbes deorum mu-
nere possiderent, partem quandam templis, facel-
lisque, ubi eos colerent, dicaverunt: quidam et-
iam pro cetera bona corporis valetudine crinem
deo sacrum pascebant. Ita ego, à quo plura in lit-
teris percepi, tibi hæc exigua reddo libamina.

NOTÆ IN CAPVT I.

MVnera ex auro vel quæ ex arg.] Vitiosè hæc in prio-
ribus editionibus erant distincta: *τὸ κοιλωτό* enim non cum
opere coniungendum est, sed cum *auro & argento*.

Opere quam materia cariora] In quibus plus est in ma-
nus pretio, quam in re: ut Vlpianus loquitur. L. *mulieris appellati-*
one. 13. §. *res abesse*. D. *de verb. signif.* Nam *coelatura* argento pre-
tium addit. L. *ex argento*. 13. D. *de condict. furt.* Cicer. lib. 1. ad
Herenn. & in Paradoxis.

Earum possessionem] Vt nonnulli Philosophorum, De-
mocritus nimirum, teste Seneca lib. Cur bonis viris mala fiant.
cap. vi. Crates, Diogen. Laert. lib. vi. in Cratete. Origen. lib. 2.
contra Cels. pag. 86. & alii.

Sed *τῶν μέσων*] Quæ Græci *μέσων*, Latini *media* vocant.
Seneca epist. lxxxii. Dicuntur & *ἀδιάφορα*. Gell. lib. ii. cap. vii.
Suid. in *ὀντολῶ*. Zeno apud Athen. lib. vi. Dipnosoph. pag. 233.

Vt Comicus ait] Terent. Heautont. Act. I. Scen. ii. Cui
consentit Apul. lib. iii. de philosophia, pag. 41. de iisdem bonis,

cum inquit: *Sapientibus, & cum ratione ac modo viventibus, sunt sane bona; stolidis, & eorum usum ignorantibus, oportet esse mala.*

Non quanto plura] Dionysius Halicarnasseus lib. v. antiquit. Roman. pag. 315. eandem sententiam his verbis expressit: *ὅτι πλεονεχὲς ἔχ' ὁ πολλὰ κεκτημένος ἐστίν, ἀλλὰ ὁ μικρῶν δευσιμύς.* Et Valer. Maxim. lib. iv. cap. iii. Fabricium Lusciniū laudans, *Locupletem* (inquit) *illum faciebat, non multa possidere, sed modica desiderare.* Cui geminum illud Apuleii Apolog. pag. 347. *Is plurimum habebit, qui minimum desiderabit; habebit enim quantum uolet, qui uolet minimum.* Quod effectum ex illo versu apud Senec. epist. 108. *Quod vult habet, qui velle quod satis est, potest.*

Xenophon] Xenophontis verba sunt lib. i. *ὑπομνήμ.* pag. 577. *ἐγὼ ὃ νομίζω, τὸ μὲν μηδενὸς δεέσθαι θεῖον εἶναι, τὸ δ' ὡς ἐλαχίστων, ἐξυτάτω τῷ θεῷ.* Vid. etiam Suid. in *κωμισμός.*

Natalitii titulo] Eodem titulo Lucianus suum *πρὸ μακροβίων* libellum Quintillo, & Dionys. Halicarn. itidem suum *πρὸ συνθέσεως ὀνομάτων* filio suo dedit. Mos verò antiquissimus, ut amici invicem & clientes patronis die natali munera mitterent. Exempla passim obvia. Plaut. Pseudolo, Act. i. Scen. *Exite.* Terent. Phorm. Act. i. Sc. i. Symmach. lib. i. epist. v. & lib. vi. epist. XLIX. LXXX. & LXXXI. Petron. Arbiter: *Vestimenta mea cubitoria perdidit, quæ mihi natali meo donaverat cliens quidam.* Plin. lib. iv. epist. ix. Martial. lib. vi. Epig. 64. in Clytum. Iuvenal. Sat. ix. L. *sed si vir.* 31. *§. si vir uxori.* D. de donat. inter vir. & uxor. L. inter donum. 194. D. de verb. signif.

Sus Minervam] *Sus Minervam*, in proverbio est, ubi quis id docet alterū, cuius ipse inscius est. Festus lib. xviii. Vtitur eodem Cicero lib. ix. Epist. famil. xviii. *Veni igitur si vir es, & disce iam.* *πρὸ λεγομένων*, quas quæris, etsi *sus Minervam.* Idem lib. i. Acad. quæst.

Itaq; cum perceperant fruges] Plin. lib. xviii. cap. ii. *Ac ne degustabant quidem* (prisci Romani) *novas fruges, antequam sacerdotes primitias libassent.* Adi Fest. in *Caipar* & *Sacrima.* Suid. in *θεργήλια.* Porphy. Lib. ii. *πρὸ δ' ἀποχ. ἐμψ.* pag. 30. Et Iudæis quidem mandatum fuit, primitias frugum offerre, Exod. 23. 19. &

34.26. Christiani vero usu id retinuisse videntur. Canon. Apost. 4. ubi Ioh. Quintinus *ὁ πῶρος* male interpretatur *Decimas*: rectius & meliore fide *Poma*, vetus versio in Corp. Canonum & Isidori collectione.

Partem quandam templis] Aggen. Urbic. de limitibus agror. pag. 73. & sequent. Apuleius itaque Aemiliani impietatem & ingratitude meritò accusat Apolog. pag. 377. his verbis: *Iste verò nec diis rurationis, qui eum pascunt ac vestiunt, segetis* (sic enim legendum, non *segetes*) *nullas, aut vitis aut gregis primitias impartit, nullum in villa eius delubrum situm, nullus locus aut lucus consecratus.* Horatius religiosior Lib. III. Ode XXII. Dianæ in villa sua pinum consecrat.

*Imminens villa tua pinus esto,
Quam per exactos ego letus annos
Verris, obliquum meditantis ictum,
Sanguine donem.*

Græci locum in agris diis sacrum *ὀρράδα* appellant. Pollux lib. I.

Crinem Deo sacrum pascebant] Videtur huius moris origo fluxisse à Nazaræis Iudæorum, de quibus agitur Numer. VI. Pascebatur autem crinis, vel præfectus consecrabatur, aut Diis, aut fluminibus. Vid. Pollucem lib. II. DIIS, ut Apollini, qui inde *Κροταρόφ* dictus. Eustath. in C. Iliad. pag. 124. & Iliad. V pag. 1403. Plutarch. in Theseo pag. 5. Varro apud Nonium Marcell. in Cirros. Itaque (inquit) *Ambracia primum capillum puerilem demptum, item cirros ad Apollinem ponere solent.* Theophr. in Charact. eth. tit. *πεὶ μικροφιλοπρίας*. Huc pertinet locus Theodoret. Quæst. 28. in Levitic. *εὐθάσιν ἔλληνες μὴ ἀποκείρην τῶν πᾶσι δὼν τὰς κερυφάς, ἀλλὰ μάλλον εἶν τὰς μαλλὰς, ἢ τὰς μὲν χρόνον ἀναπθέναι τοῖς δαίμοσιν.* Adde Tertull. de anima cap. 39.

BACCHO; unde Virgil. lib. VII. Aeneid.

Te lustrare choros, sacrum tibi pascere crinem.

Et Arrian. in Indicis pag. 173. narrat, Liberum patrem Indos docuisse *κεμαῖν τῷ θεῷ*. ÆSCVLAPIO. Martial. lib. IX. Epig. 17. & 18. HYGIÆ, Pausan. in Corinth. pag. 54. DIANÆ, Suid. in *πλόκον*.

MINERVÆ. Stat. lib. II. Thebaid.

— *hic more parentum.*

Iasides, thalamis ubi casta adolefceret ætas,

Virgineas libare comas, primosq; solebant

Excusare thoros.

Vid. Lactant. ibid.

Aut alii cuiusdam Deorum denique. Dion Chrysost. Orat.

in Celæn. Phryg. πολλοὶ γὰρ ἤδη Διὶ θεὸν τινα κρημῶσιν ἀνθρώποι.

Diphilus Comicus apud Athen. lib. VI. pag. 225.

ἐνταῦθα γὰρ ἔστιν τις ὑπερηφαντικῶς

κόμλου τρέφων μὲν πρῶτον ἱερὰν τῷ θεῷ

ὥς φησιν, & Διὶ τῷτο γ' ἀλλ' ἐστγμένῳ

πρὸ τῷ μετώπῳ παραπέτασθαι αὐτῷ ἔχει.

FLVMINIBVS, ut Achilles Sperchio apud Homer. Iliad. 23. & Philostr. lib. IV. de vita Apolloniæ cap. V. Ajax Ilisso. apud eund. in Heroicis in Aiace. Vide omnino de hoc ritu Pausaniam in Attic. & Eustath. in Homerum, locis supra citatis.

CAPVT II.

NVNC, quoniam de die Natali liber inscribitur, à votis auspicia sumantur. Itaq; hunc diem, quod ait Persius,

— *numera meliore lapillo.*

idq; quàm sæpissime facias exopto: & quod idem 5 subiungit,

Funde merum Genio.

Hic forsitan quis quærat quid causæ sit, ut merum fundendum Genio, non hostiam faciundum, putaverit? quod scilicet, ut Varro testatur in eo libro, 10 cui titulus est ATTICVS, & est de numeris, id moris institutiq; maiores nostri tenuerunt, ut, cum die natali

natali munus annale Genio solverent, manum à
 cæde ac sanguine abstinere, ne die, qua ipsi lu-
 cem acceperant, aliis demerent. Denique Deli,
 ad Apollinis genitoris aram, ut Timæus auctor est,
 5 nemo hostiam cædit. Illud etiam in hoc die ob-
 servandum, quod Genio factum neminem oportet
 ante gustare, quam eum, qui fecerit. Sed &
 hoc à quibusdam sæpe quæsitum, solvendum vi-
 detur, quid sit Genius, curvé eum potissimum suo
 10 quisque natali veneremur.

IN CAPVT II.

DE die natali liber inscribitur] *Natalis* interdum abso-
 lutè ponitur, interdum adiicitur vocula *dies*, ut notat Ser-
 vius ad Virg. Eclog. 3. Est autem dies natalis, quo quisque natus
 est. Tribuitur nom. hominibus solum, sed Diis quoque, ut apud
 Arnob. lib. vii. *Telluris natalis est; Dii enim ex uteris prodeunt, & ha-*
bent dies latos, quibus eis ascriptum est, auram usurpare vitalem. Idem
 eod. lib. *Dies nobis natalitii sunt, & potentias cœlites, dies autumant habe-*
re natales. Et VRBIBVS. L. omnes dies. 2. C. Th. de fer. & L. 7. C. Iust.
 eod. tit. Plin. lib. xviii. cap. 26. Plutarch. Romul. pag. 42. Sozo-
 men. lib. v. hist. ecclesiast. cap. xvii. Et COLONIIS. Cic. lib. iv. ad
 Attic. Epist. i. Imo quo die vel dignitas aliqua collata, vel quid
 læti fausti que evenerat, eum Natalem antiqui vocabant. Sic *Na-*
talis imperii, d. l. 2. C. Th. de fer. *Adoptionis.* Spartian. in Adriano.
Reditus. Cic. lib. iii. ad Attic. Epist. xx. & in ea pro P. Sext. *Navi-*
gationis. Veget. lib. iv. de re milit. cap. 39. quo mare *πλωϊμον* est,
 ut Theophrastus inquit in Charact. eth. tit. *περὶ ἀδολεγίας.*
Sacrorum. Apul. lib. ii. pag. 292. *Ex hinc* (inquit) *festivissimum cele-*
bravi natalem sacrorum, & suaves epulae, & facera convivium. Qui locus
 merito notandus, quod ritus Christiani Episcopi idem sint imi-
 tati, quotannis diem Ordinationis suæ celebrantes: testis Hila-

rius Papa in Epistola ad Tarraconenses Episcopos, quæ extat in Isidori Collect. concil. part. i. D. Augustin. serm. xxxii. de verbis Domini in fin. Sidon. Apollin. carm. xvii. Nam de die natali Ordinationis illud carmen accipiendum, non de die nativitatis, de quo est carmen xx. *Martyrum vero natales* cum legimus, intelligendi sunt, non qui lucis auspicia, sed qui martyrii coronas protulerunt, ut Pet. Chrysolog. loquitur serm. 129. Vid. Glossar. in Cod. LL. Antiquar.

Quod Persius ait] Pers. Satyr. 2.

Meliore lapillo] Id est candido, more Thraciæ gentis. Non quod illa diem natalem celebret, (deplorat enim Herodot. lib. v. pag. 330. Solin. cap. xvi. Valer. Maxim. lib. ii. cap. vi. Archias poëta inter Epig. Græc. lib. i. cap. xiii.) sed quod calculorum colore, dies felices ab infelicibus distinguat. Plin. lib. vii. cap. xl. Zenob. in adagio, τὰς ἐν τῇ Φαρέτρᾳ ψηφίδας. Suid. in λακὴ ἡμέρα.

Idque quam sæpissime facias exopto] Solenne votum. Dionys. Halicar. τέχνη. tit. μεθόδ. γυνεθλ. ἐν τῷ τῷ ἡ γενόμενοι, ὡς δὲ ποτέ τις ἂν ποιοῖτο, καὶ εὐχόμενοι τοῖς τε ἄλλοις, καὶ τοῖς γενεθλίοις, περὶ τῶ μέλλοντος βίᾳ, καὶ τῶ ἀμείνω τῶ παρελθούσῃ γυνεθλ. τῶ τῶ, καὶ πολλὰς περὶ τῶ γενέσθαι χρόνων τελέσονται εἰς λίπερον καὶ εὐδαιμον γῆρας παρελθεῖν. Tibull. lib. i. Eleg. 7.

At tu natalis multos celebrande per annos

Candidior semper, candidiorq, veni.

Adde Symmach. lib. vi. epist. 80. 81, 82. Ovid. lib. iii. Trist. Eleg. 13. & lib. v. Trist. Eleg. vi. Propert. lib. iii. Eleg. x.

Funde] Propriè loquutus est. *Fundere* enim est supina manu libare, quod fit in sacris supernis. *Vergere* autem est conversa in sinistram partem manu ita fundere, ut patera convertatur, quod in infernis sacris fit. Serv. lib. vi. Aeneid. Fundebatur autem merum non in aram solum, sed & in ipsum caput Genii. Tibull. lib. i. Eleg. vii. & lib. ii. Eleg. ii.

Merum] Mero addebatur thus socium; itemque corollæ. Ovid. lib. iii. Trist. Eleg. 13. & lib. v. Trist. Eleg. vi. Genio sacrificans, inquit:

Da mihi

*Da mihi thura puer pingues facientia flammæ,
 Quodq; pio fufum stridat in igne merum.*
 Tibull. lib. i. Eleg. vii. — *Geniumq; choreis
 Concelebra, & multo tempora funde mero.*
*Illius è nitido stillent unguenta capillo,
 Et capite & collo mollia farta gerat.*

Idem lib. ii. Elegia ii. Horatius lib. ii. Epist. i. Lactant. lib. ii. Instit. div. cap. xv. Pertinet huc quoque L. Nullus. 12. C. Th. de pag. sacrif. quam corruptam ita interpungo legoque: *Nullus omnino ex quolibet genere, ordine, hominum, dignitatum, vel in potestate positus, vel honore perfunctus, sive potens sorte nascendi, seu humilis genere, conditione, fortuna, in nullo penitus loco, in nulla urbe, sensu carentibus simulacris, vel in fontem victimam cadat, vel secretiore piaculo Larem, igne, mero Genium, Penates odore veneratus, accendat lumina, imponat thura, farta suspendat.*

Genio solverent] Mares quidem Genio, fæminæ verò Iunoni. Tibul. lib. iv. Eleg. 6.

*Natalis Iuno sanctos cape thuris honores,
 Quos tibi dat tenera docta puella manu.*
 Vid. Senec. Epist. ii. o.

Ne die qua ipsi lucem acceperant, aliis demerent] Atque ideo Parilibus, quibus Roma condita, hostia non cædebatur. Plutarch. in Romulo pag. 42. Solin. cap. ii. Et prima dies Quinquatruum, quod ea die nata Minerva erat, sanguine vacabat. Ovid. lib. iii. Fast.

*Vna dies media est, & fiunt sacra Minerva:
 Nominaq; à iunctis quinque diebus habent.
 Sanguine prima vacat, nec fas concurrere ferro;
 Causa, quod est illa nata Minerva die.*

Vescebantur autem in natalitiis pulte fitilla. Plin. lib. xviii. cap. viii. *Et hodie (inquit) sacra prisca atque natalium pulte fitilla conficiuntur.* Et libis; de quibus amicis absentibus mittebant. Ovid. lib. i. Amor. Eleg. viii.

*Cum tibi deficient poscendi munera causa
 Natalem libo testificare tuum.*

Idem lib. i. de arte amandi :

*Quid quasi natali cum poscit munera libo ?
Et quoties opus est, nascitur illa sibi.*

Tibull. lib. i. Eleg. vii. & lib. 2. Eleg. 2. Sed ut Varroni, cuius testimonium auctor noster profert, facile concedo, priscos illos die natali suo à cæde & sanguine temperasse : ita posterioribus temporibus haut usquequaque id observatū fuisse, multis exemplis docere possum. Nam Horatius lib. iv. Ode xi. Phylliden ad natalem Mæcenatis celebrandum invitans, ait ;

*Ridet argento domus : ara, castis
Vineta verbenis, ariet immolato
Spargier agno.*

Et Lamprid. in Alexand. Severo inquit : *Cum natalem diem commendaret, hostia cruenta effugit : & ut se civiliter gerebat, ac permixtus populo erat, albam eius vestem, cum qua constiterat, cruentavit.* Spartian. in Ant. Geta. *Nam (inquit) cum infantis Geta natalem Severus commendare vellet, hostiam popa nomine Antoninus percussit.* Sic Pharaon die natali pistorum præfectum suspendi, Gen. 40. & Herodes Iohannem Baptistam Christi metatorem decollari iussit, Marc. 6. 27.

Deli ad Apollinis] Cloatius Verus apud Macrobi. lib. iii. Saturnal. cap. vi. *Deli ara est Apollinis γενήτορ, in qua nullum animal sacrificatur : quam Pythagoram velut inviolatam adoravisse produnt.* Vid. Diogen. Laërt. lib. viii. in vita Pythag. Iamblich. de vita Pythag. lib. i. cap. v. & vii. Clem. Alexand. Stromat. vii. pag. 304. Porphyry. lib. ii. περὶ ἀποχ. ἐμψύχ. pag. 28. θεωρίῃ ἣ ἐστὶν ἐν τῷ περὶ Διῶν ἐπὶ νῦν σωζομένων βωμῶν : πρὸς ὃν ἔθεντο προσκομένους περὶ αὐτοῖς, ἔδωκε θυομένους ἐπ' αὐτῶν ζώων, εὐσεβῶν κέκληται βωμός.

CAPVT III.

GENIVS est Deus, cuius in tutela, ut quisque natus est, vivit. Hic sive, quod ut genamur, curat, sive quod una genitur nobiscum ;
five

five etiam, quod nos genitos suscipit ac tuetur:
 certè à genendo Genius appellatur. Eundem esse
 Genium & Larem, multi veteres memoriæ pro-
 diderunt: in quæis etiam Granius Flaccus in libro,
 5 quem ad Cæsarem de Indigitamentis scriptum re-
 liquit. Hunc in nos maximā, quin immo omnem
 habere potestatem, creditum est. Nonnulli binos
 Genios in iis duntaxat domibus, quæ essent ma-
 ritæ, colendos putaverunt. Euclides autem So-
 10 craticus duplicem omnibus omnino nobis Geni-
 um dicit appositum: quam rem apud Lucilium in
 libro Satirarum nono licet cognoscere. Genio
 igitur potissimum, per omnem ætatem quotannis
 sacrificamus. Quanquam non solum hic, sed & alii
 15 sunt præterea dii complures, hominum vitam,
 pro sua quisque portione, adminiculantes: quos
 volentem cognoscere, Indigitamentorum libri
 satis edocebunt. Sed omnes hi semel in unoquo-
 que homine numinum suorum effectum repræ-
 20 sentant: quocirca non per omne vitæ spatium no-
 vis religionibus arcessuntur. Genius autem ita no-
 bis assiduus observator appositus est, ut ne pun-
 cto quidem temporis longius abscedat; sed ab u-
 tero matris exceptos, ad extremum vitæ diem
 25 comitetur. Sed cum singuli homines suos tan-
 tummodo proprios colant natales; ego tamen
 duplici quotannis officio huiusce religionis ad-

stringor. Nam, cum ex te tuaque amicitia honorem, dignitatem, decus, atque præsidium, cuncta denique vitæ præmia recipiam; nefas arbitror, si diem tuum, qui te mihi in hanc lucem edidit, meo illo proprio negligentius celebravero: ille enim mihi vitam, hic fructum vitæ atque ornamentum peperit.

IN CAPVT III.

GENIUS] De Geniis non una fuit veterum opinio. Plerique enim Philosophorum & Theologorum eos inter Deos sive dæmonas recensuerunt. Plutarch. lib. i. de placit. phil. cap. viii. & lib. de Iside & Osirid. p. 643. Tertull. Apolog. cap. xxxii. & lib. de anima cap. xxxix. Lactant. lib. ii. cap. xv. Et Varro quidem (teste D. Augustino lib. vii. de civit. Dei. cap. ii.) inter Deos selectos eos numerat; Seneca autem Epist. cx. & Martian. Capell. lib. ii. Philol. inter Medioximos, sive de plebe Deos. Alii animum cuiusque suum, sive τὰ κρατὲν ἐκάστω, Genium dixere. Pappus Alexandrin. ex Trismegisti Panareto. ὁ δαίμων ψυχῆς, καὶ τρόπος, καὶ φρονήσεως, καὶ διωασείας πίσεως κύριος. τυγχάνει. ἐστὶ ὅτι δὲ καὶ τὸν περὶ πράξεως λόγον συνεργεῖ. Vid. Dion. Chrysost. orat. iv. περὶ βασιλ. & orat. περὶ τῶν δαίμων. Apul. de Deo Socrat. Prudent. contra Symmach. D. August. lib. vii. de civit. Dei cap. xiii. Suid. in εὐδαιμονία. Alii τὸ ἐκάστω τύχην, ut Flavius Sosipater Charisius lib. i. Institut. Grammat. pag. 26. Alii Elementa; alii duodecim signa cœlestia. Fest. in *Geniales*. Videatur Lil. Gregor. Girald. Syntag. 15. hist. Deor. Lipsius lib. i. physiol. Stoic. cap. xix. Philip. Camer. cent. 2 cap. xiv. Assignabatur autem Genius cum Diis, (unde in veteri quadam inscriptione *Genius Plutonis*. & apud Petron. Arbitr. *Genius Priapi* legitur) tum hominibus; iisque non singulis tantum, sed etiam regionibus & populis integris. Symmach. lib. x. Epist. 54. *Ut anime nascentibus, ita populi*

pulis natales Genii dividuntur. Quod firmare videntur sacrae literae Exod. xiv. 19. Daniel. x. 13. Actor. xii. 16. D. Hilarius in Psalm. 129. Inde in veteribus nummis & inscriptionibus. GEN. P. R. id est, Genio populi Romani. Servius in fragmentis. GENIVS POP. ROM. SIVE MAS SIVE FAEMINA. Et Urbibus. Arnob. lib. 1. *Et illi cati, sapientes, prudentissimi vobis videntur, nec reprehensionis ullus, qui Fannos, qui Fatuas, civitatumq, Genios, qui Pausos reverentur atque Bellonas.* Item Coloniais, Municipiis, Pagis, Decuriis, Exercitibus, Cohortibus, Fontibus, Horreis, imò quibusvis locis, ut inscriptiones antiquae passim indicant, & Tertullian. lib. de Idolat. cap. xxii. docet. Item Prudent. contra Symmach. his verbis:

*Quanquam cur Genium Romae mihi fingitis unum,
Cum portis, domibus, thermis, stabulis, soleatis
Assignare suos Genios? perq, omnia membra
Urbis, perq, locos, Geniorum millia multa
Fingere, ne propria vacet angulus ullus ab umbra?*

Quin etiam parasiti reges suos Genios vocitabant. Plaut. Captiv. Sc. *Quanto in pectore.* Summa, Genius cuique rei tribuitur, estque id, quo illa maxime valet, polletque. Sic *Genius libri.* Martial. lib. vi. Epig. 60.

Victurus Genium debet habere liber.

Et *Genius fame.* Idem lib. vii. Epig. xi.

Ludimus innocuis verbis, hoc iuro potentis

Per Genium fame, Castalidumq, gregem.

Genius segetis. Iul. Firm. lib. i. cap. i. in fin. *Genius Mathematici.* Iuvenal. Sat. vi.

Nemo mathematicus Genium indemnatus habebit.

Sic Genius corporis. Ennod. Panegyri. Theodorico dicto. Et *Genius vigoris ecclesiastici.* Gregor. Magn. lib. vii. Epist. lxxxvi.

Vt genamur curet] Notanda etymi triplex ratio. Prima. Genius dicitur, quod ut gignamur, curet. Hinc Laberius apud Nonium Marcell. *Genius generis nostri parens.* Et Aufustius citante Festo, *Genius est (inquit) deorum filius, & parens hominum, ex quo homines gignuntur, & propterea Genius meus nominatur, quia me genuit.* Augustin. quoque lib. vii. de civit. Dei cap. xiii. *Quid est Genius? Deus est, qui prepositus est, ac vim habet, omnium rerum gignendarum.*

darum. Atque inde *Genialis lectus*, qui sternebatur in nuptiis, in honorem Genii. Fest. & Virgil. lib. vi. *Æneid.*

— *lucent genialibus altis*

Aurea fulcra toris.

Quo loco Servius: *Geniales proprie sunt, qui sternuntur puellis nubentibus, dicti à generandis liberis.*

Vna genitur nobiscum] Altera etymologia ratio, de qua vide Apul. de Deo Socrat.

Genitos suscipit] Tertium etymon, de quo paulò inferius.

Eundem esse Genium & Larem] Idem affirmat Apul. lib. iii. de philosoph. his verbis: *Dæmonas verò, quos Genios & Lares possumus nuncupare, ministros Deorum arbitrantur, custodesq; hominum, & interpretes si quid à Diis velint.*

De Indigitamentis] *Indigitamenta* ἱερατικὰ βιβλία. Glos.

Quæ essent maritæ] Sic Livius quoque lib. xxvii. *maritas domos* dixit. *Vagabatur enim* (Philippus Macedonum rex) *cum uno aut altero comite per maritas domos dies noctesq;.*

Euclides autem Socraticus duplicem] Idem sensit Empedocles apud Plutarch. περὶ εὐθυμίας pag. 842. & Menander, cuius versus extant apud Clement. Alexand. Strom. v. pag. 260. Stob. in Eclog. phys. lib. i. cap. ix. Ammian. Marcellin. lib. xxi. Scholiast. Theocrit. Eidyl. 2.

Ἄπαντι δαίμων ἀνδρὶ συμπαρίσταται

Εὐθὺς ἡγορᾷ, μυσταγωγὸς τῷ βίῳ,

Ἀγαθὸς κακὸν γὰρ ἔνομιζέον

εἶναι, βίον βλάπτοντα ζῆσόν.

Vide in hanc rem Act. Apost. cap. xii. 15. Tertull. de anima cap. xxxix. Iustin. Mart. ἀποκρίσ. πρὸς ὀρθοδ. quæst. 30. Origen. sup. Numer. homil. xx. Hieronym. in Matth. cap. xviii. Hilar. in Psalm. cxxxiii. Basil. in Psalm. xlviii. Augustin. Soliloq. cap. 27. Lactant lib. ii. cap. xv. Iohan. Cassian. collat. viii. cap. xvii. Servium in illud Virgilii lib. vi. *Quisq; suos patimur Manes.* Quem autem Menander *μυσταγωγόν*, hunc Plato, teste Clemente Alex. Strom. v. pag. 253. *Φύλακα*, uti & Hesiodus Oper. & die.

Τοὶ μὲν δαίμονες εἰσι Διὸς μεγάλας ἀγὰς βελάς
ἔσθ' ἅλοι, ἐπιχθόνιοι, φύλακες θνητῶν ἀνθρώπων.

Et Apul. lib. iii. de philos. Arian. lib. i. dissert. cap. xiv. *Ἰππίτροπον*. Seneca Epist. cx. *Pedagogum*. Censorinus paulò inferius, *Assiduū observatorem*. Martianus deniq; Capella lib. ii. philol. *Præstitem, & Tutelatorem, fidiſſimumq; germanum* appellat.

Sed & alii sunt præterea Dii] De quibus videndus D. Augustin. lib. vii. de civit. Dei cap. ii. & iii.

Duplici quotannis officio] Sic Horatius quoque lib. iv. Ode xi. Mæcenatis natalem celebrat. Et Augustus Imp. sibi persuasum habebat, natalem suū à Caio nepote suo celebratum fuisse. Gell. lib. xv. cap. vii. Nec vivis tantummodo hoc officii genus ab amicis exhibebatur, sed etiam defunctis: idque interdum sponte, ut de Silio Italico poëta summo, Virgilii natalem religiosius quam suum celebrante, apud Plin. lib. iii. Epist. vii. legimus. Interdum ex voluntate defuncti, constitutis in eam rem annuis redditibus, ut ex testamento Epicuri liquet, apud Diog. Laert. lib. x. in vita Epicuri. Cicer. lib. ii. de finib. Marciano IC. L. *cum quidam*. 23. D. de ann. leg. & antiquis inscriptionibus; quarum vel unam ex multis retulisse suffecerit, ex libro Inscript. pag. 414.

T. FVNDILIO GEMINO VI. VIR. AVG. MAG.

IVV. AVGVSTALES PATRONO ET QVINQ. PER-

PETVO OPTIME MERITO. HIC ARCE AVGV-

STALIVM SE VIVO H-S. XX. DEDIT, VT EX

REDDITV EIVS SVMMÆ DIE NATALI SVO

IIII. K. FEBR. PRÆSENTES VESCERENTVR.

ET OB DEDICATIONEM STATVÆ DECVRIONI-

BVS ET SE VIRIS, ET IVVENIBVS SPORTV-

LAS, ET POPVLO EPVLVM ET OLEVVM EADEM

DIE DEDIT.

CAPVT IV.

AT, quoniam ætas à die natali initium sumit, suntque ante hunc diem multa, quæ ad hominum pertinent originem: non alienum videtur de his dicere prius, quæ sunt natua priora. Igitur, quæ veteribus de origine humana fuerint 5 opiniones, ex his quædam breviter exponam. Prima & generalis quæstio, inter antiquos sapientiæ studiosos versata est; quod, cum constet, homines singulos ex parentum seminibus procreatos, successionem prolis multa sæcula propagare; alii, sem- 10 per homines fuisse, nec unquam nisi ex hominibus natos, atque eorum generi caput exordiumque nullum exstitisse arbitrati sunt: alii vero fuisse tempus, cum homines non essent, & his ortum aliquando principiumque natura tributum. Sed prior 15 illa sententia, qua semper humanum genus fuisse creditur, auctores habet, Pythagoram Samium, & Ocellum Lucanum, & Archytam Tarentinum, omnesque adeo Pythagoricos. Sed & Plato Atheniensis, & Xenocrates, & Dicæarchus Messenius, 20 itemque antiquæ academix philosophi non aliud videntur opinati. Aristoteles quoque Stagiritis, & Theophrastus, multi que præterea non ignobiles Peripatetici, idem scripserunt eiusque rei exempla dicunt, quod ne gent omnino posse reperiri, avēne

mundi æternitas.

avésne ante, an ova generata sint; cum & ovum si-
 ne ave, & avis sine ovo gigni non possit. Itaque &
 omnium, quæ in sempiterno isto mundo semper
 fuerunt, futuraque sunt, aiunt principium fuisse
 5 nullum; sed orbem esse quemdam generantium,
 nascentiumque, in quo uniuscuiusque geniti initi-
 um simul & finis esse videatur. Qui autem homi-
 nes aliquos primigenios divinitus, naturave fa-
 ctos crederent, multi fuerunt, sed aliter atque ali-
 10 ter in hac æstimatione versati. Nam ut omittam,
 quod fabulares poëtarum historiae ferunt, homi-
 nes primos aut Promethei molli luto esse forma-
 tos, aut Deucalionis Pyrrhaque duris lapidibus
 esse natos; quidam ex ipsis sapientiae professoribus,
 15 nescio an magis monstrosas, certe non minus in-
 credibiles rationum suarum proferunt opiniones.
 Anaximander Milesius videri sibi ex aqua terra-
 que calefactis exortos esse, sive pisces, sive pisci-
 bus simillima animalia: in his homines concrevis-
 20 se, fetusque ad pubertatem intus retentos, tum de-
 mum, ruptis illis, viros, mulieresque, qui se iam ale-
 re possent, processisse. Empedocles autem egre-
 gio suo carmine, quod eiusmodi esse prædicat Lu-
 cretius,

25 *Vt vix humana videatur stirpe creatus,*
 tale quidam confirmat. Primò membra singula
 ex terra quasi prægnante passim edita, deinde coi-
 C isse, &

Lippi Physiol. Stor.
 127. 14.
 Rippolt ad Hora

Gassend. Tom. I. fig.

isse, & effecisse solidi hominis materiam, igni si-
 mul & humori permixtam. Cætera quid necesse
 est persequi? quæ non capiant similitudinem veri-
 tatis. Hæc eadem opinio etiam in Parmenide vel
 in Ste* fuit, pauculis exceptis ab Empedocle dis- 5
 sensis. Democrito vero Abderitæ ex aqua limoq;
 primum visum est homines procreatos. nec longe
 secus Epicurus. is enim credidit, limo calefacto u-
 teros nescio quos radicibus terræ cohærentes pri-
 mum increvisse, & infantibus ex se editis ingeni- 10
 tum lactis humorem natura ministrante præbuis-
 se, quos ita educatos & adultos, genus hominum
 propagasse. Zenon Cittieus, Stoicæ sectæ cōditor,
 principium humano generi ex novo mundo con-
 stitutum putavit, primosque homines ex solo ad- 15
 miniculo divini ignis, id est Dei providentia, ge-
 nitos. Denique etiam vulgo creditum est, ut pleri-
 que genealogiæ auctores sunt, quarundam genti-
 um, quæ ex adventicia stirpe non sint, principes
 terrigenas esse, ut in Attica, & Arcadia, Thessalia- 20
 que, eosque αὐτόχθονας vocitari: ut in Italia poëta
 cecinit Nymphas, indigenasque Faunos nemora
 quædam tenuisse, non difficile rudis antiquorum
 credulitas recepit. Nunc vero eo licentiæ poëticæ
 processit lubido, ut vix auditu ferenda confin- 25
 gant. Post hominum memoriam, progeneratis
 iam gentibus, & urbibus conditis, homines è terra
 diversis

w
 Reliata. Ritzsch.
 V. Var. Lest. 19. p.
 472.

Gassendi. l. 1. op. 1. 470.

Reliata. Ritzsch.

diversis modis editos, ut in Attica fertur regione
 Erichthonius ex Volcani semine humo exortus :
 & in Colchide, vel in Boeotia consitis anguis den-
 tibus armati partus : è quibus, mutua cæde inter se
 5 necatis , pauci superasse traduntur, qui in conditu
 Thebarum Cadmo fuerint adiumento. Necnon in
 agro Tarquiniensi puer dicitur divinitus exaratus,
 nomine Tages, qui disciplinam cecinerit extispici-
 10 cii : quam Lucumones, tum Etruriæ potentes, ex-
 scripserunt.

IN CAPVT IV.

DE origine humana] Videndus Diodor. Sicul. lib. i. pag. 6. & seq. Theodoret. Græcar. affect. serm. 5. pag. 71. Pausan. in Arcad. pag. 261. Origen. lib. i. cont. Cels. pag. 29. Cicero lib. i. de legib. Cœl. Rhodog. lib. 2. antiquar. lect. cap. xi.

Alii semper homines] Vid. Augustin. lib. 12. de civit. cap. x.

Pythagoram Samium] Testatur Varro lib. ii. de re rustic. cap. i. his verbis : *Igitur, inquam, & homines, & pecua, cum semper fuisse sit necesse, natura. Sive enim aliquod fuit principium generandi animalium, ut putavit Thales Milesius & Zeno Cittius, sive contra principium horum extitit nullum, ut credidit Pythagoras Samius, & Aristoteles Stagiritæ, necesse est humana vite à summa memoria gradatim descendisse ad hanc etatem, ut scribit Dicaearchus.*

Ocellum Lucanum] Fortasse respexit ad locum, qui est cap. iii. *Ἐπεὶ ἔν καθ' ἐκάστην ἀποτομὴν ὑπερέχον τὸ γένος ἐν τέλει τῶν ἄλλων, ἐν μὲν ἔργῳ τὸ τῶν θεῶν, ἐν δὲ γῇ ἀνθρωπίνῳ, ἐν δὲ μεταρσίῳ τῶν δαίμονες. ἀνάγκη τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων αἰδίων εἶναι, ἥτις ἀληθῶς ὁ λόγος συμβιβάζεται, μὴ μόνον τὰ μέρη συνυπάρχειν τῷ κόσμῳ, ἀλλὰ καὶ τὰ πεισχυόμενα τοῖς μέρεσι.*

Plato] Plato lib. vii. de legib. ὃ γὰρ δὴ τότε πρῶτον χρόνῳ πάντ' ἀνδρα ζωοῖν, ὡς ἡ τῶν ἀνθρώπων γενεσις, ἢ τὸ παλαιὸν ἀρχὴν ἐδεμίαν εἰληχεν, ὅδ' ἔξει ποτέρη πελάτῳ, ἀλλ' ἢ περὶ αἰῶνα καὶ ἔσται πάντως, ἢ μήκ' ὅτι τῆς ἀρχῆς ἀφ' ἧς γέγονεν, ἀμήχανον ἂν χρόνον ὅσον γεγονὸς ἂν εἴη.

Antiquæ academæ philosophi] Antiquam academiam instituit Plato, teste Diogene Laërtio in proem. Novam sive tertiam Carneades. Censorin. inf. cap. xv. Lucian. περὶ μακροβ. Euseb. lib. 14. de præpar. Euang. cap. ii. Diog. Laërt. dict. loco. Mediæ auctor fuit Arcesilaus. Diogen. ibidem.

Aristoteles quoque] Lactant. lib. ii. Instit. cap. xi. *Nam Stoici animantium fabricam divina solertia tribuunt. Aristoteles autem labore se ac molestia liberavit, dicens semper mundum fuisse: itaque et humanum genus, et cetera quæ in eo sunt, initium non habere, sed fuisse semper ac fore. Quod congruit cum Varronis loco paulo ante adducto.*

Eiusque rei exempla] Eadem quaestio agitur apud Plutarch. Sympos. problem. lib. ii. quaest. iii. Macrobi. lib. vii. Saturnal. cap. xvi.

Promethei molli luto] Fabula vulgata. Vid. Lactant. lib. ii. Instit. cap. xi. Apollod. Biblioth. lib. i. pag. 18. Pausan. in Phocic. pag. 319. Steph. in Ἰκόνιον. Ioh. Tzetz. Chil. vii. cap. 134.

Deucalionis Pyrrhaëque] Ovid. lib. i. Metamorph. Servius ad Eclog. vi. Virgil. Arnob. lib. v. Tzetzes chil. vii. cap. 137. Ab hac lapidum iactatione Apollod. lib. i. de orig. Deor. pag. 20. existimat λαῖς, id est, populos dictos, ἀπὸ τῆς λαῖς, quod lapidem significat. Pertinet huc illud Homeri Odys. vii.

ὃ γὰρ ἀπὸ δρυὸς ἐστὶ παλαιφάτης, ὅδ' ἀπὸ πέτρης.

Vid. Eustath. Iliad. α. pag. 18.

Anaximander Milesius] Vid. Plutarch. lib. v. de placit. philos. cap. xix. & Symp. lib. viii. quaest. viii. circ. fin. Sunt etiam ex recentioribus philosophis, qui hominem ex putredine, ut alia minuta animalia, nasci posse opinantur: Picus nimirum Mirandulanus in 900. conclus. Conclusionem secundum Avi-

cennam v. Cardan. lib. ix. de subtilit. quem reprehendit Iulius Cæs. Scalig. de subtil. exercit. 193. Vid. Averroem in lib. viii. phys. Arist. & Ioh. Philopon. in Comment. in lib. iii. Arist. de gener. animal. 79. b. Andream Cæsarpin. lib. v. quæst. pepriat. cap. i.

Empedocles] Plutarch. lib. v. de placit. phil. cap. 5. Varro apud Non. in *Blitum*. *Empedocles natos homines ex terra ait, ut blitum.* *Lipf. Psych. d. Stoic.*

Lucretius] Lucret. lib. i. p. 103.

In Parmenide] At Parmenides, ut refert Diogenes Laërt. lib. ix. putabat *γένεσιν ἀνθρώπων ἐξ ἡλίας πρῶτον γενέσθαι.*

Vel in Ste. . . . fuit] Locus mutilus, nec facilis emendatu absque ope MS. Cod. In aliis exemplaribus est *inserta fuit.* *Lipf. d. l. p. 123.* Iust. Lips. lib. iii. Physiol. Stoic. cap. iv. legendum putat : *in Zenone, vel in Parmenide, & Veliate Zenone.*

Democrito vero Abderitæ] Lactant. lib. vii. Instit. divin. cap. vii. *Erravit Democritus, qui vermiculorum modo putavit effusos (homines) esse de terra nullo auctore, nullaq. ratione.*

Nec longe secus Epicurus] Epicuri sententiam refert Lucretius his elegantissimis versibus :

Tum tibi terra dedit primum mortalia sæcla.

Multus enim calor, atque humor superabat in arvis :

Hinc ubi quaque loci regio opportuna dabatur,

Crescebant uteri terræ radicibus apti :

Quos ubi tempore maturo patefecerat ætas

Infantum ; fugiens humorem, aurasq. petissens,

Convertebat ibi natura foramina terræ,

Et succum venis cogebat fundere apertis

Consimilem lactis &c.

Adi Philon. Iudæum *πρὸς ἀφθαρτὰ κέσματα.* pag. 647. Lactant. lib. ii. cap. xii.

Zenon Cittieus Stoicæ sectæ cond.] Strabo lib. xiv. *Κίτιον, ἔχει λιμνὴν κλεισάν. ἐκτεῦθεν ἐστὶ Ζήνων ὁ τῆς στωικῆς αἰρέσεως δὲχηγέτης.* Seneca epist. 83. *Zeno vir maximus, huius sectæ fortissima ac sanctissima conditor.* Lucian. *πρὸς μακρόν.* Theodoret. Græcar. affect. ferm. v. Suid.

Adminiculo divini ignis, id est, Dei provid.] Lactant.

lib.ii. cap. xi. *Stoici animantium fabricam divina solertia tribuunt.*

Ovid. lib.i. Metamorph. fab.2. ἀμφοτέρω.

Natus homo est, sive hunc divino semine fecit

Ille opifex rerum, mundi melioris origo,

Sive recens tellus.

Gencalogiæ auctores] Gencalogias scripserunt Pherecides Atheniensis, teste Dionys. Halicarn. lib.i. antiquit. Rom. pag. 10. Hecataeus; Athen. lib. iv. pag. 148. Andron; citatus à Scholiaste Apollonii Rhodii lib.i. Argon. pag. 3. & alii.

Vt in Attica] De Atheniensibus tradit Herodot. lib. vii. pag. 497. ἀρχαιοτάτων μὲν ἔθνη παρεχόμενοι, μένον ὅτι εἶντες, & μεταναστεύει ἑλλήνων. Plato in Menexeno pag. 404. Pausan. in Corinth. pag. 57. Euripid. apud Plutarch. περὶ φυγῆς. pag. 1073. Strabo lib. viii. Lucian. in Philopseud. Aristides in Panathen. Aen. Gazæus pag. 40. Iustin. lib. ii. Harpocratio in ἀντίχθονες. Suid. in περὶ γένεσιν. Georg. Gemist. Orat. i. de reb. Pelopon.

Arcadia] Theodoret. ferm. v. Græc. affect. οἱ ὅτι ἐν τῇ Ἀττικῇ πρῶτον φυῶσι ἄνθρωποι. ἄλλοι ὅτι, ἐν Ἀρκαδίᾳ τὸ πρῶτον γενέσθαι πρῶτον. ἕτεροι δ' αὖ πάλιν ἐν Αἰγύπτῳ. Vid. Suid. in ἀντίχθονες. Marc. Heracleot. περιηγ. pag. 22.

ἀντίχθονες] Dicuntur & ἰθαγενεῖς. Fest. in Natio.

Poëta cecinit] Virgil. lib. viii. Aeneid.

Erichthonius] Pausan. Attic. pag. 3. πατέρα ὃν Εἰριχθονίῳ λέγουσιν, ἀνθρώπων μὲν ὁ δένει εἶναι, γονέας ὃν Ἡφαιστον καὶ Γῆν. Homer. in Catalog. Apollod. lib. iii. de deor. orig. Lucian. in Philopseud. Origenes cont. Cels. lib. viii. pag. 434. Augustin. lib. xviii. de civit. Dei, cap. xii. D. Hieron. contra Iovinian. cap. iv. Lactant. lib. i. cap. xvii. Tertull. de spectac.

Exortus] Sic legendum potius ex Germanica & Manutii editione, itemque schedis Fr. Modii, quam *exaratus*, ut Carrio edidit.

Armati partus] Carrionis editio habet *Spartoe*. Theodoret. ferm. v. Græc. affect. ὅτι οἱ γὰρ (poëtas intellige) & μόνον γηγενεῖς

γενεῖς, ἀλλὰ καὶ σαρτὲς ἀνθρώπων γενεῖας φασὶν, ἢ ἐκ
 δρακοντείων ἀναφυῆναι ὀδόντων. Lucian. lib. iv. Palæphat. πρὸς
 μῦθ. pag. 86. Hygin. fab. 178. Lucian. loco supra citato. Scholi-
 ast. Apollon. Rhod. lib. iv. Argonaut. pag. 166. Eunap. in Eclog.
 legat. pag. 12. οἱ μὲν ἔν πελαγοῖ μῦθοι λέγουσι, πρὸς τὴν βοιωτίαν
 καὶ τὴν κολχίδα δρακοντίων ὀδόντων καὶ σαυαρέντων ἐν ὄπλοις
 ἅμα τῷ πόρῳ οὗ ἀνδρας ἀναπάλλεσθαι. Senec. Hercule furen-
 te Act. 2. Sc. O magne. Lucian. lib. iv. D. Ambros. lib. de fide re-
 surrect. cap. xv.

Tages] Videndus Cicero lib. ii. de divinatio. pag. 390. Fest.
 in Tages. Ovid. lib. xv. Metamorph. fab. 2. Ammian. Marcel-
 lin. lib. xxi. pag. 139. Arnob. lib. ii. pag. 108. Martian. Capell.
 lib. vi. pag. 236. Serv. lib. ii. Aeneid. *Thusci autem à frequentia sa-
 crificii dicti sunt, hoc est, ἀπὸ τῆς θύειν. Constat namque illic à Tage aru-
 spicinam repertam, ut Lucanus memini,*

— Sed conditor artis

Finxerit ista Tages.

CAPUT V.

ACTENVS de prima hominum origine.
 Cæterum, quæ ad præsentēs nostros perti-
 nent natales, eorumque initia, quam pote-
 ro compendiò dicam. Igitur, semen unde exeat,
 5 inter sapientiæ professores non constat. Parmeni-
 des enim tum ex dextris, tum è lævis partibus diri-
 vari putavit. Hipponi vero Metapontino, sive, ut
 Aristoxenus auctor est, Samio, ex medullis pro-
 fluere semen videtur: idque eo probari, quod post
 10 admissionem pecudū, si quis, qui mares sunt, peri-
 mat, medullas utpote exhaustas non reperiat. Sed

hanc

hanc opinionem nonnulli refellunt, ut Anaxago-
 ras, Democritus, & Alcmaeon Crotoniates. Hi e-
 nim post gregum^{a)} contentionem non medullis
 modo, verum & adipe, multaqué carne mares ex-
 hauriri respondent. Illud quoque ambiguum facit
 inter auctores opinionem, utrumne ex patris tan-
 tummodo semine partus nascatur, ut Diogenes, &
 Hippon, Stoiciqué scripserunt, an etiam ex matris,
 quod Anaxagoræ, & Alcmaëoni, nec non Parme-
 nidi, Empedocliqué, & Epicuro visum est. Quæ
 differens non definite se scire, Alcmaeon confessus
 est, ratus neminem posse perspicere.

IN CAPVT V.

IGITUR semen] Semen quid sit, & unde fluat, inter Philo-
 sophos medicosque cum veteres, tum recentiores controver-
 titur. Pythagoras quidem dixit, τὸ σπέρμα εἶναι σαρκὶν ἐγκέ-
 φαλον, περιέχουσαν ἐν αὐτῇ θερμὸν αἷμα. Diogen. Laert. lib.
 viii. in vita Pythag. A quo non multum discedit Timæus Lo-
 crus lib. de anima mundi, pag. 18. qui fluxum id dicit esse me-
 dullæ per dorsi vertebrae, cuius origo & radix sit cerebrum. Ver-
 ba eius hæc sunt: πᾶς ὁ σῶματ^{ος} ἀρχὴν καὶ ρίζαν μυελῶ
 ἡμεῖν ἐγκέφαλον, ἐν ᾧ αἰσθημονία, διὰ τὴν τέταρτον ἀπόχυμα
 τοῦ αἵματος τῶν νοτίων σπονδύλων τὸ λοιπὸν, ἐξ ᾧ εἰς σπέρμα καὶ
 λόγον μερίζεται. Adde Hippocratem lib. de genitura, non lon-
 ge à pr. Zeno & reliqui Stoici, semen animæ particulam esse
 volunt, exq. omnibus corporis partibus defluere. Diogen. La-
 ért. lib. vii. in vita Zenonis Cittiei, & Theodoret. serm. v. Græc.
 affect. pag. 73. Alii spumam sanguinis esse censent: atque inde
 τὴν ἀφροδίσιαν dicta, Apolloniates Diogenes existimat, teste
 Clem.

Clem. Alexand. lib. i. Pædag. cap. vi. Aristoteles autem libro i. de generat. animal. cap. xix. opinatur, τῆς αἱματικῆς πείρωμα τροφῆς τὸ σπέρμα. Alias aliorum opiniones si scire aves, vide sis Plutarch. lib. v. de placit. Phil. cap. iii. Lactant. de Opif. Dei cap. xii. Iohan. Argenter. Comment. secundo in Galen. art. med. pag. 175. & seqq. Franc. Vales. lib. ii. controvers. med. & Philos. cap. viii. Ludov. Septalium Comment. v. in lib. Hippocrat. de aëre, aq. & loc. pag. 407. And. Laurent. in hist. anatom. lib. xiii. quæst. 3. & 4.

Illud quoque ambiguum] Vid. Plutarch. lib. v. de placit. philosoph. cap. v.

Stoicique scripserunt] Zeno Cittieus & Sphærus: quorum opinionem Diogenes Laert. lib. vii. in vita Zenonis, his verbis recitat: τὸ ὅτι τῆς θηλείας (σπέρμα) ἄγονον ἀποφάινονται, ἄτονον εἶναι καὶ ὀλίγον, καὶ ὕδατῶδες. In eadem opinione fuit Aristoteles lib. i. de gener. animal. cap. xix. & xx. quamvis sibi non satis constet. Nam lib. iv. de generat. animal. cap. i. etiam foeminis semen tribuit, his verbis: Διαφέρει ὅτι τὸ τῆς ἀρρενικοῦ σπέρμα, ὅτι ἔχει ἀρχὴν ἐν αὐτῷ ποιᾶν, οἷον κινεῖν καὶ ἐν τῷ ζῳῷ, καὶ διαπέμπειν τὴν ἐσχάτην τροφήν. τὸ ὅτι τῆς θηλείας, ὕλην μόνον. Quo fortasse respexit Lactant. de Opif. Dei cap. xii. *Conceptum igitur Varro & Aristoteles sic fieri arbitrantur: Aiunt enim non tantum maribus inesse semen, verum etiam foeminis, & inde plerumque matribus similes procreari.*

An etiam ex matris] Mulierem semen quoque emittere tradit Hippocrat. in lib. de genitura. Vid. And. Laurent. lib. viii. hist. anat. quæst. v.

CAPVT VI.

MPEDOCLES, quem in hoc Aristoteles secutus est, ante omnia cor iudicavit incrementum, quod hominis vitam maximè contineat. Hippon vero, caput, in quo est animi princi-

pale. Democritus alvum cum capite, quæ plurimum habent ex inani, Anaxagoras cerebrum, unde omnes sunt sensus. Diogenes Apolloniates ex humore primum carnem fieri existimavit, tum ex carne ossa, nervosque, & cæteras partes nasci. At Stoici una totum infantem figurari dixerunt, ut una nascitur, aliturque sunt, qui id opinentur fieri ipsa natura, ut Aristoteles, atque Epicurus. sunt, qui potentia spiritus semen comitantis, ut Stoici ferme universi. sunt, qui ætherium calorem inesse arbitrentur, qui membra disponat, Anaxagoran secuti. Vt cunque tamen formatus infans, quemadmodum in matris utero alatur, duplex opinio est. Anaxagoræ enim, cæterisque compluribus, per umbilicum cibus administrari videtur. at Diogenes & Hippon existimarunt, esse in alvo prominens quiddam, quod infans ore apprehendat; ex eoque alimentum ita trahat, ut, cum editus est, ex matris uberibus. Cæterum, ut mares, feminae nascantur, quid causæ esset, variè ab iisdem philosophis proditum est. Nam, ex quo parente seminis amplius fuit, eius sexum repræsentari dixit Alcmaeon; ex seminibus autem tenuioribus feminas, ex densioribus mares fieri, Hippon affirmat. Vtrius verò parentis principium sedem prius occupaverit, eius reddi naturam Democritus retulit. At, inter se certare feminas, & mares, & penes utrum victoria sit,

lit, eius habitum referri, auctor est Parmenides.
Et è dextris partibus profuso semine mares gigni,
at è lævis feminas, Anaxagoras, Empedoclesque
consentiunt. quorum opiniones ut de hac specie
5 congruæ, ita de similitudine liberorum sunt dispa-
riles. Super quare Empedoclis disputata ratio ta-
lis profertur. Si par calor in parentum seminibus
fuerit, patri similem marem procreari; si frigus, fe-
minam matri similem. Quod si patris calidum erit,
10 & frigidum matris, puerum fore, qui matris vul-
tum repræsentet; at si calidum matris, patris autem
fuerit frigidum, puellam futuram, quæ patris red-
dat similitudinem. Anaxagoras autem eius paren-
tis faciẽ referre liberos iudicavit, qui seminis am-
15 plius contulisset. Cæterum, Parmenidis sententia
est, cum dexteræ partes semina dederint, tunc fili-
os esse patri consimiles; cum lævæ, tunc matri. Se-
quitur verò de geminis, qui ut aliquando nascan-
tur, modo seminis fieri Hippon ratus est. Id enim,
20 cum amplius est, quam uni satis fuerit, bifariam di-
duci. Id ipsum fermè Empedocles videtur sensisse.
nam, causas quidem cur divideretur, non posuit:
tantummodo ait, si utrumque sedes æque calidas
occupaverit, utrumque marem nasci: si frigidas
25 æque, utramque feminam. si verò alterum calidio-
rem, alterum frigidior, dispari sexu partum fu-
turum.

IN CAVPT VI.

Aristoteles secutus] Aristotel. lib. iiii. de partibus anim. cap. iv. Ceterum cor primum nascentibus formari, præter Aristotelem asserunt Plin. lib. x. cap. liii. & lib. xi. cap. xxxvii. Solin. cap. iv. Simplic. in lib. v. Aristot. τῆς Φυσικ. ἀκροάσ. pag. 205. Basil. Magn. in Psalm. i. in pr. Lactant. de Opif. Dei cap. xii. Quæ opinio tamen à Galeno rejicitur, de foet. form. cap. iv. statuente iecur primum foetus fundamentum esse.

Hippon vero caput] Et Alcmaeon; teste Plutarcho lib. v. de placit. Philos. cap. xvii. Varro autem, citante Gellio lib. iii. cap. x. caput & spinam, quæ est in dorso. Hippocrates lib. i. περὶ διαίτης, omnia membra simul existere putavit: in qua opinione fuerunt etiam Stoici, ut Censorinus hoc capite tradit.

Sunt qui id opinentur] De causa foetuum formatrice inter philosophos dissensio est. Galenus ingenuè fatetur se illam ignorare, lib. de foet. form. cap. vi.

Quemadmodum in matris utero alatur] Videndus Plutarchus lib. v. de placit. philos. cap. xvi.

Per umbilicum] Aristot. lib. vii. de hist. anim. cap. viii. & lib. ii. de gener. animal. cap. v. Hippocrat. de nat. pueri, pag. 16. καὶ τὸ μέσον τῆς σαρκὸς ὁ ὀμφαλὸς ἀπέχει, δι' ἧς πνέει καὶ τὸ αὐξήσιν ἵσχει. Suid. ὀμφαλὸς οἷον τις ρίζα τῆς βρέφους ἐστίν. δι' ἧς κείνη αὐξάνεται καὶ τρέφεται.

Prominens quiddam] Idem sensit Hippocrates de carnib. τὸ δὲ παρὰ τὸν ὀμφαλόν, inquit, ἐν τῇ γαστρὶ συνεχὲς τὰ χεῖλεα μύζει ἐκ τῶν μητρεῶν τῆς μητρός, καὶ ἔλκει τὴν τε τροφὴν, καὶ τὸ πνεῦμα τῇ καρδίᾳ εἰσάγει. Qui locus adversatur illi, quem modo adduximus ex libro de nat. pueri. Sed viri docti hunc locum in libro de carnib. Hippocrati falsò affectum esse opinantur. Vid. And. Laurent. lib. viii. hist. anatom. cap. vi. quæst. 23.

Ceterum ut mares] De diversitate sexus, quinque profert Philosophorum dispariles rationes. Quibus adde quæ à Plutarcho lib. v. de placit. philos. cap. vii. Lactant. de Opif. Dei cap. xii. &

xii. & Anaxagora apud Diogenem Laertium pag.94. variè disputantur.

Similitudine liberorum] Quid de prolis similitudine philosophi senserint, sigillatim referre, longum foret; indicabimus saltem aliquot auctorum loca. Videndus itaque Aristoteles lib. iv. de gener. animal. cap. iii. & lib. vii. de hist. anim. cap. vi. Plutarch. de placit. philos. lib. v. cap. xi. & xii. Stob. in Eclog. phys. pag. 87. Galen. lib. ii. de semine. Plin. lib. vii. cap. xii. Solin. cap. v. Dionys. Halicarn. *περὶ τῆς τῶν λογ. ἐξέτ.* pag. 68. Strabo lib. xv. pag. 479. D. Augustin. lib. v. cont. Julian. cap. 9. Lactant. de Opif. cap. xii.

Sequitur vero de geminis] Hæc verba, ut sequentium commodus sensus esset, ex editione Germanica & Aldina inferuimus; in editione enim Carrionis omissa erant.

Hippon ratus est] Et Aristotel. lib. iv. de gener. animal. cap. iv. Vid. Plutarch. lib. v. de placit. phil. cap. x.

CAPVT VII.

SUPEREST dicere de temporibus, quibus partus soleant esse ad nascendum maturi, qui locus eo mihi cura maiore tractandus est, quod quædam necesse est de astrologia, musica, & arithmetica attingere. Iam primum, quoto post conceptionem mense infantes edi soleant, frequenter inter veteres agitatum, nondum conuenit. Hippon Metapontinus à septimo ad decimum mensem nasci posse existimavit. nam septimo partum iam esse maturum, eo quod in omnibus numerus septenarius plurimum possit. siquidem septem formemur mensibus, additisque alte-

ris recti consistere incipiamus, & post septem mens-
ses dentes nobis innascantur, iidemque post septi-
mum cadant annum. quartodecimo autem pu-
bescere soleamus. Sed hanc à septem mensibus
incipientem maturitatem, usque ad decimum per-
ductam. ideo, quod in aliis omnibus hæc eadem
natura est, ut septem mensibus, annisve, tres aut
mensēs, aut anni ad confirmationem accedant.
Nam dentes septem mensium infanti nasci, & ma-
ximè decimo perfici mense: septimo anno primos
eorum excidere, decimo ultimos. post decimum
quartum annum non nullos, sed omnes intra septi-
mumdecimum annum pubescere. Huic opinioni
in parte aliqua repugnant alii, alii in parte consen-
tiunt. Nam septimo mense parere mulierem posse, 15
plurimi affirmant, ut Theano Pythagorica, Aristoteles
Peripateticus, Diocles, Euenor, Straton, Empedocles,
Epigenes, multiq̃ue præterea, quorum omnium consensus
Euthyphronem Cnidium non deterret, id ipsum intrepide pernegan-
tem. 20
contra eum fermè omnes, Epicharmum se-
cuti, octavo mense nasci negaverunt. Diocles
tamen Carystius, & Aristoteles Stagirites aliter
senserunt. Nono autem, & decimo mense tum
Chaldæi plurimi, & idem mihi supra nominatus 52
Aristoteles, edi posse partum putaverunt. neque
Epigenes Byzantius nono posse fieri contendit.

nec Hippocrates Cous decimo. Cæterum undecimum mensem Aristoteles solus recipit, cæteri universi improbarunt.

IN CAPVT VII.

Numerus septenarius] De huius numeri mysteriis multa Varro apud Gell. lib. iii. cap. x. Macrobi. lib. i. in Somn. Scipion. cap. v. Alexand. Aphrod. lib. ii. probl. 47. Philo. Iudæus de opific. mundi. Clem. Alexand. Strom. vi. pag. 291. Iustin. Martyr Respons. ad orthod. 69. Basil. Magn. in Psalm. cxiv. Chalcid. in Timæum Platon. pag. 41. & sequent.

Recti consistere] Macrobi. lib. i. in Somn. Scip. cap. v. *Post bis septem sedet sine casus timore. Et. Post quater septem non solum stat firmiter, sed & incedit.*

Post septem menses dentes nobis] Hippocrat. de septimest. partur. τοῖσι ἡ παιδίῳ ἐπὶ ἡμῶν ἐσσι, ἢ ἄλλα ἀγεφύροντα γίνονται, ἐν τοῖς σώμασι, ἢ οἱ ὀδόντες φαίνεσθαι ἀρχονται ἐν τετάρτῳ τῷ χρόνῳ. Vid. eund. περὶ σερικ. in fin. Aristot. lib. vii. de hist. anim. cap. x. τὰ ἡ παιδία ἐξ ὁμοῦ μηνὶ ἀρχονται ὀδοντοφυεῖν. Alexand. Aphrod. lib. ii. problem. 47. Plin. lib. vii. cap. xvi. *Ceterum editis, primores septimo mense gigni dentes, priusquam in superas fere parte, haud dubium est: septimo eosdem decidere anno, aliosq. suffici.* adde Macrobi. lib. i. in somn. Scip. cap. v.

Pubescere soleamus] Aur. Macrobi. loco dicto. *Post annos autem bis septem ipsa ætatis necessitate pubescit. Tunc enim moveri incipit vis generationis in masculis, & purgatio fœminarum. Ideo & tutela puerili quasi virile iam robur absolvitur, de qua tamen fœmina propter votorum festinationem, maturius biennio legibus liberantur.* Vid. Tertulian. de anima cap. xxxviii. & lib. de veland. virg. cap. ii. Instit. tit. *Quib. mod. tutel. fin.* Vlpian. in frag. tit. de Tutel. §. ult. Alexand. Aphrod. lib. ii. probl. 47. οὗς ἐπὶ ἡ, ἢ ἑσθαι, τοῖς ἐπὶ δὲ, ἀνδρῶν.

Intra septimum decimum] Iurisconsulti annum unum adjiciunt, plenamq; pubertatem annis decem & octo definiunt. §. *minorem*. Instit. de adopt. L. adrogato. 40. §. *non tantum*. D. eod. tit. L. *Mela*. 14. §. *certe*. D. de alim. legat.

Septimo mense parere] Videndus Hippocrates περὶ σαρκῶν. non procul à fine, & toto libro de septimestri partu, citatus à Paulo IC. L. *septimo mense*. 12. D. de stat. hom. & Vlpiano L. *Intestato*. 3. §. fin. D. de suis & legit. Alibi tamen Paulus in hanc rem numeros Pythagoreos allegat lib. 4. sent. tit. 9. Ad Galen. de foet. format. cap. 1. Alexand. Aphrod. lib. 11. problem. 47. Cicer. lib. x. ad Attic. Epist. ult. D. Ambros. lib. 6. epist. 39. Schol. Græcum in Homer. Iλ. τ. pag. 327.

Aristoteles Peripateticus] Aristotel. lib. vii. hist. animal. cap. iv. ὅσα μὲν ἐν γίνεται πρῶτα τῶν ἐπὶ μηνῶν, ἔδεν ἔδα μὴ διώαται ζῶν. τὰ δὲ ἐπὶ ἀμνια γόνιμα γίνεται πρῶτον, ἀφ' ἐνῆ δὲ τὰ πολλὰ. διὸ καὶ παραγίνεσιν ἐρῶς αὐτὰ. Vid. Plutarch. lib. v. de placit. philos. cap. xviii.

Diocles] Huius & Empedoclis de hac re sententiam refert Plutarch. modo dicto loco.

Octavo mense] Hippocrat. lib. de octim. part. negat, octimestrem partum esse vitalem, & libro περὶ σαρκῶν disertè inquit, ὀκτάμηνον δὲ γνόμενον, ἔδεν βιοῦ πάποτε. Citatur in eandem rem à Gellio lib. iii. cap. xvi. eiusdem ex lib. περὶ τροφῆς locus: ἔστι δὲ καὶ ὅτι ὀκτάμηνος γένεσις. quæ verba ibidem sic explicat Sabinus medic. ἔστι μὲν φαινόμενα ὡς ζῶα μὲν πρὶν ἐκτρώσιν, ὅτι ἔστι δὲ, ὡς θνήσκοντα μὲν ταῦτα, καὶ ἔστιν ἐν φαντασίᾳ μὲν παραπικρὰ ὄντα: διωάμεν δὲ ὅτι ἔστι. Sed Hippocratis locus hodie aliter in impressis libris habetur. Quid verò de Octimestri partu sentiendum sit, vide quæ doctissime, accuratissimeque commentatus est Federicus Bonaventura Urbinas.

Diocles tamen Carystius] Vid. Plutarch. lib. v. de placit. philos. cap. xviii.

Et Aristoteles] Aristoteles lib. vii. hist. animal. cap. iv. & lib. iv. de generat. animal. cap. iv. Item Problem. 40, sect. 10.

Octi-

Octimestrem partum recipit. Item Cæcilius Comicus apud Gell. lib. iii. cap. xvi. Varro apud eundem ibid. & Plin. lib. vii. cap. v. ex Aristotelis lib. vii. Hist. animal. cap. iv. refert, *Translativum in Ægypto esse, octavo gigni, & in Italia iam tales partus esse vitales, contra priscorum opiniones.* De Naxiis mulieribus beneficio Iunonis ὀκταμήνα parientibus, testantur Stephan. de Urbib. & Suidas.

Nono autem & decimo mense] Hinc illa Parcarum nomina *Nona & Decima*. Gellius lib. iii. cap. xvi. Sept. Tertulian. de anima cap. xxxvii. *Hæc æstimando etiam superstitio Romana finxit Alemonam, alendi in utero foetus. Et Nonam & Decimam à sollicitatoribus mensibus.* Decimum mensem agnoscit Varro apud Nonium in *Spissum*. *Nascimur enim, inquit, spissius quam emorimur. Vix duo homines decem mensibus edolatum unum reddunt puerum: contra una pestilentia, hostica acies, puncto temporis immaneis acervos facit.* Et Salomon, sive quis alius auctor, Sapientia cap. vii. ver. 2. ἐν κελία μητρὸς ἐγλυφέν σαρκὲς δεκάμηναιώ χρόνῳ. Vid. Formulam Galli Aquilii IC. in L. Gallus. 29. in pr. D. de lib. & post. hered. inst. & L. quidam. 4. D. de post. hered. instit. Terent. Adelph. Act. 3. Scen. 4. *Virgo ex eo compressu gravida facta est, mensis hic decimus est.*

Hippocrates Cous] Hippocrates de natura pueri. ὅτι ὁ χρόνος ἐστὶν ἡρόνιωτερον δέκα μῆνῶν ἐν γαστρὶ ἔχειν ἔγω φημί. *ἔγω φημί.*

Vndecimum mensem Aristoteles] Aristoteles lib. vii. de Histor. animal. cap. iv. τὰ μὲν ἐν ἄλλῃ ζωᾷ, μοναχῶς ποιεῖται τὴν τῆς τέκας τελείωσιν (εἰς τὸ ὥρεται τῆς τέκας χρόνον πᾶσιν) ἀνθρώπων ὅ πολλοὶ μόνον τῶν ζώων. ἢ τὸ ἐπτάμηνον, ἢ ὀκταμήνιον, ἢ ἐννεμήνιον γίνονται, καὶ δεκάμηνον τὸ πλείστον. ἐνίαι δ' ἐπτάμηνον ἢ τὸ ἐνδεκάμηνον. Vndecimum mensem etiam admisit D. Hadrianus apud Gell. lib. iii. cap. xvi. Vid. Feder. Bonavent. lib. ix. de Octimestri partu cap. LI & seq. De duodecimestri partu est apud Charisium Grammaticum lib. i. pag. 78. qui Græchi nomen derivat à gerendo, eo quod mater eius duodecim mensibus eum gestaverit. Decimi tertii mensis exemplum refertur à Plinio lib. vii. cap. v. & deinde Gellio lib. iii. cap. xvi.

CAPVT VIII.

SED nunc Chaldæorum ratio breviter tractanda est, explicandumque, cur septimo mense, & nono, & decimo, tantummodo 5
posse nasci homines arbitrentur. Ante omnia igitur dicunt actum, vitamque nostram stellis tam vagis, quam statis esse subiectam, earumque vario, multiplicique cursu genus humanum gubernari, sed ipsarum motus, schemataque, & effectus à 10
Sole crebro immutari. nam ut aliæ occasum, nonnullæ stationem faciant, nosque omnes disparili sua temperatura afficiant, Solis fieri potentia. Itaque eum qui stellas ipsas, quibus movemur, per-
movet, animam nobis dare, qua regamur; poten- 15
tissimumque in nos esse, moderarique, quando post conceptionem veniamus in lucem. sed hoc per tres facere conspectus. Quid autem sit conspectus, & quot eius genera, ut liquido perspici possit, pauca prædicam. Circulus est, ut ferunt, signifer, 20
quem Græci vocant ζῳδιακὸν; in quo Sol, & Luna, cæteræque stellæ vagæ feruntur. hic in duodecim partes, totidem signis redditas, æquabiliter divisus est, cum sol annuo spatio metitur: ita in unoquoque signo ferme unum mensem moratur. sed si- 25
gnum quodlibet cum cæteris singulis habet mutuum conspectum, non tamen uniformem cum omnibus

omnibus, nam validiores alii, infirmiores alii ha-
 bentur. Igitur, quo tempore partus concipitur, Sol
 in aliquo signo sit necesse; & in aliqua, eius parti-
 cula, quem locum conceptionis propriè appel-
 5 lant. Sunt autem hæ particulæ in unoquoque signo
 tricenæ, totius vero zodiaci numero ccclx. has
 Græci *μοῖρας* cognominarunt: eo videlicet, quod
 deas Fatales nuncupant *μοῖρας*. Et ex particulæ no-
 bis veluti fata sunt. nam, qua potissimum oriente
 10 nascantur, plurimum refert. Sol ergo, cum in pro-
 ximum signum transcendit, locum illum conce-
 ptionis aut imbecillo videt conspectu, aut etiam
 nec conspicit. nam plures proximantia sibi met zo-
 dia, invicem se videre omnino negaverunt. at, cum
 15 in tertio est signo, hoc est uno medio interposito,
 tunc primum illum locum, unde profectus est, vi-
 dere dicitur, sed valde obliquo & invalido lumine;
 qui conspectus vocatur καὶ ἐξάγωνον, qui sextam
 partem circuli subtendit. nam si, ut à primo zodio
 20 ad tertium, sic à tertio ad quintum, inde porro ad
 septimum, ac deinde alternæ lineæ emittantur,
 hexagoni æquilateralis forma in eodem circulo
 scriberetur. Hunc quidam conspectū non usque-
 25 quaque receperunt, quod minimum ad maturita-
 tem partus videatur conferre. cum vero in quar-
 tum signum pervenit, & media duo sunt, videt

κατὰ τετράγωνον. quoniam illa linea, qua visus per-
tendit, quartam partem orbis abscidit. cum autem
in quinto est, tribus interiacentibus mediis, κατὰ
τρίγωνον adspicit. Nam tertiam signiferi partem vi-
sus ille metitur. quæ duæ visiones τετράγωνοι τρίγωνοι 5
perquam efficaces, incrementum partus multum
adminiculant. Cæterum à loco sexto conspectus
omni caret efficientia. eius enim linea nullius poly-
goni afficit latus. at à septimo zodio, quod est con-
trarium, plenissimus potentissimusque conspe- 10
ctus, quosdam iam maturos infantes educit, qui
septem menses appellantur, quia septimo mense
nascuntur, at, si intra hoc spatium maturescere uter-
us non potuerit; octavo mense non editur. (ab
octavo enim signo, ut à sexto, inefficax visus) sed 15
vel nono mense, vel decimo. Sol enim à nono zo-
dio particulam conceptionis rursus conspicit κατὰ
τρίγωνον, & à decimo κατὰ τετράγωνον. qui conspe-
ctus, ut supra iam dictum est, perquam efficaces
sunt. Cæterum undecimo non putant nasci, quia 20
languido iam radio infirmum lumen κατ' ἐξάγωνον
mittatur. multo minus duodecimo, unde conspe-
ctus pro nullo habetur. itaque secundum rationem
hanc ἑπτὰ μῆνες nascuntur κατὰ δίμετρον, ἑννέα μῆνες au-
tem κατὰ τρίγωνον, δέκα μῆνες vero κατὰ τετράγωνον. 25

IN CAPVT VIII.

Chaldaeorum] *Chaldaei*, inquit Cicero lib. i. de divin. *non ex artis, sed ex gentis vocabulo nominati, diuturna observatione siderum, scientiam putantur effecisse, ut praedici posset, quid cuique eventurum, & quo quisque fato natus esset.* Vide Diodor. Sicul. lib. xvii. Vitruvii lib. ix. cap. vii. Gell. lib. xiv. cap. i. Hi *Babylonii* quoque dicuntur. Iul. Firm. lib. ii. cap. iii. unde *numeri Babylonii* apud Horat. lib. i. Ode ii. — *nec Babylonios Tentaris numeros.* Et *Genethliaci*. Gell. lib. xiv. cap. i. Censorin. cap. xiv. *Planetarii*. Augustin. lib. iv. Confession. *Mathematici*. Tit. C. Theod. & Iustin. *De malef. & mathemat.* Augustin. lib. ii. de doctrin. Christ. cap. xxi. Isidor. lib. viii. Orig. cap. ix. D. Hieronym. in cap. ii. Daniel, Gell. lib. i. cap. ix.

Dicunt actum vitamque nostram] Vid. infr. cap. xiii. Clem. Alexand. Strom. vi. pag. 291. ἐπὶ αὐτῷ ἡ οἱ ἀπὸ τῶν μαθημάτων αὐτῶν πλανήτας εἶναι φασὶν ἀστέρας, πλὴν πείρατον διοίκησιν ἐπιτελόντες, ὑφ' ὧν καὶ συμπάθειαν οἱ Χαλδαῖοι πάντα γίνεσθαι νομίζουσι, καὶ περὶ τὸν θνητὸν βίον. Vid. Cic. lib. ii. de divin. Sext. Empir. advers. Mathemat. cap. xxi. Pertinet huc Aufonii Eclogarium de ratione puerperii.

Stationem faciant] Chalcid. in Timæum Platon. pag. 61. *Statio* (inquit est) *visum & imaginatio stelle, diu manentis in eodem loco, inuncta aliam fixam stellam, nec errantem.* Græci *σημεῖον* vocant. Pappus Alexand. εἰσιγωγ. εἰς τὴν ἀπὸ τελέσεως. Et *στάσις*, Gemin. pag. 10. Iulius Pollux lib. iv. cap. xx. Isidorus lib. iii. Orig. cap. lxix.

Quid autem sit conspectus] *Adspiciendi* verbo in hac re usus est Horatius lib. ii. Od. xvii.

Sen Libra, seu me Scorpius adspicit.

Formidolosus.

Vid. Sext. Empir. advers. Mathem. cap. xxi.

Signifer, quem Græci vocant ζωδιακὸν] Ἀπὸ τῶν ζώων, quod duodecim animalium effigies descriptas contineat. Plinius lib. ii. cap. iv. Aur. Macrob. in Somn. Scipion. cap. xxi. Huius inventum alii Pythagoræ, alii Oenopidæ Chio. Plutarch. lib. ii. d. Placit. philos. cap. xii. alii Anaximandro Milesio tribuunt, Plin. lib. ii. cap. viii.

Hic in duodecim partes] Videndus Geminus de apparent. coelest. in pr. Aufon. Edyll. xiii.

Signifer inde subest, bis sex & sidera complent.

Hic Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo,

Libra, Scorpius, Arcitenens, Capricornus, & Vrnæ

Qui tenet, & Pisces.

Locum conceptionis] Quem in genethliologiæ ratione sequutus dicitur Achinapolus, teste Vitruvio lib. ix. cap. vii.

Sunt autem hæ particulæ in unoquoq; signo tricenæ] Geminus de apparent. coelest. pag. 3. πάλιν ἡ ἑκάστη τῶν δωδεκατημορίων διαίρεται εἰς μέρη λ. καὶ καλεῖται τὰ ἐν τμήμα μοῖρα, ὥστε τὸν κύκλον τῶν ζώδιων περιέχειν ζώδια μὲν ιβ. μοῖρας δὲ τξ. Idem testatur Sext. Empir. advers. Mathem. cap. xxi. Iul. Firm. lib. ii. cap. iv. Suid. in ἐποχῇ.

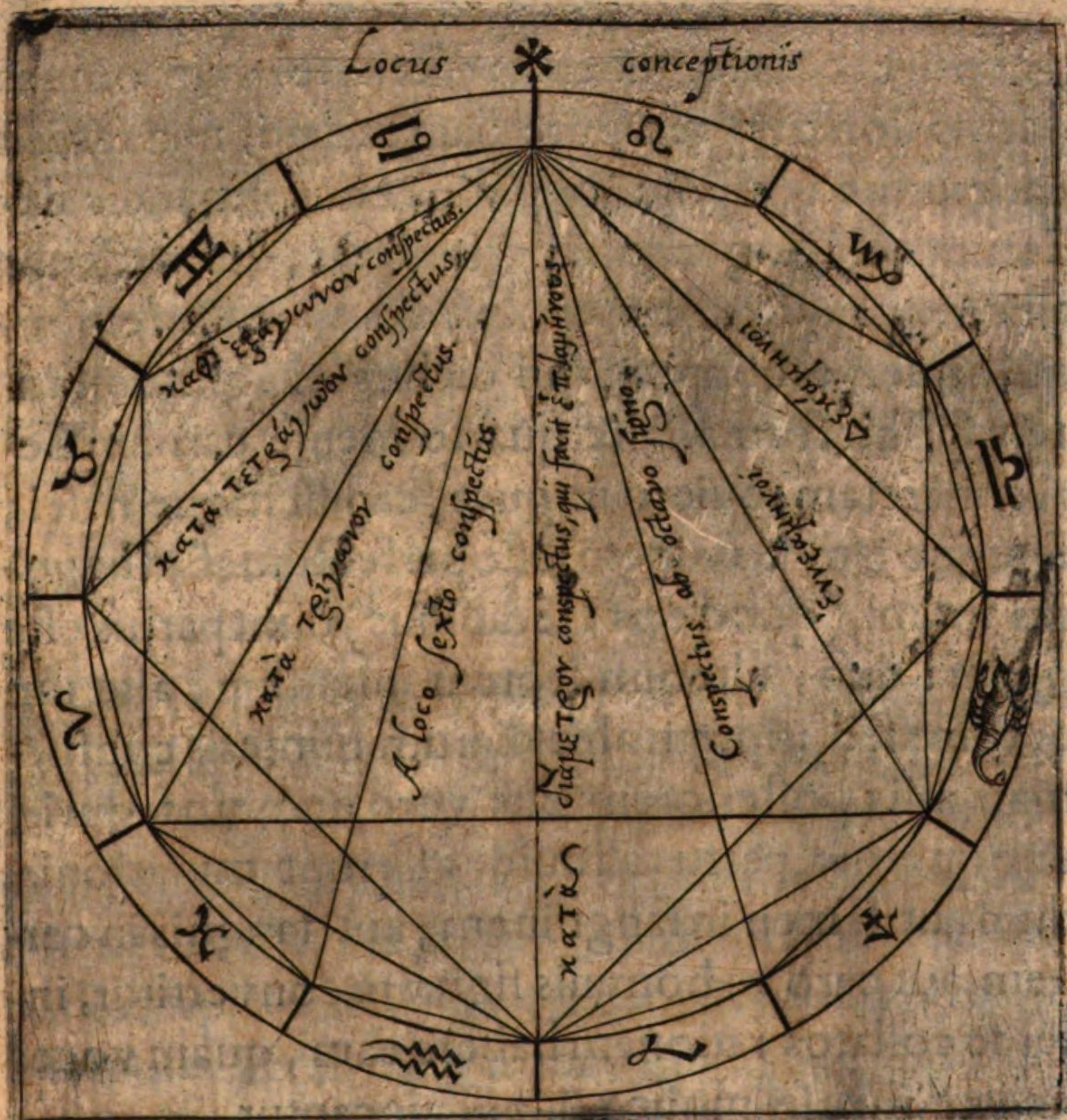
Deas Fatales nuncupant μοῖραι] Hinc Glossario veteri μοῖρα *Fatum* est, & μοῖρα *Parca*: uti etiam Suidæ & auctori Etymologici μοῖρα est εἰμαρμένη. Vid. Gell. lib. iii. cap. xvi. Euripides in Elect. vers. 1247.

——— πάντεσθιν ἡ χεῖρ

Πράσσειν, ὃ μοῖρα, Ζῶς τ' ἔκρανε σὺ πέρι.

Hæc μοῖρας Iul. Firmic. lib. ii. cap. iv. ait esse *infinita potestatis, & licentiæ*, & quæ fata hominum potestatis suæ auctoritate designent. Vid. Ioh. Tzetz. ad vers. Hesiod. lib. i. Ζῶς ὑψίστης & c.

Sol ergo] Vid. subiectum schema.

Vel decimo] Sic Aldus & editio Germanica, quod & ratio ipsa suadet. Carrio malè Undecimo.

CAPVT IX.

HAC Chaldæorum sententia explicata, tran-
leo ad opinionem Pythagoricam, Varroni
tractatam in libro, qui vocatur Tubero, &

intus

intus inscribitur, De origine humana. quæ quidem ratio præcipuè recipienda ad veritatem proximè videtur accedere. alii enim plerique, cum omnes partus non uno tempore fiant maturi, una tamen eademque tempora omnibus conformandis dederunt: ut Diogenes Apolloniates, qui masculis ait corpus quatuor mensibus formari, & feminis quinque. vel Hippon, qui diebus sexaginta infantem scribit formari; & quarto mense carnem fieri concretam, quinto ungues, capillumque nasci; 10 septimo iam hominem esse perfectum. Pythagoras autem, (quod erat credibilius) dixit partus esse genera duo, alterum septem mensum, alterum decem: sed priorem aliis dierum numeris conformari, aliis posteriorem. eos vero numeros, qui in 15 unoquoque partu aliquid afferunt mutationis, dum aut semen in sanguinem, aut sanguis in carnem, aut caro in hominis figuram convertitur, inter se collatos rationem habere eam, quam voces habent, quæ in musica σύμφωνος vocantur.

IN CAPVT IX.

VNa tamen eademque] Imo diversa. Nam Diogenes Apolloniates aliter sentit, aliter Hippon; Pythagoras item aliter, & Empedocles, Asclepiadesque, quorum opiniones extant apud Plutarch. lib. v. de Placit. Philosop. cap. xxi. Hippocrates sanè masculi conformationem diebus triginta, foeminae quadraginta duobus fieri existimavit. Verba eius in libro de natura pueri hæc sunt: καὶ γέγονεν ἤδη τὸ ἀνδρῶν, καὶ εἰς τὸ αὐτὸ ἀφικνέεται, τὸ μὲν

μὲν θῆλυ τὴν πρώτην πῆξιν, ἐν πενσεράκοντι ἡμέρησι καὶ δύο τὸ μακρότατον. τὸ δ' ἄρσεν ἐν τριήκοντι ἡμέρησι τὸ μακρότατον. ὥς γὰρ Ὀπιπολὺ ξυμβαίνει ἐν τῷ τῷ χρόνῳ ἢ ὀλίγῳ μείονι, ἢ ὀλίγῳ πλείονι τῶν Διαρθρῶν. Hippocratem sequutus est Lactant. de Opif. Dei cap. xii. Vid. Cenforin. inf. cap. xi. At Aristoteles lib. vii. de hist. animal. cap. iii. longius tempus statuit, nimirum in masculis quadraginta dies, in foeminis tres menses.

Partus esse genera duo] Diogenes Laertius ex Pythagoræ sententia tria genera memorat. καὶ τὸ αὐτὸ τῆς ἀρμονίας λόγος, ἐν ἐπείᾳ, ἢ ἐννεά, ἢ δέκα τὸ πλείον μῆσι τελεωθὲν, διακυίσκεται τὸ βρέφος.

CAPVT X.

SED hæc quo sint intellectu apertiora, prius aliqua de musicæ regulis huic loco necessaria dicentur: eo quidem magis, quod ea dicam, quæ ipsis musicis ignota sunt. nam sonos
 5 scienter tractavere, & congruenti ordine reddidere illos: ipsis autem sonis motuum modum, mensuramque invenere geometræ magis, quam musici. Igitur musica est scientia benè modulandi. hæc autem est in voce. sed vox aliàs gravior mit-
 10 titur, aliàs acutior. singulæ tamen voces simplices, & utcunque missæ, φθόγγοι vocantur. discrimen vero, quo alter φθόγγος acutior est, alter gravior, appellatur διάστημα. Inter infimam, summamque vocem, multa esse possunt in ordine posita dialtema-
 15 ta: quæ alia aliis maiora, minorave. ut est illud,
 F quod

quod *τόνον* appellant, vel hoc minus *ἡμιτόνιον*, vel du-
 orum, triumve, ac deinceps aliquot tonorum in-
 intervallum, sed non promiscè voces omnes cum
 aliis ut libet iunctæ, concordabiles in cantu red-
 dunt effectus. Vt litteræ nostræ, si inter se passim 5
 iungantur, & non congruenter, sæpe nec verbis,
 nec syllabis copulandis concordabunt: sic in mu-
 sica certa quædam sunt intervalla, quæ sympho-
 nias possint efficere. Est autem symphonia dua-
 rum vocum disparium inter se iunctarum dulcis 10
 concentus. Symphoniæ simplices ac primæ, sunt
 tres, quibus reliquæ constant: una duorum tono-
 rum & hemitonii habens *Διάσημα*, quæ vocatur *Διὰ
 πέντε*: altera trium & hemitonii, quam vocant
Διὰ πέντε: tertia est *Διὰ πέντε*: cuius *Διάσημα* conti- 15
 net duas priores. Est enim vel sex tonorum, ut A-
 ristoxenus, musicique asseverant; vel quinque,
 & duorum hemitoniorum, ut Pythagoras, Geo-
 metraque: qui demonstrant duo hemitonia to-
 num complere non posse. quare etiam huius- 20
 modi intervallum Platoni abusivè *ἡμιτόνιον*, propriè
 autem *δίεσις* vel *λεῖμμα* appellatur. Nunc vero, ut
 aliquid appareat, quemadmodum voces, nec sub
 oculos, nec sub tactum cadentes, habere possint
 mensuras: admirabile Pythagoræ referam com- 25
 mentum: qui, secreta naturæ scrutando, reperit
 phithongos musicorum convenire ad rationem
 numero-

numerorum. nam chordas æquè crassas, pari-
 longitudine diversis ponderibus tetendit: quibus
 sæpe pulsis, nec phthongis ad ullam symphoniam
 concordantibus, pondera mutabat, & id identi-
 5 dem frequenter expertus, postremo deprehendit,
 tunc duas chordas concinere id, quod est $\Delta\lambda\gamma\epsilon\ \pi\epsilon\sigma\acute{\alpha}\rho\omega\nu$,
 cum earum pondera inter se collata rationem
 haberent, quam tria ad quatuor. quem phthon-
 gum arithmetici Græci $\Phi\theta\acute{\iota}\nu\gamma\mu\alpha$ vocant, Latini Su-
 10 pertertium. At eam symphoniam, quæ $\Delta\lambda\gamma\epsilon\ \pi\acute{\epsilon}\nu\tau\epsilon$
 dicitur, ibi invenit, ubi ponderum discrimen in
 sesquitertia est proportionem, quam duo faciunt ad
 tria collata, quod $\eta\mu\acute{\iota}\omicron\lambda\iota\omicron\nu$ appellant. cum autem
 altera chorda, duplo maiore pondere, quam altera,
 15 tenderetur, & esset $\delta\iota\pi\lambda\alpha\sigma\acute{\iota}\omega$ locus, $\Delta\lambda\gamma\epsilon\ \pi\alpha\sigma\acute{\omega}\nu$ sona-
 bat. Hoc & in tibiis si conveniret, tentavit: nec
 aliud invenit. nam quatuor tibias pari cavo para-
 vit, impares longitudine. Primam (verbi causa)
 longam digitos sex: secundam, tertia parte addi-
 20 ta, id est, digitorum octo: tertiam, digitorum no-
 vem, sescuplo longiorem, quam primam: quar-
 tam vero duodecim digitorum, quæ primam lon-
 gitudine duplicaret. His itaque inflatis, & bina-
 rum facta collatione, omnium musicorum auri-
 25 bus approbavit, primam & secundam reddere eam
 convenientiam, quam reddit $\Delta\lambda\gamma\epsilon\ \pi\epsilon\sigma\acute{\alpha}\rho\omega\nu$ sympho-
 nia, ibique esse proportionem supertertiam. Inter

primam vero, ac tertiam tibiam, ubi sescupla proportio est, resonare *Διὰ πέντε*. Primæ autem, quartæque intervallum, quod habet duplam proportionem, *Διέσημα* facere *Διὰ πασῶν*. sed inter tibiæ, chordarumque naturam, hoc interest, quod tibiæ incremento longitudinis fiunt graviores, chordæ autem, augmento additi ponderis acutiores. utrobique tamen est eadem proportio.

IN CAPVT X.

NAm sonos scienter tractavere & congruenti ordine reddidere illos] Hæc est lectio Aldinæ & German. editionis, quæ sane tolerari potest: aut si illa displicet, ex editione Carrionis expungendum τὸ *illorum*, aut pro *tractavere*, & *reddidere*, legendum *tractare* & *reddere*.

Musica est scientia] Eadē est Cassiodori definitio. Bacchius autem ita definit: *μουσική ἐστὶ εἰδησις μέλους, καὶ τῶν περὶ μέλους συμβαινόντων*. Ptolemæus initio lib. *περὶ μουσικῆς*. *Μουσική ἐστὶ ρυθμὸς, ἢ μέλος, ἢ πάσης ὀργανικῆς θεωρίας ἐπιστήμη*. Alius vetus Musicus anonymus MS. *Μουσική ἐστὶν ἐπιστήμη περὶ μέλος τέλειον, θεωρητικὴ τε τῶν ἐν αὐτῇ ἢ τοῖς μέρεσιν αὐτῆς*. Vel, *ἔστι θεωρητικὴ τε, ἢ πρακτικὴ, ἢ ποιητικὴ τῶν περὶ τὸ τέλειον μέλος*.

Φθόγγοι vocantur] *Φθόγγος* Vitruvius lib. v. cap. iv. *Sonus* interpretatur. Boetius autem lib. i. *Musica*. cap. viii. & Chalcid. in *Comment. in Timæum* Platonis pag. 47. *Sonos*. Est autem *Φθόγγος* Bacchio, *φωνῆς ἐμμελὲς πᾶσις ὑπὸ μίαν τάσιν*. quam definitionem sequutus est Boetius dicto loco his verbis: *Sonus est vocis casus emmeles, id est, aptus melo in unam intensionem*. Ptolemæus lib. i. *Harmonicor.* cap. iv. sic definit: *Φθόγγος sonus est, unum eundemque sustinens tonum*. Psellus autem sic: *Φθόγγος ἐστὶ φωνῆς ἀδιατάττα ἐναρμόνιστος τάσις*.

Appellatur Διάστημα] Διάστημα, id est, intervallum. Vitruv. lib. v. cap. iv. Bacchio est Διάφορα δύο φθόγων ἀνομοίων ὀξύτητι ἢ βαρύτητι. Boët. lib. i. Music. cap. viii. *Soni acuti gravisq; distantia.* Martiano Capellæ lib. ix. *vocis spatium, quo acuta & gravior includitur.* Psello φθόγων ἢ πρὸς ἀλλήλους ποιά σχέσις. Vid. Isidor. lib. iii. Orig. cap. xix.

Τόνον appellant] Tonus est, definitore Martiano Capella lib. iv. *spatium cum legitima quantitate, quod ex duobus sonis diversis inter se invicem continetur.* Vid. Isidorus dicto loco.

Vt litteræ nostræ] Hæc ab Aristoxeno mutuatus est lib. ii. Harmonicor. pag. xxv. cuius verba, ut ea latinè reddidit Antonius Gogavinus, hæc sunt: *Est autem huiusmodi quædam in canoro & cantui inidoneo series, qualis est literarum quoque inter differendum compositio: non enim temere ex iisdem elementis composita syllaba emergit, sed certo modo.*

Symphonia duarum vocum] Symphonia Vitruvio est *concentus*, lib. v. cap. iv. Bacchius autem sic definit: συμφωνία ἐστὶ κρείσσις δύο φθόγων ἀνομοίων ὀξύτητι ἢ βαρύτητι λαμβανόμενων. ἐν ἣ ὁδὲν τι μάλλον τὸ μέλῳ φαίνεται τῷ βαρυτέρῳ φθόγῳ ἢ πρὸς τῷ ὀξυτέρῳ, ὁδὲ τῷ ὀξυτέρῳ ἢ πρὸς τῷ βαρυτέρῳ. Brevius Boëtius lib. i. Music. cap. viii. *Consonantia est acuti soni gravisq; mixtura, suaviter uniformiterq; auribus accidens.* Cassiodorus autem lib. de Musica. *Symphonia est temperamentum sonitus gravis ad acutum, vel acuti ad gravem modulamen efficiens: sive in voce, sive in percussione, sive in flatu.* Vid. Isidor. lib. iii. cap. xix.

Simplices ac primæ sunt tres] Vid. Martian. Capell. lib. ix. His autem totidem adduntur compositæ, Διαπασῶν ἢ Διαπασάρων, Διαπασῶν ἢ Διαπέντε. Δίς Διαπασῶν. Vid. Bacchium lib. de Musica. Vitruvium lib. v. cap. iv. Macrobi. lib. ii. in Somn. Scip. cap. i. Plutarch. in libello de εἰαπὺς Delphos pag. 693. Cassiodor.

Vel quinque & duorum hemitoniorum] Videndus Cl. Ptolemæus lib. i. Harmonic. cap. xi. Boët. lib. i. Music. cap. xix.

Duo hemitonia] Sic Germanica editio; idque rectum.

esse constat ex præcedentibus hisce auctoris verbis, *vel quinque & duorum hemitoniorum.*

Δίεσις *vel* λείμμα] Quid *δίεσις*, quid *λείμμα*, docet Vitruvius lib. v. cap. iv. Macrobius lib. ii. in Somn. Scipion. cap. i. Boët. lib. ii. Music. cap. xxvii. Chalcid. in Tim. Plat. pag. 47. & seq. Bacchius, Pfellus, Martianus Capella, Hesych. & Suid.

Admirabile Pythagoræ referam commentum] Quæ ratione Pythagoras sonituum intervalla invenit, tradunt Iamblich. lib. i. de vita Pythag. cap. xxvi. Boët. lib. i. Music. cap. x. & xi. Macrobius lib. ii. in Somn. Scipion. cap. i.

διπλασίῳ locus] An hoc rectum? an potius legendum διπλασίῳ λόγῳ?

CAPVT XI.

HIS expositis, forsitan obscure, sed quam potui lucidissime, redeo ad propositum: ut doceam, quid Pythagoras de numero dierum ad partus pertinentium senserit. Primum, ut supra memoravi, generaliter duos esse partus dixit: alterum minorem, quem vocant septemmes- 5
trem, qui decimo & ducentesimo die post conceptionem exeat ab utero; alterum maiorem decemmes-
trem, qui edatur die cclxxiv. quorum prior ac minor senario maxime continetur nume- 10
ro. Nam quod ex semine conceptum est, sex, ut ait, primis diebus humor est lacteus: deinde proximis octo, sanguineus: qui octo, cum ad primos sex accesserunt, faciunt primam symphoniam *ἀπὸ πέντε- 15*
φων; tertio gradu novem dies accedunt, iam carnem facien-

facientes: hi cum sex illis primis collati, seculpani
 faciunt rationem, & secundam symphoniam *Διὰ
 πέντε*, tum deinceps sequentibus duodecim diebus,
 fit corpus iam formatum. horum quoque ad eos-
 5 dem sex collatio, tertiam *Διὰ πᾶσων* reddit sympho-
 niam, duplici ratione subiectam. Hi quatuor nu-
 meri, VI. VIII. IX. XII. coniuncti, faciunt dies xxxv.
 nec immerito senarius fundamentum gignendi
 est, nam eum *τέλειον* Græci, nos autem perfectum,
 10 vocamus: quod eius partes tres, sexta, & tertia, &
 dimidia, id est, unus, & duo, & tres, eundem ipsum
 perficiunt. Sed, ut initia seminis, & lacteum illud
 conceptionis fundamentum primitus hoc nume-
 ro absolvitur: sic hoc initium formati hominis, &
 15 velut alterum maturescendi fundamentum, quod
 est quinque & triginta dierum, sexies ductū, cum
 ad diem ccx. pervenit, maturum procreatur. Alter
 autem ille partus, qui maior est, maiori numero
 continetur, septenario scilicet, quo tota vita hu-
 20 mana finitur; ut & Solon scribit, & Iudæi in die-
 rum omnium numeris sequuntur, & Etruscorum
 libri Rituales videntur indicare. Hippocrates quo-
 que, aliiq̃ue medici, in corporum valetudinibus
 non aliud ostendunt. namq̃ue septimum quemq̃;
 25 diem *κεῖσμον* observant. Itaque, ut alterius partus
 origo in sex est diebus, post quos semen in sangui-
 nem vertitur: ita huius in septem: &, ut ibi quin-
 que

que & triginta diebus infans membratur, ita hîc
 pro portione diebus fere quadraginta. Quare
 in Græcia dies habent quadragesimos insignes.
 Namq; prægnans, ante diem quadragesimum non
 prodit in fanum. & post partum quadraginta die- 5
 bus pleræque fetæ graviores sunt, nec sanguinem
 interdum continent. & parvuli fermè per hos di-
 es morbidi, sine risu, nec sine periculo sunt. ob
 quam causam, cum is dies præterit, diem festum
 solent agitare. quod tempus appellant *παραγενεσιν*. 10
 Hi igitur dies XL. per septem illos initiales multi-
 plicati, fiunt dies ccxxc. id est hebdomades qua-
 draginta. Sed, quoniam ultimæ illius hebdoma-
 dis primo die editur partus, sex dies decedunt: &
 cclxxiiii. observatur. qui numerus dierum ad 15
 tetragonum illum Chaldæorum conspectum sub-
 tiliter congruit. Nam cum signiferum orbem die-
 bus ccclxv. & aliquot horis Sol circumeat, quar-
 ta necesse est parte demta, id est, diebus xc. & uno,
 aliquotque horis, tres quadras, reliquis diebus du- 20
 centis septuaginta quinque non plenis, percurrat,
 usque dum perveniat ad id loci, unde conceptio-
 nis initium quadratus adspiciat. Vnde autem mens
 humana dies istos commutationis speculari, & ar-
 cana naturæ rimari potuerit, nemo miretur. hæc 25
 enim frequens medicorum experientia pervidit:
 qui, cum multas animadverterent semen non re-
 tinere

tinere conceptum, compertū habuerunt, id, quod
 intra sex dies, septēve ejiciebatur, esse lacteum,
 & vocaverunt ἔκρυσιν; quod postea autem, sangui-
 neum, idq; ἑκτέωσμι appellatur. Quod vero am-
 5 bo partus videntur paribus dierum numeris con-
 tineri, Pythagoras imparem laudet, tamen à se-
 cta non discrepat. duos enim impares ccix. &
 cclxxix. dicit expleri; ad quorum consummati-
 onem aliquid ex sequentibus accedere, quod ta-
 10 men diem solidum non afferat, Cuius exemplum
 videmus tam in anni, quam mensis spatio servasse
 naturam. cum & anni imparem dierum ccclxv.
 numerum aliquanto cumulaverit; & mensi lunari
 ad dies undetriginta aliquid addiderit.

IN CAPVT XI.

VT supra memoravi] Cap. ix.

Sex, ut ait, primis diebus] Vide Macrobiū lib. i. Somn.
 Scip. cap. v. D. Augustin. in octoginta tribus quæstionibus, quæ-
 stion. 56.

τέλειον Græci] Clemens Alexand. Strom. vi. pag. 290.
 οἵ τε Πυθαγόριοι ἐν τεύθειν οἶμα, ἀπὸ τῆς τῆς κόσμου καὶ τὸν περὶ φή-
 τω γνέσεως, τὸν ἐξ ἀριθμὸν τέλειον νομίζουσι, καὶ μεσολύω καλεῖται
 τῶν καὶ γάμον, ἀλλὰ τὸ μέσον αὐτὸν εἶναι τῶν εὐθέων, τῶν τε τῶν
 δέκα καὶ τῶν δύο. Adde Vitruv. lib. iii. cap. i. Nicomachum Gera-
 sens. lib. ii. Theolog. arithm. pag. 22. Augustin. decivit. Dei cap.
 xxx. Cassiodor. lib. i. Variar. Epist. x. Item in lib. de Arithmetica,
 & lib. de amicit. Martian. Capell. lib. vii.

Vnus, & duo, & tres] Colloca figuras hac serie.

1. Sexta	}	pars.
2. Tertia		
3. Dimidia		
6		

Ad diem ducentefimum decimum] Hippocrates lib. de Septimest. part. in prin. & Polybus apud Clement. Alexand. Strom. vi. pag. 290. Vlpianus in L. *Intestato*. 3. §. fin. D. *De suis & legit.* brevius tempus recipiunt, videlicet dies centum octoginta duos.

Septenario scilicet] Vid. Gell. lib. iii. cap. x. & Macrobi. lib. i. in Somn. Scipion. cap. v. Hanc vero numerorum virtutem ridet & explodit Galen. lib. iii. de dieb. decret. cap. viii.

Vita humana finitur] Verbum *finitur*, quod in editione Carrionis omissum erat, ex Germana & Aldina adiecimus.

Solon scribit] Vid. inf. cap. xiv.

Iudæi] Vid. Basil. Magn. in hexame. homil. ii. Gregor. Nazianzen. *εἰς τὴν ἀγίαν πεντηκοστήν.*

Libri Rituales] Citantur iidem inf. cap. xvii. & à Festo in *Rituales*, & Ammiano Marcell. lib. xvii. pag. 106. lib. xxiii. p. 264.

Hippocrates quoq;] Hippocrates lib. de Septimest. partu. *αἱ μὲν γὰρ ἐν ἡμέραις ὀπτησιμώταται εἰσιν ἐν τοῖς πλείστοις αἵτε πρῶται καὶ ἐβδομιαῖαι. πολλὰ μὲν πρὸ νῆσων, πολλὰ δὲ καὶ τοῖς ἐμβρύοις &c.* Vid. Alexand. Aphrod. lib. ii. problem. 47. Gell. lib. iii. cap. x.

Membratur] *Διαρθρῶται*. quo verbo usus est Hippocrates lib. de natura pueri.

Post partum quadraginta diebus] Lege Moyfis, si mulier masculum peperisset, triginta tribus diebus manebat in sanguine; si vero foeminam, sexaginta sex. Levit. xii. Hippocrates brevius tempus statuit. Censet enim, mulieribus à partu, si foeminam susceperint, purgationem fieri duobus & quadraginta diebus; si marem, triginta. lib. i. de morb. mulier. item, de natura pueri. Aristotel. lib. vii. histor. animal. cap. iii. contra sentire videtur, modo locus ille non sit corruptus: *αἱ δὲ καθάρσις, φοιτῶσι*

φριτῶσι τῆς πλείους ὅτι πνα χρόνον σωεληφύας, ὅτι μὲν τῶν
θηλειῶν, τριακὸν ἡμέρας μάλιστα. πρὸς τετρακόντα δὲ ὅτι τῶν
ἀρρένων. καὶ μὲν οὖν τὸς ἡ αἰ καθαρότης βέλονται τὸν αὐτὸν
ἄριθμὸν ἀποδιδόναι τῶν.

Per hos dies morbidi] Hippocrat. de Septimest. part. &
Aphor. xxviii. Plin. lib. vii. cap. v. Celsus lib. ii. cap. i. *Maxime,*
omnis pueritia primum circa quadragesimum diem periclitatur.

Sine risu] Aristotet. lib. vii. de hist. animal. cap. x. τὰ ἡ
παιδία ὅταν γένωνται πρὸς τετρακόντα ἡμερῶν, ἐξηγορότα μὲν,
ἔτε γελαῖ ἔτε δακρύει, νύκτωρ δ' ἐνίοτε ἀμφω. Idem narrat An-
tigon, pag. 140. τὰ ἡ παιδία ἀχρη γέννηται τετρακόντα ἡμερῶν,
ἐξηγορότα μὲν ἔτε γελαῖν, ἔτε δακρύειν. ὑπνῶντα ἡ ἀμφοτέρω.
Solin. cap. iv. *Nascentium vox prima vagitus est, letitia enim sensus dif-*
fertur in quadragesimum diem. Plinius in procemio lib. vii. *At Her-*
cule risus præcox ille & celerrimus, ante quadragesimum diem nulli datur.
Quod tamen negat Hippocrates de Septimestri partu. ἐντε γὰρ,
inquit, τοῖς ὑπνοισιν ἔχουσιν εὐθέως ἐπὶ γένωνται, γελαῖντα φαίνε-
ται τὰ παιδία καὶ κλαῖοντα. ἐξηγορότα τε αὐτόματα, εὐθέως γελαῖ
τε καὶ κλαῖει, πρὸθεν ἡ τετρακόντα ἡμέραι γενοίατο. Zoroaster
certe eodem die, quo genitus est, risisse fertur. Plinius lib. vii. cap.
xvi. Solin. cap. iv.

Diebus nonaginta] Sic legendum esse, uti & paulo post
septuaginta quinque, ratio & calculus ipse indicat. Nam si $365\frac{1}{2}$ dies,
quibus annus constare putatur, quadripartito dividas, resultant
inde dies 91. & $7\frac{1}{4}$ horæ. quibus demtis, remanent dies 275. mi-
nus sesquihora.

Vnde autem mens humana] Vide historiam de fidici-
na genituram sex dierum eiiciente, relatam ab Hippocrate lib.
de nat. pueri. Lege eiusdem librum de carnib.

Et vocarunt ἐκρυσιν] Ita legendum, non ἐκκρίσιν, vel
ἡκρυσιν, ut vulgo. Et statim ἐκτρωσμός, non ἀτρωμῶς aut ἐκ-
τρωμός, docet Aristoteles lib. vii. de hist. animal. cap. iii. κα-
λῶνται ἡ ἐκρυσίς μὲν αἱ μέχρι τῶν ἐπὶ ἡμερῶν διαφοραῖ.
ἐκτρωσμοὶ ἡ αἱ μέχρι τῶν τετρακόντα. Hippocrat. lib. de Sep-
tim.

tim. part. αἱ μὲν ἡμέραι ὀπσισημοτάται εἰσὶν ἐν τοῖς πλείστοις, αἵ τε πρῶται καὶ ἐβδομιαῖαι. πολλὰ μὲν περὶ νῦντων, πολλὰ δὲ καὶ τοῖς ἐμβρύοις. τρωσμοὶ τε γὰρ γίνονται καὶ οἱ πλείστοι τῶν τῆς ἡμέρας ὀνομάζεται καὶ τὰ τηλικαῦτα ἐκρύπτει, ἀλλ' οὐ τρωσμοὶ.

Anni imp. dier. trec. sexaginta quinque] Perperam legebatur in editione Carrionis, *trecentorum quadraginta quinque*.

CAPVT XII.

NEc vero incredibile est, ad nostros natales musicam pertinere. hæc enim, siue in voce tantummodo est, ut Socrates ait; siue, ut Aristoxenus, in voce & corporis motu; siue in his, & præterea in animi motu, ut putat Theophrastus: certe multum obtinet diuinitatis, & animis permovendis plurimum valet. Nam, nisi grata esset immortalibus diis, qui constant ex anima divina: profecto ludi scenici, placandorum deorum causa instituti non essent: nec tibicen omnibus supplicationibus, in sacris ædibus adhiberetur; non cum tibicine triumphus ageretur: non Apollini cithara, non Musis tibiæ, cæteraque id genus essent adtributa; non tibicinibus, per quos numina placantur, esset permissum, aut ludos publice facere, ac vesci in Capitolio, aut Quinquatribus minusculis, id est Idibus Iuniis, urbem vestitu quo vellent, personatis, remulentisque pervagari. Hominum quoque mentes, & ipsæ (quamvis Epicuro recla-
mante

mante) divinæ, suam naturam per cantus agnos-
 cunt, denique, quo facilius sufferant laborem,
 vel in navis metu à vectore symphonia adhibetur.
 legionibus quoque in acie dimicantibus, etiam
 5 metus mortis classico depellitur. Quamobrem
 Pythagoras, ut animum sua semper divinitate im-
 bueret, prius quam se somno daret, & cum esset
 expergitus, cithara, ut ferunt, cantare consueve-
 rat. & Asclepiades medicus phreneticorum men-
 10 tes, morbo turbatas, sæpe per symphoniam suæ
 naturæ reddidit. Erophilus autem, artis eiusdem
 professor, venarum pulsus rhythmis musicis ait
 moveri. Itaque, si & in corporis, & animi motu
 est harmonia: proculdubio à natalibus nostris mu-
 sica non est aliena.

IN CAPVT XII.

ET animis permovendis] Vid. Cicer. lib. ii. de Legibus.
 Macrobi. lib. ii. in Somn. Scip. cap. iii. Dionys. Longin. *περὶ*
ὀψέως pag. 59. Isidor. lib. iii. Orig. cap. xvi.

Ludi scenici] Vid. Valer. Maxim. lib. ii. cap. iv.

Tibicen omnibus supplicationibus] Tibicines sacri-
 ficiis adhibitos fuisse, omnibus constat ex Livio, Horat. Virgil.
 Isidor. lib. iii. Orig. cap. xx. Ovid. vi. Fast.

Cantabat fanis, cantabat tibia ludis.
 Macrobi. lib. ii. Somn. Scip. cap. iii. *Ideo canere cœlum etiam Theo-*
logi comprobantes, sonos musicos sacrificiis adhibuerunt, qui apud alios lyra
vel cithara, apud nonnullos tibiis, aliisve musicis instrumentis fieri sole-
bant. Dion. Chrysost. Orat. ad Alexandrinos: Θεοῖς μὲν μέλεις

θύομδν. Hinc *Præcentoria tibia*, quarum locus est ad pulvinaria præcinendi, teste Solino cap. xi. Et *templorum tibicines*, apud Iul. Firmic. lib. iv. cap. vii. & *sacrorum*, apud Gell. lib. i. cap. xii.

Cum tibicine triumphus] Flor. lib. ii. cap. ii. *Duilius Imperator non contentus unius diei triumpho, per vitam omnem, ubi à cæna rediret, præluere funalia, præcinere sibi tibias iussit, quasi quotidie triumpharet.* Plutarchus tamen triumpho tubam assignat, ovationi tibiam: cuius verba in Marcello sunt hæc: *ἔσαν ἑλληνας, ὅσων δὲ ῥωμαῖοι καλεῖσιν. πέμπει δ' αὐτὸν εἰς τὴν τῶν τεθρῆπας βεβηκώς, ἔδὲ δάφνης ἔχων σέφανον, ἔδὲ πεισιλπιζόμενον, ἀλλὰ πεζὸς ἐν βλάυταις, ὑπὸ αὐλητῶν μάλιστα πολλῶν, καὶ μυρρίνης σέφανον ἑπικείμενον.*

Non Apollini cithara] Apollinem cum cithara veteres nummi passim repræsentant. Suid. *Ἀπόλλωνος ἀγάλματι κιθάραν ἐπὶ χειρῶν ἔχων πλάττεισιν.* Observandum tamen, non Apollini tantum & Musis, instrumenta musica attributa fuisse ab antiquis, sed etiam reliquis Diis. Causam eius rei exponit Plutarch. *περὶ τῆς ἐν τιμῇ ψυχῆς.* circa fin. *οἷτε παλαιὸι θεόλογοι πρεσβύτεροι φιλοσόφων ὄντες, ὄργανα μουσικὰ θεῶν ἐνεχόμενον ἀγάλμασιν. ἔχ' ὡς λύραν πᾶς καὶ αὐλὴν, ἀλλὰ ἔδὲν ἔργον οἰόμενοι θεῶν οἷαν ἀρμονίαν εἶναι καὶ συμφωνίαν.* Vid. eundem *περὶ μουσικῆς* pag. 2081.

Ludos publice facere, ac vefci in Capitolio] Vid. Liv. lib. ix. Valer. Max. lib. ii. cap. v. Plin. Secund. de vir. illust. in Appio Claudio.

Quinquatribus minusculis] Varro lib. iv. de ling. Lat. *Quinquatrus minuscule dictæ Iunæ Eidus, ab similitudine maiorum, quod tibicines tum feriati per urbem vagantur, & conveniunt ad eam Minervæ.* Vid. Fest. in *Minuscule quinquatrus*. Ovid. lib. vi. Fast. Plutarch. Quæst. Rom. 55. sed ibi perperam legitur *Idibus Ianuariis*, pro *Iuniis*.

Epicuro reclamante] Vide Ciceron. lib. i. Tuscul. quæst.

In navis metu] An motu legendum? an ut alii volunt *metu*, vel *metatu*? dispicias. Cæterum de symphonia nautica Ascon.

Pædian.

Pædian. in Orat. Cicer. in Verrem. *Canis remigibus celeuma per symphonicos solebat, & per assam vocem, id est, ore prolatam, & ut in Argo navi, per citharam.* Quintil. lib. i. cap. xiv. *Siquidem remiges cantus hortatur.* Isidor. Orig. lib. iii. cap. xvi.

Legionibus quoque] In præliis alii tuba, alii tibia, alii cithara, alii aliis denique instrumentis utebantur. Testantur Polyb. lib. iv. pag. 289. & seq. Plutarch. lib. de Musica pag. 2088. Athen. lib. xiv. pag. 626. & seq. Dion Chrysost. Orat. ad Alexandrinos. Polyæn. lib. i. in Procles. Seneca lib. iii. de ira, cap. 9. Gell. lib. i. cap. xi. Martian. Capell. lib. 9. Boët. lib. iv. de Musica cap. i. Pollux lib. iv. cap. xi. Isidor. lib. iii. Orig. cap. xvi.

Add. Val. Max. lib. ii. Var. Lucian. nec q.

Quamobrem Pythagoras] Quintilian. lib. ix. Instit. Orat. cap. iv. *Pythagoreis certe moris fuit, & cum evigilassent, animos ad lyram excitare, quo essent ad agendum erectiores: & cum somnum peterent, ad eandem prius lenire mentes, ut si quid fuisset turbidiorum cogitationum, componerent.* Idem narrat Iamblich. lib. i. de vita Pythagoræ cap. xxv. circa fin. Plutarch. de Iside & Osir. non longe à fin. Aelian. lib. xiv. var. hist. cap. xxiii. Athen. lib. xiv. pag. 624. D. Ambros. lib. iii. de Virginib. Boët. de Musica, lib. i. cap. i.

Add. Cic. tu sc. q. 9. Senec. iii. de i. Malch. in v.

Expergitus] Al. *experrectus*. sed *expergitus* antique. Lucret. lib. 3. pag. 102.

regem in dormitu euntem, in symphonia accedens, loquatur, narrat lib. 2. c. 14.

— *nec quisquam expergitus exstat,
Frigida quem semel est vitæ pausa secuta.*

Et Asclepiades medicus] Martian. Capella lib. ix. *Perturbationibus animorum corporeisq; morbis medicabile crebrius carmen insonui. Nam phreneticos symphonia resanavi. Quod Asclepiades quoque medicus imitatus, cum consulentibus urbium patribus, plebis incondita vulgus infremeret, seditiones accensas crebrior cantus inhibuit.* Vid. Apollon. de mirabilib. histor. sect. 48. Petr. Mess. lib. iii. l. c. 12. Is. Brod. iv. Hist. 31.

Erophilus] Martian. dicto loco. Plin. lib. xxix. cap. i. Vitruv. lib. i. cap. i. Gell. lib. iii. cap. x. Achil. Stat. in prolegom. in Arat. pag. 89.

CAPVT XIII.

AD hæc accedit, quod Pythagoras prodidit,
 hunc totum mundum musica factum ratio-
 ne: septemque stellas inter cœlum, & ter-
 ram vagas, quæ mortalium geneses moderantur,
 motum habere *εὐρυθμον*, & intervalla musicis dia- 5
 stematis congrua, sonitusque varios reddere, pro
 sua quamque altitudine, ita concordēs, ut dulcis-
 simam quidem concinant melodiam, sed nobis in-
 audibilem, propter vocis magnitudinem, quam
 capere aurium nostrarum angustia non possunt. 10
 Nam, ut Eratosthenes geometrica ratione colle-
 git, maximum terræ circuitum esse stadiorum
 cclii. millium: ita Pythagoras, quot stadia inter
 terram, & singulas stellas essent, indicavit. Stadi-
 um autem in hac mundi mensura id potissimum 15
 intelligendum est, quod Italicum vocant, pedum
 dcxxv. nam sunt præterea & alia, longitudine
 discrepantia, ut Olympicum, quod est pedum dc,
 item Pythicum, pedum cix. Igitur ab terra ad Lu-
 nam Pythagoras putavit esse stadiorum circiter 20
 cxxvi. millia, idque esse toni intervallum: à Luna
 autem usque ad Mercurii stellam, quæ *σίλωον* vo-
 catur, dimidiū eius, velut *ἡμιτόνιον*: hinc ad *φώσφορον*,
 quæ est Veneris stella, fere tantundem, hoc est, a-
 liud *ἡμιτόνιον*. inde porro ad Solem ter tantum, quasi
 tonum

tonum & dimidium. Itaque Solis astrum abesse
 à terra tonos tres, & dimidium, quod vocatur *Διὰ
 πέντε*; à Luna autem duos & dimidium, quod est
Διὰ τεσσάρων: à Sole vero ad stellam Martis, cui no-
 5 men est *πυρόεις*, tantumdem intervalli esse, quan-
 tum à terra ad Lunam, idque facere *τόνον*: hinc ad
 Iovis stellam, quæ *Φαέθων* appellatur, dimidiū eius,
 quod faciat *ἡμιτόνιον*: tantumdem à Iove ad Saturni
 stellam, cui *Φαίνων* nomen est, id est aliud *ἡμιτόνιον*:
 10 inde ad summum cœlum, ubi signa sunt, perinde
ἡμιτόνιον. Itaque à cœlo summo ad Solem diastema
 esse *Διὰ τεσσάρων*, id est, duorum tonorum & dimi-
 dii: ad terræ autem summitatem ab eodem cœlo
 tonos esse sex, in quibus sit *Διὰ πεισῶν* symphonia.
 15 Præterea multa, quæ musici tractant, ad alias retu-
 lit stellas, & hunc omnem mundum *ἐν ἁρμονίᾳ* esse
 ostendit. Quare Dorylaus scripsit, esse hunc mun-
 dum organum Dei. alii addiderunt esse idem
τὸ χορῆον, quia septem sunt vagæ stellæ, quæ pluri-
 20 mum moveantur. Sed his omnibus subtiliter tra-
 ctandis hic locus non est: quæ si vellem in unum
 librum separatim congerere, tamen in angustiis
 versarer. quin potius (quoniam me longius
 dulcedo musica abduxit) ad propositum rever-
 tor.

IN CAPVT XIII.

Pythagoras prodidit] Athen. lib. xiv. Dipnosoph. pag. 632.
 ἡ γὰρ ὁ Πυθαγόρας ὁ Σάμιος τηλικαύτα δόξαν ἔχων ἐπὶ φι-
 λοσοφία καὶ αἰσθητικῆς ἐστὶν ἐκ πολλῶν, & παρέργως αἰσθητικῆς με-
 σικῆς. ὅς γε καὶ τὴν τῆς παντὸς ἁπλῆς ἀποφάνει συγ-
 κλημένῳ. Vid. Boët. lib. i. de Music. cap. ii. Chalcid, in Timæum
 Plat. pag. 61. & 72.

Vagas] *Vagæ* hæ stellæ dicuntur, quod inordinatum (ut
 Apuleius libro de mundo inquit) ordinem seruent. Vid. Cicer.
 lib. ii. de nat. deor. Macrobi. lib. i. in Somn. Scip. cap. xiv. Isidor.
 lib. iii. Orig. cap. lxxvi. Plato lib. vii. de legib. pag. 582.

Mortalium geneses] *γένεσιν* Vitruvius dixit *nascentiam*.
 lib. ix. cap. vii. Spartianus in Anton. Geta. *genituram*.

Geneses moderantur] Id est, quod supra cap. viii. ex opi-
 nione Chaldæorum dixit, actum vitamque nostram stellis tam
 vagis, quam statis esse subiectam. Auson.

Omnia quæ vario rerum metimur in actu,

Astrorum dominatus agit. terrenaq; tantum

Membra homini; è superis fortuna, & spiritus auris.

Seneca Consol. ad Marc. cap. xviii. *Videbis quinque sidera diversas*
agentia vias, & in contrarium præcipiti mundo nitentia: ex horum le-
vissimis motibus fortuna populorum dependent, & maxima ac minima
proinde formantur, prout æquum iniquumve sidus incessit. Sed hanc Ge-
 nethliacorum vanitatem damnat ridetque Cic. lib. ii. de divin.
 Sext. Empir. advers. Mathem. cap. xxi. Gell. lib. xiv. cap. i. Sim-
 plic. in Epictet. cap. i. Bardesanes Syrus apud Euseb. lib. vi. de præ-
 par. Euang. Origenes homil. iii. in Ierem. Tertull. de Idolat. cap.
 ix. Basil. Magn. hom. vi. in hexamer. Theodoret. quæst. in Genes.
 15. D. Ioh. Chrysost. Orat. 3. de fato. Concil. Bracarenf. i. cap. ix. Isi-
 dor. lib. 3. Orig. circa fin. Ioh. Saresber. lib. ii. Policr. cap. 19. & 24.
 Vid. Iul. Sirenen. lib. ix. de fato. Caspar Peucer. de divinat. gen.

Intervalla musicis diastem.] De hac cœlesti harmonia
 vid. Heraclid. Pontic. in allegoriis Homer. pag. 104. Chalcid, in
 Timæum Platon. pag. 72. Macrobi. lib. ii. in Somn. Scip. cap. iv.
 Nicet.

Nicet. Choniat. lib. i. Thesaur. orthod. cap. viii. Isidor. lib. iii. Orig. cap. xvi. D. Anselm. lib. i. de imag. mundi, cap. xxiii. Exploditur autem ab Aristotel. lib. ii. de cœlo, cap. ix. Basil. Magno homil. iii. in hexamer. & D. Ambros. lib. ii. hexame. cap. ii. Adducitur quidem in hanc rem illud Iobi cap. xxxviii. v. 37. *Quis enarrabit cœlorum rationem, & concentum cœli quis dormire faciet?* sed à doctissimis Theologis locus ille aliter exponitur.

Nam ut Eratosthenes] Citatur hic locus à Cassiodoro lib. de Geomet. Eratosthenem autem laudat Strabo lib. ii. pag. 90. ὑποθεμύοις, ὥσπερ ἐκείνῳ εἶναι τὸ μέγεθος τῆς γῆς σταδίων εἶκοσι πάντα μυριάδων καὶ διχαλίων. ὡς καὶ Ερατοσθένης ἀποδίδωσιν. Et Vitruvius lib. i. cap. vi. Plin. lib. ii. cap. 108. Eratostheni astipulatur Dionysiodorus apud Plin. lib. ii. cap. ult. & Macrobi. lib. ii. in Somn. Scip. cap. xx. Cleomedes autem lib. i. Meteor. cap. i. Eratosthenis sententiam referens, de summa aliquantum detrahit. Ait enim ambitum terræ continere ducenta quinquaginta millia stadiorum. Martianus autem Capella lib. viii. aliquid addit, cum ccccv. millia stadiorum, & decem stadia circulo terræ ascribit. A quo non longè discedit Aristoteles lib. ii. de cœl. cap. ult. in fin. his verbis: καὶ τῶν μαθηματικῶν ὅσοι τὸ μέγεθος ἀναλογίζεσθαι πρῶντα τῆς περιφερείας (terræ scilicet) εἰς πετήρακοντα λέγουσιν εἶναι μυριάδας σταδίων. Vide sis Gulielm. Philandri annotationes ad sup. citatum locum Vitruvii, & Robert. Hues. in tractatu de globis, part. iii. cap. ii.

Stadium autem] Tria facit stadiorum genera; Italicum, Olympicum, & Pythicum, unumquodque dispari mensura. Nam Italico tribuit pedes sexcentos viginti quinque, uti etiam Plin. lib. ii. cap. xxiii. Columell. lib. v. de re rust. cap. i. Isidor. lib. xv. Orig. cap. xvi. Olympicos pedes sexcentos. quot etiam Herodot. lib. ii. pag. 167. Gell. lib. i. cap. i. Suid. in σταδίων, item μίλιον, & πλεθρον. Pythico pedes mille. Sed inter Italicum & Olympicum stadium nullam esse differentiam, acutissimè animadvertit Lucas Pætus lib. i. de mensur. & ponderib. pag. 3. & Robert. Hues. tractat. de glob. part. iii. cap. ii. Nam pes Græcus excedit pedem Romanum semuncia. Sexcentæ autem semunciæ constituunt

pedes illos viginti quinque, quibus pes Græcus Romano pede longior est. Porro notandum, octo stadia facere miliare Italicum. Polyb. lib. iii. pag. 193. ταῦτα γὰρ νῦν βεβημάτισται καὶ σημειώται καὶ σταδίαις ὀκτὼ Διὰ ῥωμαίων ὀπιμελῶς. Strabo lib. vii. pag. 223. λογίζομεθα ὅτι ὡς μὲν οἱ πολλοὶ τὸ μίλιον ὀκταστάδιον. A quo non discrepat Plutarch. in Gracchis, pag. 1535. τὸ γὰρ μίλιον ὀκτὼ σταδίων ὀλίγον ὑποδῆ. Respexit enim ad pedem Græcum. Quod autem Suidas tradit ἐπὶ τὰ σταδία ἡμῶν ποιεῖσι μίλιον, pertinet ad morem sui temporis; ut evidentissimè patet ex Iuliano Ascalonita, citato ab Harmenopulo lib. ii. Prompt. tit. 4. §. 21.

Pythagoras putavit esse stad. cir. cxxvi. mil.] Eandem distantiam secundum Pythagoræ opinionem, refert Plinius lib. ii. cap. xxi. Eratosthenes autem putavit Lunam à terra abesse septingenta & octoginta stadiorum millia. Plutarch. lib. ii. de placit. philosoph. cap. xxxi.

Mercurii] Alii Apollinis. Plin. lib. ii. cap. viii. Achil. Stat. in prolegom. Arat. pag. 89.

Quæ Veneris] Alii Iunonis esse voluerunt. Timæus Locrus de anima mundi, pag. xii. Hygin. lib. ii. Astron. non procul à fine. alii Isidis, alii Matris Deum. Plin. lib. ii. cap. viii. Eadem stella & Lucifer & Vesper dicitur. Plato in Epinom. Nam ὁπότεν ὀπικαταδύηται τῆς ἡλίου, ἔσπερον. ὁπότεν γὰρ προανίσχηται, ἑωφρόν est, teste Cleomede lib. i. Meteor. cap. iii. Et hanc eius naturam Pythagoram primum deprehendisse, Plinius auctor est, lib. ii. cap. viii. Diogenes vero Laërt. hoc Parmenidi asseribit lib. ix. in vita Parmenid.

Stellam Martis] Quam alii Herculis dixerunt. Hygin. & Plin. modo dictis locis. Achil. Statius in proleg. Arat. pag. 89. πυρόεις dicitur, quod πάντων ἔσπερον ἐρυθρότατον ἔχει χεῶν, ut Plato testatur in Epinomide.

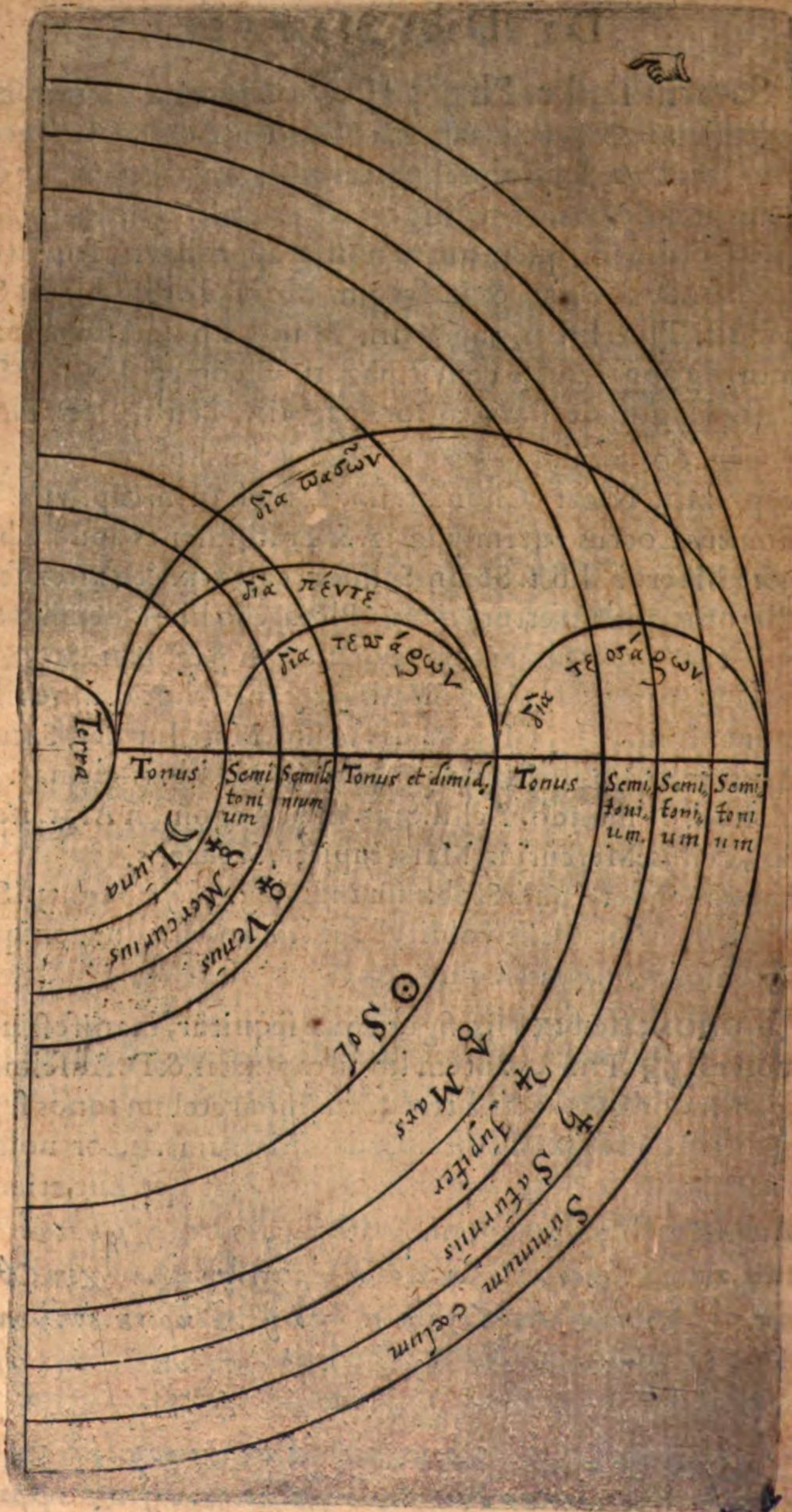
Iovis stellam quæ Phaëton] Aegyptiis Osiridis stella dicitur. Achil. Stat. loco dicto.

Saturni stell. c. Phæ.] καὶ τὸ εὐφρημον ita dicitur, cum sit obscurissima. Aegyptiis est *stella Nemesis*. Achil. Stat. loco sup. notato. Illud hoc loco obiter observandum, magnam esse dissensionem inter doctos, de ordine erraticarum, stellarum. Nam Pythagoræ ordinem, quem autor noster approbavit, sequuti sunt. Cic. lib. i. de divinat. & in fragm. lib. vi. de republ. in Somn. Scipionis. Plin. lib. ii. cap. xxiii. Manil. lib. i. Astron. pag. 25. Gemin. de apparentiis cœlest. pag. ii. Cleomed. lib. i. Meteor. cap. iii. Hygin. de limit. agror. pag. iii. Chalcid. in Timæum Plat. pag. 60. Suid. in ἐποχῇ. D. Anselm. lib. i. de imag. mundi, cap. xxiii. Nicet. Choniast. lib. i. thes. orth. cap. viii.

Timæus Locrus autem pag. 12. & Eratosthenes apud Chalcid. pag. 61. Macrobi. lib. i. Somn. Scipion. cap. xix. & xxi. ex sententia Platonis, quæ refertur etiam à Plutarcho lib. ii. de Placit. Philosoph. cap. xv. & de procreatione anim. pag. 1891. Stob. in Eclog. Phys. pag. 54. Iul. Firmic. lib. ii. cap. ii. hoc ordine illas disponunt: Luna, Sol, Mercurius, Venus, Mars, Iupiter, Saturnus. At Aristoteles lib. de Mundo pag. 376. Cic. lib. ii. de nat. Deor. Apul. lib. i. de mundo. Achil. Stat. in prolegom. in Arat. ita: Luna, Sol, Venus, Mercurius, Mars, Iupiter, Saturnus.

Anaximander apud Stobæum in Eclog. phys. pag. 53. Solem omnium supremum esse voluit, deinde Lunam, tum denique fixas errantesque stellas sequi.

Tonos esse sex] Ex figura quæ sequitur, manifestius hæc eognosces. Π. Plinius autem lib. ii. cap. xxiii. & D. Anselm. lib. i. de imag. mund. cap. xxiii. à terra ad summū cœlum tonos septem esse aiunt. Nam à Saturni stella ad signiferum auctor noster semitonium, illi sesquiplum esse volunt. Pertinet huc etiam locus Achil. Statii in Prolegom. Arati pag. 89. οἱ ᾗ μυσικαὶ ὑποτίθενται τὸν ζωδιακὸν κύκλον, ὡς ἐν ἀρμονίᾳ τάξιν ἔχειν φθόγῃς, τῇ τῆς χρωματικῆς διεξόδῳ. τὸν ᾗ τῇ κρόνῳ ἐπέχειν λόγον τῆς ἐναρμονίᾳ τὸν διεξόδῳ. ὁ ᾗ τῇ διὸς τάξιν ἔχειν ἐν μυσικῇ φθόγῃ, τῇ καλῶν διατόνῳ διεξόδῳ. ὁ ᾗ τῇ ἀρεῶς τάξιν ἔχει φθόγῃ τῇ καλῶν παραμέσῳ. ὁ ᾗ τῇ ἑρμῆς τάξιν ἐπέχει φθόγῃ, παρὰ μυσικαῖς τῆς μέσης. ὁ ᾗ τῆς ἀφροδίτης τάξιν.

πέξιν ἔχει φθόγῃς λεγομένης μέσας διατόνας. ὁ δὲ ἥλιος, εἰ μὴ τέταρτος, ἀλλὰ ἕκτος δοθῇ, ἔσται τάξιν ἐπέχων μέσας λιχανῶν. ἢ δὲ σελήνη, ἐβδόμη ἔσται, πέξιν ἐπέχει φθόγῃς τῶν λεγομένων ὑπὸ αὐτῆς μέσας. τὸ δὲ ἀπὸ γῆς διάστημα μέχρι τῆς σελήνης, ἔλθουσιν εἶναι τινὲς ἀπὸ φθόγῃς τῶν παρὰ τοῖς μαθηταῖς ὑπὸ αὐτῶν διατόνας. Sed hæc iucunda magis, quam necessaria subtilitate, ut Plinius ait, differuntur.

Τὸ χορεῖον] Atque inde Planetarum ἐναρμόνιον motum, χορεῖον dixit Chalcidius in Tim. Plat. pag. 91. Stellarum vero errantium opera, quæ propter modulatam & consonam celebrantur agitationem, quam iidem appellant χορεῖον, in progressibus & amfractibus earundem stellarum perspicuè videntur.

CAPUT XIV.

EGITUR, expositis iis, quæ ante diem natalem sunt: nunc, ut climacterici anni noscantur, quid de gradibus ætatis humanæ sensum sit, dicam. Varro quinque gradus ætatis æquabiliter putat esse divisos; unumquemque scilicet, præter extremum, in annos xv. Itaque primo gradu usque ad annum xv. pueros dictos, quod sint puri, id est impubes. Secundo ad xxx. annum adolescentes, ab adolescendo sic nominatos. In tertio gradu qui erant, usque xlv. annos, iuvenes appellatos, eo quod rempub. in re militari possunt iuvare. In quarto autem ad usque lx. annum, seniores esse vocitatos, quod tunc primum senescere corpus incipiat. Inde usque finem vitæ uniuscuius-

cuiusque, quintum gradum factum, in quo qui
essent, senes appellatos, quod ea ætate corpus se-
nio iam laboraret. Hippocrates Medicus in sep-
tem gradus ætates distribuit. finem primæ puta-
vit vii. annum: secundæ xiv. tertiæ xxix. quar-
tæ xxxv. quintæ xlii. sextæ lvi. septimæ novissi-
mum annum vitæ humanæ. Solon autem partes fe-
cit decem: & Hippocrates gradum tertium, & sex-
tum, & septimum, singulos bifariam divisit, ut u-
naquæque ætas annos haberet septenos. Staseas
Peripateticus ad has Solonis decem hebdomadas
addidit duas; & spacium plenæ vitæ quatuor &
octoginta annorum esse dixit. quem terminum si
quis præterit, facere idem quod *σαδιδρόμοι* ac qua-
drigæ faciunt, cum extra finem procurrunt. Etruf-
cis quoque libris Fatalibus ætatem hominis duo-
decim hebdomadibus describi Varro commemo-
rat. quæ duo ad decies septenos annos posset fata-
lia deprecando rebus divinis proferri: ab anno au-
tem octuagesimo nec postulari debere, nec posse
ab diis impetrari. Cæterum, post annos octoginta-
quatuor à mente sua homines abire, neque his fie-
ri prodigia. Sed ex iis omnibus proxime videntur
accessisse naturam, qui hebdomadibus humanam
vitam emensi sunt. fere enim post septimum quem-
que annum articulos quosdam, & in his aliquid
novi natura ostendit: ut & in elegia Solonis co-
gnosce-

gnosceretur datur. ait enim, in prima hebdomade
 dentes homini cadere; in secunda, pubem appa-
 rere; in tertia, barbam nasci; in quarta, vires; in
 quinta, maturitatem ad stirpem relinquendam; in
 5 sexta, cupiditatibus temperari; in septima, pru-
 dentiam linguamque consummari; in octava,
 eadem manere; in qua alii dixerunt oculos albes-
 cere; in nona, omnia fieri languidiora; in decima,
 hominem fieri morti maturum* tamen in secun-
 10 da hebdomade, vel incipiente tertia, vocem
 crassiores, & inæquabilem fieri. quod Ari-
 stoteles appellat *παλίζεν*, antiqui nostri hircuital-
 lire, & inde ipsos putant hircuitallos appellari,
 quod tum corpus hircum olere incipiat. De tertia
 15 autem ætate adolescentulorum tres gradus esse fa-
 ctos in Græcia, prius quam ad viros perveniatur,
 quod vocent annorum quatuordecim *παῦδα : μελλέ-*
φρον autem quindecim; dein sedecim, *ἑφρον*; tum
 septemdecim, *ἑξέφρον*. Præterea multa sunt de his
 20 hebdomadibus, quæ medici, ac philosophi libris
 mandaverunt. unde apparet, ut in morbis dies sep-
 timi suspecti sunt, ac *κρίσιμοι* dicuntur; ita per om-
 nem vitam, septimum quemque annum periculo-
 sum, & velut *κρίσιμον* esse, & *κλιμακλήμενον* vocari.
 25 Sed ex his Genethliaci alios aliis difficiliorese esse
 dixerunt. & nonnulli, eos potissimum, quos ternæ
 hebdomades conficiunt, putant observandos, hoc
 est, unum & vicesimum, & quadragesimum se-
 cundum

cundum, dein tertium & sexagesimum, postre-
 mum octogesimum & quartum, in quo Staseas
 terminum vitæ defixit. Alii autem non pauci u-
 num omniū difficillimum *κλιμακτῆρα* prodiderunt,
 anno scilicet undequinquagesimo, quem com- 5
 plent anni septies septeni: ad quam opinionem
 plurimorum consensus inclinat. nam quadrati nu-
 meri potentissimi ducuntur. Denique Plato ille
 (venia cæterorū) philosophus sanctissimus, qua-
 drato numero annorū vitam humanam consum- 10
 mari putavit, novenario, qui complet annos octu-
 aginta & unum. Fuerunt etiam, qui utrumq; reci-
 perent numerū, undequinquagesimum & octoge-
 simum unum: & minorem nocturnis genesibus,
 maiorem diurnis adscriberent. Pleriq; aliter moti, 15
 duos istos numeros subtiliter discreverunt, dicen-
 tes, septenarium ad corpus, novenarium ad animū
 pertinere. hunc medicinæ corporis, & Appollini
 attributū; illum Musis; quia morbos animi, quos
 appellant *πίθη*, musica lenire ac sanare consueve 20
 rit. Itaque primum *κλιμακτῆρα* annum quadrage-
 simum & nonum esse prodiderunt; ultimum au-
 tem octogesimum & unum; medium vero, ex u-
 troque permixtum, anno tertio & sexagesimo,
 quem vel hebdomades novem, vel septem enne- 25
 ades conficiunt. Hunc licet quidam periculosis-
 simum dicant, quod & ad corpus, & ad animum
 perti-

*Gyrald. synt. de
 Mus. f. 533.*

pertineat; ego tamen cæteris duco infirmiore. Nam utrumq; quidem supradictum continet numerum, sed neutrum quadratum: & ut est ab utroque non alienus, ita in neutro potens: nec multos
 5 sane, quos vetustas claros nomine celebrat, hic annus absumpsit. Aristotelem Stagiritem reperio: sed hunc ferunt naturalem stomachi infirmitatem, crebrasq; morbidi corporis offensiones adeo virtute animi diu sustentasse, ut magis mirum sit, ad annos sexaginta tres eum vitam pertulisse, quam ultra non protulisse.

IN CAPVT XIV.

Climacterici anni] De his infra.

Varro quinque grad. æt.] Varronis testimonio utitur quoque Servius lib. v. Aeneid. pag. 389. *Ætates Varro sic dividit. Infantiam, Pueritiam, Adolescentiam, Iuventam, Senectam.*

Pueros dictos, quod sint puri] Isidor. lib. xi. Orig. cap. ii. *Puer à puritate vocatus, quia purus est, & nec dum lanuginem floremq; genarum habens.* In Decreto Felicis PP. *Pueris, quod adhuc investes sunt, à puritate vocabulum est.* Qui locus etiam in Capitulari Karoli Mag. extat lib. v. cap. lxix. De *Investibus* vid. Fest. & Non. Marcell.

Ab adolescendo] Vid. Fest. in *Adolescit*, & *Suboles*. Nonium in *Adolere*. Isidor. lib. xi. Orig. cap. ii.

In re milit. poss. iuvare] Macrobius lib. i. in Somn. Scip. cap. vi. *Nonnullarum rerum publicarum mos est, ut post sextam (hebdomadem, id est post annum xlii.) ad militiam nemo cogatur.*

Seniores esse vocitatos] *Senior & Iunior*, secundum Varronem, citatum à Servio in Comment. ad Virgilii lib. v. Aeneid.

comparativi sunt per imminutionem: vel, ut Donatus inquit, ad Terent. Phorm. Act. 2. Scen. 3. qui non habent significationem à positivo, ut *Iam senior, sed cruda Deo, viridisq; senectus*. Vid. Isidor. lib. xi. cap. ii. Callistratus IC. seniorum ætatem anno quinquagesimo & quinto definit. L. *Non tantum*. ii. D. *de decurionib.*

Inde usque finem vitæ] Gradum quintum ætatis à sexagesimo anno incipere Varro tradit, cum hic, tum lib. ii. de vita populi Rom. citante Nonio in *Sexagenarios*. At Dionysius Hali-
carnas. *δυναρχ.* pag. 114. à septuagesimo demum anno senes appellari tradit. Vltimus certè hic ætatis gradus, certum terminū, præter mortem, non habet. Vnde Cicero in Catone Maiore inquit: *Omniū ætatum certus est terminus: senectutis autem nullus certus est terminus.*

Senio iam laborant] *Quem enim* (inquit D. Hieronymus ad Psalm. LXXXIX) *inuenies octogenarium esse & sanum? Dicit & Græca sententia: Senectus ipsa morbus est.* Respexit vir sanctus ad illud Apollodori, citatum à Donato in Phormionem Terentii Act. 4. Scen. i. τὸ γῆρας ἐστὶν οὐ τὸ νόσημα. Et senectus insanabilis morbus, teste Seneca lib. i. Epist. 108. Vid. Nonium in *Senium*.

Hippocrates medicus] Hippocratis verba de ætatum gradibus, extant apud Philonem Iud. *πρὸς ἡσυχαστάς*, pag. 16. & Moschop. *πρὸς ἑλ.* pag. 134. Pollucem lib. ii. Onomast. in prin. Sed hic in numero annorum à nostro auctore dissentit. Vid. D. Ambros. lib. vi. Epist. 39.

Solon autem partes fec. dec.] Atque ita terminum vitæ, septuagesimum annum statuit: uti etiā in illo colloquio cum Cræso apud Herodot. lib. i. pag. 14. ἐς γὰρ ἑβδομήκοντα ἔτια ἔργον τῆς ζῆς ἀνθρώπων περὶ τῆς. Sed diuinus ille Moyfes multis sæculis ante dixerat: *Anni nostri sicut aranea meditabuntur: dies annorum nostrorum in ipsis, septuaginta anni. Si autem in potentatibus, octoginta anni; & amplius eorum, labor & dolor.* Psalm. LXXXIX. vers. 10.

Spatium plenæ vitæ] Idem spatium Persæ quoque ζῆς πλήρωμα esse voluerunt, teste Herodoto lib. iii. pag. 192. Et in sacris literis *Octogenarius* valde senex dicitur. 2. Reg. xix. vers. 32. Quo respexisse etiam Varro videtur, Fundaniæ uxori scribens lib. i. de re rust.

re rust. in princip. Cogitans esse properandum, quod (ut dicitur) si est homo bulla, eo magis senex. Annus enim octogesimus admonet me ut sarcinas colligam, antequam proficiscar à vita. Et anus illa apud Plautum in Mercatore, Act. iv. Sc. Quoniam.

— Quin is ocys?

Sy. Nequeo mecastor, tantum hoc oneris est, quod fero.

Do. Quid oneris? Sy. annos octoginta & quatuor.

Extra finem] Extra lineas, ut Cicero inquit. 3. Parad.

Etruscis quoque libris Fatalibus] Librorum Fatalium fit mentio apud Liv. lib. v. & lib. xxiv. quos eisdem cum Acheronticis, esse puto, apud Arnob. lib. ii. advers. gentes.

Quæ duo ad decies] Locus corruptus. Fortassean legendum, quæ ad duodecies septenos annos possit fatalia deprecando rebus divinis proferri. Fata enim differri posse, indicat Servius lib. viii, Aeneid. ad vers. ——— nec fata verabant

Stare. Sciendum, inquit, secundum aruspicine libros & sacra Acherontia, quæ Tages composuisse dicitur, fata decem annis quadam ratione differri.

A mente sua homines abire] Inde natum proverbium, δὲς τῶν αἰδῶν οἱ γέροντες. Plato in Axiocho. Suid. in λῆρ.

Neque his fieri prodigia] Hæc verba quid sibi velint, nescio.

In Elegia Solonis] Hæc Elegia extat apud Philonem Iudæum πρὸς ἡσμοποιίας, pag. 16. & Clementem Alexand. Strom. vi. pag. 291. sed mira differentia. Meminit eiusdem Elegiæ etiam D. Ambros. lib. vi. Epist. 39.

In prima hebdom.] Vid. quæ sup. cap. vii. notavi.

In quinta matur.] Aristotel. lib. vii. Polit. cap. xvi. διὸ τὰς πρὸς ἁρμότῃ πρὸς τὴν ὀκτωηγέδεκα ἐτῶν ἡλικίαν συζῶνται· οὗ δ' ἐπὶ τὴν τριάκοντα, ἢ μικρόν· ἐν ποσῶν γὰρ ἀκμάζουσιν τοῖς σώμασι σύζῳξις ἔσται· καὶ πρὸς τὴν πᾶν τῆς τεκνοποιίας συγκαταβήσεται τοῖς χρόνοις εὐχάριως.

In septima prudentiam] Circa hanc ætatem Aristoteles lib. vii. Polit. cap. xvi. τῆς Διανοίας ἀκμὴν esse putavit. Et lib. ii.

Rhetor.

Rhetor. cap. xiv. inquit: ἀκμάζει ὃ τὸ μὲν σῶμα, ἀπὸ τῶν τριάκοντα ἑτῶν, μέχρι τῶν πέντε καὶ τριάκοντα. ἢ ὃ ψυχὴ, πρὶν τοῦ ἑνὸς δέκα πεντήκοντα. Quod confirmat Dionys. Halicarn. lib. iv. Antiq. Rom. pag. 233. ὅς ἐστι πολὺ ἀποδεδῆκεν πεντηκονταετίας εἶναι; κρείττεται ὃ ἄνθρωποι φρονεῖν πεφύκασιν, οἳ πρὶν ταύτῃσι μάλιστα γενόμενοι τῷ ἡλικίᾳ.

Oculos albescere] Hæc verba neque in editione Aldina, neque Germanica habentur; monet tamen Aldus in veteri libro fuisse. Quid vero *albescere* hoc loco sibi velit, ignoro: fortean *hebescere* legendum est.

Aristoteles appellat τραγίζειν] Aristotel. lib. vii. histor. anim. cap. i. πρὶν ὃ αὐτὸν χρόνον τῶτον, ἥτε φωνὴ μεταβάλλειν ἀρχεται ὅππῃ τὸ τραχύτερον ἢ ἀνωμαλέστερον, ὥστε πῶς ὅξεια ἔσται, ὥστε πῶς βαρεῖα, ὥστε πᾶσι ὁμαλῇ, ἀλλ' ὁμοίᾳ φαινομένη τῆς περιγενέσεως ἐσμὲν ἢ τραχείας χορδαῖς. ὁ καλεῖται τραγίζειν. Idem lib. v. de gener. animal. cap. vii. Alexand. Aphrod. lib. i. problem. 125.

Hircum olere incipiat] *Hircus* est foetor alarum. Catull. Epig. 70. & 72. Horat. Epod. 12. Inde *Hircosus* Vlpiano, L. *Qui clavum*. 12. §. *Is cui*. D. *De adilit. edict.* *Is, cui os oleat, an sanus sit, quaesitum est.* Trebatius ait, non esse morbosum, os alicui olere, veluti *hircosum*, *strabonem*. Mallem legere, *grasonem*. Nam *χράσθαι* & *χράος* teste Suida, est ἡ δυσσμία τῶν τραγῶν. καὶ χράσων ἄνθρωπος, ὁ δυσσμία. Et Glossis veteribus *χράσων* *hircosus* est. Vid. Tzetz. Chil. 13. pag. 476. Polluc. lib. ii. tit. πρὶν ῥινός. pag. 100. *Hirquitallos* autem Festus non à grave olentia, sed à libidine hircorum dictos autumat.

Ac κρείσσει dicuntur] Vid. quæ sup. cap. xi. notavi.

Septimum quemque annum periculosum] Vid. Gell. lib. iii. cap. iv.

Κλιμακτηρικὸν vocari] Ἀπὸ τῆς κλίμακας, quod certis numeris, velut per scalarum gradus ascendat atque colligatur. *Scanfilem* vocat Plin. lib. vii. cap. xlix. Sunt autem climactericorum duo genera: aut enim ἐβδομαπικρὶ sunt, aut ἐννεαπικρὶ. Iul. Firm. lib. iv. cap. xiv. ἐβδομαπικρὶ qui numero septenario constant

stant veluti, 7.14.21.28.35.42.49.56.63.70.77.84. ἐννεαπικροὶ qui novenario. ut 9.18.27.36.45.54.63.72.81. In ἐβδομαπικροῖς periculiosiores à nonnullis putantur, qui ternis hebdomadibus constant, ut 21.42.63.84. Sed omnium difficillimos auctor noster opinatur esse, quos complet numerus quadratus, cuiusmodi sunt 49. & 81. quorum alter confit ex septies septem, alter ex novies novem. Plura de annis Climactericis lege, si lubet, apud Feder. Bonavent. lib. vi. de Octimest. partu cap. l. cum quatuor sequentib. capitibus.

Quadrati numeri] *Quadratus numerus* est, definitore Boetio lib. ii. de Music. cap. vi. qui gemina dimensione in æqua concrescit, ut bis duo, ter tres, quater quatuor, quinquies quinque, sexies sex. Vid. Gell. lib. i. cap. xx.

Plato ille (ven. cæt.) philosoph. sanctissimus] Platonem ἱερώτατον etiam Lucianus appellat πρὸς Μακρόβ. pag. 605.

παύθη] Gell. lib. i. cap. xxvi.

Hunc licet quidam periculosissimum] Annum sexagesimum tertium periculosissimum esse, frequens opinio est. & idcirco ab Ægyptiis *Androclan* dictum esse (quod omnem vitæ substantiam frangat atque debilitet) auctor est Iul. Firm. lib. iv. cap. xiv. D. Augustus Imp. perquam lætus est, quod illum veluti communem seniorum omnium κλημακτῆρα evaserit. Vid. epistolam eius ad Caium nepotem suum, apud Gell. lib. xv. cap. vii.

Hic annus absumpsit] Absumpsit tamen Orphea, teste Suida in Ὀρφεύς: & Ciceronem. Seneca Suasor. vii. Gell. lib. xv. cap. xxviii. Item alios, quos enumerat Bodin. lib. iv. de republic. cap. ii.

Aristotelem Stagiriten] Diogenes Laertius lib. v. in vita Aristot. Ammonius in vita eiusdem, præfixa Commentario de Prædicamentis, itemq; Suidas narrant, Aristotelem anno sexagesimo tertio ætatis mortem obiisse. Eumelus autem teste Diogene Laert. & Cedren. pag. 132. septuagesimo. De genere mortis etiam controvertitur. Nam Diogenes & Censorinus imbecillitate stomachi, Eumelus & Hesychius veneno. Iustinus Martyr

autem

autem in Parænet. pag. 30. Gregor. Nazianzen. Stelit. i. in Iulian. pag. 288. Procop. lib. iv. de bello Gothico pag. 326. Auctor Etymolog. mag. in *ἐὐειπῶ*, tædio & pudore, cum naturam Euripi explicare nequiret, Chalcide vitam finivisse scribunt.

CAPVT XV.

QVARE, sanctissime Cærelli, cum istum annum, qui maxime fuerat corpori formidolosus, sine ullo incommodo transieris: cæteros, qui leviores sunt, *κλιμακτῆρας*, minus tibi extimesco. præsertim cum in te animi potius, quam corporis naturam sciam dominari: eosque viros, qui tales fuerunt, non prius vita excessisse, quam ad annum illum octogesimum & unum pervenerint, in quo Plato finem vitæ & legitimum esse existimavit, & habuit. Hoc anno & Dionysius Heracleotes, ut vita abiret, cibo abstinuit: & contra Diogenes Cynicus cibi cruditate in choleram solutus est. Eratosthenes quoque, ille orbis terrarum mensor, & Xenocrates Platonius, veteris Academiae princeps, ad eundem annum vixerunt. Non pauci etiam, per animi spiritum, molestiis corporis superatis, limitem istum transgressi sunt: ut Carneades, à quo tertia Academia est, quæ dicitur nova; vel Cleanthes, qui uno minus centum explevit. at Xenophantes Colophonius maior annorum centum fuit. Democritum quoque Abderi-

deriten, & Isocratem rhetorem, ferunt prope ad id
ætatis pervenisse, quo Gorgian Leontinū, quem
omnium veterum maxime senem fuisse, & octo
supra centum annos habuisse constat. Quod si cul-
5 toribus sapientiæ, sive per animi virtutem, seu lege
fati, diutina obtigit vita: non despero, quin te quo-
que, diu corpore atque animo valentem, longior
maneant senectus. Quem enim veterum nunc me-
moria suspicimus, quem prudentia vel temperan-
10 tia, vel iustitia, vel fortitudine, tibi antistare dice-
mus? quis eorum, si adesset, non in te omnium
virtutum prædicationem conferret? quis tuis lau-
dibus se postponi erubesceret? Illud certe, ut arbi-
tror, dignum est prædicatione, quod, cum illis fer-
15 mē omnibus, quamvis prudentissimis, & procul
à repub. motis, non contigerit sine offensione, &
odio plerumque capitali, vitam degere: tu tamen,
officiis municipalibus functus, honore sacerdotii
in principibus tuæ civitatis conspicuus, ordinis et-
20 iam equestris dignitate gradum provincialium su-
pergressus, non modo sine reprehensione, & in-
vidia semper fuisti; verum etiam omnium omni-
no amorem, cum maxima gloria consecutus es.
Quis à te nosci, aut ex amplissimo Senatus ordine
25 non expetivit, aut ex humiliore plebis non opta-
vit? quis mortalium vel te vidit, vel de tuo nomi-
ne accepit, quin & loco fratris germani diligat, &

vice parentis veneretur? quis ignorat, probitatem primam, fidem summam, benignitatem incredibilem, modestiam, verecundiamque singularem, cæteraque humanitatis officia penes te unum esse? & quidem maiora, quam possint dignè à quoquam referri. Quare & ego his nunc commemorandis supersedebo. De eloquentia quoque fileo: quam omnia nostrarum provinciarum tribunalia, omnes præsides noverunt: quam denique urbs Roma, & auditoria sacra mirata sunt. hæc se & ad præsens & in futura sæcula satis ipsa nobilitat.

IN CAPVT XV.

SANCTISSIME] Epitheton, ut plurimum parentibus & patronis datum, uti etiam iis, qui pari sunt honore. Documento sunt veteres inscriptiones quam plurimæ.

Plato finem] Vid. sup. cap. præcedent. Allusit autem huc Ausonius in Grypho Ternarii numeri:

Quiq, novem novies fati tenet ultima finis.

Et habuit] Testatur Cicero in Cat. Maior. his verbis: *Est enim quiete, & pure, & eleganter acta ætatis placida ac senis senectus: qualem accepimus Platonis, qui uno & octogesimo anno scribens mortuus est.* Seneca Epist. 58. *Nam hoc scis, puto, Platoni diligentie sue beneficio contigisse, quod natali suo decessit, & annum unum atque octogesimum implevit, sine ulla deductione.* Item Diogen. Laërt. lib. III. in vita Platonis. Lucian. *Ἐν μακροῖς*. pag. 605. Athenæus tamen annos octoginta duos vixisse tradit lib. v. pag. 217. cui adstipulatur Suidas. Neanthes autem teste Diogene Laërtio annos octoginta quatuor.

Dioge-

Diogenes Cynicus] Diogenes Laërt. lib. vi. pag. 413. narrat, Diogenem Cynicum nonaginta ferme annorum obiisse mortem, devorato bovis pede crudo, unde in choleram solutus est. Vid. Tatian. contra Græcos, non longe à princip.

Eratoſthencs] Huic Suidas annos LXXX. Lucianus vero *πρὸς μακροβ.* LXXXII. tribuit.

Xenocrates] Hunc annos 84. vixisse scribit Lucian. ibid.

Carneades] Lucian. ibid. ann. 84.

Cleanthes] Idem testatur Lucianus ibid. Diogenes verò Zenonis annos hunc æquasse memorat. Fuit igitur annorum nonaginta octo. Tot enim Zenonem vixisse scribit Diogenes.

Xenophanes] Hunc annos 102. vixisse narrat Diogen. Laërt. lib. ix.

Democritum] De hoc Lucian. loco iam sæpius citato. *Δημόκριτος μὲν ὁ αἰδομένης, ἐτῶν γεγονώς τεσσαράρων ἢ ἑκατὸν, ἀποχόμην τριφῆς, ἐτελεύτα.* Idem testatur Phlegon Trallian. pag. 90. Diogenes Laërtius autem lib. ix. annos 109. ei tribuit.

Isocratem] Philostratus de vitis Sophistarum in Isocrate. *ἀπέθανε μὲν ἐν Αθήναις ἀμφὶ τὰ ἑκατὸν ἔτη.* Suidas narrat annos centum & sex vixisse. Lucian. vero *πρὸς μακροβ.* annos, uno minus, centum.

Gorgiam Leontinum] De hoc videndus Cicero de Senect. Valer. Maxim. lib. viii. cap. xiii. Quintil. lib. iii. cap. i. Lucian. *πρὸς μακροβ.* Athen. lib. xii, pag. 548. Plin. lib. vii. cap. 48. Suid.

Honore sacerdotii] *Sacerdotiorum provincialium* fit mentio in L. i. §. *Quod si.* D. de Leg. Jul. ambit. L. Sponte. 17. in princip. D. de munerib. & honor. L. In honoribus. 3. D. de vacat. Iul. Paul. lib. v. Sentent. tit. 30.

Auditoria sacra] *Auditorium sacrum*, id est, Principis. L. Minor. 18. §. *Sin autem.* D. de minorib. L. Nonnulli. 13. C. Th. de appell. Dicitur & *Consistorium sacrum.* L. Cum anteriorib. 5. §. *In his.* C. de tempor. appellat.

CAPVT XVI.

94. **N** VNC verò, quatenus de die natali scribo,
 meum munus implere conabor; tempusq;
 hodiernum, quo maxime flores, quam po-
 tero lucidissimis notis signabo. ex quo etiam pri-
 mus ille tuus natalis liquido noscetur. Tempus 5
 autem non diem tantummodo, vel mensem, vel
 annum vertentem appello; sed & quod quidam
 lustrum, aut annum magnum vocant, & quod sæ-
 culum nominant. Cæterum de ævo, quod est tem-
 pus unum & maximum, non multum est, quod in 10
 præsentia dicatur. est enim immensum, sine ori-
 gine, sine fine, quod eodem modo semper fuit, &
 semper futurum est, neque ad quemquam homi-
 num magis, quam ad alterum pertinet. Hoc in
 tria dividitur tempora, præteritum, præsens, futu- 15
 rum. ex quibus præteritum initio caret, exitu fu-
 turum; præsens autem, quod medium est, adeo
 exiguum, & incomprehensibile est, ut nullam
 recipiat longitudinem, neque aliud esse videatur,
 quam transacti, futuriq; coniunctio; adeo porro 20
 instabile, ut ibidem sit nunquam; & quidquid
 transcurrit, à futuro decerpit, & apponit præterito.
 Hæc inter se tempora, anteaclū dico, & futurum,
 neque paria sunt, neque ita, ut alterum altero lon-
 gius, breviúsve videatur. quidquid enim non ha-
 bet fi-

bet finem, collationem mensuræ non recipit. Quapropter ævum neque annorum, neque sæculorum numero, nec denique ullo finiti temporis modulo metiri conabor. hæc enim ad ætatem infinitam non sunt brumalis unius instar horæ. Ita-
 5 que, ut sæcula possim percurrere, & hoc nostrum præsens designare, omissis aureis, argenteisque, & hoc genus poëticis, à conditu urbis Romæ, patriæ nostræ communis, exordiar.

IN CAPVT XVI.

CÆterum de ævo] *Ævum* Varro lib. v. de Ling. Lat. pag. 46. ab ætate omnium annorū dictum putat; Græcis est αἰών, ἀπὸ τῆς αἰῆς ὄντος. Plotin. lib. vii. Ennead. cap. iii. de ætern. & temp. Sect. 3. Vid. Timæum Locrum de mundi anima pag. 12. Chalcid. in Tim. Plat. pag. 73. & 77. Mar. Victorin. in Rhetor. Cicer. pag. 151. Isidor. lib. v. Orig. cap. xxxviii.

Hoc in tria] Vel in duo; præteritum & futurum. Nam nonnulli philosophi, ut Marius Victorinus dicto loco indicat, præsens esse negaverunt, quod in eo quod præsens dicimus, si quid iam ex parte aliqua confectum est, præteritum sit: si quid mox perfici habeat, futurum est.

Præsens autem] Eleganter Seneca de brevit. vitæ, cap. x. *Præsens tempus brevissimum est, adeo ut quibusdam nullum videatur. In cursu enim semper est, fluit & præcipitatur: ante desinit esse, quam venit.*

Brumalis un. inst. horæ] *Bruma* dicta, quod brevissimus dies est. Varro lib. v. de ling. Lat. pag. 45. Vitruv. lib. ix. cap. v. Inde *brumalis hora*, id est, brevissima, quæ & *hiberna* dicitur Plauto Pseud. scen. ult. Cui opponitur *æstiva*, id est, longa. Martial. lib. xii. Epig. i.

Omissis aureis argent.] De quibus Hesiod. lib. i. ἐργ. Arat. Phaenom. pag. 118. & seq. Ovid. lib. i. Metamorph. Lactant. lib. v. cap. v.

Romæ, patriæ nostræ com.] Roma communis patria. L. Roma. 33. D. ad municip. L. Si duas. 6. §. Roma. D. de excusat. tut. L. Tempore. 21. C. Theod. de pratorib. Liv. lib. III. Dissolvi licentia militandi morem, nec pro communi iam patria Romam esse. Aur. Symmach. lib. i. Epist. LV. & lib. v. Epist. xcii. Seneca consol. ad Helvid. cap. vi.

CAPVT XVII.

Sæcula aut naturalia sunt aut civilia, prius de naturalibus dicam. *Sæculum* autem est spatium vitæ humanæ longissimum, partu & morte definitum. quare qui annos triginta sæculum putarunt, multum videntur errasse. hoc enim tempus *γενεάν* vocari Heraclitus auctor est: quia orbis ætatis in eo sit spatium. orbem autem vocant ætatis, dum natura humana à sementi ad sementim revertitur. Hoc quidem *γενεάς* tempus alii aliter definierunt. Herodicus annos quinque & viginti scribit dici *γενεάν*, Zenon triginta. Sæculum autem quid sit, usque adhuc arbitror ad subtile examinatum non esse. Poëtæ quidem multa incredibilia scripserunt, nec minus historici Græci: quamvis eos à vero non par fuit recedere. ut Herodotus; apud quem legimus, Arganthonium Tartessiorum regem, centum & quinquaginta annorum fuisse. ut Ephorus, qui tradit, Arca-

Sæculum naturale

Arcadas dicere, apud se reges antiquos aliquot ad trecentos vixisse annos. Verum hæc, ut fabulosa, prætereo. Sed inter ipsos Astrologos, qui in stellarum, signorumq; ratione verum scrutantur, nequaquam etiam convenit. Epigenes in centum, duodecim annis longissimam vitam constituit; Berossus autem in centum sedecim; alii ad centum viginti annos produci posse, quidam etiam ultra crediderunt. Fuerunt, qui non idem putarent ubique observandū, sed varie per diversas regiones, prout in singulis sit coeli ad circulum finitorem inclinatio, quod vocatur κλίμα. Sed, licet veritas in obscuro lateat, tamen in unaquaque civitate quæ sint naturalia sæcula, Rituales Etruscorum libri videntur docere: in quibus scriptum esse fertur, initia sic poni sæculorum; quo die urbes, atque civitates constituerentur: de his, qui eo die nati essent, eum, qui diutissime vixisset, die mortis suæ primi sæculi modulum finire. eoq; die, qui essent reliqui in civitate, de his rursus eius mortem, qui longissimam ætatem egisset, finem esse sæculi secundi: sic deinceps tempus reliquorum terminari; sed ea quod ignorarent homines, portenta mitti divinitus, quibus admonerentur, unumquodque sæculum esse finitum. Hæc portenta Etrusci, pro haruspicii, disciplinæque suæ peritia, diligenter observata in libros retulerunt. Quare in Tuscis histo-

historiis, quæ octavo eorum sæculo scriptæ sunt,
 ut Varro testatur, & quot numero sæcula ei genti
 data sint, & transactorum singula quanta fuerint,
 quibusve ostentis eorum exitus designati sint,
 continetur. Itaque scriptum est, quatuor prima sæ- 5
 cula, annorum fuisse centū & quinque; quintum,
 centum viginti trium; sextum, undeviginti & cen-
 tum; septimum totidem; octavum tum demum
 agi; nonum, & decimum superesse. quibus trans-
 actis finem fore nominis Etrusci. Romanorum 10
 autem sæcula quidam ludis | sæcularibus putant
 distingui. cui rei fides si certa est, modus Roma-
 ni sæculi est incertus. temporum enim intervalla,
 quibus ludi isti debeant referri, non modo quanta
 fuerint retro, ignoratur: sed ne quanta quidem 15
 esse debeant, scitur. Nam ita institutū esse, ut cen-
 tesimo quoque anno fierent, id, cum Antias alii-
 que historici auctores sunt, tum Varro de sceni-
 cis originibus libro primo ita scriptum reliquit:
Cum multa portenta fierent, & murus ac turris, 20
quæ sunt intra portam Collinam, & Esquilinam, de
cælo essent tacta, & ideo libros Sibyllinos Xviri
adissent; renuntiarent, uti Diti patri, & Proser-
pinae ludi Terentini in campo Martio fierent, & bo-
stiae fuvæ immolarentur; utique ludi centesimo 25
quoque anno fierent. Item T. Livius libro cxxxvi.
Eodem anno ludos sæculares Cæsar ingenti appara-
tu fecit;

tu fecit; quos centesimo quoque anno (is enim terminus sæculi) fieri mos. At contra, ut decimo centesimoq; anno repetantur, tam Commentarii quindecimvirorum, quam D. Augusti edicta testari videntur. adeo ut Horatius Flaccus in carmine, quod sæcularibus ludis cantatum est, id tempus hoc modo designaverit:

10 *Certus undenos decies per annos
Orbis ut cantus referatq; ludos
Ter die clara, totiënsque grata
Nocte frequentes.*

At enim, temporum si veterum revolvantur annales, longè magis in incerto invenietur. Primos enim ludos sæculares exactis regibus post Romam
15 conditam annis cc xlv. à Valerio Publicola institutos esse, Valerius Antias ait: at XV virorum Commentarii annis cclxxxviii. M. Valerio SP. Verginio Coss. secundos ludos, ut Antias vult, anno post urbem conditam quinto trecentesimo; ut vero in Cōmentariis quindecimvirorum
20 scriptum est, anno octavo & quadringentesimo; M. Valerio Corvino iterum, C. Poetilio Coss. Tertiū ludi fuerunt, Antiate Livioque auctoribus, P. Claudio Pulchro, C. Iunio Pullo Coss. aut, ut
25 in libris quindecimvirorum scriptum est, anno quingentesimo duodevicesimo, P. Cornelio Lentulo, C. Licinio Varo Coss. De quartorum ludorum

dorum anno triplex opinio est. Antias enim, & Varro, & Livius relatos esse prodiderunt, L. Marcio Censorino, M. Manilio Cofs. post Romam conditam anno dcv. At Piso Censorius, & Cn. Gellius, sed & Cassius Hemina, qui illo tempore 5 vivebat, post annum factos tertium affirmant, Cn. Cornelio Lentulo, L. Mummiō Achaico Cofs, id est, anno dcviii. In quindecim virorum autem Commentariis notantur sub anno dcxxviii. M. Æmilio Lepido. L. Aurelio Oreste Cofs. Quintos 10 ludos C. Furnio, C. Iunio Silano, Cofs. anno dccxxxvii. Cæsar Augustus & Agrippa fecerunt. Sextos autem fecit Ti. Claud. Cæsar, se iiii. & L. Vitellio iii. Cofs, anno idccc. Septimos Domitianus, se xiv. & L. Minucio Rufo Cofs. anno 15 idccccxli. Octavos imperatores Septimius & M. Aurelius Antoninus, Cilone & Libone Cofs. anno idcccclvii. Hinc animadvertere licet, neque post centum annos, ut hi referrentur ludi, statum esse, neque post centum decem. Quorum 20 etiam si alterutrum retro fuisset observatum, non tamen id satis argumenti esset, quo quis his ludis sæcula discerni constanter affirmet. præsertim cum ab urbis primordio, ad reges exactos, annos ccxlii. factos esse, nemo sit auctor. quod tem- 25 pus proculdubio naturali maius est sæculo. Quod si quis credit, ludis sæcularibus sæcula discerni, sola nomi-

nominis origine inductus: sciat, sæculares dici po-
 tuisse, quod plerumque semel fiant hominis æta-
 te. ut multa alia, quæ raro fiunt, post sæculum eve-
 nire, loquentium consuetudo usurpat. Sed no-
 5 stri maiores, quod naturale sæculum quantum ef-
 fect, exploratum non habebant, civile ad certum
 annorum modulum centum statuerunt. testis est
 Piso, in cuius annali septimo scriptum est sic: *Ro-*
ma condita anno 1096. sæculum accipit, bis con-
 10 *sulib. quibus proximi sunt Consules M. Aemilius M. F.*
Lepidus, C. Popilius Il. absens. Sed, ut hunc nu-
 merum constituerent nostri, nonnihil causæ fuit;
 primum, quod multos suorum civium ad hanc æ-
 tatem vitam producere videbant. dein quod E-
 15 truscos, quorum prima sæcula centenū fuerant
 annorum, etiam hic, ut in aliis plerumque, imitari
 voluerunt. Præterea fieri potest, quod refert Var-
 ro, quodque Dioscorides astrologus scripsit, Ale-
 xandriæ inter eos, qui mortuos solent conservare,
 20 constare, hominem plus centum annis vivere non
 posse: id cor humanum declarare eorum, qui in-
 tegri perierunt sine corporis tæbe. eò, quod id mul-
 tis annis pendendo, omnis ætatis incrementa &
 deminutiones observent: & anniculi pendere
 25 duas drachmas, bimi quatuor, & sic in annos sin-
 gulos, usque ad quinquaginta, accedere binas; ab
 iis centū drachmis ab anno quinquagesimo item

Sæculum civile

 1011 11011
 03 (000) (000
 11011 11011 11

decedere in unoquoque binas. ex quo perspicuum sit, centesimo anno redire ad anni primi pondus, nec longius vitam posse produci. Quoniam igitur civile Romanorum sæculum centum annis transigitur, scire licet, in decimo sæculo & primo natalem tuum fuisse, & hodiernū esse. Quot autem sæcula urbi Romæ debeantur, dicere meū non est: sed, quid apud Varronem legerim, non tacebo. qui libro Antiquitatum duodevicesimo ait, fuisse Vettium Romæ in augurio non ignobilem, ingenio magno, cuivis docto in disceptando parem; eum se audisse dicentem: Si ita esset, ut traderent historici, de Romuli urbis condendæ auguriis, ac duodecim vulturibus; quoniam cxx. annos incolumis præteriisset populus Romanus, ad mille & ducentos perventurum.

IN CAPVT XVII.

Heraclitus autor est] Sic legendū, non *Herodicus*. Plutarch. *περὶ τῶν ἐκλελ. χηης. pag. 739. ἔτη τριάκοντα ποιεῖσι πλὴν ἡμερῶν καθ' Ἡράκλειτον.* Et statim subiungit: *ἐν αὐτῇ χρονίᾳ ἡμερῶν παρέχει τὸν ἐξ αὐτῆς γενηνημῶν ὁ γυνήσας.* Quæ verba sunt interpretamentū eorum, quæ auctor noster subnectit: *Quia orbis ætatis in eo sit spatium.* Orbem autem vocant *ætatis*, dum natura humana à sementi ad sementem revertitur. Nam Plato lib. v. de republ. tricesimum annum in masculis aptum proli procreandæ censuit. Vti etiam in sacris literis legimus, plerosque anno tricesimo ætatis filios genuisse. Aristoteles lib. vii. Polit. requirit annos triginta & septem.

Alii aliter definierunt] *Γενεαῖς* vocabulo sæpè utuntur auctores, historici imprimis. Quot vero annos *ῥεα* contineat, inter ipsos non convenit. Nam quidam unum annum *ῥεαν* esse voluerunt, teste Plutarcho lib. *πεὶ τῶν ἐκλελ. 27ης.* pag. 739. alii annis septem eam definierunt, ut refert Artemidorus lib. II. *Ονειροκρ.* cap. LXXV. in pr. Suid. in *ῥεα* & *Ορφύς*. Alii viginti. Hesych. in *ῥεα*. Alii viginti quinque, uti Heraclitus, quem hoc loco auctor noster citat, itemque Hesych. dict. loco. Alii annis viginti septem, ut colligitur ex Dionysio Halicar. lib. I. *Rom. antiq.* pag. 8. ubi tradit, ab Ilio capto usque ad conditam Romam, geneas esse sedecim, id est, ut ipse colligit eodem lib. pag. 57. annos 432. Divisis igitur illis 432. annis per 27. exsurgunt geneæ sedecim. Sed non satis sibi metipsi constat, ut videre est, cum ex aliis eiusdem scriptoris locis, tum ex illo qui est lib. II. pag. 120. ubi de Pythagora agit. Alii triginta, ut Zenon & Heraclitus, quos Censorinus noster auctores laudat. Vid. Plutarch. *πεὶ ἐκλελ. 27ης.* pag. 739. Artemidor. lib. II. *Ονειροκρ.* cap. LXXV. Suid. loco sup. citato, & in *τρίγερων*. Eustath. *Iliad. α.* pag. 37. Latini hoc tempus *Ævum* quandoque vocant, ut Horat. lib. II. *Od. ix.*

At non ter ævo functus amabilem

Ploravit omnes Antilochum senex

Annos.

Nonnulli largius geneæ spatium tribuunt: tres enim geneas, centum annos esse volunt. Herodot. lib. II. *ῥεαὶ 27 τρεῖς ἑκατὸν ἔτια ἔσι.* Clem. Alexand. *Strom.* I. pag. 145. *εἰς μὲν τοὶ τὰ ἑκατὸν ἔτη, τρεῖς ἑγκαταλέγονται ῥεαί.* Vid. Herodian. lib. III. pag. 527. ubi de ludis sæcularibus agit. Sunt etiam qui centum annis geneam determinant, ut Gen. xv. vers. 13. & 16. Dionys. Halicar. lib. I. pag. 2. narrat, Medorum imperium quatuor geneas durasse, id est, annos ferè quadringentos. Alii adhuc extendunt in centum & octo annos. Vide Plutarch. sup. dicto loco.

Sæculum autem quid sit] *Sæculum* interdum indefinite pro quovis tempore accipitur. Terent. *Eunucho Act. II. Scen. II.*

Olim isti fuit generi quondam quæstus apud sæculum prius.

Et Virgil. lib. viii. Aeneid.

*Aurea^q (ut perhibent) illo sub rege fuere
Sacula.*

Interdum pro certo & determinato, de quo auctor noster hic agit Et quidem in sacris literis pro quinquaginta annis interdū capitur; ut Exod. xxi. vers. 6. & Levit. xxv. vers. 39. 40. Isidor. lib. v. Orig. cap. xxxviii. Alii autem *Seculum* triginta annis, alii centū & decem, alii mille definiunt. Servius lib. vi. Aeneid. ad vers. *Sed mihi tarda gelu.* &c. Notandum, inquit, dicta *secula* etiam in uno homine, secundum eos, qui dicunt *seculum* triginta annos habere. Nam alii *centum & decem*, alii *mille annis* putant *seculum* contineri. Quo pertinet illud Plauti in Milit. Act. iv. Scen. *Iam est.*

Py. *Quin mille annorum perpetuo vivunt, ab seculo
ad seculum.*

Vid. Zosim. lib. ii. hist. in pr. & Etymol. magn. in αἰών.

Herodotus, apud quem legimus Arganthonium.]

Herodoti locus est lib. i. his verbis: ἀπὸ χρόνου ἃ ἐς τὸν Ταρτησὸν, περὶ φιλέες ἐχρόντο τὰ βασιλείῃ τῶν Ταρτησίων, τὰ ἔνομα μὲν ἦν Ἀργανθώνιος. ἐτυράνδου ἃ Ταρτησὸς ὀγδῶκοντα ἔτα, εἰώσε ἃ πάντα, ἑκασι καὶ ἑκατὸν. Vbi disertè annos centum & viginti Arganthonium vixisse scribit, uti & Cicero in Catone maiore. *Expectemus* (inquit) *Tartessiorum regis etatem.* Fuit enim (ut scriptum video) Arganthonius quidam Gadibus, qui octoginta regnavit annos, centum & viginti vixit. Quibus assentitur Val. Maxim. lib. viii. cap. xiii. & Plin. lib. vii. cap. xlviii. At Censorinus noster, item Strabo lib. iii. pag. 104. Lucian. περὶ μακροῦ pag. 60. Phlegon Trallian. περὶ ἡμεας καὶ μακροῦ pag. 92. Anacreon poeta, à supra nominatis & Plinio lib. vii. cap. xlviii. citatus, centum & quinquaginta annos Arganthonium vixisse volunt. Asinius Pollio, teste Valerio Maximo lib. viii. cap. xiii. centum triginta. Silius Italicus trecentos: eius hi versus sunt lib. iii.

*Arganthoniacos armat Carteia nepotes.
Rex proavis fuit humani ditissimus avi,
Ter denos decies emensus belliger annos.*

Ephorus

Ephorus qui tradit Arcadas] Ephorus huius rei testis citatur etiam à Plinio lib. vii. cap. xlviii. Pertinet huc quoque Servius lib. viii. Aeneid. *Arcadas his oris. Constat* (inquit) *Arcadas plurimum vixisse, in tantum, ut quidam usque ad trecentos annos vivendo pervenerint.*

Sed inter ipsos astrologos] Servius in Comment. ad Virgil. lib. iv. Aeneid. *Vixi, & quem dederat cursum fortuna peregi. Tribus humana vita continetur; Natura, cui ultra centum & viginti solstitiales annos concessum non est; Fato, cui nonaginta anni, hoc est, tres Saturni cursus, exitium creant, nisi forte aliarum stellarum benignitas etiam tertium eius superet cursum; Fortuna, id est, casu, qui ad omnia pertinet, quæ extrinsecus sunt, ad ruinas, incendia, naufragia, venena.* Vid. Iul. Firmic. lib. ii. cap. xxvii. Plinius lib. viii. cap. xlix.

Epigenes in centum duodecim] Varia fuit veterum opinio de longissimo termino vitæ humanæ. Alii enim statuerunt annos lxx. Herodot. lib. i. pag. 14. Alii nonaginta sex. Hesiod. apud Plutarch. lib. περὶ τῶν ἐκλελ. χρόν. & Ausonius, qui Hesiodum latine vertit, Edyll. xviii. Alii centum. Ecclesiast. cap. xviii. vers. 8. *Numerus, inquit, dierum hominum, ut multum, centum anni.* Et Artemidor. lib. ii. Ονειροκρ. cap. lxxv. καθ' ἡμᾶς ὁ ἑκατὸν ἔτη εἶναι τὸν τέλειον τῆς ζωῆς χρόνον, ἐπεὶ δὲ οὗτοί τινες ἢ ὀλίγω ἀποδέοντες ζῶντας ὁρώμεν, ἢ ὀλίγω ὑπεράινοντας. Quam sententiā sequuntur Icti quoque. L. An ususfructus. 56. D. de usufr. L. Si ususfructus. 8. D. de usufr. leg. L. Ut inter. 23. C. de Sacros. eccles. Eustathius περὶ χρονικῶν διασημ. tit. περὶ ρ. χρόνων. Alii annos centum & octo. Videndus Plutarch. περὶ τῶν ἐκλελ. χρόν. pag. 739. Sibylla, centum & decem:

Ἀλλ' ὅποταν μήκιστος ἱκῇ χρόνος ἀνθρώποις
Ζωῆς, εἰς ἐτέων ἑκατὸν δέκα κύκλον ὁδῶν.

Epigenes centum & duodecim, vel ut à Plinio citatur lib. vii. cap. xlix. centum viginti duobus annis vitam longissimam hominis definivit. Berofus autem centum & sedecim, vel ut est apud eundem Plinium ibid. centum septendecim. Alii terminum vitæ esse putavere annum centesimum vicesimum. Genes. vi. vers. 3. Fl. Ioseph. lib. i. antiquit. Iudaic. cap. iv. & vii. circ. fin.

Lactant.

Lactant. lib. ii. Instit. cap. xiii. & seq. Adde his Quinctilian. Dialog. de Oratorib. pag. 697 Trebell. Pollion. in D. Claud. non longe à princip. Arnobius lib. ii. advers. gentes. *Vultis (inquit) Faunus, Latinus, & Pius annis vixerint vicenis atque centenis? ultra enim negatur posse hominis vita produci.* Sed locum Geneseos modo citatum, multi non de termino vitæ humanæ, sed de tempore ad resipiscendum usque ad diluvium hominibus relicto accipiunt. Vid. D. Hieron. quæst. in Genes. August. lib. xv. de civit. Dei, cap. xxiv. Gratian. cap. *Prædixerat.* De pœnitent. dist. i.

Quod vocatur κλίμα] Vitruvius lib. i. cap. i. *Inclinationes cæli, quæ Græci κλίματα dicunt.* Achill. Stat. in prolegom. in Arat. pag. 91. κλίματα ἢ ἑρηται, διὰ τὸ τὴν γῆν μὴ εἶναι ὁμαλῆν. ἀλλ' ἔχειν οἷον ἐγκλίματα πῖνα ὑψηλοτέρων ὄντων καὶ ταπεινότερων τῶν μερῶν αὐτῆς. καὶ τὰς οἰκήσεις τῶν ἐθνῶν ἄλλας ἄλλας εἶναι. Vid. Isidor. lib. iii. Orig. cap. xli.

Licet veritas] Democriti sententia est. Cic. lib. i. Acad. quæst. prope finem. Seneca lib. vii. de benefic. cap. i. *Involuta veritas in alto latet.*

Rituales] Ritualium librorum sup. cap. xi. facta est mentio.

Annorum fuisse centum] Addidi ex Aldina & Germanica editione *quinque*: & statim legendum, *quintum centum viginti trium.* Quod etiam admonuit Carrio lib. ii. emendat. cap. i.

Ludis sæcularibus] De ludis sæcularibus videndus Festus. Valer. Maxim. lib. ii. cap. xiv. Zosim. lib. ii. hist. & qui plena manu de illis disseruit Onuphrius Panvin.

Id cum Antias] Sic Aldina & Germanica editio, itemq; membranæ Fr. Modii.

Libros Sibyllinos Xviri] Sic Aldus & Germanica editio; idque verius esse puto. Quindecim virorum enim institutio posterior fuit. Vid. Auson. in Grypho Ternarii numeri in fin.

Hostiæ furvæ] Id est, nigræ. Valer. Maxim. lib. ii. cap. iv.

Is enim terminus sæculi] Sic Aldus, quæ lectio melior videtur.

At contra ut decimo centesimoque] Ludos sæculares
cento-

centesimo decimo quoque anno factos, indicant versus Sibyllini, apud Phlegont. Trallian. *περὶ ἰατρικῆς*. pag. 94. & Zosim. lib. II. hist. pag. 670. idque verius esse, eruditè docet Iosephus Scaliger lib. II. de emend. temp. pag. 137. & Onuphrius Panvin. de lud. sæcul.

Horatius] Epod. lib.

Annis ducentis quadraginta quinque] Primo igitur suo consulatu Val. Publicola ludos sæculares fecit, iuxta sententiam Valerii Antiatii, & Zosimi lib. II. hist. pag. 668. Nam regnatum est Romæ An. CCXLIV. teste Livio lib. I. in fin. & Censorino inf. hoc capite.

M. Valer. Corvino] In Fastis Onuphrii est. *M. Valerio. M. F. M. N. Corvo II. C. Pætilio. C. F. C. N. Libone Visolo*. At Zosimus secundos ludos sæculares in quartum consulatum M. Popilii refert, lib. II. pag. 669.

Cæsar Augustus] Horum ludorum meminit Plin. lib. VII. cap. XLVIII. Sueton. in Augusto cap. xxxi. Dion Cass. lib. LIV. pag. 610. Ovid. lib. II. Trist. Eleg. I.

Insserat & Phæbo dici, quo tempore ludos

Fecit, quos ætas aspicit una semel.

Huc pertinet nummus Sebastiani Erizzii, pag. 145. At Zosimus lib. II. hist. pag. 669. hos ludos L. Censorino & C. Sabino Cofs. factos esse auctor est.

Tib. Claudius] Sueton. in Claud. cap. xxi. Tacit. lib. II. Annal. Plin. lib. VII. cap. XLVIII. & lib. VIII. cap. XLII. Zosimus lib. II. hist.

Septimos Domitianus, se XIV. & L. Minutio Rufo Cofs.] Sic correximus ex nummis antiquis apud Gulielmum Choul, pag. 284. & seq. Idemque monuit ante Lud. Carrio lib. II. Emend. cap. I. Videndus Sueton. in Domitiano cap. IV. Zosim. lib. II. hist.

Octavos Imperatores Septimius & M. Aurelius Antoninus] Sic legendum, non *Antonius*, ut Carrio edidit. Vid. Ael. Spartian. in Severo. & paulo post, anno 19CCCLVII. non 19CCCLVII. ut est in eadem editione. Vid. Onuphr. de ludis sæcul.

Mentionem horum ludorum faciunt Herodian. lib. iii. pag. 527. Zosim. lib. ii. pag. 669. Vid. nummum Sebast. Erizzi pag. 566.

Annos CCXLIV.] Sic Dionys. Halicarnass. lib. i. pag. 61. Liv. lib. i. in fin. At Festus Rufus in breviario, à primordio urbis, usque ad reges exactos, numerat annos CCXLIII. omisso nimirum anno interregni, inter Romulum & Numam.

Quod naturale sæculum] Sic Aldus, idque rectius. Car- rionis & Germ. editio, *natura. sæculum.*

Ad certum annorum modulum] Varro lib. v. de ling. Lat. *Sæculum spatium annorum centum vocarunt, dictum à sene, quod longissimum spatium senescendorum hominum id putarunt.*

Testis est Piso] Vid. Ioseph. Scalig. lib. v. de emendat. temp. pag. 367.

Quorum prima sæcula centenūm] Sup. hoc cap.

Alexandriæ inter eos, qui mortuos solent conser- vare] *Conseruare*, id est *ταφείν* & *σάειν*, vel salire, ut Varro inquit lib. xv. rer. hum. citante Diomede Grammat. lib. i. De condiendo- rum vero cadaverum ritu apud Ægyptios, vide sis Genes. cap. v. vers. 2. & cap. xxv. Herod. lib. ii. pag. 135. Sextum Empir. lib. iii. Pyrrhon. hypothef. cap. xxiv. Diodor. Sicul. lib. ii. pag. Lucian. de luctu. Silium Ital. lib. xiii. Pompon. Melam lib. i. cap. ix. Gell. lib. x. cap. x.

Plus centum annis] Idem narrat Plin. lib. xi. cap. xxxvii.

Duodecim vulturibus] De hoc augurio Liv. lib. i. Aurel. Vict. de Orig. gent. Rom.

Ad mille & ducentos] Vid. Cœl. Rhodog. lib. xxvii. cap. viii.

CAPVT XVIII.

ACTENVS dictum de sæculo. Nunc de annis maioribus dicam. quorum magnitudo adeo diversa, tam gentibus observata, quam auctoribus tradita est, ut alii annum magnum esse in an-

in annis vertentibus duobus, alii in multis anno-
 rum millibus arbitrati sunt. quod quale sit, iam
 nunc conabor absolvere. Veteres in Græcia civi-
 tates cum animadverterent, dum Sol annuo cursu
 orbem suum circuit, Lunam interdum terdecies
 5 exoriri, idque sæpe alternis fieri: arbitrati sunt, lu-
 nares XII. menses, & dimidiatum, ad annum natu-
 ralem convenire. Itaque annos civiles sic statue-
 runt, ut interkalando facerent alternos XII. men-
 10 sum, alternos XIII. utrumque annum separatim,
 vertentem; iunctos ambos, annum magnum vo-
 cantes. idque tempus *τριετηρίς* appellabant, quod
 tertio quoque anno interkalabatur, quamvis bi-
 ennii circuitus, & revera *διετηρίς* esset. unde myste-
 15 ria, quæ Libero patri alternis fiunt annis, trieterica
 à poëtis dicuntur. Postea, cognito errore, hoc
 tempus duplicarunt, & *τετραετηρίς* fecerunt. sed
 20 eam, quod quinto quoque anno redibat, *πενταετη-
 ρίς* nominabant. Qui annus magnus ex quadri-
 ennio commodior visus est. Vt annus Solis con-
 staret ex diebus CCC LXV. & diei parte circiter
 quarta, quæ unum in quadriennio diem confice-
 ret. Quare Agon & in Elide Iovi Olympio, &
 Romæ Capitolino, quinto quoque anno redeun-
 25 te celebratur. Hoc quoque tempus, quod ad So-
 lis modo cursum, nec ad Lunæ, congruere vide-
 batur, duplicatum est, & *ὀκταετηρίς* facta, quæ tunc

cf. Strab. lib. 9.
p. 200.

4xny magny ab

annorum 2.
a) meminisse hoc de
Syracul, lib. 11. cap. 1. f. 599

aliis 4.

aliis 8.

ἐννεατηρίς vocitata. quia primus eius annus nono
 quoque anno redibat. Hunc circuitum verum
 annum magnum esse, pleraque Græcia existima-
 vit: quod ex annis vertentibus solidis constaret,
 ut proprie in anno magno fieri par est. Nam dies
 sunt solidi, uno minus centum, anni que vertentes
 solidi octo. hanc *ὀκταετηρίδα* vulgo creditum est, ab
 Eudoxo Cnidio institutam. sed hanc Cleostratū
 Tenedium primum ferunt composuisse, & postea
 alios aliter. qui mensibus varie interkalandis suas
ὀκταετηρίδας protulerunt. ut fecit Harpalus, Naute-
 les, Mnesistratus, item alii, in quibus Dositheus. cuius
 maxime *ὀκταετηρίς*, Eudoxi inscribitur. ob hoc
 multæ in Græcia religiones hoc intervallo tem-
 poris summa cærimonia coluntur. Delphis quo-
 que ludi, qui vocantur Pythia, post octavum an-
 num olim conficiebantur. Proxima est hanc ma-
 gnitudinem, quæ vocatur *δωδεκαετηρίς*, ex annis ver-
 tentibus duodecim. Huic anno Chaldaico nomen
 est, quem Genethliaci non ad Solis, Lunæque cur-
 sus, sed ad observationes alias habent accommo-
 datum: quod in eo dicunt tempestates, frugumque
 proventus, sterilitates item, morbosque circumire.
 Præterea sunt anni magni complures: ut Metoni-
 cus, quem Meton Atheniensis ex annis undevi-
 ginti constituit, eo que *ἐννεαδεκατηρίς* appellatur, &
 interkalatur septies, in eo que anno sunt dierum
 sex.

alii 12.

Heinrich. Brer. Chronol.
p. 207.

alii 19.

W. Lamp. Græc. p.
207.

sex millia & dccccxl. Est & Philolai Pythagori-
 ci annus, ex annis LIX. in quo sunt menses inter-
 kalares viginti & unus. item Callippi Cyziceni, ex
 annis LXXVI; ita ut menses duodetriginta inter-
 kalentur. & Democriti, ex annis LXXXII. cum in-
 terkalares sint perinde viginti octo. Sed & Hip-
 parchi, ex annis ccciv. in quo interkalantur cen-
 ties decies bis. Hæc annorum magnitudo eo dif-
 crepat, quod inter astrologos non convenit, quan-
 to vel Sol plus quam trecentos sexaginta quinque
 dies in anno conficiat, vel Luna minus quam tri-
 ginta in mense. Ad Ægyptiorum vero annum ma-
 gnum Luna non pertinet, quem Græci *κυνικὸν*, La-
 tinè canicularem vocamus, propterea quod initi-
 um illius sumitur, cum primo die eius mensis, quē
 vocant Ægyptii Thot, caniculæ sidus exoritur. Nā
 eorum annus civilis solos habet dies cccclxv. sine
 ullo interkalari. itaque quadriennium apud eos
 uno circiter die minus est, quam naturale quadri-
 ennium: eo quē fit, ut anno mcccclxi. ad idem
 revolvatur principium. Hic annus etiam *ἡλιακὸς*
 à quibusdam dicitur; & ab aliis *ὁ θεὸς ἐνιαυτὸς*. Est
 præterea annus, quem Aristoteles maximum poti-
 us, quam magnum, appellat. quem Solis, & Lunæ,
 vagarumque quinque stellarum orbes conficiunt,
 cum ad idem signum, ubi quondam simul fuerunt,
 una referuntur. cuius anni hyems summa est

alijs 59.

alijs 76.

alijs 82.

alii 309.

l. Lamp. Græc. p. 644.

Nugari hoc loco Euseb.
 Salmaf. Exer. p. 11.
 in fin. B. p. 89.
 Vos. l. de Vol. 76. p. 20.

al. 1461.

gf. Tacit. VI. Annal.
 phoenice. La. l. 1.
 p. 19.
 113.

Pūbitat Liptij
 Phys. Stoic. ad 1.
 an non Arist.
 Legendum.
 de Soc. l. 1. v. d.
 l. de ex. p. 1. 1. 1.
 16. Vos. 76. p. 20.
 p. 257. gf. l. 1.
 f. 176.

κατακλυσμός, quam nostri diluvionem vocant: æstas
αυτή autem εμπύρωσις, quod est mundi incendium. nam
 his alternis temporibus mundus tum exignescere,
 tum exaquescere videtur. Hunc Aristarchus pu-
 tavit esse annorum vertentium duūm millium
 cccclxxxiv. Aretes Dyrrachinus, quinque mil-
 lium dlII. Heraclitus & Linus, decem millium
 cc ∞. Dion, x. m. cc ∞ xxxiv. Orpheus, c. m. xx.
 Cassandrus, tricies sexies centum millium. alii
 vero infinitum esse, nec umquam in se reverti ex-
 istimarunt. Sed horum omnium πενταετηρίδας ma-
 xime notandis temporibus Græci observant, id
 est, quaternūm annorum circuitus, quas vocant
 Olympiadas: & nunc apud eos ducentesima
 quinquagesima quarta Olympias numeratur, eius-
 que annus hic secundus. Idem tempus anni ma-
 gni Romanis fuit, quod Lustrum appellabant:
 ita quidem à Servio Tullio institutum, ut, quinto
 quoque anno censu civium habito, lustrum con-
 deretur; sed non ita à posteris servatū. Nam, cū
 inter primum à Servio rege conditum lustrum, &
 id, quod ab Imperatore Vespasiano V. & Cæsare
 III. Cols. factum est, anni interfuerint paullo mi-
 nus sexcentis quinquaginta, lustra tamen per ea
 tempora non plura, quam septuagintaquinque
 sunt facta. & postea plane fieri desierunt. Rursus
 tamen annus idem magnus per Capitolinos ago-
 nas

*ομιλ. πύρωσις. l. lamp. p. 107.
 πύρωσις. l. lamp. p. 107.
 πύρωσις. l. lamp. p. 107.*

*p. 107.
 Lalamant. d. ann. p. 18.*

l. 2484.

l. 5552.

*l. 10800. 10884.
 100020
 3600000.*

*a) Herodotus
 c. 6. Gyrals.
 b) 11. 0. f. 59.
 c) 120000.
 d) 120000.
 e) 120000.
 f) 120000.
 g) 120000.*

76.

15

20

25

nas coeptus est diligentius servari: quorum agorum primus à Domitiano institutus fuit, duodecimo eius & Ser. Cornelii Dolabellæ consulatu. Itaque hoc nunc anno qui celebratus est agon, unde quadragessimus numeratur. Quod ad annos pertinet magnos, in præsentia satis dictum. nunc de annis vertentibus dicendi locus.

IN CAPVT XVIII.

Mysteria] Vid. Diodor. Sicul. lib. iv. pag. 211. Fuerunt autem trina Liberalia Athenis, ut eleganter id docet Iosephus Scaliger lib. i. de emendat. temp. pag. 29.

Trieterica] Virgil. lib. iv. Æneid.

— *ubi audito stimulant trieterica Baccho*

Orgia.

Pap. Statius lib. ii. Thebaid.

— *non hac trieterica vobis*

Nox patrio de more venit.

Cognito errore] Vt errorem hunc noscas, sic habeto. Annus solaris dies habet 365. & quadrantem. Annus Lunaris autem 354. Duo anni solares dies habent $730\frac{1}{2}$. duo vero Lunares anni, continent dies 708. Excedunt igitur duo anni Solares coniuncti, annos Lunares duos $22\frac{1}{2}$ diebus, ex quibus constituebant mensem embolimum. Sed non habita ratione dimidiati diei, qui supererat, interkalabantur tantum dies 22. Cognito igitur hoc errore, rationem superiorem interkalandi mutaverunt.

In Elide] Vid. Pindar. in Olymp. Ode ii. viii. & ix. Pompon. Mela lib. ii. cap. iii. Isaac. Tzetz. in Lycophron. pag. 14. Ioseph. Scalig. lib. i. de emend. temp. pag. 27.

Romæ Capitolino] Vid. inf.

Nam dies sunt solidi] Locus est mutilus; qui tamen ex Gemi-

Gemino de apparentiis coelestib. cap. vi. pag. 129. & Solin. cap. ii. redintegrari potest. Legendum itaque cenſeo; *Nam dies sunt solidi* CIO CIO DCCCCXXII. *mensēs uno minus centum, anniq; vertentes solidi octo.* Vid. Suid. in *ἐνιαυτός*.

Eudoxo Cnidio] Vid. Diogen. Laërt. Lib. viii. in eius vita, & Suid. in *εὐδοξος*. De reliquis Octaëteridum scriptoribus, quorum hīc fit mentio, vide quæ accuratissime scripsit summus vir Iosephus Scaliger. lib. ii. de emend. temp.

Delphis quoq; ludi] Videndus Scaliger lib. ii. de emendat. tempor. pag. 50. ubi agit de periodo Delphorum Pythica.

Δωδεκάετηρίς] De hac quoque videndus Scaliger lib. ii. de emend. tempor. & lib. iii. canon. Isagog. pag. 175.

Meton Atheniensis] Æliano lib. x. Variar. hist. cap. vii. est Lacedæmonius.

Sex millia DCCCCXL.] Ita legendum esse Iosephus Scaliger lib. ii. de emend. temp. pag. 47. evidentissime demonstrat.

Philolai Pythagorici annus] De quo consulas eundem Scaligerum lib. ii. dicti operis.

Callippi Cyziceni] Achilles Staius in Prolegom. in Arat. annum magnū Callippicum septuaginta annos vertentes duntaxat continuisse scribit, sed falso. Melius te Scaliger docet lib. ii. de emend. temp. pag. 81.

Et Democriti] Vid. Diogen. Laërt. lib. ix. in vita Democriti.

Cum interkalares sint viginti octo] Sic Germanicum & Aldinum exemplar. Carrio malè ediderat: *Cum interkalares dies sint perinde viginti octo.* Non enim viginti octo dies, sed menses, in hoc Democriti anno intercalantur. Vid. Scalig. lib. ii. de emend. temp. pag. 160.

Hipparchi ex annis] Vid. Scalig. lib. ii. de emendat. temp. pag. 105.

Quem Græci κυνικόν] A stella nimirum, quam *ἀσπρόκυμα* quidam, Ægyptii vero *σώθιν* appellant. Horus Apol. cap. iii. & Plutarch. in lib. de Isid. Chalciæ. in Timæum Platon, pag. 92.

Quam

Quam rationem (inquit) secutus vates etiam Homerus, ortum caniculae, canem Orionis appellat. Cum hanc eandem stellam ἀσρόκυνον quidā, Aegyptii vero σολεχλὺν vocant. Cuius completur annus, qui κυνικὸς vocatur, annis mille quadringentis sexaginta. Corrupte; lege ἀσρόκυνω & σῶθιν. Porphyr. de antro nymph. pag. 235. Αἰγυπτίοις ὅ ἀρχὴ ἔτρε, ἔχ' ὁ ὑδροχόος ὡς ῥωμαίοις, ἀλλὰ καρκίνος. πρὸς τὸ τὰς καρκίνω ἢ σῶθιν, ἣν κύνη ἀστέρα ἑλλήνες φασί.

Quem vocant Aegyptii Thot] Cic. lib. iii. de divinat. *Hunc (Mercurium) Aegyptii Thoyth appellant, eodemq; nomine anni primus mensis apud eos vocatur. Lactant. lib. i. Instit. cap. vi. Hunc (Mercurium) Aegyptii Thot appellant, à quo apud eos primus anni sui mensis, id est, September nomen accepit. Meminit huius Euseb. lib. i. de præparat. Euangel. pag. 23. Stob. lib. i. Eclog. phys. cap. ii. in princ. Arnob. lib. ii. advers. gent. Theon Scholiastes Arati pag. 158. Plin. lib. xxvii. cap. xii. Sed ibi corrupte legitur Thiatin.*

Caniculæ sidus oritur] De ortu caniculæ vide Plin. lib. ii. cap. xlvii. & lib. xviii. cap. xxviii. Varron. lib. i. de re rust. cap. xxviii.

Vno circiter die minus est] Lucem huic loco præbet Geminus, pag. 123. Vide tamen Scaligerum, qui Cenforinum aliquoties circa hunc annum κυνικὸν erroris coarguit, lib. ii. de Emendat. tempor. cap. de anno Aegyptiaco.

Millesimo quadringentesimo sexto] Sic Aldus edidit, & rectè quidem. Nam si 1460. quadrantes, quos, ut Cenforinus opinatur, Aegyptii negligebant, colligas, fiunt dies 365. quibus constat annus solaris æqualis. Atque ita 1461. anni Aegyptiaci, respondent nostris 1460. annis. Vid. Chalcid. loco paulo ante citato. Germanica & Carriana editio hoc loco vitiosa est.

Θεὸς ἐνιαυτὸς] Θεὸς, id est. Solis. Nam vocabulū *Deus* absolutè positum, Solem significare exemplis aliquot docet Carrio lib. ii. Emend. cap. i. Quibus adde Pollucem lib. i. cap. vii. ubi inter alia anni synonyma etiam hoc ponit, πρὸς τὸ ἐξ ὧρων εἰς ὧρας τὸ θεὸς.

Est præterea annus quem Aristoteles maximum.]
 Haut scio an innuat locum Aristotelis lib. i. Meteor. cap. xiii.
 ἀλλὰ πάντων τῶν αἰτίων ὑποληπτόν, ὅτι γίνεται διὰ χρό-
 νων εἰμαρμύων, οἷον ἐν ταῖς καὶ ἐνιαυτὸν ὥραις χειμῶν. ὥτω
 πειόδῳ τινὸς μεγάλης μέγας χειμῶν, καὶ ὑπερβολὴ ὁμβρῶν.
 De hoc anno magno Plato in Timæo, ἐστὶ δ' ὁμῶς ἔδὲν ἡπτόν κα-
 πανοῆσαι δυνατόν ὡς ὅγε τέλει αἰριθμὸς χρόνος τὸν τέλειον ἐνι-
 αυτὸν πληροῖ τότε, ὅταν ἀπασῶν τῶν ὀκτώ πειόδων τὰ πρὸς
 ἀλλήλα συμπερανθέντα τάχη ᾗ κεφαλῇ τῶ τῷ ταυτῷ καὶ
 ὁμοίως ἰόντ' ἀναμετρηθέντα κύκλῳ. Quæ verba ita vertit Chal-
 cidius p. 105. *Est tamen intellectu facile, quod perfectus temporis nume-
 rus perfectum annum compleat, tunc demum, cum omnium octo circum-
 actionum cursus peracti, velut ad originem & caput circumactionis alte-
 rius reuertentur, quam semper idem atque uniformis motus dimetietur.*
 De anno magno vide præterea Apul. de dogm. Platon. pag. 34.
 Theon. in Arat. pag. 152. Plutarch. lib. ii. de placit. Philos. cap.
 xxxii. Achil. Stat. Proleg. in Arat. pag. 89. Ioseph. lib. i. Antiq.
 Iudaic. cap. iv. Quintilian. Dialog. de clar. Orator. Solin. cap.
 xxxvi. Photii Biblioth. pag. 714. Stobæum Eclog. Phys. lib. i.
 cap. xi. pag. 21. Ciceron. lib. ii. de natura Deor. Servium lib. iii.
 Æneid. ad versum, *Interea magnum Sol circumvolvitur annum.*
 Iul. Firm. lib. i. Mathes. in præfat. Festum lib. xi. Marium Vi-
 ctorin. lib. i. Rhetor. Ciceronis pag. 151. Nicet. Choniat. lib. i.
 Thesaur. orthod. cap. ix. Macrobius hunc annum *Mundanum*
 appellat, lib. ii. in Somn. Scip. cap. xi.

Diluvionem.] Gloss. κατὰ κλυσιμὸς *Dilubies, dilubiū, inundatio.*

Nam his alternis.] Plato in Timæo. πολλὰ καὶ καὶ πολλὰ
 φθορὰς γεγόνασιν ἀνθρώπων, καὶ ἔσονται πύρι μῦρ καὶ ὕδατι μέ-
 γισται, μύρισις ἢ ἄλλοις ἑτέροις βραχύτεροι. Quem Platonis lo-
 cum citat Clemens Alexand. Strom. v. pag. 235. Arnob. lib. i. ad-
 vers. gent. & Minut. Felix in Octavio. Stoicis idem placuit, te-
 ste Diogene Laërtio in vita Zenonis. Vid. Senecam lib. iii. nat.
 quæst. xxvii. xxviii. & xxix. Iul. Firm. lib. iii. Mathes. cap. i. Ma-
 crob. lib. ii. in Somn. Scipion. cap. x. Ovid. lib. i. Metamorph.

Esse quoque in fatis reminiscitur, affore tempus

*Quo mare, quo tellus, correptaq; regio cœli
Ardeat; & mundi moles operosa laboret.*

Videndus D. Augustinus lib. xii. de civit. Dei cap. x.

Heracitus & Linus decem millium octingentorum]

Imo duodeviginti millium, si Plutarcho credendum, lib. ii. de placit. Philos. cap. xxxii. & Stobæo lib. i. Eclog. Phys. cap. xi.

Quaternum annorum circuitus] Id esse verum spatium Olympiadis, videre est ex Dionys. Halicarn. lib. i. Antiq. Roman. pag. 61. Nam centum viginti annos, triginta Olympiadas facere, disertè memorat. Vid. Africanum citatum ab Eusebio lib. x. præparat. Evangel. pag. 286. D. Cyrill. Catech. xii. quique illum locum in sua collectanea retulit, Suidam in voce Ολύμπιας, Isidor. lib. v. Orig. cap. xxxvii. Solin. cap. i. Quia vero hoc temporis spatium etiam πενταετηρίς dicitur, ideo Poëtæ pro solido quinquennio accipere. Ovid. lib. iv. de Ponto Eleg. vi.

*In Scythia nobis quinquennis Olympias acta est,
Iam tempus lustris transit in ulterius.*

Quod lustrum appellabant] Lustrum est omnis periodus. Sic *Solis lustrum*, est annus, apud Manil. lib. iii. pag. 76.

Lustra decem tribuet Solis cum mensibus octo.

Et *lustrum* quadriennii tempus, apud Ovid. lib. iii. Fast.

— *In lustrum accedere debet*

Quæ consumatur partibus una dies.

Sæpius pro quinquennio ponitur. Vnde & Gloss. *Lustrum πενταετηρίς*. Apul. Apol. pag. 401. *Annos computet, quos sexaginta mulieri assignabat, probet quinque & quinquaginta. Lustrum mentitus est.* Callistrat. L. Non intelligitur. 3. §. *Cum quinquennium*. D. de Iur. fisci. Dictum autem *Lustrum* putant alii à lustrando, ut Dionys. Halicarn. lib. iv. Antiq. Roman. pag. 225. Liv. lib. i. Vlpian. in fragm. Isidor. lib. v. Orig. cap. xxxvii. Alii à solvendo, ut Varr. lib. v. de ling. Lat. pag. 46. quod quinto quoque anno vectigalia & ultro tributa per censores persolvebantur.

A Servio Tullio] Liv. lib. i. Flor. lib. i. cap. vi. & viii.

Vespasiano V. & Cæs. III. Coss.] Mentionem faciunt huius census Sueton. in Vespas. cap. viii. & Tito cap. vi. Plin.

lib. iii. cap. v. & lib. vii. cap. xlix. Iul. Capitol. in M. Antonin. Philosopho in pr. Item numi antiqui.

Anni interfuerint paulo minus sexcenti quinquag.] Sic omnes editiones habent, quare nihil mutare ausi sumus: quamvis ex Fastis Onufrii & Goltzii constet, annos interfuisse paulo minus sexcentos quadraginta. Plin. lib. iii. cap. v. Censuram Vespasiani in annum urbis 828. confert. Vid. Scalig. lib. ii. de emend. temp. pag. 174.

Per Capitulos agonas] Primus agon Capitolinus à Domitiano institutus est, A. V. C. 839. Fast. Capitol. Sueton. in Domit. cap. iv. Clem. Alexand. Strom. i. pag. 145. Vid. Scalig. lib. v. de Emend. temp. pag. 451. & lib. i. Aufon. lect. cap. x.

CAPVT XIX.

an repetendum? Anny vertens naturalis est,

1. Lamp. Grut. p. 64.

ANNVS vertens est natura, dum Sol percurrens duodecim signa, eodem, unde profectus est, redit. Hoc tempus quot dierum esset, ad certum nondum astrologi reperire potuerunt. Philolaus annum naturalem dies habere prodidit ccclxiii. & dimidiatū. Aphrodisius ccclxv. & partem diei octavam. Callippus autem ccclxv. & Aristarchus Samius tantundem, & præterea diei partem mdcxxiii. Meton vero ccclx. & dierum quinque undevigesimam partem. Oenopides ccclxv. & dierum duūm & viginti undesagesimam partem. Harpalus autem ccclxv. & horas æquinoctiales tredecim. At noster Ennius ccclxvi. Plerique præterea incomprehensibile quiddam & inenuntiabile esse existimaverunt. sed pro

92.

107.

pro vero, quod proximum putabant, amplexi
sunt, dies scilicet CCCLXV. Igitur cum tanta in-
ter viros doctissimos fuerit dissensio: quid mi-
rum, si anni civiles, quos diversæ civitates, rudes
5 etiam tum, sibi quæque statuebant, tam inter se
discrepent, quam cum illo naturali non congru-
ant. Et in Ægypto quidem antiquissimum fe-
runt annum bimestrem fuisse; post deinde ab Iso-
ne rege quadimestrem factum: novissime Ar-
10 minon ad tredecim menses, & dies quinque per-
duxisse. Item in Achaia Arcades trimestrem an-
num primo habuisse dicuntur, & ob id *τρεσέλινοι* ap-
pellati, non, ut quidam putant, quod ante sint na-
ti, quam Lunæ astrum coelo esset: sed quod prius
15 habuerint annum, quam is in Græcia ad Lunæ cur-
sum constitueretur. Sunt qui tradant, hunc an-
num trimestrem Horum instituisse. eoque ver,
æstatem, autumnum, hyemem *ῥας*, & annum
ῥον dici, & Græcos annales, *ῥας*, eorumque scri-
20 ptores *ῥογραφεύς*. Itaque quatuor annorum cir-
cuitum in modum *πενταετηρίδα* annum magnum
dicebant. Cares autem, & Acarnanes semestres
habuerunt annos, & inter se dissimiles, quibus al-
ternis dies augescerent, aut senescerent: eosque
25 conjunctos, veluti *τρετηρίδα*, annum magnum.

duodecim [quod]
sive singuli [quod]
mag. Exar. p. 16
p. 892.

IN CAPVT XIX.

Annus vertens] *Annus vertens* est, dum sol ad id signum se denuo vertit, ex quo digressus est. Macrobius lib. i. Saturnal. cap. xiv. Plato in Timæo: Ἐνιαυτὸς ὃ ὁπότεν ἡλίος τὸν ἑαυτῷ περὶ ἑλθοι κύκλον. Ammon. in Categor. Aristot. pag. 69. b. annum similiter definit, πλὴν ἐπὶ τῷ ζωδιακῷ κυκλῷ τῷ ἡλίῳ περιόδον. Vid. Polluc. lib. i. cap. vii.

Philolaus annum nat.] Philolaum anno solari dies tribuisse trecentos sexaginta quatuor & dimidiatum, constat ex eiusdem anno magno, de quo sup. cap. præcedenti. Vide Scalig. lib. ii. de emend. temp. pag. 159.

Aphrodisius] Sic in MS. fuisse testatur Fr. Modius in Novantiq. lect. Epist. xlvii. Cur autem legendum censeat *Alphrodius* potius quam *Aphrodisius*, ipse viderit; rationem enim non addit. In Germ. & Aldina editione est *Aplyrodius*.

Callippus autem trecent. sexag. quinq.] Adde & quadrantem. Nam si 27759. dies divideris per annos 76. quibus constat periodus Calippica, annus solaris vertens habebit dies $365\frac{1}{4}$. Vid. Ptolem. lib. iii. magnæ constr. pag. 63. Gemin. pag. 140. & seq. Scalig. lib. i. de emend. temp. pag. 17.

Aristarchus Samius tantund. & præter diei part. mill.] In Franc. Modii schedis fuit, *partem* xvii. Vid. Epist. xlvii. Novantiq. lect.

Meton vero trecent.] Ptolem. lib. iii. magnæ constr. pag. 63. ὁ ἐνιαυτὸς κτ' οὗ περὶ Μέτωνα, καὶ Εὐκλήμονα περιέχει ἡμέρας τξε. δ'. καὶ ος. μίας ἡμέρας.

Oenopides.] Meminit Ælian. lib. x. Variar. lect. cap. vii. Vid. Scalig. lib. ii. de emend. temp. pag. 161.

Harpalus autem trec. sexag. qu. & horas æquinoctiales tredecim] Imo duodecim: ut evidentissime demonstrat Ioseph. Scalig. lib. ii. de emend. temp. pag. 66.

Dies scilicet trecentos sexag. quinq.] Notat Heliodor. lib.

lib. ix. pag. 444. Ægyptios hanc anni quantitatem voce Νῆλος indicasse: καὶ ἔδεν ἀλλ' ἢ τὸν ἐνιαυτὸν ἀντικρὺς εἶναι τὸν Νῆ-
 λον, τὸ το καὶ τῆς περὶ σιτορίας ἐκδομασμένης. τῶν γὰρ καὶ τῶ-
 νομα σιτῶν εἰς ψῆφους μεταλαμβάνοντων, πέντε καὶ ἐξή-
 κοντα καὶ τριακόσια μονάδες, ὅσαι καὶ τῶ ἔτους ἡμέραι συναχ-
 θήσονται. De Persis Curtius lib. iii. Magos trecenti & sexaginta
 quinque iuvenes sequebantur puniceis amiculis velati, diebus totius anni
 pares numero: quippe Persis quoque in totidem dies descriptus est annus.
 Græci eundem numerum dierum anni indicare voluerunt suis
 Daphnephoriis: de quibus vide quæ ex Procli Chrestomathia ex-
 scripsit Photius biblioth. pag. 525. Et Numa Pompilius, apud Ro-
 manos simulacro Iani manu dextera trecentorum, & sinistra
 sexaginta & quinque numerum retinente. Macrobius lib. i. Sa-
 turnal. cap. ix. Vid. Plin. lib. xxxiv. cap. vii.

Et in Ægypto quidem ant. fer. annum bimestrem fuisse] Imo mensurius fuit, ut scribit Diodorus Siculus lib. i. pag. 22. Varro citante Lactantio lib. ii. Instit. cap. xiii. Plutarch. in Numa pag. 131. Plin. lib. vii. cap. xlviii. Augustin. lib. xii. de ci-
 vitat. Dei, cap. x. & lib. xv. cap. xii. Suid. in ἡλικίᾳ. Proclus lib. i. in Timæum Plat. pag. 33. εἰ γὰρ καὶ ὁ φησὶν Εὐδοξὸς ἀληθὲς, ὅτι
 Αἰγύπτιοι τὸν μῆνα ἐνιαυτὸν ἐπάλθον. Macrobius lib. i. Saturn. cap. xiv.

Ab Ifone] Varia est huius loci lectio. Nam & *Pisone*, *Bisone*, *Bihone*. *Pherone*, legitur. Vltimum placet Manutio ex Herodoti lib. ii.

Quadrimestrem factum] Solin. cap. iii. Plutarch. in Numa, pag. 31. Αἰγύπτιοις γὰρ μὲν αἰσῶν λέγεται ὁ ἐνιαυτός, εἴτα περὶ αἰσῶν, ὡς φασί, Augustin. lib. xv. de civitat. Dei, cap. xii.

Arminon] Nusquam hunc inter reges Ægyptii invenio. An est *Armais*? cuius meminit Iosephus lib. i. contra Appion. pag. 1041. Non liquet.

Arcades trimestrem] Sic Plin. lib. vii. cap. xlviii. Solin. cap. iii. Macrobius lib. i. Saturn. cap. xii. D. Augustin. lib. xv. de civitat. Dei, cap. xii. At Plutarch. in Numa Arcadas quadrime-
 strem

strem annum habuisse auctor est. Vid. Stob. Eclog. Phys. pag. 21.

περσέλινοι] Vid. Lucian. *περσέλινοι*. pag. 829. Scholiast. Apollon. Rhod. lib. iv. Argonaut. vers. 264. Scholiast. Æschyli in Prometheus. Stephan. de urbib. in *Αρκας*. Suid. in *Βεκκεσέλινοι*. Ovid. lib. i. Fastor. Cicer. pro Fundanio. Iohan. Tzetz. histor. chiliad. 2. 55.

Horum instituisse] De Horo Rege Ægypti, vid. Herodot. lib. ii. pag. 165. Diodor. Sicul. lib. i. pag. 22.

Eoque ver, æstatem] Diodor. Sicul. lib. i. pag. 23. *κατ' ἐκείνης γὰρ οὗτ' ἐξόντες τὸν ἐνιαυτὸν ἀπαρτίζουσιν τέσσαροι μῆσες, τοῖς γινόμενοις καὶ τὰς ἐκάστων τῶν ἐξόντων ὥρας, οἷον ἔαρος, θε-
ρος, χειμῶνος, ἀφ' ἧς αἰτίας καὶ παρ' ἐνίοις τῶν ἐλλήνων οὗτ' ἐνιαυτὸς ὥρας καλεῖται, καὶ τὰς κατ' ἐτὸς ἀναγραφὰς, ὡρο-
γραφίας προσαγορεύουσιν.* Annum antiquitus ὥρον Græcè dictum testatur etiam Plutarchus Sympos. lib. v. quæst. iv. Hesychius Grammaticus, Etymol. Magn. Emendavimus autem hunc locū ante depravatum, legimusque: *Eoῦ, ver, æstatem, autumnum, hyemem ὥρας, ἔς annum ὥρων dici, ἔς Græcos annales ὥρας, eorum ἔς scrip-
tores ὡρογραφίας.*

Cares autem & Acarnanes] Vid. Plutarch. in Numa, pag. 131. Macrobi. lib. i. Saturn. cap. xii. Solin. cap. iii. D. Augustin. lib. xv. de civit. Dei, cap. xii.

CAPVT XX.

SED, ut hos annos mittam, caligine iam profundæ vetustatis obductos; in his quoque, qui sunt recentioris memoriæ, & ad cursum Lunæ, vel Solis instituti, quanta sit varietas, facile est cognoscere, si quis vel in unius Italiæ gentibus, ne dicam peregrinis, velit anquirere. nam, ut aliū
Fcrenti-

Ferentini, alium Lavinii, itemque Albani, vel Ro-
 mani habuerunt annum: ita & aliæ gentes. omni-
 bus tamen fuit propositum, suos civiles annos,
 varie interkalandis mensibus, ad unum verum il-
 lum, naturalemque corrigere. De quibus omnibus
 differere quoniam longum est, ad Romanorum
 annum transibimus. Annum vertentem Romæ
 Licinius quidem Macer, & postea Fenestella, sta-
 tim ab initio duodecim mensum fuisse scripse-
 runt. sed magis Iunio Cracchano, & Fulvio, &
 Varroni, & Suetonio, aliisque credendum, qui de-
 cem mensum putaverunt fuisse: ut tunc Albanis
 erat, unde orti Romani. Hi decem menses dies
trecentos quatuor hoc modo habebant.

*Putern. II. Ep. 49
p. 167.*

15	MARTIVS	XXXI.
	APRILIS	XXX.
	MAIVS	XXXI.
	IUNIVS	XXX.
	QVINTILIS	XXXI.
20	SEXTILIS & SEPTEMBER	XXX.
	OCTOBER	XXXI.
	NOVEMBER & DECEMBER	XXX.

quorum quatuor maiores pleni, cæteri sex cavi
 vocabantur. Postea, sive à Numa, ut ait Fulvius,
 sive, ut Iunius, à Tarquinio duodecim facti sunt
 menses, & dies CCCLV. quamvis Luna duodecim
 suis mensibus CCCLIII. dies videatur explere. Sed,

ut unus dies abundaret, aut per imprudentiam accidit, aut, quod magis credo, ea superstitione, qua impar numerus plenus, & magis faustus habebatur. Certè ad annum priorem unus & quinquaginta dies accesserunt: qui quia menses duos non implerent, sex illis cavis mensibus dies sunt singuli detracti, & ad eos additi, factiq; sunt dies quinquaginta septem: & ex his duo menses, Ianuarius undetriginta dierum, Februarius duo de tringenta. Atque ita omnes menses pleni, & impari dierum numero esse coeperunt, excepto Februario, qui solus cavus, & ob hoc cæteris infestior est habitus. Denique, cum interkalarem mensem viginti duum, vel viginti trium dierum alternis annis addi placuisset, ut civilis annus ad naturalem exæquaretur: in mense potissimum Februario, inter Terminalia & Regifugium, interkalatum est. idque diu factum, priusquam sentiretur, annos civiles aliquanto naturalibus esse maiores. Quod delictum ut corrigeretur, Pontificibus datum est negotium, eorumque arbitrio interkalandi ratio permessa. Sed horum plerique ob odium, vel gratiam, quo quis magistratu citius abiret, diutiusve fungeretur, aut publici redemptor ex anni magnitudine in lucro, damnové esset, plus minúsve ex libidine interkalando, rem sibi ad corrigendum mandatam, ultro depravarunt: adeoque aberratum est,

est, ut C. Cæsar Pontifex Maximus, suo III. & M.
Æmilii Lepidi consulatu, quo retro delictum cor-
rigeret, duos menses interkalarios dierum sexa-
ginta septem, in mensem Novembrem & De-
cembrem interponeret, cum iam mense Februa-
rio dies tres & viginti interkalasset: faceretque
eum annum dierum CDXLV. simul providens in
futurum, ne iterum erraretur, nam interkalario
mense sublato, annum civilem ad Solis cursum
formavit. Itaque diebus CCCLV. addidit X. quos per
septem menses, qui dies undetricenos habebant,
ita distribuit, ut Ianuario, & Sextili, & Decembri
bini accederent, cæteris singuli: eosque dies ex-
tremis partibus mensum apposuit, ne scilicet re-
ligiones sui cuiusque mensis à loco summo veren-
tur. Quapropter nunc cum in septem mensibus
dies singuli & tricenarii sint, quatuor tamen illi ita
primitus instituti eo dioscuntur, quod nonas ha-
bent septimanas: cæteri, quintanas. Præterea pro
quadrante diei, qui annum verum suppleturus vi-
debatur, instituit, ut peracto quadriennii circuitu,
dies unus, ubi mensis quondam solebat, post Ter-
minalia interkalaretur: quod nunc Bisextum vo-
catur. Ex hoc anno, ita à Iulio Cæsare ordinato,
cæteri ad nostram memoriam Iuliani appellantur,
iique consurgunt ex IIII. Cæsaris consulatu. qui,
etiam si non optime, soli tamen ad annum naturæ

aptati sunt. nam & priores alii, etiam si qui decimistres fuerunt, nec Romæ modo, vel per Italiam, sed & apud gentes omnes, quantum poterat idem, fuerunt correcti. Itaque cum de aliquo annorum numero hic dicetur, non alios par erit, quàm naturales accipere. &, si origo mundi, in hominum notitiam venisset, inde exordium sumeremus.

IN CAPVT XX.

Lavinii] Laviniorum annus tredecim mensibus terminabatur, eratque dierum trecentorum septuaginta quatuor, ut Solinus auctor est, cap. III. D. August. lib. xv. de civit. Dei, cap. XII.

Annum vertentem] Annum Romuli duodecim habuisse menses, Licinii Macri & Fenestellæ opinionem sequutus, docet Iosephus Scaliger lib. II. de emend. temp. pag. 165.

Iunio Gracchano] Sic etiam Vlpiano dicitur L. I. in pr. D. De offic. quest. At Varroni est *Iunius Gracchus* lib. v. de ling. Lat. pag. 50.

Aliisque credendum] Gell. lib. III. cap. XVI. Macrobi. lib. I. Saturnal. cap. XII. Solin. cap. III. Ovid. lib. I. Fast. Plutarch. in Numa pag. 131.

A Numa] Liv. lib. I. pag. 16. Plutarch. in Numa pag. 132. Plin. Secundus de vir. illust. Macrobi. lib. I. Saturn. cap. XIII.

Ea superstitione qua impar numerus] Vid. Servium ad illud Virgilii Eclog. VIII. — *numero Deus impare gaudet.* Macrobi. lib. I. Saturnal. cap. XIII. Solin. cap. III.

Intercalarem mensem] Qui dictus est *Merkidinus*, ut Plutarch. in Numa, vel *Merkedonius*, ut idem in Cæsare memoriæ prodidit. Rationem vero interkalandi, de qua hic agitur, vide apud Macrobi. lib. I. Saturnal. cap. XIII. Solin. cap. III. & Ioseph. Scalig. lib. II. de emend. temp.

Terminalia] Varro lib. v. de ling. Latin. pag. 46. *Terminalia, quod is dies anni extremus constitutus. Duodecimus enim mensis fuit Februarius, & cum intercalatur, inferiores quinque dies duodecimo demuntur mense.* Vid. Scalig. lib. i. de emend. temp. pag. 14. ubi Censorinum erroris in hac re coarguit.

Regifugium] De hoc Festus. *Regifugium, dies notatur in Fastis VI. Kal. Martias, ut ait Verrinus, ita dictus, quia eo die rex Tarquinius Roma fugerit.* Ovid. lib. ii. Fast. in vii. Kal. Martii reiicit.

Annos civiles aliquanto naturalibus esse maiores] Succrescebat enim singulis annis dies unus.

Pontificibus datum est negotium] Fastorum custodia penes Pontifices fuit, commissa illis à Numa Pompilio, ut testatur Livius lib. i. Qui Fasti, etsi à C. Flavio Scriba, ut idem lib. ix. narrat, postea evulgati sint, interkalandi tamen, diesque vel eximendi vel transponendi arbitrium, penes eosdem permansit.

Sed horum plerique] Eandem sacerdotum fraudem notat quoque Sueton. in Iul. Cæs. cap. xl. Ammian. Marcellin. lib. xxvi. pag. 334. Solin. cap. iii. Macrobi. lib. i. Saturn. cap. xiv.

Vt C. Cæsar Pontifex] De hac C. Iulii Cæsaris correctione anni, vid. Dion. Cass. lib. xliii. pag. 227. Appian. lib. ii. de bello civili in fin. Sueton. in Iul. Cæs. cap. xl. Plin. lib. xviii. cap. xxv. Plutarch. in Cæs. pag. 1349. Macrobi. lib. i. Saturn. cap. xiv. Tangit & Solin. cap. iii. sed ineptissime. Optime Scaliger lib. iv. de emend. temp.

Quadringentorum quadraginta quinque] Macrobi. lib. i. Saturnal. cap. xiv. habet dies quadringentos quadraginta tres. Corrupte, ut opinor. Legendum itaque, *quadringentos quadraginta quatuor.* Tot enim dies annum confusionis habuisse, evidentissime ostendit Scaliger lib. iv. de emend. temp. in eoq; dissentit à Censorino nostro, qui mensem Merkedonium sive interkalarium, eo anno imparem fuisse existimat, ipse vero parem.

Nescilicet religiones] Macrobi. hæc explicat lib. i. Saturnal. cap. xiv.

Cum in septem mensib.] Pertinent huc versus Ausonii :

Implent tricenæ per singula menstrua lucæ

*Iunius, Aprilisq, & cum Septembre November
 Unum ter denis cumulatus adde diebus
 Per septem menses, Iani Martisq, Calendis,
 Et quas Maius agit, quas Iulius, Augustusq,
 Et quas October, positusq, in fine December.
 Unus erit tantum duo de triginta dierum,
 Quem Numa preposito voluit succedere Iano.
 Sic tercentenis decies accedere senos,
 Quadrantemq, & quinque dies sibi computat annus.*

Quatuor tamen illi] Vid. Macrobi. lib. i. Saturnal. capp. XII. XIII. & XIV.

Quod nunc Bisextum] Ideo quod eo anno bis dicatur, Sexto Kalend. Martias. Macrobi. lib. i. Saturnal. cap. xiv. Vid. Isidor. lib. vi. Orig. cap. xvii. Ammian. Marcel. lib. xxvi. pag. 334.

Qui etiam si non optime] Locus depravatus, quod vel lectionum varietas facile indicat.

Si origo mundi] De anno conditi mundi mira inter eos etiam, quibus literæ sacræ notæ sunt, discrepantia. Secundum Iosephi Scaligeri tamen illustrissimi & exactissimi chronographi calculum, annus quo ista scribimus, est à conditu mundi 5562. qui est à nato Christo iuxta Dionysium 1613.

CAPVT XXI.

NUNC vero id intervallum temporis tractabo, quod *ισομεκρον* Varro appellat. hic enim tria discrimina temporum esse tradit. Primum, ab hominum principio ad cataclysmum priorem : quod propter ignorantiam vocatur *αδηλον*. secundum, à cataclysmo priore ad Olympiadem primam; quod quia in eo multa fabulosa referuntur, *μυθικον* nominatur : tertium, à prima Olympi-

Olympiade ad nos, quod dicitur *ισομηνον*: quia res
 in eo gestæ veris historiis continentur. Primum
 tempus, siue habuit initium, siue semper fuit, cer-
 te quot annorum sit, non potest comprehendi:
 5 secundum non plane quidem scitur, sed tamen ad
 mille circiter & 100. annos esse creditur. à priore
 29. scilicet cataclysmo, quem Ogygium dicunt, ad
 Inachi regnum, anni circiter c c c c. hinc ad O-
 lympiadem primam paullo plus cccc. Quos so-
 10 los, quamvis mythici temporis postremos, tamen
 quia à memoria scriptorum proximos, quidam
 certius definire voluerunt. Et quidem Sosibius
 scripsit, esse cccxcv. Eratosthenes autem, septem
 & cccc. Timæus ccccxvii. Arctes 10xiiii. &
 15 præterea multi diverse: quorum etiam ipsa dis-
 sensio incertum esse declarat. De tertio autem
 tempore fuit quidem aliqua inter auctores dissen-
 sio, in sex, septemvé tantummodo annis versata.
 Sed hoc, quodcumque caliginis, Varro discussit:
 20 & pro cætera sua sagacitate, nunc diversarum ci-
 vitatum conferens tempora, nunc defectus, eo-
 rumque intervalla retro dinumerans, eruit verum,
 lucemque ostendit, per quam numerus certus non
 annorum modo, sed & dierum perspicui possit. Se-
 25 cundum quam rationem, nisi fallor, hic annus, cu-
 ius velut index & titulus quidam est, Vlprii & Pon-
 tiani consulatus, ab Olympiade prima millesimus
 est &c

est & quartus decimus, ex diebus duntaxat æstivis, quibus agon Olympicus celebratur, à Roma autem condita ccioxcī. & quidem ex Parilibus, unde urbis anni numerantur. Eorum vero annorum, quibus Iulianis nomen est, ccxxciii. sed ex die 5 Kal. Ian. unde Iulius Cæsar anni à se constituti fecit principium. At eorum, qui vocantur anni Augustorum, cclxv. perinde ex Kal. Ian. quamvis ex ante diem decimum sextum Kal. Februarii Imperator Cæsar, D. F. sententia L. Munacii Plan- 10 ci, à Senatu, cæterisque civibus, Augustus appellatus est, se vii. & M. Vipsanio Agrippa III. Cofs. sed Ægyptii, quod biennio ante in potestatem, ditio- nemque Pop. Rom. venerunt, habent hunc Augustorum annum cclxvii. Nam, ut à nostris, ita 15 ab Ægyptiis, quidam anni in literas relati sunt. ut quos Nabonnazaru nominant, quod à primo imperii eius anno consurgunt, quorū hic ccioxxcvi. item Philippi, qui ab excessu Alexandri Magni numeratur, & adhuncusq; perducti, annos DLxii. 20 consummant. Sed horū initia semper à primo die mensis eius sumuntur, cui apud Ægyptios nomen est Thoth; quiq; hoc anno fuit ante diem vii. Kal. Iul. cum ab hinc annos centum, Imperatore Antonino Pio, II. & Bruttio Præsente Cofs. iidem, 25 dies fuerint ante diem xii. Kal. August. quo tempore solet Canicula in Ægypto facere exortum.

Quare

Quare scire etiā licet, anni illius magni, qui, ut supra dictū est, & solaris, & canicularis, & Dei annus vocatur, nunc agi vertentem annum centesimū. Initia autem istorum annorum propterea notavi, ne quis eos aut ex Kal. Ian. aut ex alio aliquo tempore simili putaret incipere: cum his conditorum voluntates, non minus diversæ sint, quam opiniones philosophorum. Iccirco aliis à novo Sole, id est, à bruma, aliis ab æstivo solstitio, plerisque ab æquinoctio verno, partim ab autumnali æquinoctio, quibusdam ab ortu vergiliarum, nonnullis ab earum occasu, multis à canis exortu incipere annus naturalis videtur.

93. III. Lamy
p. 12

IN CAPUT XXI.

QUod dicitur *ισορκεν*] Hinc Africanus apud Euseb. lib. x. præpar. Evang. & Iustin. Martyr *λόγῳ περιμανέτ.* aiunt, *ὅτι ἔθεν ἑλλησι περὶ τῶν Ὀλυμπιάδων ἀκριβὲς ἰσορήται.*

Primum tempus] Vid. Aristotel. lib. viii. Phys. cap. i.

Sed tamen ad mille circ. & sexcentos] De integritate huius loci vehementer dubito: mutare tamen quicquam absque auctoritate veterum codicum religio fuit. De tempore certe à cataclysmo Ogygio, usque ad primam Olympiadem, inter scriptores non convenit. Nam noster numerat annos mdc. Africanus autem & alii, quos citat Eusebius lib. x. præparat. Evangel. pag. 287. & seqq. mille & viginti tantum. Deinde Censorinus Inachum Ogyge posteriorem facit, qui tamen prior fuit. Euseb. ibid. & in Chron. lib. posteriore. nisi velis referre ad Inachum Sicyoniorum regem. At hunc non Inachum, sed Ianissum fuisse, ex Pausania docet Iosephus Scaliger in animadversionibus in

Eusebii Chronic. pag. 44. Vid. eundem lib. i. ii. canon. Isa-
gog. pag. 340.

Ad Olympiadem primam] Iphiti nimirum. Nam Her-
cules primus huius ludicri, ut plurimorum est opinio, auctor fu-
it: deinde intermissum aliquamdiu Iphitus instauravit, ut Soli-
nus tradit. Sed quia Solini locus corruptus est, illum ex vetustis
manuscriptis codicibus, qui asservantur in Illustrissimi Princi-
pis Holsatiæ bibliotheca, integritati suæ restitutum hic appone-
re placet. *Certamen Olympicum, quod Hercules in honorem atavi ma-
terni Pelopis ediderat, intermissum Iphitus Elius instauravit, post excidi-
um Troie anno quadringentesimo octavo.* Ergo ab isto numeratur O-
lympias prima. Vid. Patercul. Histor. lib. i.

Varro discussit] Par laus Varroni tribuitur à Cicerone
lib. i. Academ. quæst. *Tu ætatem patriæ, tu descriptiones temporum, tu
sacrorum iura, tu sacerdotum, tu domesticam, tu bellicam disciplinam, tu
sedem regionum & locorum, tu omnium divinarum humanarumq; re-
rum nomina, genera, officia, causas, aperuisti.*

Index & titulus] Quod Censorino *index & titulus*, id Græ-
cis ἐποχή est.

Ab Olympiade prima millesim.] Sup. cap. xviii.

Ex diebus duntaxat æstivis] Liv. lib. xxvii. pag. 657.
*Olympiæ ludicrum ea æstate futurum erat, quod maximo cœtu Græciæ ce-
lebraretur.*

A Roma autem condita] De intervallo primæ Olym-
piadis, usque ad Romam conditam, variæ sunt & discrepantes
auctorum sententiæ, relatæ à Dionys. Halicarn. lib. i. Antiq. Ro-
man. pag. 60. Solin. cap. ii. Inter illas autem duæ sunt præcipuæ:
altera Porcii Catonis, altera M. Varronis. Cato, quique eius
sectam sunt sequuti, uti Dionys. Halicarnas. lib. i. Antiq. Rom.
pag. 57. & 60. & seq. Item Solin. dict. cap. ii. statuunt Romam
esse conditam anno primo septimæ Olympiadis. Varro autem
& qui illum sequuntur, uti Pomponius Atticus, M. Tullius, citati
à Solino, Velleius Paterculus lib. i. pag. 6. & Censorinus, anno
tertio sextæ Olympiadis conditam esse opinantur. De primis au-
tem Palilibus vide quæ disserit Ioseph. Scaliger lib. v. de Emend.
temp. pag. 362.

Parilibus] Sic scribunt Festus. Pomp. Var. lib. II. de re rust. cap. I. Cic. lib. II. de divin. Liv. lib. XL. Dionys. Halicarn. lib. I. pag. 75. Solin. cap. II. Alii *Palilia*. Ovid. lib. IV. Fast. & XIV. Metamorph. Plutarch. in Romul. pag. 42. Plin. lib. XVIII. cap. XXVI.

Anni Augustorum] Dicuntur & *Augustani* inf. cap. seq. ideo, quod C. Cæsar Octavianus eo anno Augusti cognomen sumsit. Sueton. in Augusto cap. VII. Dion. Cæs. lib. LIII. pag. 581. quod deinceps sequentes Imperatores retinuerunt. At quod Censorinus scribit ex ante diem XVI. Kal. Feb. Cæsarem Octavianum Augustum appellatum esse, id Ovid. lib. I. Fastor. in Idus Ianuarias confert.

*Idibus in magni castus Iovis æde sacerdos
Semimaris flammis viscera libat ovis.
Redditaq; est omnis populo provincia nostro:
Et tuus Augusto nomine dictus avus.*

Nabonazaru nominant] De Nabonazaro, & annorum ab ipso denominatorum epocha, vide quæ traduntur à Scaligero lib. V. de Emendat. temp. pag. 368.

Quorum hic nongentesimus] A prima igitur Olympiade Iphiti, ad epocham Nabonazari, anni sunt viginti octo. Ab urbis conditu anni quinque.

Ab excessu Alexandri Magn.] Mortuus est igitur Alexander Mag. Olympiadis CXIII. anno ultimo, vel, ut Iosephus lib. I. cont. Appion. pag. 1048. existimat, anno primo Olympiadis CXIV. Anno ab V. C. 429. Ab epocha Nabonazari anno 424.

Sed horum initia] Porphyry. in lib. de antro Musarum. *Αἰγυπτιοῖς ὅτι ἀρχὴ ἔτ' ἔσται, ἔχ' ὁ ὑδροχόος ὡς Ρωμαῖοις, ἀλλὰ καρκίνος. πρὸς γὰρ τῷ καρκίνῳ, ἡ σῶθις, ἣν κυνὸς ἀστέρα ἔλλη-
νες φασί.*

Canicula in Ægypto] Vide Scalig. lib. III. de Emendat. temp. cap. de anno Ægyptiaco.

Et Dei] Dei legendum est, non diei. *Ἰεὺς ἐνιαυτὸς* sup. ca. 18.

Cum his conditorum voluntates] Simplic. in Comment. in lib. V. Aristotel. *Φυσ. ἀκροάσ.* pag. 205. α. αἵ ὅτι ἡμεῖς

ποιέμεθα ἀρχὰς ἐνιαυτοῦ μὲν πρῶτῃ θερινᾷ τροπῇ ὡς Ἀθηναῖοι,
ἢ πρῶτῃ μετοπωρινᾷ, ὡς οἱ πρῶτῃ νυκτὶ καλεσμένην ἔσταν, ἢ πρῶτῃ
χειμερινᾷ, ὡς Ῥωμαῖοι, ἢ πρῶτῃ ἐαρινᾷ, ὡς Ἀράβες καὶ δα-
μασκῆνοι.

A novo sole, id est, à bruma] Varro lib. v. de ling. Lat.
pag. 49. *None appellata, aut quod ante diem nonum Eius semper, aut
quod ut novus annus Kalendæ Ianuaria ab novo Sole appellata, novus
mensis, nova Luna Noneis.* Ovid. lib. i. Fastor.

Bruma novi prima est, veterisq; novissima Solis.

Principium capiunt, Phœbus & annus idem.

Dissentit Servius ad Virgilii lib. vii. Æneid. ad illum versum,
— *Vel cum Sole novo.* inquit enim: *Proprie Sol novus est octavo
Kalendas Ianuarias.*

CAPVT XXII.

MENSVM genera duo. nam alii sunt natura-
les, alii civiles. Naturalium species duæ,
quod partim Solis, partim Lunæ esse di-
cantur. Secundum Solem fit mensis, dum Sol u-
numquodque in zodiaco orbe signum percurrit. 5
Lunaris est autem, temporis quoddam spatium à
nova Luna. Civiles menses sunt numeri quidam
dierum, quos unaquæque civitas suo instituto ob-
servat; ut nunc Romani à Kalendis in Kalendas.
Naturales, & antiquiores, & omnium gentium 10
communes sunt. Civiles, & posterius instituti, &
ad unamquamque pertinent civitatem. Qui sunt
coelestes, sive Solis, seu Lunæ, neque peræque in-
ter se pares sunt, nec dies habent totos. quippe Sol
in.

Aquario moratur circiter undetriginta, in Pisce
fére triginta, in Ariete unum & triginta, in Gemi-
nis prope triginta & duos: & sic in cæteris inæ-
quabiliter, sed usque adeo non totos dies in sin-
5 gulis; ut annum suum, id est dies trecentos sexa-
ginta quinque, & portionem nescio quam, adhuc
Astrologis inexplorata, in duodecim suos di-
vidat menses. Luna autem singulos suos menses
conficit diebus undetriginta circiter, & dimidiato.
10 sed & hos inter se dispares, aliàs longiores, aliàs
breviores. At civitatum menses vel magis nu-
mero dierum inter se discrepant: sed dies ubique
habent totos. Apud Albanos Martius est sex &
triginta, Maius viginti & duum, Sextilis duode-
15 viginti, September sedecim. Tusculanorū Quin-
tilis dies habet triginta sex, October triginta duos.
idem October apud Aricinos triginta novem. Mi-
nime videntur errasse, qui ad Lunæ cursum men-
ses civiles accommodarunt, ut in Græcia plerique,
20 apud quos alterni menses ad tricenos dies sunt fa-
cti. Maiores quoque nostri idem sunt æmulati;
cum annum dierum ccclv. haberent. Sed D. Iu-
lius cum videret hac ratione nec ad Lunam men-
ses, ut oportebat, neque annum ad Solem conve-
25 nire, maluit annum corrigere: ut sic etiam men-
ses, vel cum veris illis solaribus, & si non singuli,
universi tamen ad anni finem necessario concur-
rerent.

rerent. Nomina decem mensibus antiquis Romu-
lum fecisse, Fulvius & Iunius auctores sunt: &
quidem duos primos à parentibus suis nominasse,
Martium à Marte patre, Aprilem ab Aphrodite, id
est, Venere: unde maiores eius oriundi diceban- 5
tur. proximos duos à populo, Maium à maiori-
bus natus, Iunium à iunioribus; cæteros ab ordi-
ne, quo singuli erant: Quintilem usque ad De-
cembrem perinde à numero. Varro autem Roma-
nos à Latinis nomina mensum accepisse arbitra- 10
tur. autores eorum antiquiores, quam urbem fu-
isse, satis argutè docet. Itaque Martium mensem
à Marte quidem nominatum credit, non quia Ro-
muli fuerit pater, sed quod gens Latina bellicosa.
Aprilem autem non ab Aphrodite, sed ab aperi- 15
endo; quod tunc fere cuncta gignantur, & nas-
cendi claustra aperiat natura. Maium verò non
à maioribus, sed à Maia nomen accepisse; quod
eo mense tam Romæ, quam antea in Latio res di-
vina Maiæ fiat, & Mercurio. Iunium quoque à 20
Iunone potius, quam iunioribus, quod illo mense
maxime Iunoni honores habeantur. Quintilem,
quod loco apud Latinos fuerit quinto: item Sex-
tilem, ac deinceps ad Decembrem, à numeris ap-
pellatos. Cæterum Ianuariū & Februarium, postea 25
quidem additos, sed nominibus iam ex Latio sum-
tis: & Ianuarium ab Iano, cui attributus est, no-
men

mentraxisse, Februarium à februo. est *februum*,
 quidquid piat purgatque; & *februamenta* purga-
 menta: item *februare*, purgare, & purum facere.
Februm autem non idem usquequaque dicitur.
 5 nam aliter in aliis sacris februatur, hoc est, purga-
 tur. In hoc autem mense Lupercalibus, cum Ro-
 ma lustratur, salem calidum ferunt, quod *Februm*
 appellant. unde dies Lupercalium proprie Febru-
 atus, & ab eo porro mensis Februarius vocitatur.
 10 Ex his duodecim mensibus duorum tantum no-
 mina immutata. nam, qui Quintilis fuit, Iulius co-
 gnominatus est, C. Cæsare V. & M. Antonio Coss.
 anno Iuliano secundo. qui autem Sextilis fuerat,
 ex S. C. Marcio Censorino, C. Asinio Gallo Coss.
 15 in Augusti honorem dictus est Augustus, anno
 Augustano xx. Quæ nomina etiam nunc ad hanc
 permanent memoriam. Postea vero multi Prin-
 cipes nomina quædam mensum immutaverunt,
 suis nuncupando nominibus. quod aut ipsi post-
 20 modum mutaverunt, aut post obitum eorum, illa
 nomina pristina suis reddita mensibus fuerunt.

 IN CAPVT XXII.

Mensum genera] *Mensum* pro mensium. Infr. nomina quæ-
 dam mensum immutarunt. Sup. cap. ix. alterum septem mensum,
 alterum decem. Ovid. lib. v. Fast.

Nec tu dux mensum lane bifor mis eras.

Lunaris est autem] Lunaris mensis triplex est, *πρωόδικος*, *μεσώδικος*, & *φάσεως*. Mensis *πρωόδικος* est, cum Luna ab eodem puncto zodiaci profecta, ad idem revertitur. quod tempus constat secundum Plin. lib. i. cap. ix. diebus $27\frac{1}{3}$. Secundum Cleomedem lib. i. Meteor. cap. iii. diebus $27\frac{1}{2}$. secundum vero Gellium lib. iii. cap. x. & Macrobi. lib. i. Somn. Scip. cap. vi. diebus 28. *Μεσώδικος* mensis est, cum Luna à Sole profecta, rursus ad eum redit: quod fit secundum Censorinum hoc capite, die $29\frac{1}{2}$. Geminum pag. 115. die $29\frac{1}{2}$ $\frac{1}{3}$. Plinium lib. i. cap. ix. Cleomed. loco sup. notato. Cassiodorum lib. ii. Var. xxxvi. die 30. Mensis *φάσεως* est, qui incipit secundo die à coitu, duratque usque dum tota rursus deficiat, exq; oculis evanescat. Vid. Plin. lib. ii. cap. ix.

Vsq; adeo non totos dies] Geminus tamen totos dies refert, iuxta quem Sol moratur

In	{	CANCRO	XXXI.	dies.
		LEONE	XXXI.	
		VIRGINE	XXX.	
		LIBRA	XXX.	
		SCORPIO	XXX.	
		SAGITTARIO	XXIX.	
		CAPRICORNO	XXIX.	
		AQVARIO	XXX.	
		PISCIBVS	XXX.	
		ARIETE	XXXI.	
		TAVRO	XXXII.	
		GEMINIS	XXXII.	

Fulvius & Iunius auct. sunt] Varro etiam lib. v. de ling. Lat. pag. 50. Fulvium Flaccum & Iunium Gracchum huius rei auctores laudat. Ad Macrob. lib. i. Saturn. cap. xii. Solin. cap. iii. Ovid. lib. i. Fast.

Martis erat primus mensis, Venerisq; secundus,

Hac generis princeps, ipsius ille pater.

Tertius à senibus, iuvenum de nomine quartus;

Quæ sequitur numero turba notata fuit.

Martium mensem] Idem *ἔτυμον* placet Festo. At Isidorus lib. v. Orig. cap. 33. Martium dictum autumat, *Quod eo tempore cuncta animantia ad marem aguntur, & concumbendi voluptatem.*

Aprilem autem non ab Aphrodite] Cincius apud Macrobi. lib. i. Saturnal. cap. xii. Plutarch. in Numa pag. 132. idem affirmat. Vid. Isidor. dict. loco.

Maium vero] Vid. Fest. in *Maius*. Macrobi. & Isidor. d. l. Servium lib. i. Georg. ad vers. *Vere novo*, &c. Plutarch. in Numa.

Iunium quoque] Festus & Cincius quoque à Iunone sic dictum putant. alii à Iunio Bruto, ut refert Macrobi. libro iam toties citato.

Quintilem] Vid. Fest. in *Martius*. Macrobi. lib. i. Saturn. cap. xii. Solin. cap. iii. Isidor. dict. loc.

Ianuarium ab Iano] Macrobi. lib. i. Satur. cap. xiii. Isidor. lib. v. Orig. cap. xxxiii. Suaves sunt Græci, qui Ianuariū vel quasi *ἰαννάρειον* dictū putant, uti Longinus apud Suid. in *Ἀϊωνάριος*, *Ἀϊωνάριος*. ὁ ἰαννάρειος μὲν. ἔτα λογγίνος αὐτὸν ἐρμηνεύσας βιάζεται, ὥσπερ αἰώνος πατέρα. Vel à ianua, ut Porphyrius in lib. de antro Musarum, *διὸ ἰανθῶν εἰπόντες τὴν ἱέραν, καὶ ἰανθάρειον μῆνα τὸν θυράϊον προσεῖπον*. quamvis hoc Latinis nonnullis etiam placuit. Vid. Macrobi. lib. i. Saturnal. cap. ix. Tertullian. lib. de Idolat. cap. xv. Ovid. lib. i. Fast.

Februarium à Februo] Vid. Fest. in *Februarius*. Ovid. lib. ii. Fast. Servium lib. i. Georg. ad vers. *Vere novo*, &c. Isidor. lib. v. Origin. cap. xxxiii. Plutarchum in Numa, & si ridere voles Suidam in *Φεβρῶριος*.

Est Februum] *Februum* Sabinorum lingua purgamentum est, teste Varrone lib. v. de ling. Lat. pag. 46. Inde *Februare*, id est, purgare. Idem lib. i. de vita pop. Roman. citante Nonio in *Februare*.

Qui Quintilis fuit, Iulius cognominat.] In honorem videlicet natalis eius. Dion. Cass. lib. xliiii. pag. 275. & Appian. lib. ii. de bell. civili, pag. 494. Macrobi. lib. i. Saturnal. cap. xii. Plutarch. in Numa pag. 132.

Sextilis fuerat ex S C.] Senatusconsultum huius rei ergo factum, extat apud Macrobi. lib. i. Saturn. cap. xii. Vid. Dion. Cass. lib. lv. pag. 632. Plutarch, modo dicto loco.

Multi Principes nomina quædam mensum immutaverunt] Nam Nero Aprilem mensē *Neroneum* dici iussit. Sueton. in eius vita cap. lv. Domitianus Octobrem *Domitianum* vocavit. Euseb. lib. i. Chron. pag. 44. Plutarch. in Numa. Commodus Imp. omnium mensum nomina immutavit, teste Suida in *Kómodō*, & Ælio Lampridio in eius vita pag. 73. Dione & Herodian. Eadem infania laboravit etiam Demetrius, qui τὸν *Μενουχιῶνα* nominavit *Δημητρίῶνα*, ut refert Plutarchus in eius vita. pag. 1638.

CAPVT XXIII.

SUPEREST pauca de die dicere, qui, ut mensis & annus, partim naturalis, partim civilis est. Naturalis dies est, tempus ab oriente Sole ad Solis occasum. cuius contrarium tempus est nox, ab occasu Solis, usque ad exortum. Civilis autem dies vocatur tempus, quod fit uno coeli circumactu, quo dies verus, & nox continetur. ut cum dicimus, aliquem dies triginta tantum vixisse; relinquitur enim etiam noctes intelligere. Huiusmodi dies ab Astrologis, & civitatibus, quatuor modis definitur. Babylonii quidem à Solis exortu, ad exortum eiusdem astri, diem statuerunt. at in Umbria plerique à meridie ad meridiem. Athenienses autem ab occasu Solis ad occasum.

sum. Cæterum Romani à media nocte ad mediam
noctem, diem esse existimaverunt. Indicio sunt
sacra publica, & auspicia etiam magistratuum,
quorum si quid ante medium noctis est actum,
5 diei, qui præteriit, adscribitur: si quid autem post
mediam noctem, & ante lucem factum est, eo
die gestum dicitur, qui eam sequitur noctem.
Idem significat, quod qui à media nocte, ad proxi-
mam mediam noctem, in his horis quatuor & vi-
10 ginti nascuntur, eundem diem habent natalem. In
horas duodecim divisum esse diem, noctemque
in totidem, vulgo notum est. Sed hoc credo Ro-
mæ post reperta solaria observatum. Quorum
antiquissimum quod fuerit, inventu difficile est.
15 alii enim apud ædem Quirini primum statutum di-
cunt, alii in Capitolio, nonnulli ad ædem Dianæ in
Aventino. Illud satis constat, nullum in foro prius
fuisse, quam id, quod M. Valerius ex Sicilia adve-
ctum, ad rostrinæ columna posuit. quod quum ad
20 clima Siciliae descriptum, ad horas Romæ non
conveniret, L. Philippus Censor aliud iuxta con-
stituit. deinde aliquanto post P. Cornelius Nasica
Censor ex aqua fecit horarium, quod & ipsum ex
consuetudine noscendi à Sole horas, *solarium* coe-
25 ptum vocari. Horarum nomen non minus annos
ccc. Romæ ignoratū esse, credibile est. nam in XII.
Tabulis nusquam nominatas horas invenies, ut in

aliis postea legibus, sed ANTE MERIDIEM, eo videlicet, quod partes diei bifariam tum divisi meridies discernebat. Alii diem quadripartito, sed & noctem similiter, dividebant: idque similitudo testatur militaris, ubi dicitur, *vigilia prima*, item *secunda*, & *tertia*, & *quarta*.

IN CAPVT XXIII.

Naturalis dies est tempus] Lege Geminum pag. 79.

Babylonii quidem à Solis exortu] Plin. lib. II. cap. LXXVII. Gell. lib. III. cap. II. Macrobi. lib. I. Saturn. cap. III. Isidor. lib. V. Orig. cap. XXX. Beda de temp. rat. cap. III.

Athenienses ab occasu Solis] Vti Iudæi quoque, Gen. I. & Nomades Libyes, quemadmodum ex Nicolao de moribus gent. Stobæus refert Serm. 165. Et Galli, teste Cæsare lib. VI. de bello Gall. *Galli se omnes à Dite patre prognatos predicant, idque à Druidibus proditum dicunt. Ob eam causam spatia omnis temporis, non numero dierum, sed noctium definiunt: & dies natales, & mensium, & annorum initia sic observant, ut noctem dies subsequatur.* Et Germani: Tacit. de morib. German. *Nec dierum numerum ut nos, sed noctium computant. Sic constituunt, sic condicunt, ut nox ducere diem videatur.* Exemplum passim in Cod. LL. Antiquar. Alemann.

Romani à media nocte] Præter auctores paulo ante laudatos, vide Plutarch. Quæst. Rom. LXXXIV. & in Pandectæ iur. L. More. 8. De feriis. L. A qua etate. 5. Qui test. fac. pos. L. I. De manumiss.

In horas duodecim] Horæ sunt duum generum, *ισμμερικὴ* & *καμμερικὴ*, *ισμμερικὴ*, Latine *æquinoctialis* dicta, Plin. lib. II. cap. LXXXVII. est vicesima quarta pars integræ revolutionis æquatoris. *Καμμερικὴ* est duodecima pars cuiusque diei vel noctis naturalis. De horis si plura desideras, videas licet Coel. Rhodigin.

gin. lib. xii. Antiq. lect. cap. xix. Lil. Gregor. Gyrald. lib. de ann. & mensibus, pag. 603. Ioseph. Scalig. lib. i. de Emend. temp. Læ. Bisciolam lib. ix. horar. subsec. cap. xix.

Apud ædem Quirini statutum] Nimirum à L. Papyrio Cursore, Plin. lib. vii. cap. lx.

M. Valerius] Messalla, Catana scilicet capta in Sicilia. Plinius ibid.

L. Philippus Censor] Plinio est Q. Marcius Philippus; quod fortasse rectius.

P. Cornelius Nasica censor ex aqua] Vid. Plin. ibid. Horologiorum porro ex aqua primus inventor Ctesibius dicitur, teste Vitruvio lib. ix. cap. ix. De Horologiis autem eorumque diversis inventoribus, vid. Vitruvium dicto loco. Plin. lib. ii. cap. lxxvi. & lib. vii. cap. lx. Blasium Vignier. in annotat. ad Philostrati Icones, part. ii. pag. 311.

Solarium coeptum vocari] Ita emendarunt doctissimi viri, Petr. Faber lib. ii. Semest. cap. ult. & Franc. Modius, Novantiq. lect. Epist. xiv. itaque edidit Garrio. In aliis retro exemplaribus erat *Horarium*.

Horarum nomen] Horarum distinctio antiquitus ex arbitrio Prætoris pendebat, ut Varro indicat lib. v. de ling. Lat. pag. 62. ex Cosconio: *Prætores accensum solitum esse iubere, ubi ei videbatur horam esse tertiam, inclamare horam esse tertiam, itemq; meridiem, & horam nonam.*

Meridies discernebat] Nam meridies ab eo, quod medius dies. Varro lib. v. de ling. Lat.

Vigilia prima] Vigiliarum usus antiquissimus, cum apud Iudæos, ut Iudic. vii. vers. 19. i. Reg. xi. vers. 11. Psalm. lxxxix. v. 4. & ibi D. Hieronym. & Psalm. cxxix. vers. 6. Matth. xiv. vers. 25. Luc. xii. vers. 38. tum Romanos. Veget. lib. iii. de re milit. cap. viii. Vid. Lips. lib. v. de milit. Roman. Dial. ix. Suid. in *Φυλακή* & *μεσφυλακή*.

CAPVT XXIV.

SVNT etiam plura noctis & diei tempora,
 aliis subnotata, propriisque discreta nomi-
 nibus; quæ apud veteres poëtas passim
 scripta inveniuntur. ea omnia ordine suo expo-
 nam. Incipiam à nocte media, quod tempus prin- 5
 cipium & postremum est diei Romani. Tempus,
 quod huic proximum est, vocatur *de media no-*
cte: sequitur *gallicinium*, cum galli canere in-
 ciunt. dein *conticinium*, cum conticuerunt.
 tunc *ante lucem*, & sic *diluculum*, cum, Sole 10
 nondum orto, iam lucet. secundum diluculum
 vocatur *mane*, cum lux videtur Solis. post hoc
ad meridiem. tunc *meridies*, quod est medii diei
 nomen. inde *de meridie*: hinc *suprema*. quam-
 vis plurimi *supremam*, post occasum Solis esse 15
 existimant: quia est in XII. Tabulis scriptum sic.
 SOL. OCCASVS. SUPREMA. TEMPESTAS. ESTO.
 Sed postea M. Plætorius Tribunus plebis scitum
 tulit, in quo scriptum est: PRÆTOR. VRBANVS.
 QVI. NVNC. EST. QVIQVE. POST. HAC. FVAT. 20
 DVOS. LICTORES. APVD. SE. HABETO. ISQVE.
 VSQVE. AD. SUPREMAM. IVS. INTER. CIVIS.
 DICITO. Post supremam sequitur *vespera*, ante
 ortum scilicet eius stellæ, quam Plautus *vesperu-*
ginem,

ginem, Ennius *vesperum*, Virgilius *hesperon* appellat. Inde porro *crepusculum*, sic fortasse appellatum, quod res incertæ *creperæ* dicuntur; id-
 5 id sequitur tempus quod dicimus, *luminibus accensis*, antiqui *prima face* dicebant. deinde *concubium*, cum itum est cubitum. exinde *intempesta*, id est, multa nox, qua nihil agi tempestivum est: tunc, *ad mediam noctem*, dicitur: & sic,
media nox.

* *

*

IN CAPVT XXIIII.

QUod tempus principium] Sup. cap. præcedenti. Eadem vero diei noctisque partes recensent ferè Varro lib. v. de ling. Latin. & ex Varrone Servius in Commentar. in lib. ii. Æneid. Virgilii. Macrobius lib. i. Saturnal. cap. iii. Isidorus lib. v. Orig. cap. xxx. & xxxi. Beda de rat. temp. cap. v. Vide etiam Iul. Polluc. lib. i. cap. vii. & viii.

Sol occasus] Sic Gellius citat lib. xvii. cap. ii. At Varro lib. v. de ling. Latin. pag. 44. Fest. in *Supremum*, Macrobius lib. i. Saturnal. cap. iii. *Solis occasus.*

M. Plætorius] Tangit Varro dicto loco.

Quique posthac fuat] Ita legendum potius censeo, quam *fiet.*

Plautus

Plautus vesperuginem] Plautus in Amphitr. Act. I. Sc. 1.
citatus etiam à Varrone lib. v. de ling. Lat. pag. 74. Festo Pomp.
lib. xx. & D. Augustino lib. xxi. de civitate Dei, cap. viii.

Ennius vesperum] Et Horat. lib. ii. Od. ix.

— *nec tibi, vespero*

Surgente, decedunt amores,

Nec rapidum fugiente Solem.

Virgilius Hesperum] Virgil. Eclog. viii.

— *tibi deserit Hesperus Octam.*

Et Eclog. x.

Ite domum satura, venit Hesperus, ite capella.

Intempesta] Vid. Serv. lib. iii. Æneid. Virg. ad vers.

Et Lunam in nymbo nox intempesta tenebat.

ELOGIVM.

Macrobius in Somnium Scipion.

LIB. II. CAP. IIII.

IN RE NATVRALITER OBSCVRA, QVI IN EXPONENDO PLV-
RA, QVAM NECESSE EST SVPERFVNDIT, ADDIT TENEBRAS, NON
ADIMIT DENSITATEM.

VARIAE LECTIONES IN CENSORINO.

CAPVT I.

RAG. I. DE DIE NATALI]
Inscribitur etiam hic liber,
DE HUMANA ORIGINE.

vers. 2. Opere quam.]

Ger. & Ald. edit. nonnunquā.

3. cariora] *al. cariore.*

4. inhiat, is] *Germ. & Ald. in-*
hiant, ii.

5. dives vocatur] *Ger. & Ald.*
divites vocantur.

10. comperisti] *Germ. com-*
prendisti.

12. cenferi] *Ald. editio non ha-*
bet cenferi..

13. Comicus ait] *Germ. editio*
addit Terentius.

15. rectè] *Germ. benè.*

Pag. 2. vers. 2. eæ, quæ] *Ald. eæ*
quidem quæ.

3. præcedant] *Germ. & Ald.*
præcedunt.

5. accedant] *Germ. accedunt.*
enim] al. etiam.

6. minime] *Ger. minimum.*

7. à diis] *Ger. & Ald. à diis.*

8. neque] *Ger. & Ald. nec.*

10. ex ethica parte] *Ger. hic a-*
pertæ.

16. cuncta, quæ] *Germ. & Ald.*
cuncta ista, quæ.

17. facunde] *Ger. familiariter.*

19. possint] *Ald. possent. Germ.*
possunt.

20. aliquantum] *Al. aliquantu-*
lum.

22. in me ut vetus adagium.]
Germ. In me vetus adagium
iure dic. al. in me vetus elo-
gium.

23. Sus Minervam] *Ger. edit. addit*
docet.

24. plura did] *Ger. plura deest.*

Pag. 3. Diis] *Germ. & Ald. diis.*

2. ut se gratos] *Al. ut se non*
ingratos.

3. iis] *Germ. & Al. hoc.*

9. Deo sacrum] *Ald. non habet*
sacrum.

CAPVT II.

PAG. 6. ver. 3. quod ait] *Ald. ut ait.*

9. hostiam] *Germ. hostia.*

- faciundum] *Al.* faciendam.
 II. Atticus, & est] *Germ.* Articulus five.
 numeris] *Ald.* muneribus.
 Pag. 7. vers. 3. Deli] *Germ.* Delii.
 5. in hoc die] *In in aliis non habetur.*
 6. factum] *Germ. & Ald.* facta.
 oportet] *Ald.* oporteat.
 7. sed &] *Germ. & deest.*
 10. veneremur] *Germ.* veneretur.

CAPVT III.

- Pag. 10. vers. 2. Hic] *Germ. deest.*
 genamur] *Ger.* generemur.
 3. curat] *Ald.* curet.
 genitur] *Ald.* gignatur. *Ger.* gignitur.
 Pag. 11. vers. 1. suscipit ac tuetur] *Germ. & Ald.* suscipiat ac tueatur.
 2. genendo] *Ger. & Ald.* gignendo.
 4. Granius Flaccus] *Germ.* C. Flaccus.
 12. nono] *Ald.* xvi.
 15. præterea] *Ald.* deest.
 hominum] *Germ.* homini.
 24. exceptos] *Ger.* acceptos.
 26. colant] *al.* celebrent.
 Pag. 12. vers. 3. præmia] *al.* pretia.
 6. hic] *Ger. & Ald.* iste.
 7. peperit] *Ger.* pepererunt.

CAPVT IV.

- Pag. 16. vers. 4. dicere prius] *al.* quærere primum.

- natura] *Germ.* naturæ.
 5. de origine] *Germ.* de natura.
 9. feminibus procreatos] *Germ. & Ald.* feminibus esse procreatos.
 10. successione] *Germ. & Ald.* successioneque.
 propagare] *Ger.* prorogare.
 12. generi] *Ger.* gratia.
 15. aliquando] *al.* aliquem.
 16. qua semper humanū genus fuisse creditur] *al.* quæ semper credidit genus humanum fuisse.
 18. Ocellum] *Germ.* Cereium. *al.* Cocceium.
 21. itemq;] *Ger. & Ald.* item.
 22. opinati] *al.* opinari.
 Pag. 17. vers. 3. isto mundo] *Ald.* mundo non habet.
 8. primigenios] *Ger.* deest.
 naturave] *Ger.* ve deest.
 10. in] *Ger.* deest.
 14. esse natos] *In Ger. & Ald.* editione additur, ut Virgilius. Hic (*Ger.* Hinc) lapides Pyrrhæ iactos Saturnia regna. Et alibi.
 Quo tempore primum Deucalion vacuum lapides iactavit in orbem.
 Vnde homines nati durum genus.
 15. monstrosas] *Ger.* monstruosas.
 19. simillima] *Ger.* similia.

Pag. 18. v. 5. in Ste *] *Ger. & Ald.*
 inserta. *al.* vel in sterte.

6. dissensis] *Ger. & Ald.* dis-
 sentiente. *al.* discessisse.

7. visum est] *Ger. & Ald.* vi-
 sum esse.

9. cohærentes primum] *Ger.*
desunt hæc duæ voces. al. pri-
 mum adhærentes.

10. ingenitum] *Ger.* ingeniū.

16. id est Dei provid.] *al.* &
 Dei providentia.

22. Nymphas, Indigenasque
 Faunos] *al.* Nymphas In-
 digetes Faunosque.

23. nō difficile] *al.* nō difficilis

25. confingant] *Ger. & Ald.*
 confingat.

Pag. 19. vers. 2. humo] *Ger.* homo.

4. mutua cæde inter se neca-
 tis] *Ger.* mutuo inter se ne-
 catis.

6. fuerint] *Ger.* fuerunt.

7. exaratus] *Germ. & Ald.* ex-
 ortus.

8. extispicii] *al.* auspicii.

9. tum] *Ger. & Ald.* deest.

10. exscripserunt] *al.* scripse-
 runt.

CAPUT V.

Pag. 23. vers. 2. quæ] *Ger. & Ald.*
 quod.

pertinent] *Ger. & Al.* pertinet.

4. compendio] *Ger.* compen-
 diose. *al.* quo potero com-
 pendio.

6. è lævis] *Germ.* deest è.

6. dirivari] *Ald.* adoriri. *Ger.*
 oriri.

10. admissionem] *Ger.* emissi-
 onem. *Ald.* amissionem.

Qui mares sunt per] *Ger.*
& Ald. mares perim.

Pag. 24. vers. 3. gregum] *Ger. &*
Ald. Græcam. *Aldus legendum*
putat. crebram coitionem.

10. visum est] *German.* est non
 habet.

CAPUT VI.

Pag. 26. vers. 1. Principale] *Ald.*
addit cerebrum.

7. nascitur, aliturque] *Ald. &*
Ger. nascatur alaturque.

9. fermè] *Ger.* ferunt.

11. formatus] *Ger.* formetur.
Ald. formatur.

14. Anaxagoræ enim, cæte-
 risque compluribus] *Germ.*
Anaxag. etiam cum aliis
 pluribus.

16. prominens] *al.* permanens

18. ex eoq.] *Ger. & Ald.* ex eo.

25. principium] *Ald. & Germ.*
 deest.

Sedem] *Ger.* semen.

Pag. 27. vers. &] *Ald. & Ger.* deest.
 è] *al.* ex.

3. è.] *Ger. & Ald.* deest.

5. sunt] *Germ. & Ald.* deest.

8. fuerunt] *Germ.* fuit.

frigus] *Ger. & Ald.* frigidus.

9. calidum] *Germ.* & *Ald.* calidus.

10. frigidum] *Ger.* & *Ald.* frigidus.

11. calidum] *Germ.* & *Ald.* calidus.

12. fuerit] *Germ.* si erit. *Ald.* utrumque deest.

frigidum] *Germ.* & *Ald.* frigidus.

16. femina] *Ger.* & *Ald.* deest.

19. Id enim] *Ger.* Id etiam.

23. tantummodo] *Ger.* & *Ald.* partum tantummodo.

si utrumque] *Ald.* & si utrumque.

25. utramq.] *Ger.* utrumque.

CAPVT VII.

PAG. 29. vers. 4. necesse est] *Ald.* necesse sit.

5. Musica] *Al.* & *Ger.* Musicaq.

6. soleat.] *Ald.* soleant.

11. numerus] *Germ.* & *Ald.* numeris.

12. septem formemur mensibus] *Ger.* septimis à partu formentur dentes mensibus. *Ald.* Septimis formentur dentes mensibus.

Pag. 30. vers. 1. Et post sept. men. d. n. inn. iid. post. sept. cad. an.] *Germ.* Et post septimum cadant annum. *Ald.* Et, cum post septimum mensem dentes nobis innascantur, iidem

quoq. post septimum cadant annum.

6. ideo, quod] *Ger.* ideoque.

7. ut septem] *Ald.* septem non habet.

8. confirmationem] *Germ.* & *Ald.* consummationem.

14. aliqua] *Ger.* & *Ald.* aliqui. alii] *Ger.* & *Ald.* deest.

16. Pythagorica] *Ger.* Pythagoricus.

17. Evenor] *Ger.* Evenus. *Ald.* legendum putat Eudæmus. ex *Æliani hist. animal.*

19. Euthyphronem] *Germ.* Euriphonem. *al.* Euripidem; vel Euriphanum.

24. senserunt] *Germ.* & *Ald.* sentiunt.

25. mihi] *Ger.* deest.

mihi supra nominatus] *Ald.* non habet.

Pag. 31. v. 2. undecimū mensem] *Ger.* & *Ald.* undecimo mense.

CAPVT VIII.

PAG. 34. vers. 5. nono] *Ger.* VIII. & decimo] *Ald.* non habet.

tantummodo] *Ger.* tantū.

9. statis] *Ger.* & *Ald.* stantibus

12. 13. disparili sua temperatura] *Germ.* & *Ald.* hac sua disparilitate pariter.

18. Quid] *Ald.* Quidquid.

Pag. 35. vers. 3. sit necesse] *Germ.* *Ald.* sit necesse est.

& in

& in al.] & *Ald.* deest.

7.8. has Græci *μοῖρας* cognominarunt : eo videlicet, quod deas Fatales nuncupant *μοῖρας*] *Ger.* Has Græci *μέρη* vocant.

8. Et eæ] *Ger.* & *Ald.* Et hæ.

16. tunc pr.] *Germ.* tum pr.

18. vocatur] *Germ.* & *Ald.* dicitur.

qui] *Ger.* quia.

19. subtendit. nam si ut] *Ald.* succidit (*Ger.* subcedit) natura cuius.

21. deinde] *Germ.* & *Ald.* deinceps.

22. hexagoni æquilateralis] *Germ.* & *Ald.* hexagoniæ quæ (*Germ.* qui) lateralis.

26. videatur] *Ger.* videbatur.

27. videt] *Ger.* videlicet.

Pag. 36. vers. 9. polygoni] *Ger.* polygoniæ.

afficit] *Ald.* efficit.

14. potuerit] *Germ.* poterit.

CAPVT IX.

Pag. 40. vers. 7. & fem.] *Ald.* at fem.

8. vel] *Germ.* & *Ald.* ut.

10. capillumq.] *Ger.* capillumve. *Ald.* capilloſve.

14. conformari] *Ger.* confirmari.

16. afferunt] *Germ.* & *Ald.* ferunt.

CAPVT X.

Pag. 41. vers. 9. mittitur] *Ald.* innititur.

10. missæ, *φθόγῃ* vocantur] *Germ.* emissæ *φθόγῃ* vocatur.

14. diastemata] *Ald.* non habet.

15. quæ alia] *Ald.* quare (*Ger.* quæ) *Διάστημα*.

Pag. 42. vers. 1. *ἡμιτόνιον*] *Germ.* semitonium.

3. promisce] *Germ.* & *Ald.* permixtæ.

13. hemitonii] *Ger.* semitonii.

14. altera] *Germ.* alia.

hemitonii] *Ger.* semitonii.

16. est enim vel.] *Ger.* & *Ald.* vel non habent.

19. qui] *Germ.* & *Ald.* deest.

duo] *Ald.* tria.

21. Platoni] *Ger.* Plato.

ἡμιτόνιον] *Germ.* semitonion.

22. autem] *Ger.* deest.

διεσις] *Germ.* *διεσις*.

appellatur] *Germ.* appellat.

23. aliquid] *Germ.* & *Ald.* liquide.

Pag. 43. v. 3. nec] *Ger.* & *Ald.* deest.

4. mutabat & id identidem]

Ger. & *Ald.* mutabat inter se collata & identidem.

10. At eam] *Germ.* Ad eam.

11. ubi invenitur, ubi pond.]
Ger. & Ald. ubi invenitur
 pond.

12. sesquitertia] *Ger.* sesqui-
 altera.

13. cum autem] autem *Germ.*
& Ald. deest.

15. διπλασίῳ] *Germ.* displa-
 sion.

16. si] *Ald.* an.

17. cavo] *Ald.* cano.

21. fescuplo] *Ald.* non habet.

22. duodecim] *Ger.* septem.

CAPVT XI.

PAG. 46. vers. 1. forsitan obscu-
 re] *Ger. & Ald.* forsitan qui-
 dem obscure.

Pag. 47. vers. 6. ratione] *Germ.*
 rationi.

12. perficiunt] *Ald.* perficiant

14. absolvitur] *Ger.* absolvit.

17. pervenit] *Ger. & Ald.* per-
 venerit.

19. tota humana vita finitur]
Germ. & Ald. vota huma-
 na finitur.

20. ut & Solon] *Ger. & Ald.*
 & ut Solon.

Pag. 48. vers. 2. pro portione
 diebus] *Ger. & Ald.* propor-
 tione est diebus.

5. prodit] *Germ. & Ald.* pro-
 cedit.

7. hos dies] dies *Ger.* deest.

9. præterit] *Ald.* præteriit.

15. observatur] *Germ. & Ald.*
 observantur.

17. diebus] *Ald.* dies.

19. xc. & uno] *Germ. & Ald.*
 LXXII.

20. ducentis septuaginta
 quinque] *Germ. & Aldus*
 CCLXXIV.

27. multas] *Ger.* multos.

Pag. 49. v. 3. vocaverunt ἐκρουσιν]
Ger. vocari ἤκρουον.

Sanguineū] *Ger.* sanguinem.

4. ἐκτρωσμεῖ] *Ger.* ἐκτρω-
 μεῖ. *Ald.* ἐκτρωμα.

Quod] *Ger.* quia.

5. videntur] *Ald.* videantur.

6. imparem] *Ger. & Ald.* in
 partem.

7. &] *Germ.* deest.

8. CCLXXIX.] *Ger.* deest hic nu-
 merus. *Ald.* CCLXXIII.

12. naturam] *Germ.* non habet.
Ald. numerum.

CAPVT XII.

PAG. 52. vers. II. sacris ædibus] *al.*
 sacris omnibus.

cum] *al.* deest.

12. ageretur : non Apollini]
Germ. & Ald. ageretur :
 Marti, non Apollini.

15. aut] *Germ. & Ald.* ut.

16. ac] *Germ. & Ald.* aut.

17. urbem] *Ger. & Ald.* urbes

Pag. 53. vers. 2, sufferant] *Ald.*
 ferant.

5. Quam-

Quamobrem] *Ald.* Ob quam rem.

8. expergitus] *Germ.* & *Ald.* experrectus.

11. reddidit] *Ald.* reddit. eiusdem] *Ald.* eius.

CAPVT XIII.

PAG. 56. vers. i. hæc] *Ger.* & *Ald.* hoc.

accedit] *Ger.* procedit.

6. diastematis congrua] *Ger.* diastematis motum habere congrua. *Ald.* diastematis habere congrua.

7. quamq.] *Germ.* quoq. *Ald.* quæque.

9. quam capere] *Ger.* & *Ald.* quam non caperent.

10. non possunt] *Ger.* & *Ald.* desunt.

14. indicavit] *Ald.* iudicavit.

21. usque] *Ger.* & *Ald.* deest.

Pag. 57. vers. i. & dimidium] *In Germ.* & *Ald.* editione additur, quod vocatur diapente.

8. faciat] *Germ.* facit.

9. id est] *Germ.* idem.

14. ad terræ] *Ger.* ad non habet. Summitatem] *Germ.* summitate.

15. ad alias] *Ger.* & *Ald.* deest.

17. hunc] *Ger.* & *Ald.* deest.

19. τὸ χορδαῖον] *Ger.* & *Ald.* azonium. *al.* Caxomon.

quia] *Germ.* qui.

sunt] *Ger.* & *Ald.* sint.

22. separatim] *Ald.* separatū.

24. Musica] *Ger.* & *Ald.* Musica.

CAPVT XIV.

PAG. 63. ver. 6. annos] *Ald.* anno.

7. xv.] *Ger.* quartumdecim.

10. erant] *Ger.* & *Ald.* erat.

11. possunt] *Ger.* & *Al.* possent.

12. in quarto autem ad usque] *Ger.* in quarto usque.

ad usq; lx.] *Germ.* & *Ald.* usque ad.

14. usque finem] *Germ.* usque ad finem. *Ald.* usque in finem.

Pag. 64. vers. 2. essent, senes appellatos] *Ger.* & *Ald.* esset, senex appelletur.

3. iam] *Ger.* & *Ald.* deest.

laboraret] *Ger.* & *Ald.* laboraret.

4. ætates] *Ger.* ætatum.

finem primæ] *Ger.* finem vitæ uniuscuiusq; primæ.

5. putavit vii.] *Ger.* putavit finem vii. *Ald.* putavit esse vii.

13. terminum si] *Ger.* & *Ald.* terminum vitæ si.

15. procurrunt] *Ger.* præcurrunt.

Etruscis quoque] *Germ.* & *Ald.* Etruscisque.

18. fatalib.] *Ger.* & *Al.* fatalem

18. quæ

18. quæ duo ad] duo *Germ.* & *Ald.* non agnoscunt. al. quæ quam ad.
19. proferri] *Ger.* & *Ald.* proferre.
20. octuagesimo] *Ger.* & *Ald.* LXX.
21. impetrari] *Germ.* impetrare.
23. omnibus] *Ger.* hominibus.
- Pag. 65. vers. 5. temperari] *Ger.* & *Ald.* tentari.
7. 8. in qua alii dixerunt oculos albescere; in nona, omnia fieri languidiora] In *Germ.* editione hac non habentur: nec *Aldus* agnoscit illa, in qua alii dixerunt oculos albescere. Deinde ita habet: In nona, illa declinare.
18. tum] *Germ.* tunc.
22. sunt] *Ald.* sint.
28. vicesimum, &] *Ald.* vicesimum, alterum & secundum] *Ald.* deest.
- Pag. 66. vers. 1. secundum dein] *Germ.* secundum & dein.
3. unum] *Ald.* deest.
7. inclinat] *Ger.* inclinant.
8. ducuntur] *Germ.* & *Ald.* dicuntur.
9. philosophus] *Germ.* & *Ald.* philosophia.
11. putavit novenario] *Germ.* & *Ald.* putavit scilicet novenario.

- complet] *Germ.* complent.
13. reciperent] *Ger.* recipiant.
25. vel hebdom.] *Ger.* vel deest.
27. quod &] *Germ.* & deest.
- & ad] *Germ.* ad deest.
- Pag. 67. vers. 1. cæteris duco] *Ger.* & *Ald.* cæteris non duco.
5. claros] *Germ.* claro.
6. reperio] *Germ.* reperit.
11. protulisse] *Ger.* pertulisse.

CAPVT XV.

- Pag. 72. v. 2. corpori] *Ald.* deest.
10. & Dionysius] *Ald.* & non habet.
- Pag. 73. vers. 1. ferunt] *Ger.* fere.
- Ald.* utrumque deest.
8. veterum, nunc] *Ald.* veterum quos nunc.
9. suspicimus] *Germ.* & *Ald.* suscepimus.
- quem] *Ald.* deest.
10. dicemus] *Germ.* dicimus.
11. non in te omnium virt. præd. conf. q. t. laud. se postp. erubesceret] *Hac omnia in Germ.* desiderantur.
18. sacerdotii] *Ger.* sacerdotis.
23. consecutus es] *es Ger.* deest.
25. plebis] *Ald.* plebe.
- non optavit] *Ald.* non exoptavit.

Pag. 74. vers. 1. vice] *Germ.* iure.

CAPVT XVI.

Pag. 76. vers. 2. tempusq;] *Ger.* & *Ald.* tempus quoque.

6. vel

6. vel] *Germ.* id est.
 8. aut annum] *Ger.* aut unum annum.
 12. fuit, &] *Ger.* & *Ald.* & non habent.
 19. recipiat] *Germ.* accipiant. *Ald.* accipiat.
 22. decerpit] *Ald.* decerpat. & apponit præterito] *Hac à Ger.* & *Ald.* edic. absunt.
 23. futurum] *al.* venturum.
 24. paria] *Germ.* & *Ald.* propria.
 25. enim.] *Ger.* etiam.
 Pag. 77. vers. 3. finiti] *Ger.* & *Ald.* finito.
 4. hæc enim] *Ger.* hæc etiam.

CAPUT XVII.

- Pag. 78. vers. 1. 2. Et quoniam sæ. a. nat. sunt a ci. pr. de næ. dicam] *Hac in Germ.* & *Ald.* non habentur.
 6. enim] *Ger.* etiam.
 γεγενᾶν] *Germ.* genena.
 9. a. sementi] *Germ.* & *Ald.* desunt.
 sementim] *Germ.* & *Ald.* sementem.
 10. Herodicus] *Germ.* & *Ald.* Heraclitus.
 11. scribit dici] *Ald.* scribi dicit.
 15. eos] *Germ.* & *Ald.* deest.
 16. recedere] *Ger.* & *Ald.* de-
 cedere.

- Arganthonium] *Ger.* Argantoninum. *Ald.* Arganthonium.
 18. ut] *Germ.* aut.
 Pag. 79. vers. 5. in centum] *Ger.* & *Ald.* in non habent.
 7. in] *Ger.* deest.
 sedecim] *Ger.* & *Ald.* vi.
 14. libri] *Ger.* & *Ald.* deest.
 20. qui longissimam] *Ger.* & *Ald.* qui quam long.
 Pag. 80. vers. 16. ut] *Ger.* & *Ald.* deest.
 17. cum Antias] *Ger.* & *Ald.* tum Ant.
 21. Esquilinis] *Germ.* Exquili-
 nis.
 24. fierent, & hostiæ] *Ger.* & *Ald.* fierent tribus nocti-
 bus, & hostiæ.
 Pag. 81. vers. 1. is] *Ger.* his.
 2. at.] *Ger.* & *Ald.* utq.
 6. quod sæcularibus] *Germ.* quod de sæcul.
 10. totiensq.] *Ald.* totidemq.
 13. primos] *Germ.* primo.
 14. regibus post] *Ger.* & *Ald.* regibus cum post.
 15. CCXLV.] *Germ.* CCL. *Ald.* COLV.
 16. Valerius Antias ait] *Hac Aldus non habet.*
 at xv. virorum] *Ald.* esse ad
 XL. virorum. cui congruit
Germ. [præter id esse, quod non agnoscit.

17. Commentarii] *Ger. & Ald.*
 Commentarios.
 annis] *Ald.* ante.
 CCLXXXVIII.] *Ger.* CCXCIX.
 18. Sp. Verginio] *Ger. & Ald.*
 Sp. Virginio.
 Secundos ludos, ut Antias
 vult] *Hac in Ger. & Ald.*
edition. non habentur.
 19. quinto trecentesimo] *Ger.*
 VIII. & XL. *Ald.* VII. & XL.
 20. quindecim] *Ger. & Ald.* XII
 21. octavo & quadringentesi-
 mo] *Germ. & Ald.* CCCCX.
 22. Corvino] *Ald.* Corvo.
 iterum] *Germ.* deest.
 Poetilio] *Ald.* Poetelio.
 24. C. Iunio] *Germ. & Ald.* L.
 Iunio.
 aut ut in lib. quind. scriptū
 est] *Ger. & Ald.* desunt.
 27. Licinio Varo] *Ger. & Ald.*
 Livio Varro.
 Pag. 82. vers. 8. DCVIII] *Aldus &*
Germ. DCIII.
 9. anno DCXXVIII.] *Ger. & Ald.*
 annis DCXXIX.
 M. Emilio] *In Ger. & Ald.*
 M. *omissum est.*
 II. ludos C. Furnio] *Germ. &*
Ald. ludos Furnio.
 Silano] *Germ.* Syllano.
 12. DEC. XXXVII] *Ger.* DCXXXVII.
 13. se III.] *Ger. & Ald.* se III.
 14. anno ICCCC.] *Ald.* anno
 DCCXLI.

15. se] *Germ.* deest.
 16. ICCCCXLI.] *Germ. & Ald.*
 CC ∞ XLI.
 Imperatores Septimius]
Ald. Imperatores L. Sept.
 17. M Aurelius] *Germ. & Ald.*
 inde Aurelius.
 Libone] *Ger.* Iubeno. *Ald.*
 Iubone.
 18. ICCCCCLVII] *Ger.* DCCCLVII.
Ald. CC ∞ LXVII.
 19. post centum] *Ger.* post cx.
 ut hi referrentur] *Germ. &*
Ald. uti referuntur.
 statum] *Germ.* statutum.
 20. esse, neq.] *Ald. & Germ.*
 esse sæculum neque.
 post centum decem] *Ger.*
 post xc.
 24. annos] *Ger. & Ald.* annis.
 27. sæcula discerni] à *Germ.*
& Ald. absunt.
 Pag. 83. vers. 3. raro fiunt] *Germ.*
 raro sunt. *Ald.* rara sunt.
 6. civile] à *Ger. & Ald.* abest.
 7. modulum centrum] *Germ.*
& Ald. modulum anno-
 rum centum.
 8. Roma] *Ald.* A Roma.
 9. ICXCVI.] *Germ.* CCLVII. *Ald.*
 DVII.
 10. quis] *Germ. & Ald.* qui.
 II. hunc numerum] *Germ. &*
Ald. hunc annorum nu-
 merum.
 14. vitam] *Ger. & Ald.* deest.
 15. cen-

15. centenum fuerant] *Ald.*
centum fuere.
18. quodq.] *Ger. & Ald.* quod.
Dioscorides] *Germ.* Diaf-
corides.
20. constare] *Ger. & Ald.* deest.
22. perierunt] *Germ. & Ald.*
perierint.
- eo] *Ger. & Ald.* ideo.
- id] *Germ. & Ald.* deest.
23. pendendo, omnis ætatis]
al. pependit cor hominis.
23. incrementa &] al. incre-
menta ætatis &.
24. deminutiones] *Germ.* di-
minutiones.
- observent] *Germ. & Ald.*
conservent.
26. accedere bin. ab. iis cent.
drach. ab an. quinquag.]
Germ. editio non habet.
- Pag. 84. vers. 3. vitam] *Ger.* deest.
10. Vettium] *Ger.* Vectium.
11. magno] *Germ.* deest.
docto] *Ger. & Ald.* doctori.
12. traderent] *Germ. & Ald.*
tradebant.

CAPUT XVIII.

- Pag. 90. vers. 3. tam] *Ger. & Ald.*
etiam.
4. alii annum] *Ald.* alii unum
annum.
- Pag. 91. v. 3. nunc] *Ger. & Ald.* hinc.
5. Lunam interdum] *Lunam*
novam interdum.

10. separatim] *Germ. & Ald.*
separatum.
11. ambos] *Germ.* ambo.
13. intercalabatur q. bi. circ.
& rev. *Aet.* e. u. m. q. L.
p. al. f. an. tr. a. poet. d. Po-
stea, cog. er. h. t. d. & *τετς*.
f. sed eam, quod q. quoque.
anno] *Hæc omnia in Germ.*
editione desiderantur.
15. patri] *Ald.* deest.
17. sed eam] *Ald.* sed & eam.
18. *πενταετηρίδα*] *Germ.* Pen-
teterida.
19. nominabant] *Ger.* adiicit
quod quinto quoq. anno.
ex] *Germ.* deest.
20. ut annus] *Germ. & Ald.*
non habet.
Solis] *Germ.* adiicit annum.
constaret] *Germ. & Ald.*
constare.
22. unum] *Germ.* primum.
in] *Germ.* deest.
22. quadriennio] *Ger. & Ald.*
quadriennium.
diem] *Germ.* deest.
25. quoq.] *Germ. & Ald.* deest.
quod] *Ald.* quoniam.
- Pag. 92. vers. 2. verum] *Germ. &*
Ald. verè.
7. hanc] *Ger. & Ald.* deest.
8. Cleostratus] *Ald.* Leo-
stratus.
10. alios] *Germ. & Ald.* alii.
12. Mne-

12. Mnesistratus] *Germ.* Mne-
stratus.

Dositheus] *Germ.* Doxi-
theus.

17. proxima] *Germ.* & *Ald.*
proxime.

23. proventus, sterilitates,
item morb.] *Ger.* proven-
tus, ac sterilitates, mor-
bosque.

Pag. 93. vers. 1. DCCCCXL.] *Germ.*
CCCCXL. *Aldus* CCCCXL.

3. Callippi] *Germ.* Calippi.
Cyziceni] *Quod sequitur non*
est in editione Germanica.

5. interkalentur] *Ger.* & *Ald.*
intercalarentur.

6. perinde] *Germ.* deest.

17. solos] *Germ.* & *Ald.* solus.

18. itaque] *Germ.* deest.

quadriennium] *Ger.* qua-
driennio.

apud eos uno circiter die
minus est, quam natura-
le quadriennium] *Hec in*
Germ. editione desunt.

20. eoque] *Germ.* eo.

MCCCCLXI.] *Ger.* MCCCCLXI.

22. ὁ θεὸς ἐνίαυτὸς] *Ald.* θεο-

ἐνίαυτὸς. *Ger.* ἐνίαυτὸς.

Pag. 94. ver. 2. mundi] *Ger.* deest.

6. CCCCLXXXIV.] *German.*

CCCCLXXXVIII.

7. Heraclitus] *Germ.* Hero-
dotus.

8. x.m.cq. cto. xxciV.] *Germ.*

xiii. DCCCCLXXXIII. *Ald.*

x. m. c. ∞ xxciV.

8. Orpheus c.m.xx.] *Germ.* &
Ald. Orpheus cxx.

12. notandis] *Ger.* notandas.

13. quas vocant] quas vocat.

Pag. 95. vers. 2. fuit, duodecimo]
fuit die duodecimo.

5. unde quadragesimus] *Ger.*
& *Ald.* undequadraginta.

6. dictum, nunc] *Germ.* & *Ald.*
dictum est, nunc.

7. locus] *Germ.* & *Ald.* addum
videtur.

CAPUT XIX.

Pag. 100. vers. 4. nondum] *Ger.*
deest.

7. Aphrodisius] *Germ.* Aphro-
dus.

7. & part. diei oct. Callip. a.
ccclxv. & Arist. Sam. tan-
& pr. diei part. M. Meton
vero ccclx. & dier. quin.
und. p. Oen. ccclxv.] *Hec*
Germ. editio non habet.

9. m. dcxxiii.] *Ald.* mdxxxii.

10. Oenopides] *Ald.* Veno-
pides.

12. Harpalus] *Ger.* Arpalus.

14. incomprehensibile] *Ger.*
& *Ald.* incomprehensibi-
lem.

15. quiddam] *Germ.* & *Aldus*
quidem.

inenuntiabile] *Germ.* in-
nume-

numerabilem. *Ald.* innu-
merabilem.

Pag. 101. vers. 5. statuebant, tam]

Ger. & Ald. statueb. & tam.

8. ab Ifone] *Germ. & Ald.* à
Pifone.

9. Arminon] *Germ. & Ald.*
annum.

10. perduxisse] *Germ. & Ald.*
produxisse.

12. primo] *Germ. & Ald.* pri-
mum.

προσελινοί appellati] *Ger.*
proselinas appellant.
appellati] *Ald.* appellan-
tur.

14. quod prius] *Germ.* quod
quem prius.

15. quam] *Germ. deest.*

16. annum] *Ger. & Ald. deest.*

18. ὡς παρ] *Germ. & Ald. ὡς παρ.*

19. ὡς πορ] *Ger. & Ald. deest.*
eorumq.] τὸ que *Germ. &*
Ald. deest.

21. circuitum] *Germ. & Ald.*
circuitu.

22. femestres] *Ger. semestrem.*

23. &] *Germ. & Ald. deest.*

24. dies] *Ald. die.*

25. coniunctos] *Ger. cunctos.*

CAPVT XX.

Pag. 104. vers. 1. mittam] *Germ.*
& *Ald.* omittam.

3. recentioris memoriæ] *Ger.*
& *Ald.* recētiōres memoria.

6. anquirere] *Germ. & Ald.*
inquirere.

Pag. 105. vers. 1. itemque] *Germ.*
item.

9. duodecim] *Ger. xxii.*
fuisse] *Ger. deest.*

10. Gracchano] *Ger. & Ald.*
Graccho.

11. credendum, qui] *Ger. &*
Ald. credendum est qui.

13. Hi] *Germ. in.*

14. trecentos quatuor] *Ald.*
xxxiiii.

20. Sextilis & September
xxx.] *Germ. & Ald.* Sexti-
lis & September tricenos.

25. Tarquinio] *Ger. Tarquino.*

27. videatur] *Ger. videbatur.*

Pag. 106. vers. 6. illis] *Ger. & Ald.*
his.

dies] *Ger. & Ald. deest.*

10. ita] *Germ. & Ald. deest.*

13. interkalarem] *Ger. & Ald.*
interkalarium.

22. plerique ob] *Ald. pleriq;*
vel.

gratiam] *Ger. & Ald. deest.*

24. redemptor] *Germ. & Ald.*
redemptores.

ex] *Germ. & Ald. deest.*

25. esset] *Ger. & Ald. essent.*

27. ultro] *Ger. & Ald. vitiose.*
adeoque] que *Ger. & Ald.*
non habent.

Pag. 107. vers. 3. interkalarios]
Germ. & Ald. interkalares.

4. septem] *Ger. & Ald.* viii.
 in] *Ald.* inter.
 14. mensum] *Germ. & Ald.*
 mensum.
 15. religiones] *Ger.* regiones.
 summo vererentur] *Germ.*
 summo verterentur.
 27. optime] *Germ.* optimi.
 Pag. 108. vers. 1. etiamsi] *Germ.*
 etiam.
 decimestres] *Germ.* decem
 menses.
 2. vel] *Germ.* deest.
 3. quantum poterat, idem fu-
 erunt] *Ald.* quantū iidem
 postea fuerunt. *Ger.* quan-
 tum postea.

CAPUT XXI.

- Pag. 110. vers. 1. id] *Ger.* ad.
 5. quod p. ig. v. ad.] *Germ. &*
Ald. desunt.
 6. à cataclysmo priore] *Germ.*
& Ald. non habent.
 Pag. 111. vers. 2. in] *Germ.* deest.
 7. Ogygium] *Germ. & Ald.*
 Ogygis.
 8. anni] *Ger. & Ald.* annis.
 12. quidem] *Germ.* quod.
 14. Arctes] *Ger. & Al.* Orethes.
 10XIII.] *Germ.* CL.
 Pag. 112. vers. 3. Parilibus] *Germ.*
 Palilibus.
 5. CCXXCIII] *Germ.* CCLXXXVIII.
 8. Augustorum] *Germ. & Ald.*
 Augustani.
 perinde] *Germ.* pridie.

- ex] *Germ. & Ald.* deest.
 10. Imp. Cæs. D. F.] *Germ.* Iul.
 Cæs. Divi filius Imperator
 Augustus.
 L.] *Germ. & Ald.* deest.
 Munacii] *Ger.* Numacii.
 11. Augustus] *Ger. & Ald.* deest.
 12. Vipfano] *Germ.* Vipfano.
 III.] *Germ.* deest.
 14. hunc] *Ger. & Ald.* deest.
 15. CCLXVII] *Ger. & Al.* CCLVIII.
 17. Nabonazaru] *Ger.* Nabon-
 nagarios. *Ald.* Nabonna-
 garii.
 18. confurgunt] *Ald.* confur-
 20. hunc] *Ger.* huc. (gant.
 23. anno fuit] *Ger.* anno præ-
 sente fuit.
 24. Imperatore Antonino]
Ald. & Germ. deest.
 25. Pio] *Germ.* Vlpio.
 II.] *Germ. & Ald.* deest.
 Præfente] *Ger.* Romæ.
 26. fuerint] *Ald.* fuerunt.
 Pag. 113. ver. 2. est, & solaris] *Ger.*
 est, solaris & canic.
 Dei annus] *Germ.* trieteris.
 5. ex alio aliquo] *Ald.* à alio
 deest. In *Ger.* autem editione
 totus hic locus sic concipitur.
 Initia autem istorū anno-
 rum propterea notavi, ne
 quis nesciat voluntates,
 quæ non minus diversæ
 sunt, quam opiniones phi-
 losop.

6. tempore simili] *Ald.* tempore simul.

7. voluntates non minus diversæ sint] *Ald.* voluntates quæ non minus diversæ sunt, quā philosophorū. *

9. à bruma, aliis ab æstivo] *Ald.* à brumali, ab æstivo solst. *Ger.* à brumali; aliis ab æstivo solstit.

10. autumnali æquinoctio] *Ald.* æquinoctio deest.

CAPUT XXII.

PAG. 116. vers. 1. Mensum] *Germ.* & *Ald.* Mensium.

3. dicantur] *Ger.* dicuntur.

5. orbe] *al.* deest.

9. Romani] *Al.* & *Ger.* Roma.

11. instituti, &] *Ger.* & deest.

13. sive] *Germ.* & *Ald.* seu. neque] *Germ.* nec.

Pag. 117. vers. 5. inæquabiliter] *al.* inæqualiter.

10. alias longiores, alias] *Ger.* & *Ald.* alios longiores, alios.

11. civitatum] *Ger.* & *Ald.* civitatum.

14. Maius viginti & duum] *Ger.* Maius XII. Sed id typographi vitium arbitror.

Sextilis duo de viginti] *Ald.* & *Ger.* Sextilis duo de xxx.

16. October triginta duos] *al.* October xxx.

17. triginta novem] *al.* xxxiv.

19. plerique] *Germ.* plæraque.

22. cccclv. haberent] *al.* ccclxv. hab. *Germ.* ccclx. haberent.

24. neque] *al.* nec.

25. ut sic] *Germ.* & sic.

27. illis] *al.* illius.

Pag. 118. vers. 4. Aphrodite, id est Venere] *Ger.* & *Ald.* Aphrodite Venere.

10. mensum] *Germ.* & *Ald.* mensium.

11. antiquiores, quam] *Germ.* & *Ald.* antiquiores fuisse, quam urbem, satis dēxñ docet.

13. quia Rom.] *Ald.* non quod Rom.

20. Maiæ fiat] *Ger.* Maiæ fit.

21. quod illo] *Ald.* quia illo.

22. maxime Iunon] *Germ.* & *Ald.* maximi Iunoni habentur honores.

24. à numeris] *Germ.* & *Ald.* & à deest.

27. & Ianuar.] *Germ.* & *Ald.* & deest.

adtributus est] *In Germ.* & deest desideratur.

Pag. 119. vers. 2. piat] *Ger.* & *Ald.* expiat.

4. & 7. Februm] *Germ.* & *Ald.* Februum.

8. Februatus] *al.* Februarius.

9. vocita-

9. vocitatur] *Ger.* vocitatus.
Ald. vocitatus est.

11. immutata] *Germ.* & *Ald.*
mutata.

nam qui Quinctilis fuit]

Ald. & *Ger.* nam Quin-
ctilis, Iulius cognom.

14. ex S. C. Marcio] *Ger.* Qui
autem Sextilis fuerat, C.
Marco (*Ald.* Marcio) Cen-
sorino.

16. Augustano] *Germ.* & *Ald.*
Augustio.

18. mensum immutaverunt]
Ger. & *Ald.* mensum mu-
tavere.

21. mensibus fuerunt] *Ger.* &
Ald. fuerunt *deest.*

CAPUT XXIII.

PAG. 122. vers. 2. aut ann.] *al.* &
ann.

3. dies est temp.] *Ald.* dies,
temp.

4. tempus est] *Ald.* est tem-
pus.

9. usque ad exortum] *Ger.* &
Ald. solis ad exortum.

6. quod fit] fit *abest à veteri lib.*

7. circumactu] *Ald.* circuitu.

12. astri, diem] *al. desunt.*

14. Athenienses] *al.* Athenis.

Pag. 123. vers. 2. ceterum] *al.* ce-
teri.

Romani] *al.* Romæ.

7. dicitur] *Ger.* & *Ald.* dicetur.

8. Idem significat, quod qui à
media nocte, ad proximā
mediam noctem] *Hec Ger.*
desunt.

15. dicunt] *al.* ducunt.

16. Capitolio] *al.* Capitolino.

20. ad clima] *Germ.* & *Ald.*
à climate.

24. solarium] *Ger.* & *Ald.* ho-
rarium.

26. nam in XII.] *Ger.* nam XII.
Pag. 124. vers. 4. idque similit.]
Germ. & *Ald.* id similit.

6. & tertia] & *abest à vetere*
cod.

CAPUT XXIV.

PAG. 126. vers. 2. aliis subnotata]
Germ. & *Ald.* aliis *deest.*

5. incipiam] *Germ.* & *Ald.* in-
cipio.

9. dein] *Germ.* & *Ald.* de-
inde.

conticuerunt] *Ger.* & *Ald.*
conticuere.

10. Sole nondum orto] *Ald.*
sum Sole orto iam lucet.
Germ. tunc ante lucem, &
sic diluculum vocatur.
Mane, &c.

12. videtur Solis] *Ald.* vide-
tur. Sol

13. medii diei] *Ger.* meridiei.

14. hinc] *al.* tunc.

Hinc suprema] *Germ.* hinc
tempestas suprema.

plurimi

Plurimi] *al.* multi.
 16. Existimant.] *Ald.* existi-
 ment.
 17. SOL OCCASVS] *Ger. & Ald.*
 Solis occasus.
 Plætorius] *Germ.* Plectorius.
 20. POST HAC FVAT] *Germ.* Post
 hac fuerit. *Ald.* p. h. erit.
 21. ISQ. VSQ. AD. SVPR.] *Ald.* Iis-
 que supremam (*al.* seprī-
 mam) ad Solem occasum
 ius inter cives dicito.
Germ. Iisq; supremum ad
 Solis occasum ius inter ci-
 ves dicito.

23. sequitur vespera] *Ger. &*
Ald. dicitur vesper.
 Pag. 127. vers. 1. hesperon] *Ger.*
 hesperum.
 3. quod] *Ald.* quia.
 4. noctis sit] *Ald.* noctis ne sit.
 Post id seq.] *Ald.* id. *deest.*
 8. qua nihil agi] *Germ. & Ald.*
 quia nihil. *Sed & agi, non*
est in vet. lib.
 9. tempestivum est, tunc ad
 med.] *Ger.* tempestivum
 tunc, cum ad med.
 tunc] *Ald.* Tum.

F I N I S.

T

FRAGMEN-

228

1848

1. [illegible]
 2. [illegible]
 3. [illegible]
 4. [illegible]
 5. [illegible]
 6. [illegible]
 7. [illegible]
 8. [illegible]
 9. [illegible]
 10. [illegible]

2111

REVISED

FRAGMENTVM

 INCERTI SCRIPTORIS,
 ANTEA CENSORINO TRIBVTVM,
 ET CVM EIVS DE DIE NATALI LIBRO

*Adiectum est et
 mathia Procli, edita
 Schotto Hanov.
 vid. p. 80. Et Labi
 p. 95. et Nünnepi
 lativney.*

continenter impressum, nunc ab eodem separatum, corre-
 ctiusq; & aliquot capitibus, ex veteri libro additis,
 auctius editum.

A. LVD. CARRIONE.

DE NATVRALI INSTITVTIONE.

CAPVT I.

5 **N**ITIA rerum eadem elementa &
 principia dicuntur. ea Stoici cre-
 dunt tenorem atq; materiam. Teno-
rem, qui, rarefcente materia à medio
 tendat ad summum; eadem concref-
 cente, rursus à summo referatur ad medium. Thales
 Milesius aquam principium omnium rerum dixit.
 Alias opiniones supra retuli. Stoicorum opinio
 10 probanda: qui, cum arte compositum mundi opus
 ac sapientem, quam ordo impermutabilis osten-
 deret; & industria factum pronunciaverunt. Sive
 perpetuus, sive longævus est mundus, & in flam-
 mas abit, & vicissim ex flammis renovatur, ac re-

stituitur, durantibus tamen principiis: nec recidere ad nihilū videri potest, quod in se deficit, & in se regignitur. Et constat quidem quatuor elementis, terra, aqua, igne, aëre, cuius principalem Solem quidam putant, ut Cleanthes; ut Chrysippus, æthera: cuius motu perenni subiecta tenentur, & administrantur, & ipse quidem æther nihil patitur. aer ætherem supra, infra aquam, & aër supra aquā infra terram. terra omnia ex omnium permixtione progignit, & temperantia fovetur, intemperantia læditur. Invicem porro elementa succedere & interitu singulorum universa fieri sempiterna, manifestum est.

DE COELI POSITIONE.

CAPVT II.

COELVM circulis quinque distinguitur, quorū duo extremi maxime frigidi, australis humillimus, & aquilonius excelsissimus. His utrimque proximi duo paralleli vocantur, æque, ut ita dixerim, distantes, iidem tropici, iidem solstitiales: alter hibernus, per quem Sol transmittens octavam partem Capricorni, solstitium hibernum facit; alter æstivus, per quem Sol octava parte Cancri solstitium æstivum facit. medius est æquinoctialis, qui octava parte Arietis æquinoctium vernum, octava parte Libræ autumnale constituit. Vt circuli

culi in coelo, ita in terra zonæ vocantur: inhabita-
bilis infra frigidus circulus ob rigorem, quod ab
his longissime Sol abest: item extensus in radios æ-
quinoctiales, quod sub vertice Solis est, sub quo
5 quidam habitare dicunt cydrophe, & Æthiopiæ
maximam partem. item plurimas insulas maris ru-
bri, aliosque vertices eminentiasque terrarum no-
stris ampliores, sub tropicis habitare nihil dubium
est. Noster solstitialis æstivus est excelsus atque ardu-
10 us. divisi à nobis circulo æquinoctiali antichtho-
nes vocantur: videntur humiles atque depres-
si, quibusque antipodes infra sunt. quod ut posse vi-
deatur, efficiunt flexus obliquitatesque terrarum.
Antichthones idem Antœcoe nominantur. Incipit
15 signifer non ab extremo circulo, nec ad extremum
pertenditur, sed ab imo tropico australi brumali-
eodem per æquinoctialem ad summum solstitia-
lem eundemque æstivalem per medium longitu-
dinis latitudinisque porrectus obliquum. circuli si-
20 gniferi partes ccclx. signa xii. partium singula tri-
cenarum, quorum quædam minora quædam am-
pliora & populo... * ... dicuntur. sed compensa-
tio quinque partes creditur applicare, ut sint om-
nes signiferi partes ccclxv. horum incipientia ab
25 ariete altera sunt masculina, altera feminina: & mas-
culina quidem masculorum natalibus, alia femi-
narum convenientia. item quartum quodque eo-

rum aut tropicum, aut solidum, aut deforme. Incipiet dinumeratio ab Ariete, quod signū tropicum est. Tropicorū duo sunt æquinoctialia, Aries & Libra: duo solstitialia, Capricornus & Cancer. Tropicis proxima solida, anteposita his deformia. 5

DE STELLIS FIXIS ET STANTIBVS.

CAPVT. III.

STELLARVM aliæ cum cœlo feruntur, ideoq̃;
Quod non excedunt suos locos, fixæ nominan- 10
tur: aliæ contra cœlum, & in ortus cœli eunt, sed
mundi celeritate victæ occidere videntur cum eo,
quamvis cursum suum peragant. Sol maximum si-
dus ætheris medii limite ignescit, singulis diebus &
noctibus peragit singulas partes: signiferum perva- 15
dit annum. Luna de Sole flammatur. ambit circuitu
brevissimo terram triginta diebus, adeo vicina ver-
tici terræ, iunctaque, ut in umbram eius incidere
soleat, & videri deficere. eadem cū subiit Solem &
substitit radiis, facit obscurationem, quæ defectio 20
Solis videtur: interim tamen cava, paucioribus quā
triginta diebus circulum suum transit. Saturni stel-
la per maximum ambitum fertur, ideoque tricenis
mensibus singulis signis resistit, per triginta annos
signiferum pertransit: frigida & sterilis, infecun- 25
da, terris nascentibus non salutaris, facit aduersa di-
urna

urna & subita. Iovis stella in singulis signis annum
manet, signiferum duodecim annis evadit, salutaris
& temperata, & universis euntibus prospera. Martis
stella non eodem spatio signis singulis hæret, sed
5 signiferum novem fere annis pervagatur, ignea,
intemperans, & in adversis & in mortalibus subita,
vel ferit repentinis morbis, vel ferro perimit. Stellæ
Mercurii & Veneris Solem sequuntur, eademque
spatia custodiunt. Stella Mercurii fit similis illi, quā
10 videt; Veneris, genitilis & rōscida, & prospera, &
salutaris. Luna globum suum creditur habere, sed
ignem à Sole concipere, &, quantum percutitur,
ardescere. Quando igitur à Sole discedit, augetur:
cum vero contra stetit, toto feritur adverso, & ve-
15 lut speculū, non vim, sed imaginem reddit. Hac u-
niversa gignētia crescente pubescunt, tenuescēte
tenuantur. humor etiam & spiritus omnis augetur:
tumescit Oceannus, deinde cum ipsius fulgore con-
fidit, Diverso ergo cœli & vagantium stellarū con-
20 cursu, quod temperatur, utrimque deteritur, & in-
fra fluit. id excipit Luna, & Soli tradit: quo & ani-
malia vigescunt, & humus quodammodo anima-
tur genitili calore, &, ut ita dixerim, vivo. Pluri-
mum in originibus valent, quæ in ortu sunt, lan-
25 guent in occasu. Ortum facit stella, quam Sol præ-
terit, deinde stationem matutinam cum à quinto
loco Solis steterit; in eodem manet signo, donec
ab eo

ab eodē Sole moveatur, quæ contraria est Soli man-
ne occidit, oritur simul nocte & vocatur * deinde
rursus altero latere à quinto signo deprehensa post
meridianam stationem facit: donec ingresso Sole
idem signum sub radiis eius deliteſcat, & in totum
occidat. Adſpiciunt inter ſe ſtellæ ex quinto ſigno,
quod dicitur trigonon: & habent maximam con-
ſenſionem. item à quarto, quod dicitur tetragonon,
& centrum vocatur, & in alterutrum maximum
præſtant effectum. item ex contrario, quod eſt. ſex-
tum ſignum, & diametron vocatur, eſtque maxi-
me adverſum, cætera diſſident, vel leviter adſpici-
untur. tertium quodque dicitur hexagonon. Si-
gna tropica perigrinationibus præſunt, & omnino
mobilibus, & in conſiliis ſubinde variant atq; per-
mutant: biformia geminatione rerum omnium re-
petitionem ſignificant; & interim dilatione ſolida
vehementer & inſtanter efficiunt, & ad exitum vel
proſpera vel adverſa perducunt, ſicut adſpiciuntur
à ſtellis, vel faventibus, vel repugnantibus. Mul-
tum tamen refert cuius quæque ſtellæ domus ſit,
aliena an ipſius. domus Solis eſt Leo, Lunæ Cancer,
Mercurii Virgo & Gemini, Veneris Libra & Tau-
rus, Martis Scorpio & Aries, Iovis Sagittarius & Piſ-
cis, Saturni Capricornus & Aquarius. Nocturnis
originibus favent Luna, Mars, Venus: plus die poſ-
ſunt Sol, Saturnus, Iupiter: Mercurius varie, & quo-
modo conſenſit aut viſus eſt.

DE TERRA.

CAPVT IV.

TERRA omnium rerum est media, forma globosa, aquis cingitur, in aëra prominet, excipit
 5 coelum: aquæ omni vel temperie quantum afficitur, ita quæcunque sustinet, afficit & movet.

Poterat finem liber plenus omnibus necessariis, iam videri consecutus; sed cum & mundi dimensiones, & plurima præterea in universis rebus, ratio
 10 Geometrica impleverit, pauca de numeris mensurisque dicamus.

DE GEOMETRIA.

CAPVT V.

GEOMETRIA est scientia digerendi figuras, & numeros emetiendi cum suis resolutionibus.
 15 Numerus est congregatio singulorum, finita semper, & infinita natura.

DE FORMIS.

CAPVT VI.

NOTA est, cuius pars nulla est. Linea longitudo sine latitudine. lineæ autem finis, notæ.
 20 Recta linea est, quæ super se positæ notis æquabiliter posita & summissa est. quod longitudinem tantum habet summitatis. finis lineæ super plana, quæ dicitur *Summitas*. Summitas est, quæ super se

positis rectis lineis æquabiliter posita est, vel quæ suis finibus æquabiliter posita est. Planus angulus est, in planicie duarum linearum, non è regione positarum, ad unum signum contingens curvatio. Hæ lineæ, quæ angulū continent, cum rectæ sint, is angulus rectis lineis contineri dicitur. Si recta linea supra rectam lineam stans continuos angulos inter se pares facit, tum uterque ex paribus angulis rectus dicitur; & ea linea Græcè *νόρμα*, Latine norma dicitur. Rectus angulus, est modicus & sibi congruens; hebes, maior recto; acutus, minor recto.

DE FIGVRIS.

CAPVT VII.

FIGVRA est, quæ aliquo fine, aut aliquibus finibus continetur. Circulus est figura plana, una linea comprehensa, intra quem mediæ omnes lineæ inter se pares sunt. Centron est nota circuli medii. Diametros est recta linea per centron emissæ, & in utramque partem secans circulum. Hemicyclium est circuli dimidium. Euthygrammoe formæ sunt, quæ rectis lineis continentur. Trigonum, trilaterum; tetragonū, quod quatuor; multilaterum, quod pluribus. Triangulum æquilaterū, quod paribus trinīs lateribus concurrit; isosceles, quod duo tantum latera paria habet. Scalenon, quod

quod tria latera inæqualia habet. Orthogonum,
 quod habet [rectum angulum: amphigonum
 quod habet hinc, inde angulum hebetem: oxy-
 gonon, quod acutos omnes tres angulos habet,]
 5 quadrilaterum formarum quadratum est, quod o-
 mnia quatuor latera habet, & angulos rectos: he-
 teromeces, [quod nec angulos, nec latera paria ha-
 bet. Scutula id est rhombos, quod] latera paria ha-
 bet, nec angulos rectos, similes scutulæ: cuius cō-
 10 traria latera, & contrarii anguli, inter se pares sunt,
 sed neque æqualiter nec undique æque rectis an-
 gulis. Trapezia, cætera nominantur. parallelæ li-
 neæ, quæ sunt in eadem planitie positæ, nunquam
 inter se contingunt.

15 DE POSTVLATIS.

CAPVT VIII.

POSTVLATA Geometrarum sunt quinque, ut li-
 ceat ab omni signo ad omne signum rectam li-
 neam ducere, & omnem finitam rectam lineam
 20 è regione eiicere, & omni modo & intervallo
 circulum scribere; & omnes rectos angulos in-
 ter se pares esse, & si in lineam recta linea immis-
 sa interiores angulos minores duos rectis pares fe-
 cerit, erectas lineas concurrere. Si paribus paria
 25 adiecta fuerint, omnia paria erunt: & si paribus pa-
 ria demta, reliqua erunt paria; & quæ eisdem pa-
 ria sunt, & inter se paria sunt.

DE MVSICA.

CAPVT IX.

PRIOR est Musica inventione metrica. Cum sint enim antiquissimi poëtarum Homerus, Hesiodus, Pisander, & hos secuti elegiarii, 5 Callimachus, Mimnermus, Euhemerus: mox Archilochus & Simonides trimetrum iambicum, chorium catalecticum, tetrametron composuerunt. Archilochus etiam commata versibus applicando variavit. Eupolis per plurimas speci- 10 es secuit, Alcman numeros etiam minuit in carmen. hinc poëtriæ melicæ; at Teleilla etiam Argiva minutiores edidit numeros. Quæ species cum iam displiceret, & integra brevior videretur, magnitudine Pindari asserta est. qui etiam libros 15 innumeris modis edidit. hos secuti musici Timotheus, & Pongos, & Hyperides, & Follis, & clarissimus cum peritia tum eloquentia Aristoxenus, modulati protinus cantus. Nec tamen non putes antiquiores cantus esse numeris, sed rusticos & in- 20 conditos: post quos poëtica valuit, veluti legitima Musica licentior, magisque modulata.

DE RHYTHMO.

CAPVT X.

RHYTHMVS creditur dictus à Rhythmionio Or- 25 phei filio, & Idomoneæ nymphæ Maricæ, ut tradit

*Polyidos. Voss. de liant.
mathem. p. 291.*

tradit Nicosthratus, libro quem composuit de musico fratre Rhythmoni: * tradit Hymenæ Varithonis autem & Chloridis Tiresæ filiae Periclymenum & Perimedem, qui primus cecinerit res gestas heroum musicis cantibus.

DE MUSICA.

CAPVT XI.

MUSICA est peritia faciendorum & canendorum modorum, eius partes harmonica, organica, crasmatica. Crasmata, pulsus decori sine carmine vocantur. harmonia, est consonantia. organica, rhythmos Græcè, modus dicitur Latinè. Nominatur versus ab eo, quod fluat, seq; ipse circumeat. Modus autem, est lex quædam & ordo vocalium intervallorum & differentia; vel, ut Aristoxenus definit, non utcumque compositum vocalium temporū intervallum. * Carmen est modus motus. Tempus, est syllabæ spatium. huius elementum brevis syllaba. divisio brevis alia, longa alia, & neutrius ratio est.

2°. p. 211.

DE MODVLATIONE.

CAPVT XII.

MODVLATIO, est modorum prudens dispositio. Eius tres species, τὸν Θ, ἡρώμα, ἀρμονία. Species carminū tredecim: ex quibus primæ sunt,

Dorium, Phrygium, Lydium. His accesserunt gra-
 vissimū hypodoriū, mox duo hypophrygii, gra-
 vior & acutior, [deinde hypolydii totidem, & per-
 inde gravior & acutior:] deinde Dorius medius,
 tum Phrygius gravis, & alter excelsus: totidem
 Lydii, gravis & acutus: tum mixolydii pari diver-
 sitate: postremo hypermixolydius acutissimus.
 Organum quondam habuit tres intensiones, gra-
 vem, mediam, & acutam. inde Musæ quoque tres
 olim æstimatæ, Hypate, Mese, Nete. Nunc in am- 10
 pliore numero soni considerantur, ut sit proslam-
 banomenos Hypate hypaton, deinde perhypate
 hypaton, deinde Lycanos hypaton, deinde hy-
 pate, deinde hypatesmeson, deinde peripateme-
 son, deinde Lycanos meson, deinde triscelmeu- 15
 menon netesmommenon paramese trite diezeu-
 menon, paranete diezeumenō, trite hyperboleon:
 Quas animadvertisse cum resonantia suavitatis in
 arcu sororis Apollinem tradunt, & intendisse pro-
 tinus citharam, tum notasse, quod adstrictiora fila 20
 nervorum in acumen excitarentur, gravibus re-
 sponderent remissa. inde fecisse tres primos, de
 quibus supra dictum est: hanc excepisse intensio-
 nem Linon, quem quidam Apollinis filium tra-
 dunt, & nymphæ Paramesæ Chrysthemidi reli- 25
 quisse, ab ea adiunctum modum, qui syneumenos
 dicitur: hunc numerum auxisse Terpandrum ad-
 iectio-

χ. p. 211.

iectione diezeumenou, qui primus à gravibus in
 acumen avertitur. deinde Timotheus addidit du-
 os, parameson & hyperboleon. Initium modi di-
 citur diesis; dimidium, hemitonium; totum, tonos.
 5 Toni duo & dimidius, diatessaron nominatur; tres
 & dimidius, diapente; sex, diapason. Hæc Musicæ
 summa est.

DE METRIS ET PEDIBVS.

CAPVT XIII.

10 **M**ETRV M Græcè, Latinè numerus vocatur.
 Numerus est æqualium pedum legitima or-
 dinatiō. huius artis & thesis partes sunt. Pedum
 syllabæ elementa, numeri modorum elementa,
 spatia syllabarum ac tempora. Pedes componun-
 15 tur ex syllabis ut minimum binis, ut plurimum ter-
 nis. incipiunt temporibus binis, ad sex perveni-
 unt. dissyllabi quatuor, trissyllabi octo, plures quā
 duodecim esse non possunt. Pyrrhichius, ex dua-
 bus brevibus: cuius exemplum, *Deus*. Chori-
 20 us, ex longa & brevi: ut, *Roma*. Iambus, ex brevi & lon-
 ga: ut, *salus*. Spondeus, ex duabus longis: ut, *va-*
tes. Duo igitur quantitate contrarii, Spondeus &
 Pyrrhichius, duorum alter, alter quatuor tempo-
 rum. duo in ordine, quorum uterque trinorum
 25 temporū, Iambus & Chori-
 us. Ita non plures, quam
 quatuor pedes dissyllabi sunt, nec esse possunt.
 Trina-

Trinarum syllabarum primus est dactylus: qui constat ex longa & duabus brevibus, cuius exemplum, *Aeolus*. huic contrarius anapaestus, ex duabus brevibus & longa, ut *pietas*. Amphibrachus, ex brevi, & longa, & brevi: cuius exemplum, *avarus*. 5
Brachysyllabus, ex tribus brevibus, cuius exemplum *Cicero*. & contrarius Molossus, ex tribus longis: cuius exemplum, *Mecenas*. item tres quinum temporum, Bacchius ex duabus longis & brevi: cuius exemplum, *Latona*. huic ordini adversus pa- 10
limbacchius, ex brevi & duabus longis: ut, *Aquinas*. Creticus & amphimacrus ex longa, brevi, & longa: ut *sanitas*. duobus à quantitate contrariis brachysyllabo & Molosso, quorum alter trium temporum est, alter sex: ordine tres in quaternis, 15
tres in quinis temporibus.

DE LEGITIMIS NUMERIS.

CAPVT XIV.

PRIMVS est & legitimus maxime numerus, hexameter heroicus. huius pedes aut dactyli 20
sunt, aut spondei: raro & in versu extremo reperietur trochæus; huius exemplum, *Avia Pieridum peragro loca nullius ante*. Totus iste dactylus fuit, & habuit summum trochæum. Sed mixtus ex spondeis hic erit. *Italiam fato profugus La-* 25
vinagq; venit. totus ex spondeis: *Cives Romani*

tunc

tunc facti sunt Campani. Hoc genus numeri pau-
 cissimarum duodecim syllabarum, plurimarum
 octodecim : tempora recipit vigintiquatuor, in-
 terim vigintitria : pedibus tribus tantum confi-
 citur. formas excipit triginta duas, quas enumera-
 re festinantibus longum est. Pentameter elegia-
 cus habet exemplum : *Dum meus assiduo luceat*
igne focus. recipit dactylum, spondeum, anapæstos
 duos in fine versus, aliquando brachysyllabos. fit
 syllabarum paucissimarum duodecim, plurimarum
 quatuordecim. tertium pedem spondeum sem-
 per habet, quartum & quintum aliquando brachy-
 syllabum. Trimetros iambicus Latine senarius di-
 citur : cuius exemplum, *Pbaselus iste quem vide-*
tis hospites. duodecim syllabarum est. recipit ali-
 quando præter cæteros iambos, extremo pyrrhy-
 chion. Trimetros tragicus : *Pro veste pinnis mem-*
bra textis contegit. & Aquilonis stridor gelidas mo-
litur nives. recipit in parte prima gressionis spon-
 deum, & alio loco dactylon & anapæston, & pro
 iambo chorium & tribrachyn : fit syllabarum pau-
 cissimarum duodecim, plurimarum septendecim.
 recipit tempora plurima unde viginti, paucissima
 tredecim. Comicus trimetros solet magis in bre-
 ves minui. Trimetros Hipponactius pedem no-
 vissimum assumens spondeum vel chorium talis
 est : *calentibusq; lymphe fontibus.* semper eosdem
 pedes, quos reliqui trimetri, præter novissimum,
 recipit,

recipit, & tetrametros, qui Latine quadratus vo-
 catur. Choriacus talis est: *Tela famuli, tela propere,*
sequitur me Thoas. recipit eisdem pedes, perve-
 nit ad septem & semipedem, summum pedem pa-
 titur aut creticum aut dactylum. Octonarius iam-
 bus: *Proinde & abs te regimen Argos dum est po-*
testas consulendi. Septenarius; *Hæc bellicosus cui*
pater, mater cluet Minerva. Constat ex pedibus
 iisdem Ionicus septenarius: *Ibant mala viere Ve-*
neream coronam. Ionicus maior est: *Ille i&us re-*
tro cecidit in natem supinus. habet vitium in ter-
 tia syllaba. minor, *Metuentis patræ verbera lin-*
gue. Percipiunt pedes, maxime pyrrhichium &
 spondeos: & solent divisis syllabis longis plurium
 syllabarum pedes admittere. Aristophanius ana-
 pæstus: *Axena Ponti per freta Colchos deniq; de-*
latus ad hæsi. recipit pedes quaternorum tempo-
 rum, omnis implet pedes septem & semipedem.
 Anapæstus Octonarius: *Ore beato lumine volitans*
qui per cælum candidus equitas. recipit eisdem
 pedes, præter semipedem. Aristobolius, *Quædam*
terribilis tua pectora turbat terrifico sonitu intu-
lit. hic circuitus magis, quam versus est. dactylum
 crebrum habet, rarum spondeum. Pæon duode-
 narius; *Quis meum nominans nomen exciet, quis tu*
multum invocans incolarum fidem? & hic circui-
 tus magis quam versus est. Huic suberit denarius.
Qui repens semipulsus onere gravi fores strepitu

terrent? recipiunt pedes, creticos, chorios, spon-
 deos, iambos, brachysyllabos, anapæstos. Vnde-
 cim syllabarum Phalæcius, *Passer delitiæ meæ pu-*
ellæ. recipit pedes spondeum, dactylum, creticum,
 5 palymbacchium. Angelicus numeros & syllabam
 coarctat hexametro: ut, *Hectoris Andromache,*
Pyrrhin' connubia servas? Anacreontius: *Miseri*
invidi vivimus scientes. recipit pyrrhichios, cho-
 rium, spondeum, brachysyllabū, anapæstum: pri-
 10 mus semper est pyrrhichius. Numerus Saturnius.
Magnum numerum triumphat hostibus devictis.
 Sunt qui hunc Archebolion vocant. recipit pe-
 dem spondeum, iambum, pyrrhichium, chorium,
 dactylum, brachysyllabum, anapæstum. Priape-
 ius, *Hunc lucum tibi dedico consecroq; Priape.* ter-
 15 tium pedem pro dactylo creticum habet, alioqui
 hexametros esset.

DE NUMERIS SIMPLICIBVS.

CAPVT XV.

20 **P**YRRHICHIVS, *Rapite, agite, ruite celeripe-*
des. Contrarius est huic & duodecasyllabos
 spondailon: *Olli crateribus exauratis bauserunt.*
 Dactylicus, *Pulverulenta putrem sonitu quatit*
ungula campum. Amphibrachus non facit nume-
 25 rum. Anapæstus: *Agilis sonipes rapitur celeriso-*
nitū trepidans. Creticus: *Horridi transeunt ad*
pedes ex equis. Palymbacchius, *Amicos ad hanc*

rem si voles advoca. Bacchius non facit numerū.
 Mollosus idem est, qui spondiason. Nunc quem-
 admodum à principali heroico plures numeri
 transfigurantur ostendam, ac primus trimetrus fit
 heroicus spondiason: *Cives Romani tunc facti* 5
sunt Campani. Syllabam unam, quæ est ante ex-
 tremam, ex longa contraho: ut *Cives Romani*
tunc facti sunt Appuli. & esse coëpit trimetron.
 Elegiacū transibit, *Bella per Emathios.* Rursus ad
 pentametros, ut componam heroicos, sumo par- 10
 tem posteriorem. *Dum meus assiduo luceat igne*
focus, & compono, Luceat igne focus Troiæ qui
primus ab oris. Phalæcium numerum qui est, *Altis*
flumina vallibus tumescunt, insertis verbis facio
 heroicum, *Altis flumina prodita vallibus inde tu-* 15
mesunt. Ionicus est, *metuentis patrue verbera*
linguæ, adiiciam trinas verbis singulis syllabas:
Nunc metuentis nunc patrue nunc verbera lin-
guæ. verto Italiam fato profugus Lavinaq; venit:
Aristophanius fit heroico: Arma virumq; cano 20
Troiæ qui primus ab oris. Numerum angelicum,
 syllaba breviata esse monstravi heroicum:
 item Priapeium, si syllabam surripias,
 fit heroicum.

LVDOVICI CARRIONIS

NOTÆ

IN FRAGMENTVM.

AG.147. vers. 8. Supra retulit] *Hac ab aliis huc iniecta occasionem dederunt, ut Censorino tribuerentur, cum non dissimiliter eadem superius tractasse videretur.*

Pag.148.vers.1. nec recidere ad nihilum] *Hac vulgo male corrupta sunt, quæ à scriptura, quæ à distinctione.*

6. subiecti tenentur & administrantur] *Reliqua vulgo desunt.*

8. & aer supra] *Hac corrupta sunt, deest enim quod de igne dici debet: neque satis consistunt.*

CAPVT II.

DE COELI POSITIONE] *Hæc quatuor capita, quæ vulgo desunt, edidimus ex Vet. Cod. item ex vetusta editione Mediol.*

Pag.149. vers. 5. cydrophe] *In litura est hæc vox in V. Cod. Pitheano, & vet. edit. Cydropiæ.*

10. antichthones] *Ita rectè vetus Mediolan. male alii actiones.*

14. Antæcoë] *In membranis antiscepæ, in aliis antistochæret antiscepæ.*

16. imo tropico] *Pith. & Mediolan. initio.*

18. longitudinis] *Pith. longitudo in his.*

22. populo * dicuntur] *Hæc in litura in membranis.*

25. masculina] *Hæc valde prava in membranis.*

Pag.150.vers.3. Aries] *Hæc desunt in membranis.*

CAPVT III.

Pag.151.vers.1. & subita] *Mediol. nec subita.*

16. tenuescente] *Membran. pubescent.*

19. diverso] *diversi. cœli &] q. circuli. vagantium] vagantia.*

24. sunt] *Aliquid deletum in libro vetere.*

Pag.152.vers. 2. * deinde rursus] *Mem-*

Membrana acronicos.

Pith. Acronicos aronicus:

Mediol. Acronios. in optimis est litura.

9. centrum] *Hac in Membr. in litura.*

10. sextum signum] *Correctum in vet. lib. septimum; uti est in Pith. & Med.*

CAPVT III.

Pag. 153. v. 7. Poterat finem liber]

Vel hinc videri potest, hac à superiore Censorini libro esse aliena.

CAPVT V.

16. & infinita natura] *Ita membrana corrigunt, ut & Pith. & Mediolan. sed in iis ante aberat copula Et. Vid. Euclidem principio Element. 1.*

CAPVT VI.

Pag. 154. vers. 1. sepositis] *Pith. se positis.*

vel quæ] Hac addunt membrana & vet. editio.

10. norma] q. normales.

11. recte] *deest vulgo, malè.*

CAPVT VII.

Pag. 155. ver. 2. rectum ang.] *His notis [] inclusa ab editionibus absunt.*

3. inde angulum] *Vet. Cod. habet inde angulum habetem. Corr. habentem & in litura.*

4. quod acutos] *Et hac ab editionibus absunt.*

10. sunt, sed] *Hac ineptissime scribuntur vulgo.*

CAPVT VIII.

19. eiicere] *Pith. ducere.*

20. & intervallo] *Interponunt vulgo signo ex intervallo.*

21. & omnes] *Hac omnia turpissime vulgo corrupta sunt.*

CAPVT IX.

Pag. 156. vers. 6. Callimachus]

In V. C. Gallinus. sed & sequentia nomina ibidem corrupte, Minervus Euerctus.

10. Eupolis] *Vet. Cod. ea potius & in litura.*

12. Poëtriæ melicæ] *Vulgo poëticæ melicæ.*

13. at Telefilla] *ἀτελής illa vulgo. In membr. ἀτλής illa. Scribe. At Telefilla. de qua vide Pausaniam.*

15. innumeris] *Rectè. Tale est illud, numeri innumeri, ut in Gellio diximus.*

16. Timotheus] *Vid. Plutarchum & Suidam. Triasequentia nomina vereor ut rectè se habeant.*

vers. 19.

19. nec tamen nō put.] *Membrana & vetus editio, nec tamen an putes. Correct. in membr. nec tamen anno putes.*

CAPVT X.

26. Idomoneæ Nymph.] *Membran. Et id nomen Ænymphæ Maricæ.*

Pag. 157. ver. 1. Nicostratus] *Vulgo Nicratus. Membr. Nicostratis. alia, Nicostratus.*

2. * tradit] *Locus fide corruptus. Membr. tradit. Hymene Varri, Tonis.*

3. Periclymenum &] *Ita Vet. Cod. vulgo. Pendemenum & Peridemen. Alius vet. cod. Periclimenum & Perimedium.*

CAPVT XI.

vers. 17. * Carmen] *Hac omnia in membranis & alibi, aequè atque hic, corrupta.*

CAP. XII.

Pag. 185. vers. 1. Dorium] *In membranis videtur fuisse Dorio Phrygio Lydio.*

3. deinde] *Notis inclusa vulgo desunt.*

6. mixolydii] *Vulgo mesolydii. Sed ita Vet. Cod. ut etiam*

pera mixolydii, non hypermesolydii.

15. triscelmeumenon] *Triselsyneumenon netesyneumenon Vet. Cod. Vulgo & intendisse potius dytaran-tium notasse.*

25. Chrysthemidi] *Vet. Cod. Chrysothemidi.*

CAP. XIII

Pag. 159. vers. 16. incipiunt] *Ita optime Vet. Cod. Editiones alia omnes vitiosa.*

19. Deus] *Vet. Cod. Cato.*

24. duo in ord.] *Hac desunt vulgo.*

Pag. 160. v. 3. Æolus] *V. C. Hannibal.*

4. pietas] *Vetus Cod. Capaneus.*

CAP. XIV.

Pag. 161. vers. 4. interim] *Hac vulgo perperam.*

7. assiduo] *V. C. assiduus.*

22. undeviginti] *V. C. decem & octo.*

23. tredecim] *V. C. quatuordecim.*

Pag. 162. vers. 8. cluet] *Vulgo ut.*

9. viere Veneream] *Male vulgo cluere venena.*

10. ille ictus] *Et hoc malè ille ictus retrocedit in natem supinus.*

13. Percipiunt] *Perperam vulgo præcipiunt in Cerere.*

18. septem & semip.] *Vulgo præter semipedem.*

23. Pæon duodenar.] *Vulgo pæne duodenarius.*

24. exciet] *Vulgo malè, excitet.*

quis tu] *Vulgo quemvis tumultum pessime.*

Pag. 163. vers. 5. numeros & syll.]

Vet. lib. numeratus syllabam coartat.

12. Archebolion] *Vulgo Aristolochium. Membrana Aristodolium.*

CAPUT XV.

22. Olli craterib.] *Dua prima*

voces sunt in litura in Vet. Cod.

26. trepidans] *Vulgo crepitans.*

Pag. 164. vers. 2. Spondiason]

Ita semper membrana, non spondaicum.

6. ante extremam.] *Vulgo extrema.*

11. assiduo] *Vet. Cod. assiduus.*

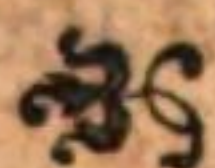
16. verbera linguæ] *Reliqua desunt Vet. Cod. & videntur excidisse quatuor pagina.*

19. Venit] *Vulgo capit.*

F I N I S.

I N D E X
SCRIPTORVM ALIO-
RVMQ. MONVMENTORVM,
QVORVM APVD CENSORI-
NVM MENTIO.

 L C M A E O N Croto-
niates 24. 26.
A N A X A G O R A S 24.
26. 27.

A N A X I M A N D E R Milesius 17.
Annales veterū temporum 81.
A N T I A S 80. 81. 82.
A P H R O D I S I V S 100.
A R C H I T A S Tarentinus 16.
A R E T E S Dyrrachinus 94. III.
A R I S T A R C H V S 94. 100.
A R I S T O T E L E S Stagirites 16. 25.
26. 30. 65. 93.
A R I S T O X E N V S 23. 42. 52.

B E R O S V S 79.

C A L L I P P V S Cycicenus 93.
100.

C A R N E A D E S 72.
C A S S A N D R V S 94.
C A S S I V S H E M I N A 82.
C h a l d a e i 30. 34.
C L E A N T E S 72.

C L E O S T R A T V S Tenedius 92.
Commentarii Quindecim vi-
rorum 81. 82.

D E M O C R I T V S Abderita 18.
24. 26. 72. 93.

D I C A E A R C H V S Messenius 16.

D I O C L E S 30.

D I O G E N E S 24. 26.

D I O G E N E S Apolloniates 26.
40.

D I O G E N E S Cynicus 72.

D I O N 94.

D I O N Y S I V S Heracleotes 72.

D I O S C O R I D E S Astrologus 82.

D O R Y L A V S 57.

D O S I T H E V S 9.

E D i c t a D. Augusti 81.

E M P E D O C L E S 17. 18. 24. 25.
27. 30.

E N N I V S 100. 127.

E P H O R V S 78.

E P I C H A R M V S 30.

E P I C V R V S 18. 24. 26.

Y

E P I G E -

EPIGENES Byzantinus	30.79.	Libri Fatales	64.
ERATOSTHENES Orbis terrarum menfor.	72. III.	LICINIUS MACER	105.
EVCLIDES Socraticus	II.	LINVS	94.
EVDOXVS Cnidius	92.	LIVIUS	80.81.82.
EVENOR	30.	LVCILLIVS	II.
EVTHYPHRON Cnidius	30.	LVCRETIVS	17.
F ENESTELLA.	105.	M ETON Atheniensis	92.100.
FVLVIUS	105.	MNESISTRATVS	92.
		Musici	24.
CN. G ELLIUS	82.	N ANTELES	92.
Genealogiæ auctores.	18.	O CELLVS LVCANVS	16.
Geometræ	42.	OENOPIDES	100.
GORGias Leontinus	73.	ORPHEVS	94.
GRANIVS Flaccus	II.	P ARMENIDES	18.23.24.27.
H ARPALVS	92.100.	PERSIVS	6.
HERACLITVS	78.94	PHILOLAVS Pythagoricus	93.
HERODICVS	78.	100.	
HERODOTVS	78.	PISO CENSORIVS	82.83.
HIPPARCHVS	93.	PIATO	16.66.72.
HIPPOCRATES	31.47.64.	PLAVTVS	126.
HIPPON Metapontinus	23.24.	Plebiscitum M. Plætorii	126.
25.26.27.29.40.		Poëtæ	78.
Historiæ Fabulares	17	PYTHAGORAS Samius	16.40.
Historiæ Thuscæ	79.	42.56.	
HORATIVS FLACCVS	81.	R ituales libri Etruscorum	47.79.
I NDigitamentorum libri.	II.	S OCRATES	52.
ISOCRATES Rhetor	73.	SOLON	47.64.
Iudæi	47.	SOLONIS Elegia	64.
IVNIVS GRACCHANVS	105	SOSIBIVS	III.
L Eges Pop. Rom.	124.	STASEAS	
Leges XII. Tabb.	123.126.		

STASEAS Peripateticus 64.66.
Stoici 26.
STRATON 30.
SVETONIVS 105

TERENTIUS 1.
THEANO Pythagorica 30
THEOPHRASTVS 16.52.
TIMÆVS. 7.III.

VARRO.6.39.63.74.70.80.82.
83.84.105.110.III.

VIRGILIUS, 18, 127.

XENOCRATES 16.72.
XENOPHANES Colophonius.
us. 72.

XENOPHON 2.

ZENON Citticus 18 87.

INDEX AVTORVM
QVI IN NOTIS LAV-
DANTVR.

ACHILLES Statius 55.
60. 61. 88. 96. 98.
Acta Apostolorum 13.
Aelianus 55. 96. 102.
Aeneas Gazæus 22.
Aggenus Urbicus 5.
Alexander Aphrodisæus 31.
32. 70.
D. Ambrosius 23. 32. 55. 59.
63. 69.
Ammianus Marcellinus 14.
23. 50. 109. 110.
Ammonius 71. 102.
Anacreon 86.
D. Anselmus 59. 61.
Antigonus 51.
Apollodorus 20. 22.
Apollonius de mirabilibus 55.
Apollonius Rhodius 23.
Appianus 109. 121.
Apuleius 3. 4. 7. 12. 14. 15. 61.
98. 99.
Emendatur 5.
Aratus 78.
Archias poëta 8.

Aristides 22.
Aristoteles 21. 25. 28. 29. 31.
32. 33. 41. 50. 51. 59. 61. 69. 70.
84. 98. 113.
Aristoxenus 45.
Arnobius 7. 13. 20. 23. 69. 88.
97. 98.
Arrianus 5. 14.
Artemidorus 85. 87.
Asconius Padianus 55.
Athenæus 3. 22. 55. 58. 74. 75.
Averroes 21.
D. Augustinus 8. 12. 13. 14.
15. 19. 22. 29. 37. 49. 88. 99. 103.
104. 108. 128.
Aurelius Victor 90.
Ausonius 37. 38. 58. 74. 87.
109.

BACCHIS Musicus MS.
44. 45. 46.
Basilus Magn. 14. 28. 31. 50.
58. 59.
Beda 124. 127.
Boëtius 44. 45. 46. 55. 58. 71.
Iul.

<i>Iul. CÆsar</i>	124.	<i>Dio Chrysostomus</i>	6. 12. 53. 55.
<i>Callistratus IC.</i>	68.	<i>Diodorus Siculus</i>	19. 37. 90. 95. 103. 104.
<i>Canones Apostolor.</i>	5.	<i>Diogenes Laërtius</i>	3. 10. 15. 20. 21. 24. 25. 29. 41. 60. 71. 74. 75. 69. 98.
<i>Capitolinus</i>	100.	<i>Diomedes Grammat.</i>	90.
<i>Capitulare Karoli Magni</i>	67.	<i>Dionysius Halicarnass.</i>	4. 8. 22. 29. 68. 70. 85. 90. 99. 114. 115.
<i>Cassianus</i>	14.	<i>Dionysius Longinus</i>	53.
<i>Cassiodorus</i>	44. 45. 47. 59. 120.	<i>Diphilus</i>	6.
<i>Catullus</i>	70.	<i>Donatus</i>	68.
<i>Cedrenus</i>	70.	<i>ECCLASTICVS</i>	87.
<i>Chalcidius</i>	31. 37. 44. 46. 58. 61. 63. 77. 96.	<i>Ennodius</i>	13.
<i>Emendatur</i>	97.	<i>Etymologicum Magnum</i>	72. 86. 104.
<i>Charisius Sospiter</i>	12. 33.	<i>Eunapius</i>	23.
<i>Cicero</i>	3. 4. 7. 15. 19. 23. 32. 37. 53. 54. 58. 61. 68. 69. 74. 86. 97. 98. 104. 114. 115.	<i>Euripides</i>	22. 38.
<i>Clemens Alexandrin.</i>	10. 14. 25. 31. 37. 49. 50. 69. 85. 98. 100.	<i>Eusebius</i>	20. 58. 97. 99. 113. 122.
<i>Cleomedes</i>	59. 60. 61. 120.	<i>Eustathius IC.</i>	87.
<i>Cloatius Verus</i>	10.	<i>Eustathius in Homerum</i>	5. 6. 20. 85.
<i>Codex Theodosian.</i>	7. 9. 37.	<i>Exodus</i>	86.
<i>Codex Iustinian.</i>	7. 37.	<i>FESTVS Pomp.</i>	4. 12. 13. 14. 23. 50. 54. 67. 70. 98. 109. 115. 121. 128.
<i>Codex LL. Antiquar.</i>	124.	<i>Festus Rufus</i>	90.
<i>Columella</i>	59.	<i>Firmicus</i>	13. 38. 61.
<i>Concilium Bracarense</i>	58.	<i>Florus</i>	54.
<i>Cornelius Celsus</i>	51.	<i>T 3</i>	<i>Galenus</i>
<i>Corpus Canonum</i>	5.		
<i>Curtius</i>	103.		
<i>Cyrillus</i>	99.		
D ANIEL Propheta	13.		
<i>Decretum Felicis PP.</i>	67.		
<i>Dio Cassius</i>	89. 109. 115. 122.		

G *ALLENVS* 28. 29. 32. 50.
Gellius. 3. 15. 28. 31. 32. 33.
 37. 50. 54. 55. 58. 59. 70. 71. 90. 108.
 124. 127.
Geminus 37. 38. 61. 96. 97.
 102. 120. 124.
Genesis 85. 87. 88. 90. 124.
Georgius Gemistus 22.
Glossarium vetus 14. 38. 70.
 98. 99.
Gratianus 88
Gregorius Magn. 13.
Gregorius Nazianzenus. 50. 72.

H *ARMENOPVLVS* 60.
Harpocratio 22.
Heliodorus 103
Heraclides Ponticus 58.
Heraclitus 85.
Herodianus 85. 90. 122.
Herodotus 8. 9. 22. 59. 68. 85.
 86. 87. 90.
Hesiodus 14. 78. 87.
Hesychius 46. 71. 104.
D. Hieronymus 14. 37. 68. 125.
Hilarius PP. 8. 13. 14.
Hippocrates 24. 25. 28. 31. 32.
 33. 40. 50. 51. 68.
Homerus 6. 20. 22.
Horatius 5. 10. 15. 37. 53. 70.
 85. 128.
Horus Apollo 96.
Hyginus 23. 60. 61.

I *AMBLICHVS.* 10. 46. 55.
Inscriptio vetus 12. 13. 15.
Jobus 59.
D. Iohannes Chrysostom. 58.
Iohannes Philoponus 21.
Iohannes Saresberiensis 58.
Iohannes Tzetzes 20. 38. 70.
 104.
Iosephus 37. 98. 103. 115.
Isaacus Tzetzes 95.
Isidorus 37. 45. 53. 55. 58.
 59. 67. 68. 77. 86. 88. 99. 110. 121.
 124. 127.
Isidori collectio Decretorum. 8.
Iudicium liber 125.
Iul. Firmicus 37. 54. 71. 87. 98.
Iustinus Historicus 22.
Iustinus Martyr 14. 31. 71. 113.
Iustiniani Imp. Institutiones
 31. 32.
Iuvenalis 4. 13.

L *ACTANTIVS.* 9. 12. 14. 21.
 22. 25. 28. 29. 41. 78. 88.
 97. 103. 104.
Lampridius. 10.
Leviticus 50. 86.
Livius. 14. 53. 54. 69. 78. 89.
 90. 99. 108. 109. 114. 115.
D. Lucas Evang. 125.
Lucianus. 20. 21. 22. 23. 71. 74.
 75. 90.
Lucretius 21. 55.
Macrobius

M *Macrobius* 20. 31. 38. 45.
 46. 49. 50. 53. 58. 59. 61. 67.
 98. 102. 103. 104. 108. 109. 110. 120.
 121. 122. 124. 127.
Manilius 61. 99.
D. Marcus Evang. 10.
Marius Victorinus 77. 98.
Martialis 4. 5. 13. 77.
Martianus J. C. 15.
Martianus Capella 12. 15. 23.
 45. 46. 94. 55. 59.
D. Matthæus Evang. 125.
Pomp. Mela 90. 95.
Minutius Felix 98.
Moschopolus 68.
Moyſes 4. 5. 10. 13. 68.
Musiciſ anonymous MS. 44.
N *Nicetas Choniates* 59. 61. 98
Nicomachus 49.
Nonius Marcel. 12. 21. 33. 67. 68
Nummi vett. 13.
O *Cellus Lucanus* 19.
Origines 3. 14. 19. 22. 58.
Ovidius. 8. 9. 10. 20. 22. 53. 54.
 78. 89. 98. 99. 104. 108. 109.
 115. 116. 119. 120. 121.
P *Alaphatus* 23.
Pandecte iuris 3. 4. 7. 32.
 33. 75. 78. 88. 99. 124.
Pappus Alexandrin. 13. 37.
Paulus I. C. 32.

Pausanias 5. 6. 19. 20. 22.
Petronius Arbitr 4. 12.
Petrus Chrysologus 8.
Philo Iudæus 21. 31. 68. 69.
Philoſtratus 75.
Phlegon Trallianus 75. 86. 98.
Photius 98. 103.
Pindarus 95.
Plato 20. 22. 58. 60. 69. 84. 98.
 102.
Plautus. 4. 13. 69. 77. 86. 128.
Plinius. 4. 7. 8. 9. 28. 29. 31. 33.
 38. 51. 55. 59. 60. 61. 75. 86.
 87. 89. 90. 97. 100. 103. 109.
 115. 120. 125.
Plinius Iunior 4. 15. 54. 108.
Plotinus 77.
Plutarchus 5. 7. 9. 12. 14. 20. 21.
 25. 28. 29. 32. 38. 40. 45. 54.
 55. 60. 61. 84. 85. 87. 96. 98. 99. 103.
 104. 108. 109. 115. 121. 122. 124.
Pollux. 5. 37. 55. 68. 70. 97.
 102. 127.
Polyænus 55.
Polybius 55. 60.
Porphyrius 4. 10. 97. 115. 121.
Proclus 103
Procopius 72.
Propertius 8.
Prudentius 12. 13.
Pſalmi Davidis 68. 125.
Pſellus 44. 45. 46.

Ptolemaeus

Ptolemaeus 44.45. 102.

Ptolemaeus de Musica MS. 44.

Q *VINGTILIANVS* 55.75.
88.98.

R *EGVM libri* 68. 125.

S *ALOMON* 33.

Scholiasles Apollonii Rhodii 22. 104.

Scholiasles Gr. in Homer. 32.

Scholiasles Theocriti 14.

Seneca 3.4.9.12.15. 21. 55.
58.71.74.77.78.88.98.

Seneca Tragic. 23.

Servius 13.14.20.23. 67. 69.
86.87.98.108.116.121.127.128.

Sextus Empiricus 37.38.58.90.

Sibylla 87.

Sidonius Apollinar. 8.

Silius Italicus 86.90.

Simplicius 28.58.115.

Solinus 8.28.29.51.54.96.
98.99.103.104.108.109.121.

Emendatur 114.

Sozomenus 7.

Spartianus 7.10.58.89.

Statius 6.95.

Stephanus 20.33.104.

Stobaeus 14.29.61.97.98.99.
104.124.

Strabo 21.22.29.59.60.86.

Suetonius 89.99.100.109.115.102.

Suidas 3.4.5.8.12.21.22.33.38.
54.59.60.61.69.71.74.75.96.
99.103.104.121.125.

Symmachus 4.8.12.13.78.

T *ACITVS* 124.

Tatianus 75.

Theodoretus 5.24.19.21.22.58.

Theon in Aratum 98.

Theon Sophista 97.

Theophrastus 5.7.

Terentius 4.33.85.

Tertullianus 5.12.14.22.31.
58.121.

Tibullus 8.9.10.

Timaeus Locrus 24.60.61.77.

Trebellius Pollio 38.

V *ALERIVS Maximus* 4.8.
53.54.75.86.88.

Varro 5.19.54.67.68.77.
90.97.99.108.109.115.116.121.
125.127.128.

Vegetius 7.125.

Velleius Paterculus 114.

Virgilius 5.7.14.22.85.95.128.

Vitruvius 37.38.44.45.46.
49.58.59.77.125.

Vlpianus 3.31.32.50.108.
Emendatur 70.

Z *ENOBIVS* 8.

Zosimus 86.88.89.90.

I N D E X

R E R V M M E M O R A B I L I V M,

Q V A R V M I N C E N S O R I N O E T I N E V M
N O T I S M E N T I O.

A C A D E M I A anti-
qua 16. 20.
Academiae veteris
Princeps 72
Academiae tertiae sive novae au-
tor 72.
Acaruanes annos habuerunt se-
mestres 101.
Acherontici libri 69.
Αἰακάδων 3.
Adspicere 37.
Adulescentiae tres gradus 65.
Adulescens 63. 67.
Aegyptus quando in potestatem
Rom. venerit 112.
Aegyptii quomodo annos Au-
gustor. supputent 112.
Aegyptiorum annus magnus 93.
Aetas à die natali initium sumit
16.
Aetatis orbis quibus annis ter-
minetur 78.
Aetatis humanae quinque gradus
63. 67.
Aetatis gradus quintus à quo an-
no incipiat 68.
Aetatis humanae septem gradus,
alii decem faciunt 64.

Aevum quid, & in quot tempora
dividatur 76. 77. 85.
Agon Olympicus & Capitoli-
nus 91. 94. 95. 100.
Albanorum menses 117.
Albanorum annus 105.
Alexandri Magni excessus 112.
115.
Alexandriae mortui saliantur
83.
Androclas 71.
Animi opes 2.
Animi virtus 2.
Animi spiritus 72.
Animi morbos musica sanat 66.
Anni ratio 49.
Annorum mira varietas 104.
Annus civilis 91. 101. ad Solis cur-
sum formatus 107.
Anni civiles naturalibus maio-
res 106.
Annus naturalis 91. 100. 101.
Annus naturalis varie incipit
113.
Annus canicularis 93. 113.
Annus κυνικός 93.
Annus ἡλιακός 93.
Annus Dei 113.
Annus

INDEX RERV M

Annus Solis quot dierum sit 91. 95. 113.	Anni Romani emendatio C. Iu- lii Cæsaris 107.
Annus lunaris quot dierum 91. 95.	Anni emendatio per totam Ita- liam 108.
Annus menstruus apud Ægyp- tios 103.	Annus Iulianus 107. 112.
Annus bimestris, dein quadri- mestris in Ægypto 101.	Anni augustorum 112. 115.
Annus trimestris in Achaia 101	Annus proli procreandæ 84.
Annus semestris 101.	Anni climacterici 63.
Annus decimestris 108.	Annus septimus semper fere novi aliquid in ætate homi- nis adfert 64.
Annus magnus 90. 91. 92. 94. 98. 101. 113.	Annus quilibet septimus vitæ periculosus 65.
Annus maior 90.	Annus sexagesimus tertius om- nium periculosissimus 71.
Annus maximus Aristotelis 93.	Annum octuagesimum ætatis qui excedunt, desipere inci- piunt 64.
Annus vertens 76. 91. 100. 102. 105. 108.	Annus octuagesimus, longissi- mum vitæ humanæ tempus 64.
Annus Acarnanum semestris. 101.	Anni ab urbis exordio ad Re- ges exactos 82.
Annus Ægyptiorum 93.	Ante lucem 126.
Annus Ægyptiacus varie au- ctus 161.	M. Aurelius Antonius Imp. lu- dos sæculares octavos cele- bravit 82.
Annus Albanorum 105.	Apollo cum cithara pingitur. 52. 54.
Annus Chaldaicus 92.	Apollini Genitori nullum ani- mal sacrificatur 7. 10.
Annus Callippi Cyciceni 93.	Apollinis Genitoris ara 7.
Annus Carum semestris 161.	Aphrodite 118.
Annus Democriti 93.	Aprilis unde vocetur 118. 121.
Annus Ferentinorum 105.	
Annus Hipparchi 93.	
Annus Laviniorum 105.	
Annus Metonicus 92.	
Annus Nabonazaru 112.	
Annus Philippi 112.	
Annus Philolai Pythagorici 93.	
Annus quot menses apud Ro- manos habuerit 105.	
	Arcadiæ

MEMORABILIVM.

Arcadiæ Reges ad trecentos annos vixerunt 79.

Arcades *περσεύωνες* dicti 101

Arganthonius Tartesiorum Rex annos centum quinquaginta vixit 78.86.

Aricinorū mensis October 117.

Aristoteles animi virtute naturalem stomachi infirmitatem diu sustinuit. 67.

Aristoteles quo anno ætatis mortuus sit. 67.71.

Armais Rex Ægypti 103.

Arminus Rex Ægypti 101.

Asclepiades phreneticos Musica curavit 53.

Astrologi stellis vitæ rationem imputant 79.

Athenienses diem ab occasu Solis incipiunt 122.

Auditorium sacrum 75.

Aves an ova prius fuerint 17.

Αὐτὸχθονες 18.

BABYLONII à Solis ortu diem computant 122.

Babylonii numeri 37.

Barba quando crescat 65

Bissexus 107.110.

Bona perinde sunt, ut animus est possidentis 1.

Bona quæ sint bonorum & malorum media 1.

Brumalis hora 77.

Brumæ tempus novi Solis initium est 113.

CADAVERVUM condiendorum mos apud Ægyptios 90.

C. Cæsar Pont. Max. Kalendarium Rom. correxit 107.109. 117.

C. Cæsar D.F. Octavianus quando Augustus appellatus sit 112.115.

Caniculæ exortus 93. 97. 112.

Caput ante omnia crescit 25.

Cares annos habuerunt semestres 101.

Carneades octogesimum ætatis annum transgressus est 72.

Census civium Rom. quinto quoque anno habitus 94.

Census Vespasiano V. & Cæs. III. Coll. 94. 99.

Chaldæi siderum observatores fuerunt 34. 37.

Χορὴν 63.

Χορὸν 57.

Cibi abstinentia mortuus est Dionysius Heracleotes 72.

Cibi cruditate Diogenes Cynicus mortuus est 72.

Cicero quo anno ætatis mortuus sit 71.

Circulus Zodiacus 34.

Classicum militibus canitur 53.

Cleantes ad annum nonagesimum nonum ætatis pervenit 72.

Climacterici anni 63. 71.

Climacterici anni alii aliis periculosiores 65. 66. 71.

Z 2 Cœlestis

INDEX RERVVM

Cœlestis harmonia	58.
à Cœlo ad Solem diastema	
Ἀπὸ τοῦ ἀπὸ πρὸς	57.
Commodus Imp. omnium men- sium nomina mutavit	122.
Conceptionis rationem Achi- nopolus in constellationi- bus habuit.	38.
Concubium	127.
Conservare, τηρεῖν	90.
Consistorium sacrum	75.
Conspectus quid sit	34. 37.

CONSULES.

M. Valerius S.P. Verginius	81.
M. Valerius Corvinus iterum, C. Pætilius Coss.	81.
Pub. Claudius Pulcher, C. Iuni- us Pullus Coss.	81.
Pub. Cornelius Lentulus, C. Li- cinius Varus Coss.	81.
L. Marcius Censorinus, M. Ma- nilius Coss.	82.
Cn. Cornelius Lentulus. L. Mummius Archaicus Coss.	82.
M. Æmilius Lepidus, L. Aureli- us Orestes	82.
C. Furnius, C. Iunius Silanus	82.
Cæs. Augustus & Agrippa	82.
Tib. Claudius Cæsar IIII. Lucius Vitellius III. Coss.	82.
Domitianus XIV. L. Minucius Rufus.	82.
Cilo & Libo Coss.	82.
Domitianus XII. & Servius Cor- nel. Dolabella	85.

C. Cæsar Pont. Max. III. & M. Æmilius Lepidus	107.
Vlpus & Pacianus	III.
C. Iul. Cæsar V. & M. Antoni- us.	119.
Marcius Censorinus, C. Asinius Gallus	119.
C. Cæsar Augustus, & M. Vipfa- nius Agrippa	112.
Antoninus Pius Imp. & Bruttus Præsens	112.
Conticinium	126.
Cor ante omnia formatur	25. 28.
Cor humanum quot secula du- ret	83.
Corporis partes quæ potissi- mum crescant	25. &c.
Creperæ res	127.
Crepusculum	127.
Crinem Deo pascere	35.
Ctesibius inventor horarii ex aqua	125.
Cupiditatibus quando tempe- rare incipiamus	65.

DAPHNEPHORII annus indi- catus.

December unde vocetur	118.
Decemmestris partus	46.
Δεκεμβριῶν mensis	122.
Delphici ludi	92.
Dentes quoto mense nasci, & quoto cadere incipiant	30. 65
Dentibus anguinis seminatis homines armati prodire	19.
De me-	

MEMORABILIVM.

De media nocte	126.	Dies Atheniensium	122.
Deorum est nullius rei egere 2.		Dies Babyloniorum	122.
Deucalionis ex lapidibus homi-		Dies Romanorum	123.
nes profati	17.	Dies Vmbrorum	122.
Dei annus	113.93.	Diogenes Cynicus cibi crudita-	
Deorū dono omnia habemus 2.		te mortuus est	72.75.
Dii tutelares	11.	Dionysius Heracleotes cibi ab-	
Diis de præceptis frugibus liba-		stinentia mortuus est	72.
re	2. 4.	Dives vulgo Fortunæ blandi-	
Diis musica instrumenta dica-		mentis inhiat	1.
ta	54.	Dives non qui multa possidet,	
Dianæ templum in Aventino		sed qui pauca desiderat	4.
123.		Divitiæ veræ quæ	1.
Δις τεσσάρων	42.	Dives virtutis, vere dives.	1.
Δις πέντε	43.	Domitianus mensis, id est Octo-	
Δις πασῶν	43.	ber	122.
Διςσημα	41. 45.	Δωδεκαῆτηρίς	92.
Dies naturalis, civilis	122.	Εβδομαζικοί	70.
Dierum varia initia	122.	Ἐκτύρωσις	94.
Dies ab occasu Solis incipiens.		Ἐκρυσις	49.51.
124.		Ἐκτρώσμη	49.
Dies in horas XIII. divisus	123.	Ἡμιόλιον	43.
Diei partes bifariam divisi	124.	Ἡμιτόνιον	42.
Dies æstivi	112.	Enneades	94.
Dies κείσιμοι	47.56.	Ἐναρμόνις mundus	57.
Dies septimi in morbis suspecti		Ἐννεαδεκαετηρίς	92.
65.		Ἐννεαετηρίς	92.
Dies festus quem τεσσαρά-		Ἐννεαζικοί	70.
κῆσιν vocant.	48.	Ἐφῆς	65.
Dierum nomine etiam nox		Ἐπίτριτον	43.
comprehenditur	122.	Eratosthenes octogenarius mor-	
Diem numera meliore lapillo 6		tuus est	72.
Διέσις	42.46.	Erichthonius ex Vulcani semi-	
Διετηρίς	91.	ne procreatus	19.
Diluculum	129.	Ero-	
Diluvio	94.98.		

INDEX RERVM

Erophilus rythmis musicis ve- nas ait moveri	53.	Gallicinium	126.
Etrusci aruspiciorum peritissi- mi	79.	Gemini quomodo nascantur	27
Eudoxus <i>ὀκταετηρίδα</i> instituit.	92.	<i>Γεγεα</i> quot annos habeat	78.85.
<i>Ἐξέφνησεν</i>	65.	Genealogias qui scripserint	22.
Expergitus	55.	<i>Γέγεσις</i>	58.
Extra lineas	69.	Geneses diurnæ & nocturnæ	66.
F ACE prima	127.	Genethliaci	65
Fata an differri possint	69	Genethliacorum vanitas	58.
Fatales Deæ	35.	Genius quid sit	7.10.12.
Fatales libri	69.	Genius unde dictus.	10.11.13.
Februarius mensis unde vocce- tur	119.121.	Genius & Lar	11.
Februarius reliquis mensibus infaustior	106.	Genii bini	11.
Februare	119.	Genius quibus rebus adtribua- tur	12.13.
Februamenta	119.	Genius assiduus hominis custos	11.
Februm	119.	Genius Plutonis	12.
Februum	119.121.	Genius Priapi	12.
Ferentinorum annus	105.	Genio merum fundere	6.
Fine quod caret, collationem mensuræ non accipit	77.	Genio mares sacrificabant	9.
Fœmina quot mensibus forme- tur	40.	Genio munus annale die natali solvere	7.
Fœminæ cur similes modo patri, modo matri	27.	Genialis lectus	14.
Fœminæ, aut mares, cur nascan- tur.	26.	Geometra sonis motuum men- suram invenere	41.
Fœminæ quo modo gignantur.	26.	Germani diem ab occasu Solis incipiunt	124.
G ALLI diem ad occasu Solis incipiunt	124.	Gorgias Leontinus annos cen- tum & octo vixit	73.
		Græcæ historiæ ante Olympia- dum initium incertæ	113.
		Græcia tres gradus adulescen- tiæ facit	65.
		Grafo	70.
		<i>Γράσις</i>	70.
		Gravidæ	

MEMORABILIVM.

Gravidæ mulieres quadragesi-
mo die graviores sunt 48.

HARMONIA in corporis & a-
nimi motu 53.

Heliacus annus 93.

Hebdomades 64.

Hemitonia duo tonum unum
complant 42.

Hercules ludorum Olympico-
rum instaurator 114.

Hesperus 127.

Hircus 70.

Hircosus 70.

Hircum olere 63. 70.

Hirquitallus 63.

Hirquitallire 63.

Homines primogenii 17.

Homines an semper fuerint 16.

17.

Hominum procreatio quomo-
do fiat 16. 17. &c.

Homines stellarum cursu gu-
bernantur 34.

Homines post annum LXXXIII.
amentes fiunt 64.

Homines plus centum annis
vivere possunt 38.

Horæ ἡμερησῶν & νυκτερινῶν
124.

Hora æstiva, brumalis, hyberna
77.

Horarum nomen diu Romæ ig-
noratum 123.

Horæ in XII. Tab. nunquam no-
minatæ 123.

Horarum distinctio ab arbitrio
Prætoris pendebat 125.

Horarium ex aqua 123. 125.

Horologiorum inventio 125.

Horus auctor anni trimestris
101.

Hostia furva 80.

Hyems 93.

IANUARIUS mensis unde voce-
tur 118. 121.

Iecur ante omnia formatur 28.

Impar numerus faustus 106. 108

Inachi regnum 111.

Incendium mundi 94.

Index & titulus, ἐπὶ τοῦ 114.

Infans quoto die memoretur 48

In Infante quid primum for-
metur 25.

Infans quomodo in matris ute-
ro alatur 26.

Infans quoto post conceptio-
nē die in lucem edatur 29. 30

Infantes per XL. dies fere mor-
bidi & sine risu 48.

Infantes septimestres 36.

Intempesta nox 127.

Interkalare menses 105.

Interkalarius mensis 107.

Interkalarius mensis quot dies
habeat 106.

Interkalandi ratio Pontificibus
commissa 106.

Iovis stella 57.

Iphitus ludorum Olympicorum
instaurator. 114.

Ifocra-

II II II II II II

INDEX RERUM

Isochrates Rhetor annos centum vixit	73.	Libri Rituales	88.
Iso Rex annos in Ægypto sta- tuit	101.	Litteræ nisi rectè iunctæ, non concordant	42.
Ἰθαγένειος	22.	Locuples qui pauca desiderat	2.
Italorum varius annus	104.	Lucumones potentes Etruriæ	19.
Iudæi ab occasu Solis diem in- cipiebant	124.	Ludi sæculares unde dicantur	83. 88.
Iuliani anni	107.	Ludi sæculares quo anno cele- brati	80. 81. 89.
Iunior	67.	Ludis scænicis tibicines adhi- biti	52. 53.
Iunius Gracchanus	108.	Ludi Delphici	92.
Iunius mensis unde vocetur	118. 121.	Ludi Terentini	80.
Iunoni foeminae sacrificabant	9.	Luminibus accensis tempus	127.
Iupiter Capitolinus Romæ	91.	Luna quot stadiis à terra distet.	60.
Iupiter Olympius	91.	Luna quotiens orbem suum cõ- ficiat, dum Sol suum	91.
Iuvenes unde	63.	Luna quot dies in unoquoque signo moretur	117.
Κ ατακλισμός	94. 110. 111.	Luna quot dies in mense confi- ciat	93.
Κλίμα	79. 88.	Luna XII. mensibus dies CCCLIV. explet	105.
Κλιμακτήριος dies	65.	Lunaris mensis triplex, τριποδι- κός, σινωδικός, & Φάσεος	120.
Κρατερός	5.	Lupercalibus Roma lustratur	119.
Κρισημιοι dies	65.	Lustrum	76. 94. 99.
Κυωνέος annus	93.	Lustra fieri desita	94.
Λ αός unde derivetur	20.	Lustra quot fuerint à tempore Ser. Tullii ad Vespasianam Imp. V. Cos.	94.
Lar idem, qui & Genius	11.		
Lavinii quomodo annum insti- tuerint	105. 108.		
Laus Q. Cærellii	73. 74.		
Λαίμα	42. 46.		
Liberalia	95.		
Liberi patris mysteria trieterica	91.		
Libri Fatales	69.		

MEMORABILIVM.

M AIA	118.	Mensis lunaris	116.
Maia & Mercurio sacrum		Mensis lunaris triplex	120.
	118.	Mensis vertens	76.
Maius mensis unde vocetur	118.	Menses civitatuū quot dies ha-	
	121.	beant	117.
Mane quid	126.	Mensis Albanorum, Tusculano-	
Mares foeminae cur nascan-		rum, Aricinorum	117.
tur	26.	Menses in Græcia quot dies ha-	
Mares quo pacto gignantur	26.	beant	117.
Mares quot mensibus formen-		Mensium numerus apud Roma-	
tur	40.	manos	105.
Mares cur similes aliquando		Mensibus Romanis nomina in-	
patri, aliquando matri	27.	didit Romulus	118.
Maritæ	14.	Mensium Romanorum nomina	
Mars Romuli pater	118.	mutata	119. 122.
Martis stella 57. etiam Hercu-		Mensis Iulius, Augustus	119.
lis stella nominata	60.	Mensum ἀνὶ τῶν μηνῶν	119.
Martius mensis unde vocatus		Mense undecimo an partus nas-	
	118. 121.	ci possit	36.
Mathematici	37.	Mercurii stella	56.
Maturescere omnia in homine		Meridies 126. unde dictus	125.
quando incipiant	65. 69.	ante Meridiem	124. 126.
Media	3.	de Meridie	126.
Media nox	127.	Merkedonius mensis	108.
ad Mediam noctem	127.	Merum Genio fundere	6. 8.
de Media nocte	126.	Μέρον	3.
Medulla in ossibus nulla mari-		Metonis annus magnus	92.
bus post coitum	23.	Miliare Italicum quot stadiis	
Μελλέφρη	65.	constet	60.
Melodia stellarum	65.	Militiæ excusationem qui ha-	
Membrari	50.	beant	67.
Mens humana per cantus suam		Minusculæ quinquatrus	52.
naturam cognoscit	53.	Morbi musica curantur	66.
Menses alii naturales, alii civi-		Μοῖραι, Dæ fatales	35. 38.
viles	116.	Mortuos in Ægypto faliendi	
Mensis solaris	116.	ratio	83.

INDEX RERV M

Mulier quoto mense pariat 30.
31. &c.

Mulieres post partum quot dies
habeantur immundæ 50.

Mundus quid 57.

Mundi initium ignoratur 108.

110.

Mundus ἐν ἀρμονίᾳ 57.

Mundus organum Dei 57.

Musica quid 41. 44.

Musica unde constet 52.

Musica Diis grata 52.

Musica ratione mundus factus
56.

Musica ad natales hominum
conducit 52.

Musica varia instrumenta in
bello 55.

Musica morbos curat 66.

Musici sonos tractant 41.

Musis musica instrumenta ad-
tributa 52.

Μυσαγωγὸς Menandro, qui

Φύλαξ Platoni 14.

Mysteria Liberi Patris 91.

NABONAZARV annus 112.

Nasci homines quoto men-
se possint, 29. & seq. 34. & seq.

P. Corn. Nasica horarium ex a-
qua fecit 123.

Natalis 7.

Natalis quibus tribuatur 7.

Natales suos dii habent. 7.

Natales martyrum 8.

Natalis imperii, adoptionis, re-

ditus, navigationis, sacro-
rum 7.

Natalis ordinationis 7.

Natalem suum celebrare 15.

Natali die à cæde & sanguine se
abstinebant veteres. 7. id non

semper observatum 10. pulle

vescebantur & libis. 9. mune-

ra clientibus & amicis mit-

tebant 4.

Natalitium 2.

Naturalis dies 122.

Naxiæ mulieres octavo mense
pariunt 33.

ΝεῖλⓈ annum notat 103.

Nemesis stella 61.

Neroneus mensis, idest Aprilis
122.

Nomades diem ab occasu Solis
incipiunt 124.

Nonæ, quintanæ, septimanæ 107.

November unde vocetur 118.

Nox 122.

Nox media 126. 127.

Noctis partes 126.

Numerus impar faustus 106. 108

Numeri Babylonii 37.

Numeri Pythagoræi 32.

Numerus quadratus 66. 71.

Numeri septenarii mysterium
29. 31.

Numerus septenarius Apollini
tributus 66. ad corpus perti-
net *ibidem*

Numerus septenarius in omni-
bus plurimum potest 29.

Numerus

MEMORABILIVM.

Numerus novenarius ad animum pertinet 66.

Numerus novenarius Musis dicatus est 66.

Numerorum ratio in partus formatione 40.

OCULI quando albescant 65.

October unde vocetur 118.

Octogenarius 68

Octoginta anni spacium plenæ vitæ 68.

Ogygius cataclysmus III. incertus 113.

Οκταῖτηρίς 91. à quo instituta sit 92.

Olympiades 94. earum verum spacium 99.

Opiniones de prima infantis forma 25.

Opiniones Pythagoricæ de infantis partu 39.

Ὀπώρα poma 5.

Orbis ætatis 78.84.

Ὀρ 101.

Ὀρογράφ 101.

Orpheus quo anno ætatis mortuus sit 71.

Osiridis stella 60.

Quum ne prius, an avis 17.

Παῖς 63.

Palilia 115.

Parasiti reges suos Genios vocabant 13.

Parcarum nomina Nona, Decima 33.

Parilia 112.115.

Parilibus hostia nō cedebatur 9.

Partus genera duo 41.46.

Partus quot mensibus formetur 40.

Partus an ex patris tantummodo semine nascatur 24.

Partus quoto tempore ad nascendum sit maturus 29. & seq.

Πάτη 66.

Πενταετηρίς 919.9.

Persæ spacium plenæ vitæ octoginta annos statuunt. 68

Persæ quomodo anni dies significarunt 103.

Pes Græcus pede Romano maior 59.

Φαέτων Iovis stella 57.

Φαίνων Saturni Stella 57.

Philippi anni 112.

L. Philippus Censor solarium in columna rostrata posuit 123.

Philolaus annum solarem diem cccclxiiii habere statuit 102.

Philosophorum opiniones semper diversæ 113.

Phosphorus id est Veneris stella 56.

Phrenetici musica curantur 53.

L. Munacius Plancus Cæsarem D.F. Octavium Augustum appellavit 112.

Planetarii 37.

Plato quadrato numero annorum vitam humanam finiri putavit 66.

Πλάτων 66.

INDEX RERV

Plato sanctissimus vocatus 71.
 Plato quo anno ætatis mortuus
 sit 72.
 Pontificum fraus in interkalan-
 dis mensibus 106.109.
 Poëtæ multa incredibilia scrip-
 ferunt 77.
 Poëticæ licentiæ libido 18.
 Porta Collina, Esquilina 80.
 Portenta divinitus mittuntur 79
 Prægnans in Græcia ante diem
 xxx. non prodit in fanum
 48.
 Prima fax 127.
 Primitias diis consecrare 5.
 Προσέλευσις 101.
 Prometheus Pluto homines for-
 mavit 13.
 Proserpinæ ludi facti 80.
Proverb.
 Post sæculum evenire 83.
 Sus Minervam 2.
 Prudentia in homine quando
 confirmata 65. 69.
 Φθόγγος 41. 44.
 Pthongi musicorum ad ratio-
 nem numerorum conveni-
 unt 42.
 Pubertas plena 32.
 Pubescere quando incipiamus
 30. 65.
 Pueri sic dicti, quot sunt puri 63.
 67.
 Πυρόεις 57.
 Pyrrhæ ex lapidibus homines
 profati 13.

Pythagoras cum se somno da-
 ret, cumque expergitus esset,
 cithara cantare solitus fuit
 53. 55.
 Pythagoræ commentum in in-
 veniendo sonituum interval-
 lo 42. 46.
 Pythagorica opinio de partu
 39. 46.
 Pythia, ludi Delphis celebrati 92

QVADRATUS numerus poten-
 tissimus 66. 71.
 Quinquatrus minusculæ 52. 54.
 Quinquatrum prima die hostia
 non cædebatur 9.
 Quintanæ 107.
 Quintilis mensis 105. unde vo-
 cetur 118. 121.
 Quinque ætatum gradus 63.
 Quirini ædes 123.

REGIFUGIVM 106. 109.
 Religionum observantia
 107. 109.
 Remigibus symphonia cantatur
 53. 54. 55.
 Rifu sine infans recens natus
 quam diu sit 51.
 Rituales libri 88.
 Roma communis patria 78.
 Roma quot annos incolumis fu-
 tura 84.
 Romani ab Albanis orti 105.
 Romani diem à media nocte
 incipiunt 123. 124. 126.
 Romani

MEMORABILIVM.

Romani Ethruscos imitati in
seculorum distinctione 83.
Romanorum annus 105.
Romanorum civile sæculum 83.
Romulus in condenda urbe au-
guria observavit 84.

SACERDOTES provinciales 75.
Sæculum 76.78.80.85.86.
Sæculum unde vocetur 90.
Sæculū naturale aut civile 78.83.
Sæculum civile Romanorum
quot annis transigatur 84.
Sæcula Etruscorum qualia fue-
rint 83.
Sæculares ludi 80.
post Sæculum evenire, dicuntur,
quæ raro fiunt 83.
Sæpe facias 8.
Salem calidum circumferunt,
cum Lupercalibus Roma lu-
stratur 119.
Sanctissimi epitheton quibus
tribuatur. 74.
Sapientiæ cultores reliquis ho-
minibus diutius vivunt 73.
Saturni stella 61.
Scanfilis annus 70.
Semen quid sit, & unde fluat.
23.24. & seq.
Senarius numerus fundamen-
tum gignendi 47.
Senectus ipsa morbus est. 68.
Senectus insanabilis morbus 68.
Senes unde 64.
Senes bis pueri 69.
Senior 63.67.

September mensis unde dicatur
118.
Septemmestris partus 36.46.
Septenarii numeri potentia 29.
Septimanae 107.
Septimius Imp. ludos octavos
sæculares celebravit 82.
Septimus annus, *Vid.* Annus.
Septimus dies. *Vid.* Dies.
Servius Tullius lustrum institu-
it 94.
Sextilis mensis unde vocetur
118.
Signiferi circuli partes 34.
Signorum zodiaci partes 35.
Sobolis procreandæ tempus 65.
Sol quot dies in unoquoque si-
gno moretur. 117.120.
Sol cccclxv. diebus orbem circū-
it. 48.
Sol quot dies in anno conficiat.
93.
Sol à Luna & terra quot tonos
absit 57.
Sol novus brumæ tempore 133.
115.
Solis potentia 34.
Soli præcipua virtus humano-
rum actuum adtributa 34.
Solarium 123.
Solaria quando Romæ in usu ef-
se ceperint 113.
Solonis opinio de ætate homi-
nis 65.68.
Σωσις 96
Spatium inter terram & Lunam
quot stadiorum 56
Stadium

INDEX RERVVM

Stadium Italicum, Olympicum, Pythicum	56. 59.
Σπυδιόδρομοι	64.
Stare recti septimo mense inci- pimus	30.
Σπείσις	37.
Stationem facere	34. 37.
Stella Iovis	57.
Stella Martis	57.
Stella Mercurii	56.
Stella Saturni	57.
Stella Veneris	56.
Stella Martis, etiam Herculis stella vocata	60.
Stella Martis quot tonos à Sole absit	57.
Stella Veneris variè nominata	60.
Stellæ vagæ	58.
Stellarum εὐρυθμία & melodia	56.
Stellarum erraticarum quis or- do sit	61.
Stellis hominum vita subiecta	37.
Σπύλων	56.
Supertertius	43.
Suprema	126.
Sus Minervam	2. 4.
Symphonia & eius species	45.
Σύμφωνος	40.

T AGES è terra exaratus	19.
Tarquinius	105.
τέλη & numerus	49.
Templa	3.

Tempus quid	76.
Tempus an ini- tium habuit	III.
Temporum divisiones tres	110.
Tempus ἱστορικόν, ἀδηλόν, μυ- θικόν	110. III.
Tempus præsens, præteritum, & futurum	76.
Temporis præsentis exiguitas,	76. 77.
Tempus ab Olympiade prima ad Romam conditam	114.
Tempus ab Olympiade prima ad epocham Nabonazari	115.
Tempus ad pariendum aptum	29.
Terminalia	106. 107. 109.
Terentini Ludi	80.
Terræ ambitus quot stadia con- tineat	56. 59.
Terra quot tonis à cælo distet	61.
Terra quot stadiis à Luna distet	56.
Τετραγῶνοι & τρίγωνοι	36.
Τετραετηρίς	91.
Θεὸς Sol	97.
ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ	93.
Thoth mensis Ægyptiorum	93.
	97. 112.
Thraces diem natalem non ce- lebrant	8.
Tibiæ Musis adtributæ	52.
Tibiarium atq; chordarum dif- ferentes sonitus, pares & im- peres	43. 44.
Tibiæ præcentoriæ	54.
Tibici-	

MEMORABILIVM.

Tibicines sacrorum	54.
Tibicines omnibus sacris adhibiti	52.53.
Tibicines templorum	54.
Tibicines in Capitolio vesciebantur	52.
Τόν	42.45.
Τραγίξιν	65.70.
Τριετηρίς	91.101.
Trieterica sacra	91.95.
Triumphantibus tibia præcinebatur	54.
Tusculanorum mensis	117.

M. **V**ALERIVS solarium ex Sicilia Romam adtulit

123.

Valerius Publicola ludos sæculares Romæ instituit

81.

Varro tempora certo ordine distinxit

III.

Varronis laus

114.

Venus Aphrodite

118.

Veneris stella variè nominata

60.

Vespera

126.

Vesperus

126.

Vesperugo

126.

Veteres aliquid Diis sacrabant

3.

Crinem Deo pascebant.

3.

Vettius Romæ celebris augur

84.

Vigilia prima, secunda, tertia,

quarta

124.

Vigiliarum usus in militia antiquissimus

125.

Vires corporis quando firmantur

69.

Vita humana stellis subiecta

34.

Vita hominum longior aut brevior, secundum rationem climatis

79.

Vitæ humanæ terminus quadrato numero finitur

66.

Vita longissima quæ

79.87.

Vitæ humanæ spacium annorum quatuor & octoginta

64.

Vitæ humanæ gradus quot

63.

Vitæ humanæ gradus ultimus, mortem terminum habet.

68.

Ymbri diem à meridie incipiunt

122.

Vox crassior quando esse incipiat

65.

Vocum differentia

41.

Urbi Romæ quot sæcula debentur

84.

Vultures XII. Romuli

84.

XENOCRATES octogenarius mortuus

72.

Xenophanes Colophonius maior annorum centum fuit, cum moreretur

72.

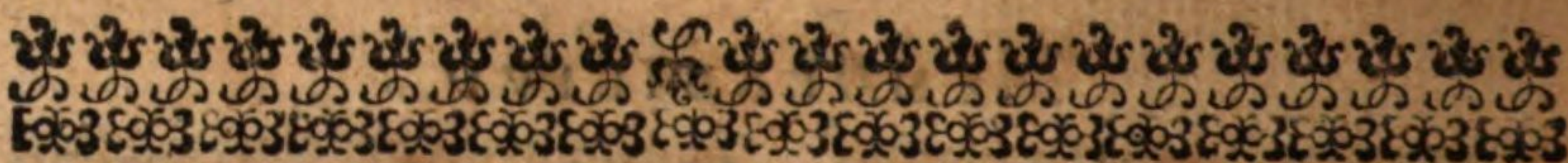
ZΩΔΙΑΚΕΣ

34.38.

Zodiaci partes quot

35.

INDEX AVTHORVM

IN FRAGMENTO NO- MINATORVM.

LCMAN 156.
ARCHILOCHVS 156.
ARISTOXENVS 156.
157.

CALLIMACHVS 156.
CLEANTES 148.
CHRYSIPPVS 148.

EVHEMERVS 156.
EVPOLIS 156.

FOLLIS 156

HESIODVS 156.
HOMERVS 156.

HYPERIDES 156.

M INERMVS 156.

NICOSTRATVS libro quē com-
posuit de Musico, fratre
Rhythmonii 157.

PINDARVS 156.

PISANDER 156.

PONDOS 156.

SIMONIDES 156.

TELESILLA ARGIVA 156.

TERPANDER 158.

THALES Milesius 147.

TIMOTHEVS 156.

INDEX

RERVM VERBORVMQVE IN FRAGMENTO.

ANNO QVINQTIUM au-
ctumnale, vernum
148.

Aether elementum 148.

Aether & aer 148.

Aethiopia. 149.

Amphibrachus pes. 160

Amphibrachus non facit nu-
merum 163.

Amphigonum 155.

Amphimacrus pes 160.

Anacreontius versus 163.

Anapestus

INDEX RERV M

<i>Anapaestus Aristophanius</i>	162.	<i>Carmen quid</i>	157.
<i>Anapaestus numerus</i>	163.	<i>Carminis Anacreontici pedes</i>	
<i>Anapaestus octonarius</i>	162.		163.
<i>Anapestus pes</i>	160.	<i>Anapaesti Aristophanii</i>	162.
<i>Angelicus versus</i>	163.	<i>Anapaesti Octonarii</i>	162.
<i>Angulus planus, rectus, hebes,</i>		<i>Angelici</i>	163.
<i>acutus</i>	154.	<i>Aristobolii</i>	162.
<i>Antichtones</i>	149.	<i>Aristolochii seu Archebolii</i>	163.
<i>Antæcoe</i>	149.	<i>Choriaci</i>	162.
<i>Antipodes</i>	149.	<i>Comici</i>	161.
<i>Apollo</i>	158.	<i>Denarii</i>	162.
<i>Aqua omnium rerum principi-</i>		<i>Elegiaci</i>	161. 194.
<i>pium</i>	147.	<i>Heroici</i>	160.
<i>Aquarius & Capricornus do-</i>		<i>Hipponactii</i>	161.
<i>mus Saturni</i>	152.	<i>Iambici Senarii</i>	161.
<i>Aries signum tropicum</i>	150.	<i>Ionici maioris</i>	162.
<i>Aries & Scorpio domus Mar-</i>		<i>Ionici minoris</i>	162.
<i>tis</i>	152.	<i>Octonarii</i>	162.
<i>Aristobolius</i>	162.	<i>Pæonis duodenarii</i>	162.
<i>Aristolochius versus, seu Arche-</i>		<i>Pentametri</i>	161.
<i>bolius.</i>	163.	<i>Phalacii</i>	163.
<i>Aristophanius versus</i>	162.	<i>Priapei</i>	163.
B <i>Acchivus pes</i>	160.	<i>Saturnii</i>	163.
<i>Bachius non facit nume-</i>		<i>Septenarii</i>	162.
<i>rum</i>	164.	<i>Tragici</i>	161.
<i>Brachisyllabus pes</i>	160. 163.	<i>Carminum varia genera</i>	157.
C <i>OELI positio</i>	148.	<i>Centrum</i>	152. 154.
<i>Cancer domus luna</i>	152.	<i>Chloris Tiresia filia</i>	157.
<i>Cantus initio rusticus & incon-</i>		<i>Choriacus tetrametrus</i>	162.
<i>ditus fuit</i>	156.	<i>Chorius pes</i>	159.
<i>Capricornus & Aquarius do-</i>		<i>Χρῶμα species modulationis</i>	157.
<i>mus Saturni</i>	152.	<i>Circulus quid apud geometras</i>	
			154.

INDEX RERVM

Circuli quinque cæli 148.
Comicus trimetros 161.
Creticus pes 160.
Creticus numerus 163.
Crusmatica pars Musica 157.
Crusmata quid 157.
Cydropa 149.

D *ACTYLVS pes* 160.
Dactylicus versus 160.
Dactylicus numerus 163.
Denarius versus 162.
Diametros quid 152. 154.
Dia pason 159.
Dia pente 159.
Dia tessaron 159.
Diesis 159.
Dodecasyllabos 163.
Domus Iovis, Luna, Martis
Mercurii, Saturni, Solis,
Veneris 152.
Dorium carmen 158.
Duodenarius versus 162.

E *LEGIACVS pentameter* 161.
Elementa, quæ & principia
rerum dicuntur 147.
Επιτεδ 143.
Eutygramma formæ 153. 154.

F *IGVRA apud Geometras*
quid 154.
Follis Musicus 156.

G *EMINI & virgo domus*
Mercurij 152.
Geometria quid 153.
Geometrarum postulata quot
155.

H *ARMONICA pars Musica*
157.

Harmonia species modulationis
157.
Hemicyclus quid 154.
Hamitonium quid 159.
Heroici carminis pedes 160.
Heteromeces 155.
Hexagonum 152.
Hexameter heroicus 160.
Hymena 157.
Hypate Musa 158.
Hypermixolydius modus 158.
Hypodorium carmen 158.
Hypolydii modi 158.
Hypophrygii modi 158.

I *AMBVS pes* 159.
Iambicus trimetros 161.
Idmonea Nympha 156.
Ionicus septenarius 162.
Ionicus maior, minor 162.
Isosceles 154.

K *ADET & quid* 154.

LEO

ET VERBORVM.

LEO domus Solis 152.
 Libra & Taurus domus Ve-
 neris 152.

Linea quid 153.

Linea recta, plana, normalis 153

Linus Apollinis filius 158.

Luna crescente universa gig-
 nentia putrescunt, eadem
 tenuescence tenuantur 151.

Luna de Sole flammatur 151.

Luna ignem à Sole accipit 151.

Luna cursus 151.

Luna quot diebus suum men-
 sem conficiat 151.

Lydium carmen 158.

MESE nomen Musa 158.
 Metram, Latine numerus
 159.

Mixolydii modi 158.

Modulatio quid 157.

Modulationis tres species 157.

Modus quid 157.

Molossus pes 160.

Molossus idē & spondaizon 164

Multilaterum quid 154.

Musica quid 157.

Musica prior inventione metri-
 ca 156.

Musicae partes 157.

Musici quidam clarissimi 156.

Musicis cantibus quis primus
 cecinerit facta heroum 157.

Musicus frater Rythmonii 157.

NATVRA provida ac sapi-
 ens 147.

Nete nomen Musa 158.

Normalis linea 154.

Nota quid 153.

Numerus quid 153.

Numerus Gracè metrum 159.

Numerus legitimus, quis 160.

OCTIONARIUS versus 162.

Orthogonum 155

Organi tres intensiones 158.

Organica pars Musica 158.

Originibus hominum nocturnis
 quæ signa faveant, quæque
 diurnis 151.

Oxygonum 155.

PÆON duodenarius 162.

Palimbacchius pes 160.

Palimbacchius numerus 163.

Paralleli 148.

Paramesa Nympha 158.

Pedes in-syllabis componuntur
 159.

Pedis dissyllabi, trisyllabi 159.

Pentameter versus 161.

Periclymenus 157.

Perimedes 157.

Phalacius versus 163.

Phalacius numerus 164.

Phrygium carmen 158.

Bb 2 Pisces

INDEX RERVM

<i>Pisces & Sagittarius domus Iovis</i>	152.	<i>Signa fœminina</i>	149.
<i>Poëta antiquissimi</i>	156.	<i>Signa masculina</i>	149.
<i>Poëtica licentior Musica</i>	156.	<i>Signa tropica peregrinationibus præsumunt</i>	152.
<i>Poëtica post cantus valuit</i>	156.	<i>Solis cursus</i>	150.
<i>Pondos Musicus</i>	156.	<i>Solis defectio</i>	150.
<i>Postulata Geometrarum quot</i>	155.	<i>Sol maximum sidus</i>	150.
<i>Priapeius versus</i>	163.	<i>Sol principale elementum</i>	148.
<i>Principia rerum eadem & elementa</i>	147.	<i>Solstitium æstivum</i>	148.
<i>Pyrrichius pes</i>	159.	<i>Solstitium hybernum</i>	148.
<i>Pyrrichius numerus</i>	163.	<i>Spondiason numerus</i>	160.
Q UADRATVM quid	154.	<i>Spondiacos trimetros</i>	161.
<i>Quadratus versus</i>	162.	<i>Spondens pes</i>	198.
<i>Quadrilaterum</i>	154.	<i>Stella quæ ortum facit</i>	151.
R HOMBVS	155.	<i>Stella Iovis, Martis, Mercurii, Saturni, Veneris</i>	151.
<i>Rythmus quid, & unde dictus</i>	156. 157.	<i>Stella fixæ & stantes</i>	150.
<i>Rhytmonius Orphei filius</i>	147.	<i>Stellarum domus</i>	152.
S AGITTARIVS & pisces domus Iovis	152.	<i>Stoicorum opinio de principiis rerum</i>	147.
<i>Saturninus numerus</i>	163.	T EMPVS quid in carmine	157.
<i>Scalenum, quid</i>	154.	<i>Terpander</i>	158.
<i>Scorpio & Aries domus Martis</i>	157.	<i>Terra elementum</i>	147. 153.
<i>Scutula seu rhombus</i>	155.	<i>Tetragonum</i>	152.
<i>Septenarius versus</i>	162.	<i>Tetrameter choriacus</i>	162.
<i>Signa diurnis nocturnisve originibus faventia</i>	151.	<i>Timotheus Musicus</i>	156. 159.
		<i>Tón & species modulationis</i>	157.
		<i>Tonus quid</i>	159.
		<i>Tragicus trimeter</i>	161.
		<i>Trapezia</i>	155.
		<i>Triangulum</i>	

<i>Triangulum equilaterum</i>	154.	V ARRITHON	157.
<i>Trigonum</i>	154.	<i>Versus unde dictus</i>	157.
<i>Trilaterum</i>	154.	<i>Virgo & Gemini domus Mer-</i>	
<i>Trimetros Comicus, Hippona-</i>		<i>curii</i>	152.
<i>etius, Iambicus, Tragicus</i>	161.		
<i>Tropici</i>	149.	Z ONÆ	149.
<i>Tropicorum signa æquinoctia-</i>			
<i>lia duo</i>	150.		

Culpæ operarum sic corrigantur.
IN CENSORINO.

PAG 36. vers. 5. τετραγῶνοι τρίγῶνοι] *Lege τετραγῶνοι & τρίγῶνοι.*
47. vers. 1. fescupam] fescuplam. 72. vers. 20. Xenophantes]
Xenophanes. 93. vers. 7. interkalantur] interkalatur. 95. vers. 1.
qorum] quorum. 100. vers. 9. Meton vero ccclx.] Meton vero
ccclxv. 101. vers. 9. quadimestrem] quadrimestrem. 155. vers. 9.
augulos] angulos.

IN NOTIS.

PAG 4. vers. 13. νομίζω] *Lege, νομίζω.* 21. vers. 4. pepriat] Peripat.
24. vers. 8. ῥιζαν] ῥιζαν. 102. vers. 27. Ælian. lib. x. Varia lect.]
Variar, Histor. 104. vers. 19. ὥπων] ὥπον.

V. *[faint text]*

V. *[faint text]*

Z. *[faint text]*

[faint text]

[faint text]

[faint text]

[faint text]

[faint text]

Censorinus

Censorini Liber de die natali

Hamburgum 1614

4 Diss. 217#Beibd.18

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10644958-0

VD17 12:134877D